

meewerken? je krijgt er wat van.

begroting 2018

meewerkend

boxtel

Versie 24-10-2017

Programmabegroting 2018 en financiële begroting 2018 inclusief meerjarenramingen 2019-2021

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Programma begroting 2018	
Programma's	
Duurzaamheid	10
Economische stimulering	26
Prima woonomgeving	42
Maatschappelijke ontwikkeling	70
Modern meewerkend bestuur	93
Beleidsindicatoren	111
Paragrafen	
A. Lokale heffingen	120
B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	128
C. Kapitaalgoederen	136
D. Financiering	140
E. Bedrijfsvoering	144
F. Verbonden partijen	147
G. Grondbeleid	156
Financiële begroting 2018 en meerjarenramingen 2019-2021	
1. Samenvattend overzicht ontwikkeling begrotingssaldo	162
2. Uitgangspunten en grondslagen begroting 2018 en meerjarenramingen 2019-2021	163
3. Meerjarig overzicht van baten en lasten en de resultaatbestemming per programma	164
4. Incidentele baten en lasten op programma niveau	165
5. Stand van zaken te realiseren taakstellingen en restant stelposten	167
6. Reserves	168
7. Voorzieningen	169
8. Nieuw beleid, gehonoreerde wensen	170
9. Investerings	175
10. Meerjarig overzicht balans	176
11. Overzicht van baten en lasten en prestaties structureel begrotingssaldo	179
12. Inzicht in baten en lasten begroting 2018	180

Inleiding begroting 2018

Voor u ligt de Programmabegroting 2018, de Financiële begroting 2018 en de meerjarenramingen 2019-2021 (hierna genoemd de Begroting 2018).

Opzet Begroting 2018

De voorliggende Begroting 2018 is qua opzet grotendeels gelijk aan de opzet van de Begroting 2017. Er zijn drie wijzigingen doorgevoerd:

- De begroting is anders dan voorgaande jaren gekoppeld aan wie we zijn. 'meewerkend boxtel' is meer dan een slogan: het is de manier waarop wij met inwoners, ondernemers en instellingen, willen werken aan onze kernen. Samen maken we Boxtel en samen werken we mee om er morgen weer beter voor te staan dan vandaag. Daarom is 'meewerkend boxtel' de rode draad in onze begroting. Zowel in vormgeving, in toevoeging van campagne-uitingen, als inhoudelijk, omdat elk programma begint met de uitleg hoe het bijdraagt aan 'meewerkend boxtel'.
- Het beheersproduct Wijkbeheer is ondergebracht bij het beleidsproduct Bestuur. In de vorige begroting was Wijkbeheer nog ondergebracht bij het beleidsproduct Beheer openbare ruimte. Hiervoor is gekozen omdat het beter aansluit bij modern bestuur, een van de speerpunten uit het beleidsprogramma.
- Er is binnen het beleidsproduct Maatschappelijk werk een nieuw beheersproduct Decentralisaties sociaal domein aangemaakt voor de extra personele inzet op dit terrein.

Net als vorig jaar kent de Begroting 2018 van de gemeente Boxtel 5 programma's met daaronder 32 beleidsproducten. De raad autoriseert de baten en lasten per beleidsproduct.

De opbouw van een programma ziet er als volgt uit:

- meewerkend boxtel;
- dit valt er onder het programma;
- de gemeenschappelijkheid binnen het programma;
- de missie;
- de visie;
- dit kost het, deze directe baten worden gegenereerd en dit financieren wij door middel van inzet eigen middelen (resultaatbestemming);
- tabelweergave lasten en baten na resultaatbestemming;
- financiële analyse.

De beleidsproducten zijn als volgt opgebouwd:

- hier staat onze gemeente;
- dit willen we bereiken;
- indicatoren;
- dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen;
- extra beschikbare middelen begrotingsjaar;
- financiële analyse.

Kwaliteitsimpuls voor verbetering financiële functie

Wij realiseren ons dat nog niet overal indicatoren benoemd zijn en niet SMART (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdsgebonden) zijn geformuleerd. Het harmoniseren en verbeteren van de programmabegroting is immers een meerjarig verbetertraject. Daarnaast is inmiddels in het herzien BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) voorgeschreven dat elke gemeente vanaf 2017 een basis set van 39 beleidsindicatoren hanteert in elke begroting en jaarverslag. Hiermee krijgen raadsleden inzicht in de beleidsresultaten van hun gemeente en kunnen zij die, indien gewenst vergelijken met die van andere gemeenten.

In het komende jaar zullen stappen gezet worden naar een digitalisering van de begrotingen voor de gemeenten Boxtel en Sint-Michielsgestel en voor de gemeenschappelijke regeling MijnGemeenteDichtbij. Door de digitalisering zal uniformiteit nog nadrukkelijker worden afgedwongen voor de drie bedrijven.

Voor wat betreft de Kadernota en het Dekkingsplan hebben de gemeenteraden van Boxtel en Sint-Michielsgestel gekozen voor een bestuurlijke procedure die niet identiek is, noch qua inhoud van deze documenten noch qua planning in de tijd van de raadsbehandeling. Na de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 hopen we dat beide gemeenteraden op dit punt tot een gelijklopende werkwijze kunnen komen. Dat zal de efficiency en de onderlinge vergelijkbaarheid ten goede komen.

2018: een solide basis voor het nieuwe bestuur in een op vele fronten veranderende omgeving

In 2018 zal een nieuwe raad en een nieuw college aantreden. In de eerste helft van 2018 zal het huidige beleidsakkoord 2014-2018 'Ruimte voor innovatie en vernieuwing' nog leidend zijn voor de uitvoering van het gemeentelijk beleid. Daarna zal er een nieuw beleidsakkoord komen met andere accenten waarvan we de inhoud op dit moment nog niet kennen.

Op landelijk niveau is er op het moment van schrijven van deze aanbiedingsbrief (eind augustus 2017) nog geen zicht op een nieuw regeerakkoord. Het is dus voor de gemeenten nog onzeker of dit zal leiden tot nieuwe taken en/of nieuwe ombuigingen. Zo zal het zo maar kunnen dat bijvoorbeeld gemaakte afspraken op het gebied van klimaatbeleid voor een groot deel door gemeenten uitgevoerd moeten gaan worden. Ook een verdere bezuiniging op het overheidsapparaat (bovenop de oplopende personele bezuinigingen die door Rutte II al zijn ingeboekt tot en met 2025) is niet ondenkbaar.

Verder is in de provincie Noord-Brabant de bestuurlijke toekomst van diverse gemeenten een actueel onderwerp van gesprek tussen verschillende geledingen in de maatschappij. Niet alleen de gemeente zelf, haar inwoners en de provincie laten zich horen, maar ook regiogemeenten overleggen met elkaar over de bestuurlijke toekomst. De provincie waakt over de planning van dit proces van herindeling en bestuurlijke samenwerking. In dit verband is voor Boxtel interessant hoe het proces zich zal ontwikkelen m.b.t. de toekomst van de gemeente Haaren. Er dient rekening mee gehouden te worden dat in de periode 2018-2020 deze gemeente verdeeld zal gaan worden over meerdere andere gemeenten waaronder Boxtel. De dienstverlening die de gemeente Boxtel – via MGD- nu verricht voor de gemeente Haaren zal dan waarschijnlijk afgebouwd moeten gaan worden.

Het jaar 2018 wordt het derde jaar van de ambtelijke fusie met de gemeente Sint-Michielsgestel. Hoewel de raad zijn tevredenheid heeft uitgesproken over de samenwerking met MijnGemeenteDichtbij en de provincie de begroting 2018 van MGD heeft goedgekeurd (en MGD dus in aanmerking komt voor repressief toezicht) zijn er ook op dit terrein nog enkele obstakels te nemen. Hoewel iets verminderd is er voor MGD ook in 2018 nog een behoorlijke personele taakstelling te verwezenlijken.

Op infrastructureel gebied zal Boxtel de komende jaren vooral investeren in het Programma Hoogfrequent Spoor (PHS).

Bij de vaststelling van het dekkingsplan op 11 juli 2017 heeft de raad ingestemd met de vertaling van de kaders zoals de gemeenteraad die meegegeven had bij de vaststelling van de Kadernota 2018-2021 op 4 april 2017. In de onderhavige Begroting 2018 van de gemeente Boxtel is het dekkingsplan verwerkt.

De 7 speerpunten van het beleidsprogramma 2014 – 2018

Met de vaststelling van het dekkingsplan 2018-2021 is financieel technisch de begroting in hoofdlijnen reeds bekend geworden. Hieronder geven we kort de beleidsmatige ambities aan voor het jaar 2018 gezien vanuit de 7 bekende onderdelen van het beleidsprogramma 2014-2018:

1. Boxtel blijft voorop met duurzaamheid

Met veel waardering vanuit de raad is medio 2017 de nieuwe duurzaamheidsvisie en uitvoeringsagenda vastgesteld. Met deze visie plaatsen we een ambitieuze stip op de horizon voor 2030 in vier thema's: Samen leven in Boxtel, Groen leven in Boxtel, Ondernemend leven in Boxtel en Energiek leven in Boxtel. Hieraan is de uitvoeringsagenda gekoppeld voor de

komende vijf jaar. Deze omvat actiepunten zoals het vergroenen van daken, het inleveren van tuintegels voor planten bij de gemeente, 1.000 extra bomen of bosplantsoen, bijeenkomsten voor ondernemers over verduurzaming van het bedrijf, bij milieucontroles ook het energieverbruik en besparingsmogelijkheden meenemen, een sociaal energieplan én het ondersteunen van de eerste 10 bestaande woningen die 0-op-de-meter worden met een financiële bijdrage.

De uitvoering van het project Landschappen van Allure nadert zijn voltooiing en met Mozaïek Dommelvallei worden nieuwe koppelingen tot stand gebracht waarin stedelijke functies, landbouw, economie en natuur elkaar versterken in plaats van verzwakken.

2. Boxtel ontwikkelt toerisme en recreatie tot een volwaardige bedrijfstak
Het beleid op het terrein van toerisme en recreatie zal worden uitgevoerd volgens de lijnen van de nieuw opgestelde nota Toerisme en recreatie. 'Beleef Boxtel'
3. Boxtel versterkt zijn positie als werkgelegenheidsgemeente
Om de lokale economie te versterken wordt veel inzet gepleegd.
Uitvoering van het Maatregelpakket PHS/TALK is een omvangrijke klus waaraan de komende jaren uitvoering gegeven gaat worden. Op diverse plaatsen zullen nog flankerende maatregelen genomen moeten worden, maar na dit alles zal dit de bedrijvigheid zeker ten goede komen.
Nu de conjunctuur aantrekt hopen we op een snelle uitgifte van kavels op de bedrijventerreinen Vorst en Spoorzone-Ladonk.
4. Boxtel werkt aan een sterk centrum
Een bruisend centrum maakt de gemeente voor vele doelgroepen aantrekkelijk. Met de invoering van parkeerschijfzones (blauwe zones) en ontheffingen in Breukelen en het Centrum wordt niet alleen het woongenot voor bewoners verbeterd (minder overlast en meer waarborg voor eigen parkeerbehoefte), maar wordt ook de economie voor horeca en winkeliers gestimuleerd. Tegelijk met de herinrichting van het centrum zal een onderzoek gedaan worden naar het terugbrengen van de Binnendommeltjes waarmee de attractiviteit van het centrum wordt vergroot. De herinrichting van de Markt en de aanleg van een parkeerterrein op de binnenplaats van het gemeentehuis zullen in 2018 gereed komen.
5. Boxtel is ook in 2020 een prima woongemeente
Een woonomgeving die schoon, heel en veilig is, zien we als een soort basisvoorwaarde. Nadat vanuit de gemeenschap aandacht is gevraagd voor het opknappen van de trottoirs is hiervoor in deze begroting budget vrijgemaakt.
Uitvoering van het Maatregelpakket PHS/TALK leidt tot een vernieuwde hoofdstructuur die de leefbaarheid, doorstroming en bereikbaarheid moet verbeteren en waarbij ongewenst (vracht)verkeer geweerd wordt uit woongebieden.
Om te kunnen voldoen aan de grote druk op de woningbouwtaakstelling zullen locaties voor woningbouw ontwikkeld worden. Hiervoor is het allereerst nodig dat de ruimtelijke plannen op orde zijn. Vanaf 2018 wordt hiervoor extra personele inzet begroot. Dit geldt zowel voor het stedelijk gebied als voor het buitengebied.
6. Boxtel heeft een modern bestuur
Boxtel profileert zich als een meewerkende gemeente. De wijkmakelaars zijn hiervoor het eerste aanspreekpunt en de ontvangen geluiden over deze vernieuwde aanpak zijn positief. Stap voor stap zal deze werkwijze, waarbij de blik gericht is op van buiten naar binnen en openstaan voor initiatieven vanuit inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen, ook eigen gemaakt moeten worden door de overige medewerkers van MijnGemeenteDichtbij. Momenteel zijn de medewerkers van MijnGemeenteDichtbij gehuisvest in verschillende gebouwen. Bekeken zal worden of de bezetting in beide gemeentehuizen geoptimaliseerd kan worden en het gebruik van andere panden mogelijk beperkt kan worden.
7. Boxtel voert een sociaal beleid dat sterk maakt en helpt waar nodig
Per 1 januari 2015 zijn de decentralisaties in het sociaal domein doorgevoerd waarmee er voor een aanzienlijk bedrag nieuwe taken op het bordje van de gemeente kwamen te liggen. De afgelopen twee jaren heeft Boxtel uitvoering kunnen geven aan de decentralisaties met realisering van overschotten bij de jaarrekening. Daardoor is de reserve sociaal domein gevuld

kunnen worden en dit biedt nu mogelijkheden om de projecten Transitie naar transformatie (Boxtel, Sint-Michielsgestel en Haaren) en Transformatie jeugdhulp (regio-inkoop) te realiseren. Het eerstgenoemde project legt lokaal de focus van de 2^e naar de 1^e en naar de 0^e lijn. In het regionale project Transformatie jeugdhulp is het perspectief van ouders en jeugdigen leidend en is thuis wonen het uitgangspunt.

Financiële positie

Het resultaat wordt weergegeven op basis van de lasten en baten vóór de aanwending / storting in het eigen vermogen. De resultaatbestemming, mutaties in het eigen vermogen, wordt afzonderlijk weergegeven. Vervolgens wordt het resultaat ná bestemming weergegeven.

Het resultaat

De begroting 2018 geeft het volgende beeld:

(bedragen x € 1.000)	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Totaal lasten	79.483	92.183	85.358	83.360	78.039	78.771
Totaal baten	82.130	88.689	84.600	83.651	78.505	79.705
Resultaat vóór bestemming (baten minus lasten)	+2.647	-3.494	-758	+291	+466	+934
Resultaatbestemming:						
Totaal storting in reserves	4.558	5.853	2.458	1.807	1.497	349
Totaal onttrekking reserves	6.247	9.347	3.216	1.516	1.031	722
Totaal resultaatbestemming	1.689	3.494	758	-291	-466	373
Resultaat	+4.336	0	0	0	0	+1.307
	<i>overschot</i>					<i>overschot</i>

De vergelijkende cijfers

In deze begroting zijn de vergelijkende cijfers van de jaarrekening 2016 en de gewijzigde begroting 2017 opgenomen.

De jaarrekeningcijfers 2016 zijn gebaseerd op de vastgestelde jaarrekening door de gemeenteraad op 20 juni 2017. In de begrotingscijfers 2017 zijn de gegevens verwerkt van de primitieve begroting 2017, de 2^e bestuursrapportage 2016, de 1^e bestuursrapportage 2017 en de overige geformaliseerde besluiten tot en met de raadsvergadering van 11 juli 2017.

De cijfers van 2018 zijn gebaseerd op de besluitvorming tot en met de raadsvergadering van 11 juli 2017 (vaststelling van het dekkingsplan 2018-2021).

Presentatie structureel begrotingssaldo

Krachtens artikel 189 van de Gemeentewet heeft de raad de taak een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is. De provincie heeft voor alle gemeenten een format voorgeschreven voor de presentatie van het structureel begrotingssaldo 2018. Samengevat ziet dit er als volgt uit:

(bedragen x € 1.000)	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018
Totaal van de programma's	83.259	27.342	-55.917
Algemene dekkingsmiddelen	568	57.257	56.689
Overhead	1.531	1	-1.530
Vennootschapsbelasting	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0
Subtotaal	85.358	84.600	-758
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	2.458	3.216	758
Geraamd resultaat	87.816	87.816	0
Incidentele baten en lasten	4.313	3.097	+1.216
Structureel begrotingssaldo 2018			+1.216

Ook voor de jaren 2019 tot en met 2021 is er sprake van een positief structureel begrotingssaldo.

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Geraamd resultaat (saldo)	0	0	+1.307
Incidentele baten en lasten (saldo)	+1.659	+1.006	0
Structureel begrotingssaldo 2019-2021	+1.659	+1.006	+1.307

Geconcludeerd kan derhalve worden dat voor alle jaren 2018-2021 de begroting structureel en reëel in evenwicht is.

In deze Begroting 2018 zijn voorlopige tarieven opgenomen voor de OZB en de afvalstoffen- en rioolheffing. In december 2017 worden de definitieve belastingvoorstellen verwerkt in de belastingverordeningen. Voor de OZB geldt dat voor deze begroting de WOZ-waardestijgingen voor het belastingjaar nog niet bekend zijn en daarom uitgegaan is van een waardestijging van 0%. In december 2017 zijn de waardemutaties voor het onroerend goed bekend en zullen deze budgettair neutraal worden verrekend met een aanpassing van de tarieven (een waardestijging leidt tot een daling van het in deze Begroting 2018 genoemde OZB-tarief en omgekeerd).

Voor de 100% kostendeekkende tarieven voor afval en riolering geldt dat in de tweede helft van 2017 mogelijk nog aanpassingen worden doorgevoerd. Immers de daling van de verwerkingskosten van het afval is nog niet verwerkt in de begroting 2018. En ook de evaluatie van de invoering van diftar is nog niet bekend en kan mogelijk nog tot aanpassingen leiden van posten in de afvalbegroting. In de berekening van de definitieve afvalstoffenheffing voor het jaar 2018 per december a.s. zal hiermee nog rekening gehouden worden.

Met tevredenheid stellen we vast dat vanaf 2018 de omvang van de Algemene reserve voldoet aan de door de raad gestelde norm.

Het gehele financiële beeld overziend menen we te mogen concluderen dat met deze Begroting 2018 het in dat jaar aantredende nieuwe bestuur een goede basis wordt geboden waarop verder gebouwd kan worden.

**meewerken?
je krijgt er
duurzame
ambities
van.**

meewerkend

boxtel

Duurzaamheid

---

meewerkend boxtel

In de gemeente Boxtel kunnen bewoners, bedrijven, instellingen en organisaties het beste uit zichzelf en hun omgeving halen. De gemeente Boxtel stimuleert dit door hun opbouwende initiatieven op eigenzinnige en creatieve wijze te ondersteunen en ruimte te geven voor ontplooiing. Hierdoor ontstaat een optimaal perspectief waarin mensen duurzaam vorm kunnen geven aan samen wonen en leven. Duurzaamheid is een belangrijk thema en de komende jaren werken we samen met inwoners verder aan plannen die dit ondersteunen. Dit is een voortzetting van de werkwijze die we hanteerden voor de totstandkoming van de duurzaamheidsvisie en – uitvoeringsprogramma, die we samen met de Boxtelse samenleving opstelden. Werken aan een duurzaam Boxtel doen we samen. Zó draagt dit programma bij aan meewerkend boxtel.

Dit valt er onder het programma Duurzaamheid

Milieuvraagstukken hebben ervoor gezorgd dat duurzaamheid op de kaart is gezet. De duurzaamheidsgedachte heeft zich door de jaren heen steeds breder ontwikkeld tot een belangrijk hedendaags speerpunt. Het algemene uitgangspunt van duurzaamheid is dat in de samenleving people-planet-prosperity met elkaar in evenwicht moeten zijn. Boxtel heeft duurzaam handelen hoog in het vaandel.

Van oudsher zet Boxtel in op duurzaamheid en een van de speerpunten in de strategische visie en het beleidsprogramma 2014-2018 is dan ook om voorop te blijven met duurzaamheid. Aan dit speerpunt geven we in de duurzaamheidsvisie 2030 en duurzaamheidsuitvoeringsprogramma 2017-2022 verder handen en voeten. Duurzaamheid verdient een krachtige impuls, als verbinder van ecologie, sociaal en economie. Samen moeten we zoeken naar nieuwe mogelijkheden en innovatieve concepten op bijvoorbeeld het gebied van energie.

Duurzaamheid is niet zo zeer een zelfstandig 'thema', maar een integrale manier van werken en denken die in alle beleidsvelden tot uiting komt. Duurzaamheid loopt daarmee dwars door de andere begrotingsprogramma's heen.

Hieronder vallen de beleidsproducten:

- Plattelandsvernieuwing
- Afval
- Riolering
- Milieu

De gemeenschappelijkheid in Duurzaamheid

Plattelandsvernieuwing, afval, riolering en milieu zijn allemaal thema's die te maken hebben met de directe leefomgeving van mensen.

Missie

Duurzaamheid houdt in dat we onze samenleving met elkaar toekomstbestendig maken. Dat doen we niet alleen, maar samen. Met elkaar maken we onze gemeente een fijne, gezonde, groene, vitale en dus een duurzame leefomgeving voor nu én later. We ondersteunen lokale initiatieven, zetten in op klimaatadaptatie, versterken biodiversiteit, stimuleren duurzaam waterbeheer, energiebesparing en -productie, streven naar vermindering van (zwerf)afval, faciliteren duurzame bedrijvigheid en gaan graag de dialoog aan over duurzaam ondernemen en samenleven.

Visie

Wij stimuleren inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen om regie en medeverantwoordelijkheid te nemen voor hun deelname aan een duurzame samenleving. Dit betekent dat we er samen voor zorgen dat aan de behoeften van de huidige generatie wordt voldaan, zonder dat dit ten koste gaat van toekomstige generaties of van mensen die buiten onze gemeente wonen. Het gaat om een integrale manier van werken en denken om te komen tot een toekomstbestendige samenleving. Iedereen kan daarin zijn rol pakken. De gemeente ondersteunt en verbindt partijen met elkaar. Zij neemt bovendien haar hoge duurzaamheidsambitie in acht bij de uitvoering van haar wettelijke taken.

Dit betekent deze visie:

- Duurzaamheid komt in alle beleidsvelden aan bod, niet alleen in de milieu-gerelateerde.
- We willen de kracht van burgers, bedrijven, maatschappelijke instellingen, ketenpartners en medeoverheden aanboren.
- We initiëren daar waar de samenleving het (nog) niet op kan pakken, maar trekken samen op.

Uitgangspunten voor deze werkwijze:

- Voor activatie is informatie de sleutel. We zetten in op goede en multimediale informatieverstrekking.
- Iedereen moet mee kunnen werken aan de duurzame samenleving.
- De gemeente werkt mee, maar enkel als zij een meerwaarde kan bieden.

Dit kost het, deze directe baten worden gegenereerd en dit financieren wij door middel van inzet eigen middelen (resultaatbestemming)

Resultaat voor bestemming	rekening	begroting	begroting
Lasten (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018
42. Plattelandsvernieuwing	521	7.511	645
61. Afval	2.738	2.588	2.621
63. Riolering	2.938	2.905	2.944
65. Milieu	1.183	1.859	1.456
	7.380	14.863	7.666

Resultaat voor bestemming	rekening	begroting	begroting
Baten (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018
42. Plattelandsvernieuwing	513	7.191	408
61. Afval	3.305	3.180	3.250
63. Riolering	3.038	3.028	3.089
65. Milieu	364	113	24
	7.220	13.512	6.771

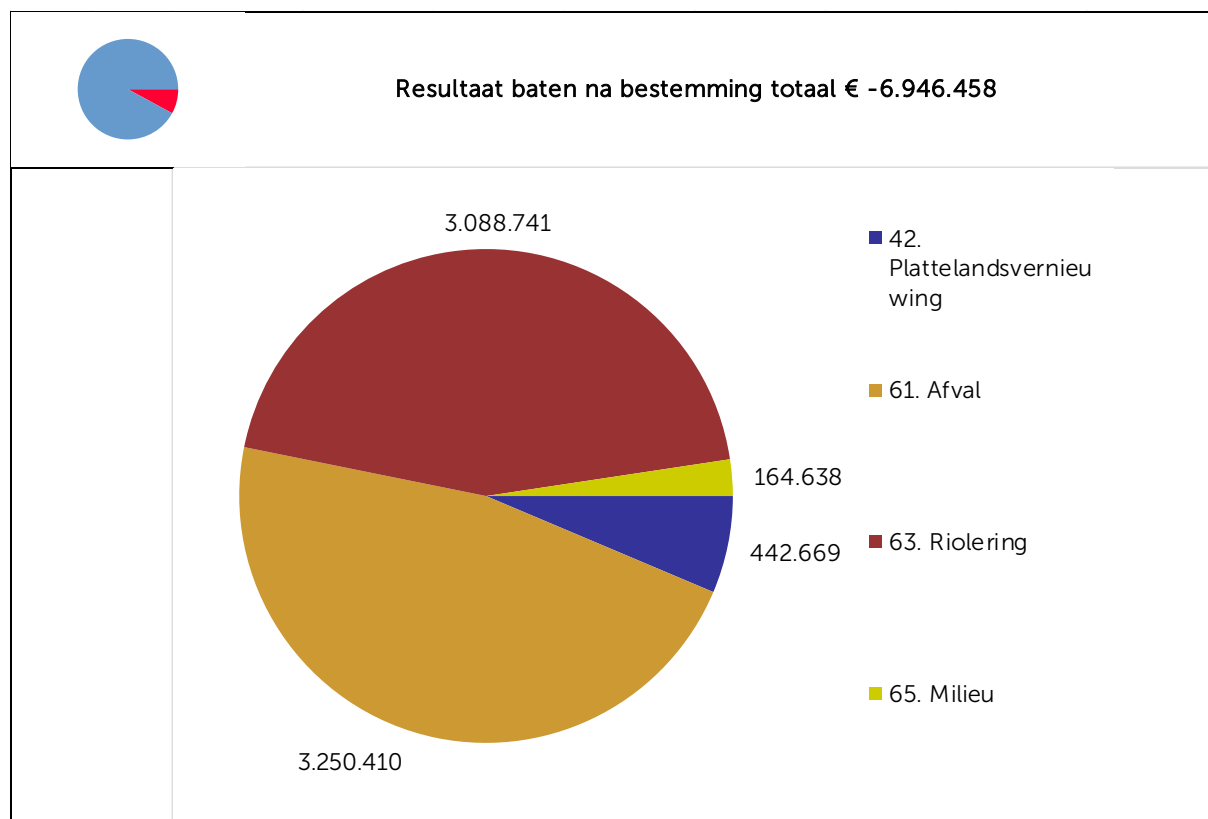
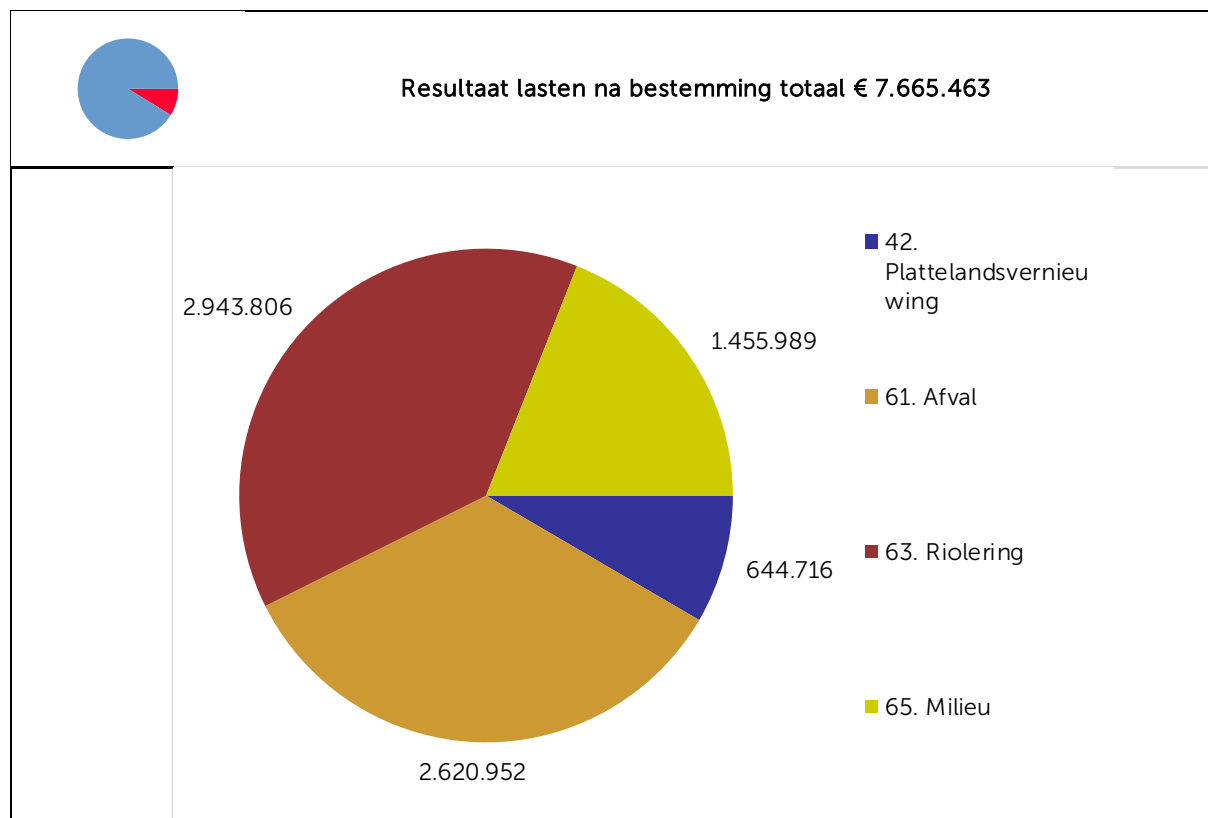
Resultaatbestemming	rekening	begroting	begroting
Storting in reserves (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018
42. Plattelandsvernieuwing	384		
61. Afval			
63. Riolering			
65. Milieu	152		
	536		

Resultaatbestemming	rekening	begroting	begroting
Beschikking over reserves (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018
42. Plattelandsvernieuwing	153	60	35
61. Afval			
63. Riolering			
65. Milieu	48	142	141
	201	202	176

Resultaat na bestemming	rekening	begroting	begroting
Saldo (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018
42. Plattelandsvernieuwing	239	260	202
61. Afval	-567	-592	-629
63. Riolering	-100	-123	-145
65. Milieu	923	1.604	1.291
	495	1.149	719

Tabelweergave lasten & baten na resultaatbestemming:

Het kleine diagram geeft een indicatie van het relatieve aandeel van dit programma in het totaal van de begroting weer. Het grote diagram geeft de omvang van de beleidsproducten in het totaal van dit programma weer.

Financiële analyse

Analyse begroting versus begroting op hoofdlijnen

Plattelandsvernieuwing

Onder het beleidsproduct Plattelandsvernieuwing zijn opgenomen de baten (subsidie van de provincie) en lasten van de verschillende projecten van Landschappen van Allure. Deze projecten moeten uiterlijk 1 januari 2019 afgerond zijn. Het grootste deel van de baten en lasten is geraamd in 2017.

In 2018 wordt € 35.000 onttrokken aan de reserve Plattelandsvernieuwing ter dekking van de lasten van het Stika-project. Daarbovenop wordt in 2017 ook nog € 25.000 onttrokken voor het project kosten Biodiversiteit kom Lennisheuvel.

Afval

De opbrengsten uit afvalinzameling worden € 70.000 hoger geraamd ten opzichte van 2017. De kosten vallen € 33.000 hoger uit. Daarmee is er een positief resultaat van € 37.000 ten opzichte van 2017.

Riolering

De opbrengsten uit rioolafvoerrechten stijgen door toepassing van de inflatiecorrectie met € 112.000. Door met name hogere kapitaallasten stijgen de lasten met € 152.000. Door € 62.000 uit de reserve te onttrekken resteert een batig resultaat van € 22.000.

Milieu

Binnen dit beleidsproduct vallen de baten en lasten voor milieuvergunningen en duurzaamheid. Met ingang van 2018 is er geen budget meer opgenomen voor het Greentechproject. Voor plannen uit de nieuwe nota duurzaamheid wordt in 2018 ruim € 400.000 vrijgemaakt waarvan € 141.000 wordt gedekt uit de reserve Duurzaamheid

Plattelandsvernieuwing

Verantwoordelijke bestuurder: Peter van de Wiel

Hier staat onze gemeente

Boxtel is een centrumgemeente in Het Groene Woud. Dat Nationaal Landschap wordt gezien als 'de kip met de gouden eieren' die goed verzorgd moet worden. Dat doen we door actief te zijn op het gebied van plattelandsvernieuwing in brede zin. Van het deelnemen aan regionale samenwerkingsverbanden en projecten, het opzetten en uitvoeren van projectenprogramma's, tot het stimuleren van kwaliteitsverbetering bij particulieren, Boxtel speelt er een actieve rol in. Streven blijft het verder ontwikkelen van Het Groene Woud, met nieuwe impulsen voor economie, leefbaarheid, biodiversiteit en natuur en landschap. Er is extra aandacht voor het onderwerp klimaatadaptatie.

Dit willen we bereiken

Realiseren van gebiedsontwikkeling in de Dommelvallei.

Boxtel heeft het manifest Mozaïek Dommelvallei mede ondertekend. Dit manifest heeft tot doel commitment te genereren om Mozaïek Brabant tot concrete uitvoering te brengen in de Dommelvallei door:

- Co-creatie: Bundeling van krachten en middelen, samenwerking tussen burgers, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties, onderwijs en overheid. Initiatief voor creatie van draagvlak, synergie en uitvoering.
- Het tot stand brengen van nieuwe koppelingen waarin stedelijke functies, landbouw, economie en natuur elkaar versterken in plaats van verzwakken.
- Het watersysteem in te zetten als bron, drager, verbinder en motor bij integrale ontwikkeling. Water wordt in de uitwerking verbonden met Duurzaam Wonen, Werken, Biodiversiteit, Gezondheid, Ontspanning en Erfgoed.
- Het ontwikkelen van een samenhangende richtinggevende visie die gerealiseerd wordt in meerdere uitvoeringsprojecten.

Realisatie projecten op het grondgebied van de gemeente Boxtel van investeringsprogramma 'Kloppend Hart van het Groene Woud'.

We willen een verbinding maken tussen het buitengebied en het Centrum, Liempde en Lennisheuvel, onder andere via uitvoering van het project 'Kloppend Hart'. De uitvoering van het programma is gestart in 2013 en er is sprake van een stevige inbreng van burgers en bedrijven. Er worden 14 deelprojecten uitgevoerd, waaronder 7 deels of geheel op het grondgebied van Boxtel. Dat betreft: 'Natuurexperience Lennisheuvel', Liempde, toegangspoort tot Het Groene Woud, Kasteelpark Stapelen in Boxtel, Groot Duijfhuis in Liempde, Reanimatie van verloren erfgoed, Edelherten in Het Groene Woud en de realisatie door ProRail van een ecoduct over het spoor. Alle projecten dienen opgeleverd te zijn op 1 juli 2019.

Extra aandacht voor klimaatadaptatie.

De gevolgen van het veranderende klimaat vragen om extra aandacht en maatregelen. Met name het kunnen verwerken van grote hoeveelheden neerslag en de gevolgen van hittestress in sterk versteende omgevingen zijn daarbij aandachtspunten. Oplossingen worden mede gezocht in openbaar groen en het buitengebied. Het opnemen van extra maatregelen in zowel bestaande als nieuwe initiatieven en plannen en het stimuleren van particulier initiatief op dit vlak is van belang. Er zijn geen afzonderlijke middelen gereserveerd binnen plattelandsvernieuwing, Het wordt voornamelijk opgepakt vanuit bestaande beheerbudgetten. Zoals bij Plattelandsvernieuwing gewoonlijk is, zullen subsidies en bijdragen van derden gezocht worden om projecten van de grond te krijgen. Binnen de nieuwe duurzaamheidsagenda zijn concrete maatregelen op dit vlak opgenomen en daar zijn ook middelen voor beschikbaar gesteld.

Ondersteuning initiatieven van derden.

Naast zaken die de gemeente zelf uitvoert, wordt er ook een bijdrage geleverd aan initiatieven van derden (burgerparticipatie). Vanuit een meewerkende houding wordt er een bijdrage geleverd aan tal van overige initiatieven, zoals de vraag naar een voedseltuin

Indicatoren

-

Dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen

- Participeren in regionale overlegstructuren zoals AgriFood Capital, Streeknetwerk Het Groene Woud en Dommel mozaïek;
- Faciliteren en procesmatig ondersteunen van het initiatief Mozaïek Dommelvallei. Zo zal in 2018 het project Groote Waterloop tot uitvoering worden gebracht en ondersteuning worden gegeven aan nieuwe projecten onder deze vlag;
- Ondersteuning van de projecten uit het investeringsprogramma Kloppend Hart van Het Groene Woud, waarbij in 2018 extra inzet plaats vindt in Lennisheuvel voor de vergroening van de wandelroutes van station Boxtel naar de Kampina en via Liempde -de edelherten- naar station Best;
- Het ervenplus project, een provinciaal subsidieproject waarbij op erven in het buitengebied extra aandacht uitgaat naar vogels (verbeteren nestgelegenheid/erfbeplanting/fourageerplekken e.d.);
- Evenals in voorgaande jaren participeert de gemeente in STIKA (subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader Groenblauwe diensten) waarbij eigenaren van gronden in het buitengebied vergoeding krijgen voor het beheer en instandhouding van o.a. groene landschapselementen, akkerranden, wandelpaden, knotwilgen, poelen e.d.
- Faciliteren van particuliere initiatieven (beschikbaar stellen van professionele ondersteuning, onderling verbinden van initiatiefnemers en uitvoerenden, beschikbaar stellen van kennis, materialen of het leveren van een financiële bijdrage;
- Vergroten van biodiversiteit d.m.v. het inzaaien van reststroken/overhoeken binnen en buiten de bebouwde kom t.b.v. het verbeteren van het leefgebied en biotoop van o.a. vlinders en (wilde)bijen;
- Invullen restopgave ecologische verbindingen. Er is de afgelopen jaren hard gewerkt aan de realisatie van de ecologische verbindingen binnen de gemeente. Er is echter nog een deel niet gerealiseerd. In samenwerking met partijen uit de streek wordt getracht zoveel mogelijk hiervan alsnog uit te voeren. Daarbij wordt gebruik gemaakt van verruimde subsidiemogelijkheden via het Groen Ontwikkelfonds Brabant.

Financiële analyse

Analyse beleidsproduct Plattelandsvernieuwing (bedragen x € 1.000)	voordelig	nadelig
Saldo begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017	58	
Analyse op hoofdlijnen:		
Afwijking incidentele baten en lasten:		
In 2017 is eenmalig een bedrag geraamd van € 55.000 inhuur en bijdragen derden	55	
Lagere overige kosten	3	
Totaal	58	0

Extra beschikbare middelen begrotingsjaar

-

Verantwoordelijke bestuurder: Herman van Wanrooij

Hier staat onze gemeente

Boxtel is een van de kleinere gemeenten die een eigen inzameldienst heeft. Toch weet Boxtel goed mee te komen in de landelijke benchmark afvalinzameling van brancheorganisatie NVRD waar jaarlijks aan wordt meegedaan. Qua milieuprestaties, financiën en bedrijfsvoering is Boxtel een goede middenmoter.

De overgang naar diftar heeft er toe geleid dat de afvalstoffenheffing verlaagd is. Ook heeft de burger zijn kosten meer zelf in de hand, afhankelijk van zijn aanbiedgedrag. Verwachting is dat deze effecten en de komende veranderingen in het inzamelbeleid positief bijdragen aan de ontwikkeling van de afvalkosten omdat de besparing op verwerkingskosten dan wel de opbrengst van gescheiden ingezamelde stoffen veelal opwegen tegen de extra logistieke inzamelkosten van de gescheiden inzameling.

Dit willen we bereiken

Minder (rest)afval en meer hergebruik, bevorderen sluiten van kringlopen

Dit vraagt om ingrijpende beleidsmaatregelen en daartoe zijn er, middels twee beeldvormende sessies met raadsleden en inwoners in 2016, in 2017 kaders vastgesteld voor een op te stellen Grondstoffenplan. Dit grondstoffenplan moet zorgen voor een andere mindset waarin het inzamelen van afvalstoffen losgelaten wordt en stapsgewijs de focus meer en meer gelegd wordt op de inzameling van waardevolle grondstoffen. In de praktijk betekent dit een hogere servicegraad voor de inzameling van grondstoffen en meer eigen inzet van de burger bij de inzameling van het overgebleven restafval. De uiteindelijke doelstelling is om per 2030 de hoeveelheid restafval te minimaliseren naar een streefwaarde van slechts 5 kg restafval per inwoner per jaar. Als tussenstation is 2020 genomen waarin, conform de landelijke norm, beoogd wordt om terug te gaan naar 100 kg restafval per inwoner. Met behulp van 4 pilotprojecten zal nader invulling gegeven worden aan deze kaders. Aan de hand van de resultaten van deze pilotprojecten worden de kaders nader ingevuld en omgevormd worden naar een Grondstoffenplan, dat in de loop van 2018 aan de raad zal worden voorgelegd.

Versterken bedrijfsvoering, meer kwaliteit en service door meer samenwerken

Om een verbeterslag te maken ten aanzien van de milieudoelstellingen in het bevorderen van hergebruik, het versterken van de bedrijfsvoering door met name het verminderen van de kwetsbaarheid daarin, en het bieden van meer service voor de inwoners, willen we graag meer samenwerken. Mede met het oog daarop heeft Boxtel in 2016 het manifest 'Energiek met afval' van de Vijf van de Meierij onderschreven, waarin de vijf Meierij-gemeenten 's-Hertogenbosch, Vught, Boxtel, Sint-Michielsgestel en Haaren aangevuld met gemeente Heusden, een visie met gezamenlijke doelstellingen hebben vastgelegd. De ondertekenaars gaan hier de komende jaren samen en per organisatie verder vorm aan geven. Vooralsnog wordt de samenwerking met name op het gebied van het gebruik van milieustraten en de bevordering van afvalscheiding bij de hoogbouw gelegd.

Daarnaast is aandacht te besteden aan harmonisatie van de bedrijfsvoering van Boxtel en Sint-Michielsgestel op afvalgebied. Wat zijn de mogelijkheden en wat zijn de gevolgen? Nog in de loop van 2017 zal hier meer duidelijkheid over ontstaan. En zal bepaald worden hoe de afvalinzameling toekomstbestendig kan worden omgezet in een grondstoffeninzameling. Voor diverse afvalstromen zijn voorts nieuwe (verwerkings)contracten aan te gaan, deels gezamenlijk met andere gemeenten.

Indicatoren

	2015	2016	2017	2018
Restafval kg/inwoner	140 kg	141 kg	137 kg	130 kg
Percentage gft in restafval (uit sorteeranalyse)	35,5%	32,3%		
Gft Kg/inwoner	90 kg	89 kg	95 kg	
Tuinafval Kg/inwoner	70 kg	56 kg	46 kg	

Schuingedrukt = prognose

Dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen

- Pilot omgekeerd inzamelen**
 Evalueren van het pilot project omgekeerd inzamelen in Oost en de vertaalslag maken naar de gehele gemeente Boxtel. Per 1 januari 2018 zal in het pilotgebied (begrensd door de straten Pastoor van Besouwplein, Schijndelseweg, Doctor de Brouwerlaan, Hendrik Verheeslaan en Hobbendonkseweg, Beneluxlaan, Dommeloord, Lange loop) gestart worden met een vierwekelijkse inzameling van restafval (in plaats van tweewekelijks). Samen met de bewoners van het pilotgebied zal onderzocht worden wat de gemeente aan faciliteiten dient te bieden om dit mogelijk te maken. Dit wordt breed opgezet. Er zal bij de uitwerking gebruik gemaakt worden van bewonerspanel en daarin worden ook de optie van milieuperrons in de wijken en een andere inzet van de minicontainers nadrukkelijk meegenomen worden. Dit echter wel binnen de door de raad meegegeven kaders, dus binnen het huidige budget en met balans tussen de 3 P's (People, Planet, Profit).
- Uitvoering geven aan het pilotproject bij hoogbouwcomplex Hoogheem**
 Samen met woonstichting Sint Joseph faciliteren en ondersteunen we dit bewonersinitiatief. Er wordt onderzocht welke afvalstromen geschikt zijn om gescheiden in te zamelen.

Financiële analyse

Analyse beleidsproduct Afval (bedragen x € 1.000)	voordelig	nadelig
Saldo begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017	37	
Analyse op hoofdlijnen:		
Lagere kapitaallasten	13	
Toepassen van inflatie e.d.		43
Opbrengsten afvalstoffenheffing met trendmatige stijging van 1,5%	59	
Overige kosten	8	
Afwijking incidentele baten en lasten:		
Totaal	80	43

Extra beschikbare middelen begrotingsjaar

-

Riolering

Verantwoordelijke bestuurder: Herman van Wanrooij

Hier staat onze gemeente

De gemeente Boxtel kent op dit moment een goed functionerend rioleringsstelsel. Daarnaast beschikken we over een in 2015 vastgesteld Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan voor de periode 2015- 2019 waarin zowel het functioneren als de (financiële) planning en vervangingsstrategie zijn opgenomen.

Overzicht kerngegevens:

- Lengte vrijval riool 165 km (gemengd/vuilwater/regenwater: 105/24/36 km)
- Lengte drainage 10 km
- Lengte vuilwater mechanisch 88 km
- Aantal kolken 11.516 stuks
- Aantal randvoorzieningen 5 stuks (totaal volume 2100 m³)
- Aantal rioolgemalen 36 stuks
- Aantal drukrioolunits 429 stuks
- Aantal IBA's 2 stuks

Dit willen we bereiken

Ter bevordering van de duurzaamheid wordt ingezet op stimulering van decentrale zuivering in woningbouwlocaties. Door het geformuleerde beleid en de daarbij behorende vervangingsstrategie kunnen wij het rioleringsstelsel verder optimaliseren en de mate van toekomstige risico's van wateroverlast als gevolg van de klimaatverandering tot acceptabele normen reduceren. Er is een aantal verbeteringsmaatregelen in voorbereiding. Binnen de filosofie van Doelmatig Waterbeheer zullen de uitvoeringsplannen van het gemeentelijk Rioleringsplan daar waar kan lokaal worden gecombineerd met afkoppelactiviteiten.

Indicator	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Totaal aantal kilometer riolering	268	269	272	275	278	281
Aantal meldingen van wateroverlast	50	53	50	47	45	44
Aantal klachten aansluiting.	10	9	9	8	8	8
Rioolheffing meerpersoons (<i>geraamd volgens GRP</i>)	162	162	164	166	168	169

Toelichting op de indicatoren.

- Meters riolering en drainage en drukriool.
- Het aantal geregistreerde klachten en meldingen kan voor 2016 niet worden bepaald door verandering meldingssysteem servicelijn.
- Rioolheffing voor meerpersoonshuishoudens, wordt ook gebruikt door 'waar staat mijn gemeente'.

In 2018 wordt het succes van het afkoppelen gemeten aan het aantal vierkante meters dak en terrein oppervlak wat niet is aangesloten in relatie tot het aangesloten oppervlak. Huidig oppervlak is in 2008 met het BRP bepaald.

Dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen

- Meten en Monitoren bestaand riolerings-, infiltratie- en regenwater-systeem van Ladonk volgens de 4M's; Meten, Monitoren, Modelleren en Maatregelen. Deze monitoring wordt ook gebruikt voor het opsporen van foutaansluitingen.
- Uitvoeren geplande verbeteringsmaatregelen en elektromechanische vervangingen pompinstallaties en randvoorzieningen.
- Participeren in de werkgroep De Meierij met betrekking tot de verplichting en invulling mogelijkheden Doelmatig waterbeheer.
- Afkoppelen in particulier gebied. In 2016 is de pilot in Liempde samen met SPPiLL opgestart. evaluatie in 2017, indien succesvol wordt dit een langdurig meerjarig project.
- De herinrichtingsprojecten project Dianabos, Hubertusring, Nimrodlaan (uitvoering 2018) en project buurtschap Kalksheuvel (voorbereiding 2017-2018, realisatie na uitvoering VLK 2019-2020).
- De in het vGRP vastgestelde vervangingsstrategie die buiten de herinrichtingsprojecten worden uitgevoerd.
- De werking van het drainagestelsel in Oost is geëvalueerd in 2017, bij onvoldoende drooglegging kan dat resulteren in een verfijning van het stelsel.
- Verbeteren en instandhouden oppervlakte watersysteem in stedelijk gebied, te beginnen met uitwerken maatregelen Rural Alliances, het slotenstelsel in Liempde
- Binnen de kostendekking van het vGRP 2015-2019 zijn de benodigde middelen van vermelde activiteiten geborgd.

Financiële analyse

Analyse beleidsproduct Riolering (bedragen x € 1.000)	voordelig	nadelig
Saldo begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017	22	
Analyse op hoofdlijnen:		
Stijging van het rioolrecht met 3,5%	112	
Mutaties in de voorzieningen	62	
Hogere kapitaallasten		141
Overige afwijkingen		11
Afwijking incidentele baten en lasten:		
Totaal	174	152

Extra beschikbare middelen begrotingsjaar

Een investeringskrediet van € 100.000 voor rioolwerkzaamheden Markt.

Verantwoordelijke bestuurder: Peter van de Wiel

Hier staat onze gemeente

We zijn zeer ambitieus waar het gaat om de duurzame ontwikkeling van onze gemeente. Dit blijkt ook uit de hogere score (4/5) in www.waarstaatjegemeente.nl, die we hebben ten opzichte van de rest van Nederland (2/5) waar het gaat om onze energie-ambities. In de Governance Monitor Duurzame Gemeenten, uitgevoerd door Telos, Tilburg University en VNG International eindigde Boxtel samen met zes andere gemeenten op de eerste plaats. We timmeren hiervoor hard aan de weg, zoals blijkt uit het aantal zonne-energie installaties die er per 1.000 inwoners in de gemeente zijn. Gemiddeld in Nederland zijn dat er 9,6 per 1.000 inwoners, in Boxtel zijn dat er 16,9 per 1.000 inwoners. Op het gebied van milieuvergunningverlening en –handhaving worden de basistaken en een aantal verzoektaken uitgevoerd door de Omgevingsdienst Brabant Noord. De thuishaken op het gebied van milieuhandhaving worden in huis uitgevoerd.

Dit willen we bereiken

De gemeente Boxtel zet zich samen met haar inwoners, bedrijven en organisaties in om een groene en duurzame gemeente te zijn, waar het prettig wonen, ondernemen en recreëren is. Het is een gemeente waar we samen een veilige en gezonde woon- en leefomgeving in stand houden, waarbij duurzaamheid het uitgangspunt is. Daartoe wordt – in samenwerking met de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN) – ingezet op een adequate uitvoering van de milieuwetgeving. We zorgen voor een adequate uitvoering van taken die voortvloeien uit de nieuwe duurzaamheidsvisie en -agenda, de regionale nota bodembeleid en het externe veiligheidsbeleid. Waar mogelijk trekken we samen op met de gemeente Sint-Michielsgestel.

De komende jaren vervolgen we doelgericht onze ambitie om voorop te blijven met duurzaamheid en intensiveren we dit waar mogelijk, bijvoorbeeld door het faciliteren van burgerinitiatieven. De duurzaamheidsvisie en –agenda dienen als vliegwiel om meer duurzame initiatieven vanuit de samenleving te laten ontstaan. We leggen daarom nadrukkelijk de verbinding tussen het duurzaamheidsbeleid en andere beleidsvelden zoals bijvoorbeeld participatie, bouwen, leefbaarheid, toerisme en economie. Dit doen we samen met de regio via onder andere de Toekomst- en uitvoeringsagenda Vijf van de Meierij en als trekker van de regionale energiestrategie in Noordoost Brabant.

Boxtel is een energieneutrale gemeente in 2030.

De raad heeft de ambitie uitgesproken om in plaats van ‘Boxtel Energie Neutraal in 2040’ toe te werken naar Boxtel Energie Neutraal in 2030. Dit door toepassing van bijvoorbeeld zonne-energie, windenergie en klimaatneutraal bouwen en in overleg met lokale allianties zoals de lokale energiecoöperatie. In de nieuwe duurzaamheidsvisie en het bijbehorende uitvoeringsprogramma worden verschillende aanvullende acties benoemd die handvatten bieden voor de komende 5 jaar om deze ambitie met een brede alliantie van andere partijen te behalen.

Nieuwe uitvoeringsagenda duurzaamheid

In de nieuwe duurzaamheidsvisie is een aantal ambitieuze doelstellingen neergezet voor 2030, zoals het verkleinen van de voetafdruk van onze gemeente met 50%, maar bijvoorbeeld ook door zoveel als mogelijk klimaatadaptief te zijn, de biodiversiteit te doen toenemen, te werken aan een duurzame en circulaire economie en te investeren in het versterken van onze sociale structuur. Om deze doelstellingen te behalen is voor de komende vijf jaar een uitvoeringsagenda opgesteld met concrete actiepunten.

Voorkomen dat in Boxtel schaliegasboringen plaatsvinden

We doen er alles aan om schaliegasboringen te voorkomen en we zetten voluit in op duurzame energie. Het kabinet heeft aangegeven dat tot 2024 geen commerciële boringen naar schaliegas zullen plaatsvinden. Vanaf 2018 kunnen eventueel, in opdracht van de regering, wetenschappelijke boringen worden uitgevoerd.

Verder professionaliseren samenwerking Omgevingsdienst

In 2018 zet de Omgevingsdienst verder in op de komst van de Omgevingswet. Dit vraagt een nauwe samenwerking met de deelnemers. Informatie uitwisseling speelt hierin een belangrijke rol. Toezicht zal verder geprofessionaliseerd zijn door gebruik te maken van een risicogericht model en door het voldoen aan landelijke kwaliteitscriteria.

(Boven)regionale samenwerking verder versterken en voortzetten

Met regionale samenwerking kunnen we het beleid en projecten op het gebied van milieu en duurzaamheid verder versterken. Dit betreft kennisdeling, het bundelen van krachten en het behalen van efficiëntie in verschillende processen. Boxtel wil in ieder geval op het gebied van de energietransitie, externe veiligheid, bodemkwaliteit en klimaatadaptatie regionale samenwerking opstarten, voortzetten en/of versterken.

Milieu en duurzaamheid een plek geven binnen de omgevingswet

De beleidsonderwerpen milieu en duurzaamheid moeten geïntegreerd zijn in de nog op te stellen omgevingsvisie en omgevingsplannen in het kader van de omgevingswet. Hierbij valt te denken aan onderwerpen zoals geluid, milieuzonering, luchtkwaliteit, energie, verduurzaming bestaande en nieuwbouw.

Indicator	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Duurzame ontwikkeling – Klimaatbeleid via percentage duurzaam opgewekte energie in de gemeente. *	Nog niet bekend	8% duurzame energie	12% duurzame energie	16% duurzame energie	22% duurzame energie
Geluid**	32	0	0	0	0
Bedrijfsvoering bij inrichtingen in overeenstemming met Wet milieubeheer en Wabo. ***	13 vergunningen en 18 meldingen	10 en 30	10 en 30	10 en 30	10 en 30
Positief gevoel en rechtszekerheid van een goed en veilig milieu met het naleefgedrag als indicator. ****	76 integrale controles en 84 herinspecties/opleveringscontroles.	Conform programma 2017.	Conform programma 2018.	Conform programma 2019.	Conform programma 2020.
Bodembeheer: Meldingen besluit bodemkwaliteit en uitgevoerde bodemsaneringen. *****	19 en 5	15 en 3	15 en 1	15 en 1	15 en 1

Toelichting op de indicatoren.

- * : percentage duurzame energie volgens CBS Klimaatmonitor.
- ** : aantal te saneren woningen met een geluidbelasting boven de maximale geluidwaarde voor wegverkeer.
- *** : verleende vergunningen en ingediende meldingen.
- **** : aantal handhavingsbeschikkingen.
- ***** : aantal uitgevoerde bodemsaneringen van ernstige gevallen.

Dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen

Schaliegas

De ontwikkelingen met betrekking tot mogelijke wetenschappelijke boringen zullen gevolgd worden. Waar nodig zullen we in actie komen.

ODBN

Op verschillende momenten vindt overleg plaats en informatie uitwisseling met de deelnemers over de komst van de Omgevingswet. De Omgevingsdienst verfijnt in samenspraak met de deelnemers het risicogericht toezicht. Op het gebied van de kwaliteitscriteria zorgt de Omgevingsdienst ervoor dat er voldoende capaciteit is om aan de kwaliteitscriteria te voldoen. Indien nodig worden medewerkers opgeleid.

Milieu en duurzaamheid een plek geven binnen de omgevingswet

Binnen de organisatie wordt er in 2018 een projectteam gevormd waar beleidsmedewerkers duurzaamheid en milieu onderdeel van uit maken. Voor verschillende milieu- en duurzaamheidsaspecten zullen we data verzamelen om inzicht te verschaffen.

(Boven)regionale samenwerking verder versterken en voortzetten

Boxtel is trekker van de regionale energiestrategie Noordoost Brabant en zal in 2018 het gezamenlijke product van dit samenwerkingstraject presenteren aan de provincie. We blijven ook in 2018, bestuurlijk en ambtelijk, actief deelnemen in verschillende regionale netwerken en werkgroepen zoals onder andere: AgriFood Capital, Regionaal netwerk omgevingswet, transitie zorgvuldige veehouderij, commissie Mobiliteit, Energie en Milieu van de VNG, klankbordgroep Veehouderij en gezondheid, Vijf van de Meierij, Brabant Woont Slim, 0-op-de-meter, aardgasvrije wijken en Streeknetwerk Het Groene Woud.

Biomassaplein

Boxtel is ook trekker van het regionale project Biomassaplein, wat samen met de gemeente Best, Sint-Michielsgestel en Vught wordt uitgevoerd. Hierbij wordt de gemeentelijke houtige biomassa verzameld en verwerkt tot zo duurzame mogelijke grondstoffen en producten. De winst wordt weer geïnvesteerd in een versterking en uitbreiding van het landschap via een landschapsfonds. Hiervoor is een subsidie ontvangen van het provinciale programma Landschap van Allure. In 2018 zal gestart worden met een pilot voor maximaal 4 jaar op een nog te ontwikkelen locatie binnen de 4 deelnemende gemeenten. Binnen die 4 jaar moet duidelijk zijn of het haalbaar is het project op te schalen en er ook biomassa van landschapsbeheerders uit de regio verwerkt kan worden en gekoppeld kan worden aan het project Greentech.

Doorontwikkelen project Greentech.

De verdere ontwikkeling en implementatie van 'Greentech Brabant' kent in 2018 twee sporen:

- Regionale ontwikkeling samen met de provincie en AgriFood Capital.
- Voortzetting samenwerking provincie en regio conform de planontwikkeling in 2017. Dat houdt in: stimuleren innovatie, verbinden grote partijen vanuit onderwijs en bedrijfsleven aan gedachtegoed Greentech, implementeren van de eerste projecten en uitrol richting de regio.
- Starten van de eerste Greentech activiteiten op Vorst B.

Uitvoering geven aan uitvoeringsagenda duurzaamheid 2017-2022

In de uitvoeringsagenda duurzaamheid zijn tal van actiepunten en projecten opgenomen waar in 2018 uitvoering aan zal worden gegeven. Voor het totaaloverzicht aan actiepunten verwijzen we naar de uitvoeringsagenda. Een aantal belangrijke resultaten in 2018 zal hierin per thema zijn:

Samen leven in Boxtel

- Bundelen van krachten lokale initiatieven (actiepunt 7)
In 2018 is er een online platform waarin men op adequate wijze wordt doorverwezen naar alle duurzame initiatieven die er in Boxtel zijn en waar lokale initiatieven zichzelf kunnen presenteren.
- Maatschappelijke beursvloer (actiepunt 10)
In 2018 wordt de eerste Maatschappelijke Beursvloer georganiseerd waarin vraag en aanbod tussen ondernemers, inwoners, verenigingen, maatschappelijke instellingen op interactieve, ludieke wijze aan elkaar worden gekoppeld.

Groen leven in Boxtel

- Duurzame daken (actiepunt 21)
In 2018 is het projectplan voor het project Duurzame daken afgerond en worden mensen in de gelegenheid gesteld om daken aan te dragen om te vergroenen.

- Foodbattle/Voedselverspilling (actiepunt 24)
De gemeente organiseert een foodbattle en nodigt andere organisaties en groepen mensen uit om mee te doen.
- Opzet klimaatpanel (actiepunt 31)
In 2018 installeren we het klimaatpanel, waarin leden van de Boxtelse gemeenschap roulerend plaatsnemen.

Ondernemend leven in Boxtel

- 0-meting ondernemers (actiepunt 39)
Samen met ondernemers uitvoeren van een 0-meting op bedrijfsniveau op het gebied van duurzaamheid (bepalen voetafdruk) en opstellen verduurzamingsplannen
- Duurzaamheidslening ondernemers (actiepunt 41)
Openstellen van duurzaamheidslening voor ondernemers (voor particulieren wordt de energielening eveneens verder voortgezet);
- Gezamenlijke projecten (actiepunt 44)
Verkennen van mogelijkheden voor gezamenlijke besparings- en energieprojecten;
- Milieucontroles (actiepunt 45)
Meenemen van de energie besparingsopgave in milieucontroles.

Energiek leven in Boxtel

Maatschappelijke discussie energieopgave (actiepunt 49)

- Op grond van de uitkomsten van het scenario-onderzoek opstellen van een sociaal energieplan en het voeren van maatschappelijke discussie over de energieopgave waar we voor staan.

Energieopwekking en -besparing

- Opstart van eerste grootschalige duurzame energieopwekkingsproject. (actiepunt 52)
- Zonnepanelenproject gemeentewerf (actiepunt 22)
Op grond van resultaat pilot 'zonnepanelen op de gemeentewerf' en uitkomsten uit de Energie Audit plan van aanpak maken voor overige gemeentelijke gebouwen. Waar mogelijk zoeken we hierbij aansluiting bij lokale initiatieven voor duurzame energie zoals de Energiecoöperatie Boxtel.
- Verduurzamen sportverenigingen
In 2018 zullen de 3 verenigingen die binnen de provinciale pilot een verduurzamingsplan hebben laten opstellen tot uitvoering van het plan overgaan. De overige verenigingen zullen gestimuleerd worden om ook dergelijke stappen te nemen.

Communicatie en educatie

- In overleg met lokale aanbieders van NME en Stichting Brede Scholen Boxtel wordt een gezamenlijke aanpak ontwikkeld om het Natuur- en Milieu Educatie een kwaliteitsimpuls te geven. (actiepunt 61)
- Vormgeven van eerste communicatiekalender samen met lokale partijen waarin initiatieven en communicatie acties op elkaar worden afgestemd. (actiepunt 62)
- Via de gemeentelijke kanalen komt duurzaamheid integraal aan bod en komt de duurzaamheidsambitie van de gemeente (en gemeenschap) herkenbaar terug. (actiepunt 62)
- Ontwikkelen van communicatiematerialen gericht op het geven van praktische handvatten op het gebied van duurzaamheid (bijvoorbeeld inspiratie voor verbouwing/tuininrichting bij nieuwbouw) (actiepunt 62)
- Brabant Woont Slim (actiepunt 54)
In 2018 zal Brabant Woont Slim herkenbaar moeten zijn voor alle inwoners van Boxtel. Ze zullen het zien als loket waarbinnen ze informatie kunnen vinden over energiebesparing en als start voor het uitvoeren van maatregelen hiertoe. Communicatie zal een belangrijk onderdeel worden van het herkenbaar worden alsmede de uitbreiding met lokale partijen/bedrijven.

Lokale ontwikkeling van duurzame, innovatieve projecten

- Stimuleren ontwikkeling nieuwe projecten (actiepunt 63)
- Project 'Warmtenet' (actiepunt 55)
Samen met Woonstichting St. Joseph, Enexis, Alliander DGO, Warmtebenutting in bestaande woningen door middel van verschillende pilotprojecten. In een tweede fase waarin vooral is gekeken naar nieuwbouw, hebben Engie, Heijmans en Thermoflex zich aangesloten. De uitgewerkte projectplannen dienen in 2018 als basis voor de energievoorziening in nieuwbouw en in een latere fase, ook als input voor de ombouw van bestaande bouw naar aardgasvrije woonwijken. Dit ligt in lijn met de door de gemeente ondertekende Green Deal Aardgasvrije Wijken.

Financiële analyse

Analyse beleidsproduct Milieu (bedragen x € 1.000)	voordelig	nadelig
Saldo begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017	313	
Analyse op hoofdlijnen:		
In 2018 is er geen budget meer geraamd voor project Greentech	200	
Subsidiebudget voor 2018 is lager geraamd	121	
Hogere kosten inhuur milieubeleid		5
Afwijking incidentele baten en lasten:		
diversen afwijkingen kleiner dan € 5,000		3
Totaal	321	8

Extra beschikbare middelen begrotingsjaar

€ 316.000 voor eenmalige projecten 2018-2020 nieuwe nota Duurzaamheidsvisie 2030 waarvan in 2018 € 140.000 gedekt wordt uit de reserve Duurzaamheid.
€ 160.000 voor structurele activiteiten nieuwe nota Duurzaamheidsvisie 2030.

**meewerken?
je krijgt er
een sterke
economie
van.**

meewerkend

boxtel

Economische stimulering

---

meewerkend boxtel

In de gemeente Boxtel kunnen bewoners, bedrijven, instellingen en organisaties het beste uit zichzelf en hun omgeving halen. De gemeente Boxtel stimuleert dit door plannen die bijdragen aan een krachtige economie te ondersteunen. Centraal staan initiatieven waardoor ondernemers zich goed kunnen ontwikkelen en waarbij de werkgelegenheid wordt behouden en zo mogelijk wordt uitgebouwd. Boxtel sluit aan bij ontwikkelingen en initiatieven in de regio zoals Brainport en AgriFood Capital.

Hierdoor ontstaat een optimaal perspectief waarbinnen ontwikkeling binnen de gemeente Boxtel op een positieve manier samen met inwoners en ondernemers wordt vormgegeven. Zó draagt dit programma bij aan meewerkend boxtel.

Dit valt er onder het programma Economische stimulering

Onder het programma Economische stimulering vallen alle activiteiten die bijdragen aan een krachtige economie, waarin ondernemers zich goed kunnen ontwikkelen, de werkgelegenheid wordt behouden en zo mogelijk uitgebouwd, en de gebiedsontwikkeling met ruimtelijke plannen verder gestalte krijgt.

Hieronder vallen de beleidsproducten:

- Economische aangelegenheden
- Parkeren
- Grondexploitaties
- Ruimtelijke ordening

De gemeenschappelijkheid in economische stimulering

Boxtel bezit een goede positie als werkgelegenheidsgemeente. Boxtel heeft als beleidsspeerpunt het streven naar een inclusieve arbeidsmarkt, met speciale aandacht voor de positie van kwetsbare doelgroepen op de arbeidsmarkt. Dat vergt de nodige aandacht voor het economisch beleid in een tijd waarin het economisch wat minder gaat. Dit zorgt voor forse uitdagingen die om creativiteit, lef en innovatie vragen. Bij de ruimtelijke ordening (bestemmingsplannen), vergunningverlening en handhaving ligt er daarom ook de uitdaging om initiatieven vooral mogelijk te maken en te faciliteren. Toerisme en recreatie bieden ook nog goede groeimogelijkheden. Een andere belangrijke drijfveer voor een sterke economie en werkgelegenheid is dat de gemeente kan blijven groeien. Daarmee is er een sterke relatie met ruimtelijke plannen en grondexploitaties. Bij de ruimtelijke ordening (bestemmingsplannen), vergunningverlening en handhaving ligt er daarom ook de uitdaging om initiatieven vooral mogelijk te maken en te faciliteren. Voorts wordt parkeerbeleid in dit programma meegenomen, vanwege de relatie met de economische en toeristische ontwikkeling van Centrum en wijkcentra.

Missie

Onze missie is samen met de ondernemers op creatieve en innovatieve wijze economische impulsen te steunen of mogelijk te maken, die bijdragen aan een goede economie, werkgelegenheid en ruimtelijke ontwikkeling, en daarmee het welzijn van de gemeenschap bevorderen.

Visie

Het beleidsprogramma 2014-2018: 'Ruimte voor innovatie en vernieuwing' kent de nodige speerpunten, zeker ook op het gebied van het programma Economische stimulering met een drietal concrete speerpunten, ontwikkeling toerisme en recreatie tot een volwaardige bedrijfstak, versterken van de positie als werkgelegenheidsgemeente en werken aan een sterk centrum. Daarnaast biedt de strategische visie 'Boxtel 2020: duurzaam en dynamisch centrum in het Groene Woud (2009)' ook veel aanknopingspunten voor dit programma.

De ruimtelijke ordening moet initiatieven mogelijk maken en kansen creëren om de (ruimtelijke en economische) kwaliteit te handhaven en voorwaarden te scheppen voor verantwoord wonen en werken; samen met burgers, wijkorganen en particulier initiatief zullen we ruimtelijke kwaliteit concreet vorm moeten geven. We kruipen langzaam weer uit het dal van de recessie en de

komende jaren staat er een forse uitdaging te wachten voor de ontwikkeling van woonlocaties en (her)ontwikkeling van bedrijventerreinen. Daarnaast blijft Het Groene Woud een belangrijke ruimtelijke drager voor ons, en voor het toeristisch-recreatief en economisch potentieel. We willen dit goed (blijven) ondersteunen en stimuleren via programma's als 'Landschappen van Allure' en nieuwe initiatieven.

Boxtel is authentiek en innovatief. We zetten in op groei van verblijfsrecreatie voor de Short-stay market. Tevens gaan we de steden laten weten dat we een goed aanbod hebben voor de doelgroep Avontuurlijk Paars; de jonge, ondernemende recreant die woont in de stad.

Voor 2018 omarmen we het themajaar 'We are Food' om Boxtel op de regionale kaart te zetten.

Dit betekent deze visie:

Met o.a. de recent vastgestelde c.q. in voorbereiding zijnde woonvisie, woonontwikkelingsplanning, nota grondbeleid, detailhandelvisie, economisch aanvalsplan en toeristisch-recreatieve visie staan we per 2017 voor de komende jaren in de startblokken om de zware uitdagingen van onze visie concreet te maken.

Voor het programma Economische stimulering zijn daarom de volgende speerpunten van het beleidsprogramma 2014-2018 van belang:

- Boxtel wil voorop blijven met duurzaamheid.
  - Het Groene Woud verder ontwikkelen, met nieuwe impulsen voor economie, leefbaarheid en biodiversiteit (natuur en landschap);
  - Landschappen van Allure uitvoeren, o.a. door uitvoering van programma 'Kloppend Hart';
  - Het initiatief 'Dommelvallei' ondersteunen en verder uitwerken;
  - De Kleine Aarde herontwikkelen conform de verkozen plannen.
- Boxtel ontwikkelt toerisme en recreatie tot een volwaardige bedrijfstak.
  - 'Beleef Boxtel' verder uitbouwen waarbij we nadrukkelijk verbinding zoeken met de samenwerkende gemeenten in Het Groene Woud;
  - Toeristisch-recreatieve voorzieningen waar mogelijk realiseren en versterken;
  - Kleinschalige voorzieningen in het buitengebied bevorderen;
  - Recreatie en toerisme benutten om landschappelijke en cultuurhistorische waarden te verbeteren.
- Boxtel werkt aan een sterk Centrum.
  - Leegstand aanpakken en winkels concentreren in kernwinkelgebied met daarbij extra aandacht voor de aanloopstraten, waar een mix van wonen en nieuwe economische initiatieven zorgt voor nieuwe impulsen;
  - Stationsstraat aanpakken als verbindingroute tussen Station en Centrum, samen met de ondernemers en vastgoedeigenaren;
- Boxtel is ook in 2020 een prima woongemeente.
  - Meer groen in de wijken en het Centrum stimuleren om zo de leefbaarheid te bevorderen;
  - Voorzieningenniveau handhaven en versterken door samenwerking, met name ook op het terrein van welzijn, onderwijs en zorg;
  - Bouwen in eigen beheer stimuleren (CPO, SIR);
  - Bijzondere aandacht besteden aan levensloopbestendig bouwen, aan de leefbaarheid van de kernen Liempde en Lennisheuvel, aan realisering van voldoende betaalbare huur- en koopwoningen en aan vernieuwende woonconcepten;
- Ruimtelijke ontwikkeling.
  - Voldoende ruimte scheppen voor wonen in Boxtel, Liempde en Lennisheuvel op basis van het principe: 'inbreiden gaat in de regel voor uitbreiden'. De woningbouwopgave is echter van een zodanige omvang dat uitbreiding in de komende jaren ook zeker noodzakelijk zal zijn. Die uitbreidingslocatie(s) dien(t)/(en) tegemoet te komen aan de doelstellingen uit de strategische visie en de woonvisie.

Uitgangspunten voor deze werkwijze:

We sturen op waarden als:

- Kwaliteit: wordt de samenleving of de ruimtelijke inrichting beter van de beoogde verandering?
- Duurzaamheid: is de beoogde verandering niet alleen goed voor het 'hier' en 'nu', maar ook voor het 'daar' en 'straks'?
- Sociaal beleid: maakt de beoogde verandering mensen sterker en maakt het geen fundamentele inbreuk op de kwetsbare groepen in de samenleving?

- Innovatief en creatief: worden bestaande problemen en knelpunten opgelost door een (totaal) andere kijk op de zaak of door inzet van nieuwe technologie of nieuwe werkwijze?
- Vernieuwend: iedere verandering is een kans op verbetering en maakt het mogelijk om toekomstgerichte maatregelen te nemen.

Dit kost het, deze directe baten worden gegenereerd en dit financieren wij door middel van inzet eigen middelen (resultaatbestemming)

Resultaat voor bestemming	rekening	begroting	begroting
Lasten (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018
31. Economische aangelegenheden	1.166	1.479	859
32. Parkeren	187	219	212
35. Grondexploitaties	1.286	5.183	7.921
72. Ruimtelijke ontwikkelingen	1.639	2.029	2.322
	4.278	8.910	11.314

Resultaat voor bestemming	rekening	begroting	begroting
Baten (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018
31. Economische aangelegenheden	54	578	47
32. Parkeren	259	263	396
35. Grondexploitaties	1.016	4.952	7.663
72. Ruimtelijke ontwikkelingen	645	904	969
	1.974	6.697	9.075

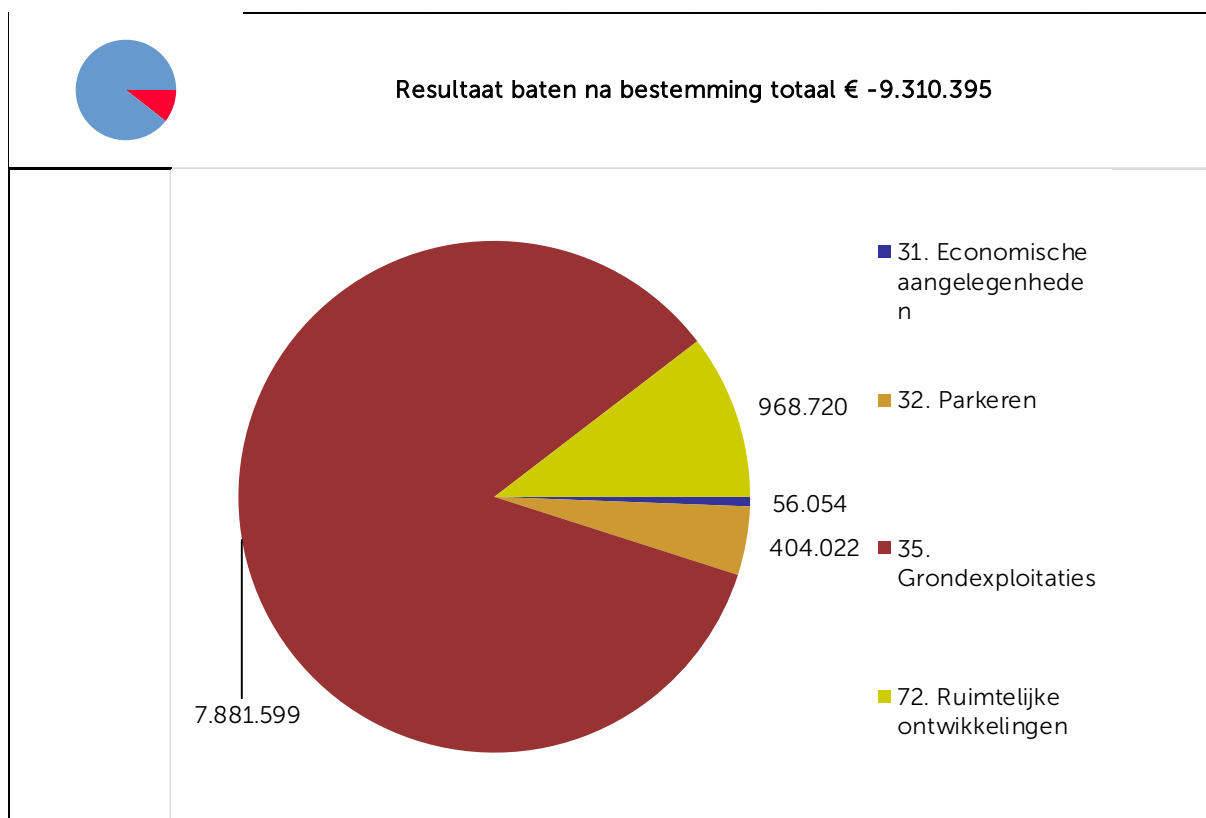
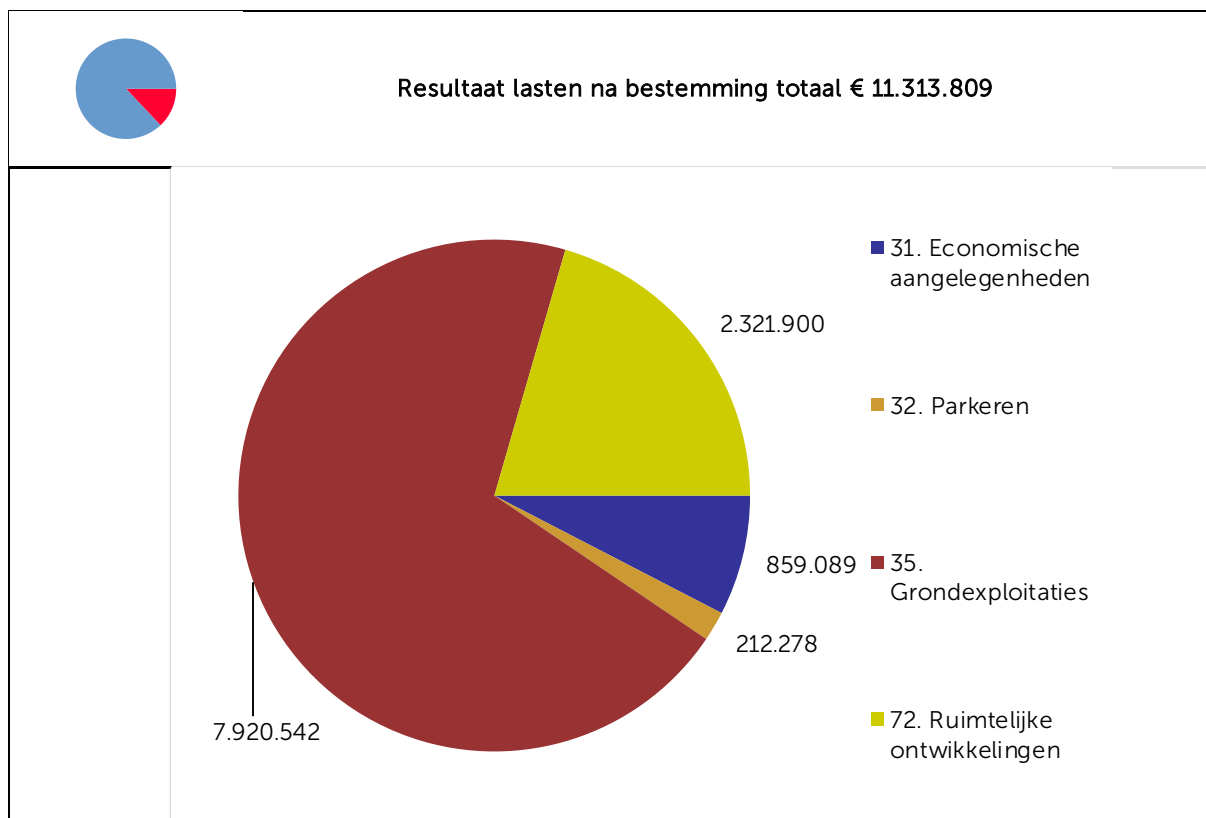
Resultaatbestemming	rekening	begroting	begroting
Storting in reserves (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018
31. Economische aangelegenheden			
32. Parkeren	10		
35. Grondexploitaties	178	11	
72. Ruimtelijke ontwikkelingen	32		
	220	11	

Resultaatbestemming	rekening	begroting	begroting
Beschikking over reserves (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018
31. Economische aangelegenheden	12	11	9
32. Parkeren		4	8
35. Grondexploitaties	448	214	218
72. Ruimtelijke ontwikkelingen			
	460	229	235

Resultaat na bestemming	rekening	begroting	begroting
Saldo (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018
31. Economische aangelegenheden	1.100	890	803
32. Parkeren	-62	-48	-192
35. Grondexploitaties		28	40
72. Ruimtelijke ontwikkelingen	1.026	1.125	1.353
	2.064	1.995	2.004

Tabelweergave lasten & baten na resultaatbestemming:

Het kleine diagram geeft een indicatie van het relatieve aandeel van dit programma in het totaal van de begroting weer. Het grote diagram geeft de omvang van de beleidsproducten in het totaal van dit programma weer.

Financiële analyse

Analyse begroting versus begroting op hoofdlijnen

Economische aangelegenheden.

Binnen dit beleidsproduct worden de lasten en baten van het economisch algemeen beleid, toerisme en markten begroot. De lasten en baten zijn in 2018 lager dan in 2017 omdat 2017 het laatste jaar is waarin uitvoering wordt gegeven aan het economisch aanvalsplan. Onder het economisch algemeen beleid zijn opgenomen de jaarlijkse budgetten voor park- en centrummanagement en het Beleidsplatform Winkelcentra Boxtel.

Aan de reserve Lokaal Herstructureringsfonds Boxtel wordt € 9.000 onttrokken ter dekking van de subsidie in de rentekosten van een door de gemeente verstrekte geldlening ter financiering van de aanleg van een glasvezelnetwerk op Ladonk.

Het uitgavenbudget 2018 voor toerisme is lager dan dat van 2017; in 2017 zijn voor enkele evenementen eenmalige subsidies verstrekt.

Parkeren

In 2018 ontvangt de gemeente meer baten uit parkeren, omdat dan de proef blauwe zones centrum eindigt en derhalve begroot is dat dan daar weer betaald parkeren zal gaan plaatsvinden.

Grondexploitaties.

Net als in 2017 hebben we in 2018 vier actieve grondexploitaties, twee voor de woningbouw (In Goede Aarde en Princenlant) en twee bedrijventerreinen (Vorst en Spoorzone).

Ruimtelijke Ontwikkelingen.

Binnen dit beleidsproduct vallen de lasten en baten voor bestemmingsplannen en (bouw)vergunningverlening. Een groot deel van de totale lasten, te weten € 1.728.000, betreft een bijdrage aan Mijn Gemeente Dichtbij. Vanaf 2018 is € 280.000 per jaar beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de ruimtelijke plannen Boxtel, overeenkomend met 3,5 fte,

Economische aangelegenheden

Verantwoordelijke bestuurders: Eric van den Broek, Peter van de Wiel, Maruška Lestrade--Brouwer

Economische Zaken binnen de gemeente Boxtel houdt zich bezig met het bouwen aan een sterke, vitale en duurzame lokale en regionale economie samen met de ondernemers. Daarnaast valt onder dit beleidsproduct een deel uit het product toerisme en recreatie. Daar waar het een meerdaags verblijf betreft en er dus sprake is van een overnachting, valt het onder het beleidsproduct economische aangelegenheden/toerisme.

Hier staat onze gemeente

In onderstaande tabel is de economische en toeristische stand van zaken cijfermatig weergegeven:

Indicator	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Een proactief team van accountmanagers EZ	1	1	1	1	1	1	1
Banen recreatie en toerisme	34,3	35,9	36,5	37	37,5	38	38
Aantal overnachtingen o.b.v. toeristenbel.	25.929	n.n.b.	25.500	26.000	26.500	27.000	28.000
Aantal bedden AirBnB/ Vrienden op de fiets	32/12	55/28	60/30	70/30	80/30	80/30	80/30
Aantal voorzieningen/ bedden in B&B, Hotel, app, pension	47/128	50/151	54/160	60/170	63/180	65/190	65/190
Aantal vestigingen	2020	2110	2110	2110	2120	2120	2120
Uitgegeven bedrijventerrein in ha	1	0,21	1	1	1	1	1
Aantal Niet Werkenden Werkzoekenden	1601	1.463	1400	1300	1200	1100	1000
Werkloosheids-percentage	6,2%	9,0%	8,5%	8,0%	7,5%	7,0%	6,5%
Leegstand detailhandel wvo (bron: jaarlijks leegstandsrapport Locatus, s.v.z. januari volgende jaar)	9,0%	7,1%	7,1%	7%	6,9%	6,8%	6,8%
Aantal keer overleg in de regio t.b.v. regionale samenwerking	8	8	10	14	16	18	20
Economisch kapitaal van de duurzaamheids-kapitalenscore	48	52	49	49	50	50	50

Toelichting op de indicatoren.

- Banen recreatie en toerisme: Het aantal banen per 1000 inwoners in de leeftijd 15 tot 64 jaar.
- Aantal voorzieningen/aantal bedden. Begroot is dat er in 2018 60 locaties zijn waar mensen kunnen overnachten in 170 bedden. Kortom, gemiddeld iets minder dan 3 bedden per locatie. Veelal kleinschalige verblijfsaccommodatie in Boxtel en Liempde.
- Aantal vestigingen: De locatie van een onderneming, instelling of zelfstandige beroepsbeoefenaar (dat wil zeggen elke fabriek, werkplaats, kantoor, winkel of andere bedrijfsruimte, dan wel elk complex daarvan) waarin of van waaruit een economische activiteit of zelfstandig (vrij) beroep wordt uitgeoefend door minimaal 1 werkzaam persoon. Vanaf 2012 komen er steeds 20 vestigingen bij. Het doel is om deze lijn door te zetten.
- Uitgegeven bedrijventerrein: in ha per jaar.

- Werkloosheidspercentage: Het percentage werklozen ten opzichte van de beroepsbevolking (CBS).
- Leegstand detailhandel: percentage leegstand op basis van vvo.
- Overleg regionale samenwerking: Ten minste 4-maal per jaar overleg met AgriFood Capital en tenminste 4-maal per jaar overleg met EZ van andere gemeenten en verder met Brainport.

Dit willen we bereiken

Stimulering van een duurzame lokale en regionale economie en een vitaal ondernemersklimaat wat de positie van gemeente Boxtel als werkgelegenheidsgemeente versterkt. Daarnaast willen we dat Boxtel een bruisende gemeente is waar de inwoners voldoende vermaak vinden, toeristen graag verblijven en recreanten naar toe komen.

Gemeente Boxtel is in 2020 een gemeente:

- Die voorop blijft lopen met duurzaamheid;
- Waar toerisme en recreatie een volwaardige bedrijfstak is;
- Met een stabiele werkgelegenheid
- Met een sterk centrum.

Om dit te bereiken wordt:

- Ruimte gegeven aan innovatie en vernieuwing;
- Verwerft Gemeente Boxtel een nadrukkelijke economische positie (als centrumgemeente) in de regio, door middel van aansluiting bij de topsectoren Brainport en AgriFood, regionale samenwerking met omliggende gemeenten vanuit de Triple Helix en de oprichting van een eigen Stimuleringsfonds: Gemeentelijk Fonds Werklocaties (GFW).
- Geïnvesteed in het vestigingsklimaat op bedrijventerreinen, waardoor de Boxtelse bedrijventerreinen optimaal in de markt worden gepositioneerd en de uitgifte van bedrijfskavels voortvarend verloopt.
- Een goede ontsluiting naar de A2 gerealiseerd vanuit een modern, eigentijds, duurzaam bedrijventerrein;
- Een meewerkende en ondernemersvriendelijke houding eigen gemaakt;
- Het economisch aandeel van toerisme en recreatie binnen Het Groene Woud uitgebouwd;
- Gewerkt aan een leefbaar en bruisend Centrum.

Dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen

Aanhaken bij de regionale economie

- *Economisch strateeg*: Er is een strategisch economisch/toeristische beleidsmedewerker aangesteld om de lokale economie te versterken en profijt te halen uit regionale samenwerking. De economisch strateeg geeft invulling aan de volgende taken:
  - o Aansluiting bij de topsectoren in de omgeving: AgriFood Capital en Brainport. Deze aansluiting concreet uitwerken in actieve deelname in daartoe voor ondernemers relevante netwerken.
  - o Samenwerking binnen de triple helix (3 O's: Overheid, Onderwijs en Ondernemers) inzetten om op regionaal niveau de economische positie te versterken. De oprichting van het Strategisch Economisch Platform (waarin de triple helix is vertegenwoordigd) is een eerste stap. Van daaruit wordt de samenwerking geconcretiseerd en vertaald naar gezamenlijke doelstellingen en daaruit volgende taken en acties voor alle O's. In de formulering van deze uitwerking wordt ook de regio betrokken.
  - o Oprichten van een eigen stimuleringsfonds in beginsel uit de herstructureringsmiddelen waarbij tot 2016 BOM ook financieel partner is geweest (het lokale herstructureringsfonds Boxtel). Om dynamiek op bedrijventerreinen, rond bedrijfshuisvestingsvraagstukken en collectieve duurzaamheidsinitiatieven bij ondernemers te vertalen naar projecten met een sluitende businesscase. Dit fonds begint in Boxtel en zal bij succesvolle inzet kunnen groeien en mogelijkheden bieden voor St. Michielsgestel en eventueel daarna andere gemeenten in de omgeving.
- *Bijdragen aan uitvoering van visie en uitvoeringsprogramma rond Greentech en het programma 'Boxtel Duurzame Campus'*: Voor meer info zie programma duurzaamheid.

Versterken lokale economie

- *Aanpassen bedrijvenloket*: In nauw overleg met de site-ontwerper en lokale ondernemers wordt een opdracht verstrekt voor het aanpassen van het loket aan de huidige eisen.
- *Actualiseren marktverordening en marktgeregulement*: In samenwerking met de stichting De Markt van Morgen een traject in gang gezet naar de verzelfstandiging van de weekmarkt. Dit onderzoek wordt naar verwachting in 2017 afgerond.
- *Centrummanagement faciliteren*: Centrummanagement een belangrijke samenwerkingspartner die voortvarend werkt aan het eigen opgestelde actieplan. Hierbij heeft de gemeente een faciliterende rol.
- *Faciliteren herontwikkeling Boseind (Biomérieux-terrein)*: Het plan is grotendeels gerealiseerd. Het komende jaar staat in het teken van de afbouw van het terrein en de uitgifte van de laatste percelen. De gemeente is geen eigenaar en vervult hierin een faciliterende rol.
- *Faciliteren samenwerkingsverbanden ondernemers*: Door de komst van de nieuwe accountmanager bedrijven wordt de faciliterende rol van de gemeente uitgebreid en kan voortvarend gewerkt worden aan de doorontwikkeling van het bedrijventerrein met de ondernemers. Daarnaast is er structureel overleg met alle ondernemingsverenigingen (detailhandel en horeca) om op strategisch niveau elkaar te kunnen versterken.
- *Investeren in het vestigingsklimaat op bedrijventerreinen*, opdat nieuwe bedrijven zich graag vestigen in Boxtel en bestaande bedrijven voor hun groeivraagstukken zich binnen Boxtel oriënteren. Het effect hiervan is dat de uitgifte van nieuwe bedrijfskavels op de bedrijventerreinen wordt geoptimaliseerd.

Stimuleren van de lokale economie door uitvoeren van het economisch aanvalsplan

- *Ondersteunen initiatieven ondernemers*: Door leveren van een (geldelijke of promotionele) bijdrage geven we naast een impuls voor toerisme en recreatie, tevens invulling aan 'Meewerkend Boxtel'.
- *Stimuleren/faciliteren functietransformatie aanloopstraten Centrum Boxtel*: Inmiddels zijn wij aangesloten bij het provinciale pilot project 'Samen Hart voor de Zaak'. De gemeente Boxtel is een van de vier pilot gemeenten die hier aan deelnemen. Een door de provincie aangestelde procesmanager zorgt samen met de werkgroep aanloopstraten Stationsstraat voor een visie voor de toekomstige invulling van de Stationsstraat inclusief een concreet actieplan.
- *Stimuleren ondernemers bij uitvoeren Centrumplan (herinrichting)*: Vanuit economische zaken en toerisme wordt een actieve bijdrage geleverd aan het proces om te komen tot verbetering van de openbare ruimte in het Centrum. Het ontwerp is inmiddels vastgesteld en wordt uitgevoerd. De aandacht is gericht op het behouden van draagvlak en participatie van de ondernemers in het centrum tijdens de uitvoering.
- *Voortzetting Greentech-project*: Binnen het economisch aanvalsplan is een budget gereserveerd van € 400.000. Inhoudelijk wordt verwezen naar programma 1.

Versterken economisch aandeel van toerisme en recreatie

- We zetten in op de short-stay market. Kort verblijf van 2-3 dagen in en rond Boxtel. Slapen in het groen, tussen de steden Den-Bosch, Eindhoven en Tilburg en dichtbij attractieparken als de Beekse Bergen en de Efteling.
- Dit betekent dat we de vestiging van nieuwe verblijfsrecreatie willen stimuleren. Liefst kleinschalig, authentiek en innovatief heeft onze voorkeur. Te denken valt aan Tiny houses en uitbreiding B&B in historische panden. Daarnaast realisatie Camperplaatsen.
- 'Beleef Boxtel' blijft het toeristische merk zowel voor inwoners (sociale media) als voor bezoekers en toeristen (www.beleefboxtel.nl) als VVV site. We gaan ons verder profileren als Authentieke en Innovatieve gemeente.
- We gaan het Boxtelse aanbod voor de doelgroep 'Avontuurlijk Paars' (jongeren tussen de 25-40 jaar die op zoek zijn naar intense beleving en actief uitje) promoten in de steden om ons heen.
- Het jaar 2018 grijpen we aan om sterk aan te haken op het themajaar We are Food. Een fotogeniek icoon zodat mensen komen naar Boxtel, Boxtel à la Cart, Dineren in het groen, we gaan zorgen dat Boxtel gezien wordt in 2018 op culinair gebied en liften mee met de PR mogelijkheden van VisitBrabant.
- Met een stimuleringsfonds verwachten we initiatieven los te weken en te realiseren om bovenstaande doelstellingen te behalen.

Overig

- *Coördinatie weekmarkt*: Tijdens de herinrichting Markt moet de weekmarkt tijdelijk verplaatst worden. In de marktcommissie is gekozen voor het Breukelsplein. Deze locatie wordt nu onderzocht. Ook over een nieuwe opstelling weekmarkt na herinrichting Markt wordt met de marktcommissie gesproken.
- *Herontwikkeling en uitbreiding winkelcentrum Oosterhof*: Er vindt veel overleg plaats met de projectontwikkelaar. De ontwikkelaar heeft een plan gepresenteerd aan de gemeente en daarover met omwonenden gesproken. De projectontwikkelaar is voornemens in 2017 een principeverzoek in te dienen.
- *Week van de Ondernemer*: In november wordt dit jaar een uitgebreid programma opgezet in samenwerking met alle ondernemersverenigingen uit de gemeenten Boxtel en Sint Michielsgestel.
- Synergie behalen uit de ambtelijke fusie op economisch terrein.

Financiële analyse

Analyse beleidsproduct Economische aangelegenheden (bedragen x € 1.000)	voordelig	nadelig
Saldo begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017	87	
Analyse op hoofdlijnen:		
Lagere raming voor bijdragen in activiteiten toerisme	110	
Lagere raming voor inhuur derden economie	170	
Lagere raming subsidieverstrekingen	235	
Afwijking incidentele baten en lasten:		
In 2017 is een eenmalige bijdrage geraamd van de provincie inzake herstructurering Ladonk-Vorst		531
in 2017 is een eenmalig budget beschikbaar voor acquisitie bedrijven en scholen	100	
Overige	3	
Totaal	618	531

Extra beschikbare middelen begrotingsjaar

-

Parkeren

Verantwoordelijke bestuurder: Herman van Wanrooij

Hier staat onze gemeente

De gemeente worstelde vele jaren met de parkeerproblematiek in Breukelen-Zuid, vooral in de nabijheid van het station, en in het Centrum van Boxtel. Voor Breukelen-Zuid heeft dit te maken met afspraken met NS voor het treffen van flankerende maatregelen bij het opheffen van het Q-park, parkeerterrein aan de centrumzijde en de parkeerdruk in woonstraten in deze omgeving. In het Centrum is niet zozeer het aantal als wel de verspreiding van parkeerplaatsen een knelpunt, vanwege het genereren van zoekverkeer in de centrumstraten. Bovendien is het doel de Markt auto- en parkeerluw te maken.

Na een langdurig proces met aangepaste beleidsplannen op basis van voortschrijdend inzicht is uiteindelijk in 2017 een parkeerregulering in Breukelen-Zuid en het Centrum ingevoerd met overwegend parkeerschijfzones (blauwe zones) en ontheffingsmogelijkheid voor bewoners. Dit in combinatie met locaties voor gratis langparkeren en een beperkt aantal gebieden met betaald parkeren of vergunningparkeren. Deze parkeerregulering moet een oplossing bieden voor hiervoor aangegeven problemen.

Om de Markt auto- en parkeerluw te kunnen maken (er blijven nog 15 parkeerplaatsen over) zijn er een aantal vervangende parkeervoorzieningen in het centrum gerealiseerd. Dit betreft Zusterpad en Binnentuin gemeentehuis.

Het parkeerterrein voor langparkeren in de omgeving Haagakker/Hoogheem moet nog definitief vorm krijgen afhankelijk van het ontwikkelplan Princenlant.

Er is een voorziening voor Parkeren in de begroting, waarin door ontwikkelaars geld gestort moet worden als niet in de aanleg van parkeervoorzieningen op eigen terrein kan worden voorzien bij bouwontwikkelingen. Vanuit deze voorziening bekostigt de gemeente aanleg van centrale parkeervoorzieningen, zoals voornoemde voorzieningen in het centrum.

Voor de beoordeling van parkeerbehoeften bij planontwikkelingen en herinrichtingen maakt de gemeente gebruik van vastgestelde parkeernormen.

In het voorjaar 2017 is een proef gestart waarbij in het huidige betaald parkeren zone, tijdelijk deels parkeerschijfzones zijn ingevoerd. Deze proef duurt 2 Jaar.

Dit willen we bereiken

Door de invoering van parkeerschijfzones (blauwe zones) en ontheffingen in Breukelen en het Centrum wordt bereikt dat het woongenot voor bewoners verbetert (minder overlast en meer waarborg voor eigen parkeerbehoefte), en de economie voor horeca en winkeliers wordt gestimuleerd.

Gepland is de parkeernormen in 2017 te actualiseren zodat er in 2018 mee gewerkt kan worden.

Indicatoren

-

Dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen

In 2018 gaan we de ingevoerde maatregelen in het kader van het parkeren in Breukelen en het Centrum monitoren zodat deze in 2019 geëvalueerd kunnen worden.

Financiële analyse

Analyse beleidsproduct Parkeren (bedragen x € 1.000)	voordelig	nadelig
Saldo begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017	144	
Analyse op hoofdlijnen:		
Kapitaallasten		18
Gevolgen van nieuw parkeerstellstel, m.n. baten	157	
mutaties in de reserve	4	
overige kosten	1	
Afwijking incidentele baten en lasten:		
Totaal	162	18

Extra beschikbare middelen begrotingsjaar

€ 26.000 structureel voor parkeervisie en reguleringsmaatregelen

Grondexploitatie

Verantwoordelijke bestuurder: Peter van de Wiel

Hier staat onze gemeente

De periode van 2009 tot en met 2015 zijn roerige jaren geweest voor het grondbedrijf. In deze periode zijn veel plannen aangepast aan de slechtere marktomstandigheden. Daarnaast hebben vrijwel alle projecten vertraging opgelopen. De te treffen verliesvoorzieningen zijn hierdoor behoorlijk opgelopen. Daarmee is ook een grotere bewustwording ontstaan ten aanzien van de risico's van gebiedsontwikkeling. Naar aanleiding hiervan is de afgelopen jaren zeer terughoudend omgegaan met het verwerven van grondposities om nieuwe woon- en werkgebieden te creëren en bestaande gebieden te verbeteren.

Daarna is door een aantrekkende economische groei de verkoop van zowel woningbouw- als bedrijfskavels weer toegenomen. Daarnaast wordt het nu duidelijk dat de gemeente Boxtel voor het komende decennium kwantitatief en kwalitatief een behoorlijke ruimtelijke opgave heeft.

Dit willen we bereiken

Door ruimtelijke ontwikkelingen en grondexploitatie verwezenlijken wij gemeentelijke doelstellingen op het gebied van volkshuisvesting (woningdifferentiatie en voldoende betaalbare woningen), economie (groei werkgelegenheid), recreatieve voorzieningen en het veiligstellen van natuurgebieden.

Indicatoren

-

Dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen

De gemeente voert haar grondpolitiek conform de nota grondbeleid. Binnen het grondbedrijf zijn op dit moment vier projecten in de uitvoeringsfase. Projecten in deze categorie zijn feitelijk 'van de tekentafel' en zijn fysiek in uitvoering genomen, dan wel is een definitief plan aanwezig op grond van een raadsbesluit.

Projecten	Jaarrekening 2016			Jaarrekening 2015			Verschil	
	Eindwaarde op einddatum	V/N	Einddatum exploitatie	Eindwaarde op einddatum	V/N	Einddatum exploitatie	Verschil op einddatum	V/N
In goede Aarde	€ 2.058.000-	N	31-12-2018	€ 2.327.100-	N	31-12-2018	€ 269.100	V
Bedrijventerrein Vorst	€ 4.452.100-	N	31-12-2023	€ 4.486.600-	N	31-12-2022	€ 34.500	V
Spoorzone	€ 4.621.300-	N	31-12-2019	€ 4.609.600-	N	31-12-2019	€ 11.700-	N
Princenlant	€ 500.900-	N	31-12-2018	€ 542.700-	N	31-12-2018	€ 41.800	V

In Goede Aarde:

De laatste beschikbare kavels binnen het plan In Goede Aarde zijn aangeboden. Aan Zonnegoed/Zonnestrallen zijn 6 kavels verkocht aan een projectontwikkelaar ter realisatie van vier vrijstaande woningen en één twee-onder een kap woning. De kavels aan de Munselse Hoeve zijn na de verkoopprocedure via loting toegewezen. Hier worden 10 vrijstaande woningen gerealiseerd en één twee-onder een kap woning.

Aan de afwerking van de centrale as wordt gewerkt. Ook de aanleg/herinrichting van het klaverblad en de ontsluiting van de wijk via de Schijndelseweg is ter hand genomen.

Princenlant:

De uitvoering van het plan Princenlant fase 4 heeft geruime tijd in een impasse verkeerd. Op dit moment zijn gesprekken gaande met de ontwikkelaar om te komen tot een passende invulling van deze fase.

Bedrijventerreinen Vorst en Spoorzone:

Gesprekken vinden plaats met geïnteresseerde partijen voor de afname van de resterende grond op Vorst A. De uitgifte van gronden in Vorst B is nog niet gestart. Voor dit deel dient nog een bestemmingsplan te worden opgesteld. Intern en met de provincie vinden overleggen plaats om tot een geschikte thematische invulling te komen voor vorst B (inzet Greentech). Voor de spoorzone is de verkoop van de beschikbare kavels actief ter hand genomen.

Financiële analyse

Analyse beleidsproduct Grondexploitatie (bedragen x € 1.000)	voordelig	nadelig
Saldo begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017		12
Analyse op hoofdlijnen:		
diverse posten		12
Afwijking incidentele baten en lasten:		
Totaal	0	12

Extra beschikbare middelen begrotingsjaar

–.

Ruimtelijke ontwikkeling

Verantwoordelijke bestuurder: Peter van de Wiel

Hier staat onze gemeente

De gemeente Boxtel is een gewaardeerde plek om te wonen. De woz-waarde van de woningen is voor Nederlandse begrippen middelhoog en de vraagprijs hoog. Dit is vergelijkbaar met een gemeente als Valkenswaard.

Er is een relatief evenwicht tussen geboorten en sterfte, tussen vestigers en vertrekkers. Het aantal personen per woning is in vergelijking met de rest van Nederland nog steeds hoog en het aandeel alleenstaanden is nog steeds relatief laag, maar de afgelopen jaren gegroeid tot ruim 30% van de huishoudens.

Dit willen we bereiken

Bestemmingsplannen.

- We willen zorgen dat Boxtel ook in de toekomst een aantrekkelijke woongemeente blijft.
- Daarvoor moeten we zorgen voor een toevoeging van woningen en bedrijvigheid.
- De gemeente wil graag meewerken aan particuliere initiatieven hiertoe.
- Door de groei van Boxtel moet ook de mobiliteit worden verbeterd. Om dit allemaal mogelijk te maken worden plannen en bestemmingsplannen ontwikkeld.
- Tevens zal de gemeente zorgen dat de bestemmingsplannen ook actueel blijven.

Indicator	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Toevoeging plancapaciteit bedrijfsground			ca 7 ha		
Toevoeging plancapaciteit woningbouw	ca 25	ca 30	ca 70	ca 150	ca 250
Bestemmingsplannen voor verbetering infrastructuur		4			
Actueel houden bestemmingsplannen	99%	99%	100%	100%	100%

Toelichting op de indicatoren.

- Toevoeging plancapaciteit bedrijfsground in 2017 betreft diverse particuliere initiatieven, waaronder de woonwerklocatie aan de Hamsestraat.
- Uitgangspunt zijn bestemmingsplannen die jonger zijn dan 10 jaar. Het streven is dat in 2018 alle ruimtelijke plannen hieraan voldoen (100%). Het bestemmingsplan voor het Centrum wordt op dit moment geactualiseerd. De overige nog niet actuele delen betreft voornamelijk kleine plandelen waaraan in procedures goedkeuring is onthouden.

Vergunningverlening.

Naar verwachting zal op 1 januari 2018 de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen in werking treden. Dit betekent een verandering in de taken die wij uitvoeren op het gebied van vergunningverlening en handhaving bouwen. Van controle vooraf en tijdens de bouw zal er een verandering plaatsvinden naar een administratieve controle achteraf bij nieuwbouw. Er dient getoetst te worden of de toegelaten instrumenten voor kwaliteitsborging worden toegepast geschikt zijn voor de risicoklasse van het bouwwerk en of de gekozen kwaliteitsborger gerechtigd is om het instrument toe te passen. Wat betreft toezicht op bestaande bouw treedt geen verandering op. 2018 zal verder in het teken staan van de verfijning van de kwaliteitscriteria.

Op basis van ruimte in de Wet ruimtelijke ordening worden met vergunningverlening ook transformaties naar de woonfunctie mogelijk gemaakt, waarmee een bijdrage wordt geleverd aan een aantrekkelijke woongemeente.

Dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen

Bestemmingsplannen

- Onder de vlag van het programma 'Boxtel creëert' wordt in 2018 gewerkt aan de grotere woningbouwlocaties Selissen, Hamsestraat-Roderweg en AchterDenEijngel. Naar inschatting kan voor deze locaties de planologische procedure in 2018 worden afgerond.
- Een veelheid van woningbouwlocaties wordt daarnaast voorbereid met ruimtelijke studies en planeconomische berekeningen.
- De energie zal ook gericht zijn op transformaties van binnenstedelijke locaties als de pastorietaan Heilig Hartkerk.
- Ook worden (relatief) kleinschalige initiatieven gefaciliteerd waardoor Boxtel ook in de toekomst een aantrekkelijke woongemeente blijft.
- De ontwikkeling van een bestemmingsplan voor Vorst B was gekoppeld aan het onderzoek naar GreenTech/Biomassaplein (zie programma Duurzaamheid, beleidsproduct milieu). Naar verwachting wordt in 2018 een (concept) bestemmingsplan voor deze locatie opgeleverd.
- Het proces PHS/TALK (zie beleidsproduct Verkeersmaatregelen) wordt ondersteund met bestemmingsplannen, die in 2018 worden opgesteld dan wel in procedure zijn.
- De actualisatie van de bestemmingsplannen (centrum, buitengebied en bedrijventerrein Ladonk) wordt gecontinueerd.

Binnendommel

De basis voor het project Binnendommel is gelegd binnen het programma 'Duurzaamheid' (beleidsproduct Plattelandsvernieuwing) met het uitvoeringsprogramma Mozaïek Dommelvallei. Via dit uitvoeringsprogramma kan voor het project Binnendommel cofinanciering worden gevonden. In 2018 kan het project in combinatie met de herinrichting van het centrum (programma Prima woonomgeving) nader worden vormgegeven.

Omgevingswet

Voorbereiding van de invoering van de Omgevingswet in zijn algemeenheid en in Boxtel in het bijzonder. We zullen ons de werking van de wet eigen moeten maken via scholing en voorbereidingen treffen voor een eigen Boxtels omgevingsplan.

Vergunningverlening

De gevolgen van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen voor de formatie en de uitvoering van taken zijn inzichtelijk gemaakt. Er is rekening gehouden met de formatie. Desalniettemin zal in 2018 sprake zijn van een voortdurende evaluatie van de nieuwe werkwijzen. De resultaten van een landelijke evaluatie van de implementatie van de kwaliteitscriteria worden in de gaten gehouden om waar nodig ons eigen proces te ondersteunen en/of aan te passen.

Financiële analyse

Analyse beleidsproduct Ruimtelijke ontwikkeling (bedragen x € 1.000)	voordelig	nadelig
Saldo begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017		228
Analyse op hoofdlijnen:		
hogere raming legesopbrengsten	64	
hogere kosten inhuur derden		24
gecorrigeerde verdeling bijdrage aan MGD		268
Afwijking incidentele baten en lasten:		
Totaal	64	292

Extra beschikbare middelen begrotingsjaar

€ 280.000 structureel bijdrage aan MGD voor 3,5 fte ruimtelijke plannen Boxtel.

€ 181.200 voor inhuur derden in 2018 voor ruimtelijke plannen ter realisering van de Boxtelse woningbouwopgave.

€ 30.000 voor onderzoek naar de haalbaarheid tot realisatie van het project Binnendommeltjes.

**meewerken?
je krijgt er
betere
wijken van.**

meewerkend

boxtel

Prima woonomgeving

---

meewerkend boxtel

Meewerkend Boxtel betekent samen met inwoners vorm geven aan een prima woonomgeving. Er is een prachtig aanbod aan maatschappelijke- en sport voorzieningen, vele vormen van cultuur- en cultuurbeoefening en mooie recreatie- en verblijfsmogelijkheden.

Vanzelfsprekend werken we mee aan initiatieven van inwoners op deze terreinen en wordt ruimte gegeven aan mooie ideeën en plannen. Samen met initiatiefnemers werken we Het maakt Boxtel een prima gemeente om te wonen, te bezoeken en te recreëren. Zó draagt dit programma bij aan meewerkend boxtel.

Dit valt er onder het programma Prima woonomgeving

Onder het programma Prima woonomgeving vallen alle activiteiten die bijdragen aan een goed gevoel bij inwoners, bedrijven en organisaties om te wonen, leven, werken en recreëren in de gemeente.

Hieronder vallen de beleidsproducten:

- Maatschappelijke voorzieningen
- Sport
- Recreatie
- Kunst
- Monumentenzorg en oudheid
- Groenbeheer
- Beheer openbare ruimte,
- Verkeersmaatregelen
- Volkshuisvesting

De gemeenschappelijkheid in Prima woonomgeving

Een prima woonomgeving die schoon, heel en veilig is en voldoende voorzieningen biedt voor ontmoeting, ontspanning, ontplooiing, verzorging, en beleving, levert uitstekende waarden voor een gelukkig en tevreden gevoel bij bewoners, bedrijven en organisaties. We zoeken daarin naar innovatie en verbinding, en bieden ruimte voor samenwerking met burgers, wijkorganen en particulier initiatief. Zelfredzaamheid wordt versterkt, en initiatieven worden zoveel mogelijk gefaciliteerd. Boxtel profileert zich als een duurzaam en dynamisch centrum in Het Groene Woud.

Missie

Onze missie is bij te dragen aan goed leven, werken en recreëren in de gemeente Dit doen we door het bieden van een goed verzorgde openbare ruimte en voorzieningen.

Visie

Het beleidsprogramma 2014-2018: 'Ruimte voor innovatie en vernieuwing' kent de nodige speerpunten, zeker ook op het gebied van het programma Prima woonomgeving. Daarnaast biedt de strategische visie 'Boxtel 2020: duurzaam en dynamisch centrum in het Groene Woud (2009)' ook veel aanknopingspunten voor dit programma.

Op het ruimtelijk domein is het zaak om kwaliteit te handhaven en voorwaarden te scheppen voor verantwoord wonen en werken; samen met burgers, wijkorganen en particulier initiatief zullen we ruimtelijke kwaliteit concreet vorm moeten geven. Het Groene Woud is een belangrijke ruimtelijke drager voor ons, en dat moeten we goed (blijven) ondersteunen via programma's als 'Landschappen van Allure' en nieuwe initiatieven.

Dit betekent deze visie:

We werken aan behoud en versterking van ruimtelijke kwaliteit, aan duurzaamheid, aan versterking van het fundament onder alle infrastructurele maatregelen, aan behoud van kwaliteit van de leefomgeving in wijken, kernen en buurten, aan kwaliteit van de dienstverlening en een degelijke financiële basis.

Voor het programma Prima woonomgeving zijn daarom de volgende speerpunten van het beleidsprogramma 2014-2018 van betekenis:

- Boxtel werkt aan een sterk Centrum.
- Herinrichting Centrum realiseren, waarbij notitie 'Op weg naar een leefbaar en bruisend Centrum vertrekpunt' is;
- Cultuurhistorische as (STA-P) aanpakken als eerste stap naar een bruisend en leefbaar centrum;
- Stationsstraat aanpakken als verbindingsroute tussen Station en Centrum, samen met de ondernemers en vastgoedeigenaren.
- Verbinding tussen buitengebied en het Centrum, Liempde en Lennisheuvel maken, o.a. via uitvoering van het project 'Kloppend hart'.
- Boxtel is ook in 2020 een prima woongemeente.
- Sociale cohesie in wijken en buurten versterken door uitvoering van wijk- en dorpsontwikkelingsplannen;
- Meer groen in de wijken en het Centrum stimuleren om zo de leefbaarheid te bevorderen;
- Voorzieningenniveau handhaven en versterken door samenwerking, met name ook op het terrein van welzijn, onderwijs en zorg;
- Bouwen in eigen beheer stimuleren (CPO, SIR);
- Bijzondere aandacht besteden aan levensloopbestendig bouwen, aan de leefbaarheid van de kernen Liempde en Lennisheuvel, aan realisering van voldoende betaalbare huur- en koopwoningen en aan vernieuwende woonconcepten.
- Glasvezelinitiatieven faciliteren en stimuleren.
- Infrastructuur.
- Verkeersbeleid uitvoeren op basis van Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan (GVVP) en het besluit van november 2013 over de dubbele overweg en programma 'Hoogfrequent Spoor';
- In het verlengde daarvan: gewenste maatregelen in verkeersinfrastructuur in beeld brengen, inclusief aanleg verbindingsweg Ladonk-Kapelweg (VLK), voldoende capaciteit voor Keulsebaan en noord-zuid-as en voldoende dimensionering nieuwe fietstunnel;
- Fietsroutenetwerk versterken en knelpunten oplossen, mede door het uitvoeren van 'Boxtel bicycle';
- Doorgaand verkeer uit woonwijken weren is uitgangspunt van beleid.

Uitgangspunten voor deze werkwijze:

We sturen op waarden als:

- Kwaliteit: wordt de samenleving of de ruimtelijke inrichting beter van de beoogde verandering?
- Duurzaamheid: is de beoogde verandering niet alleen goed voor het 'hier' en 'nu', maar ook voor het 'daar' en 'straks'?
- Sociaal beleid: maakt de beoogde verandering mensen sterker en maakt het geen fundamentele inbreuk op de kwetsbare groepen in de samenleving?
- Innovatief en creatief: worden bestaande problemen en knelpunten opgelost door een (totaal) andere kijk op de zaak of door inzet van nieuwe technologie of nieuwe werkwijze?
- Vernieuwend: iedere verandering is een kans op verbetering en maakt het mogelijk om toekomstgerichte maatregelen te nemen.

Dit kost het, deze directe baten worden gegenereerd en dit financieren wij door middel van inzet eigen middelen (resultaatbestemming)

Resultaat voor bestemming	rekening	begroting	begroting
Lasten (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018
1. Maatschappelijke voorzieningen	743	721	730
20. Sport	2.408	2.536	2.525
22. Recreatie	606	583	585
24. Kunst	507	791	606
26. Monumentenzorg en oudheidkunde	133	177	189
40. Groenbeheer	2.097	2.208	2.249
51. Beheer openbare ruimte	3.893	4.396	4.382
53. Verkeersmaatregelen	1.246	1.093	1.294
70. Volkshuisvesting	432	705	417
	12.065	13.210	12.977

Resultaat voor bestemming	rekening	begroting	begroting
Baten (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018
1. Maatschappelijke voorzieningen	39	38	37
20. Sport	229	234	235
22. Recreatie	65	69	70
24. Kunst	205		
26. Monumentenzorg en oudheidkunde		1	1
40. Groenbeheer	25	28	16
51. Beheer openbare ruimte	141	156	91
53. Verkeersmaatregelen	10	5	5
70. Volkshuisvesting	257	334	225
	971	865	680

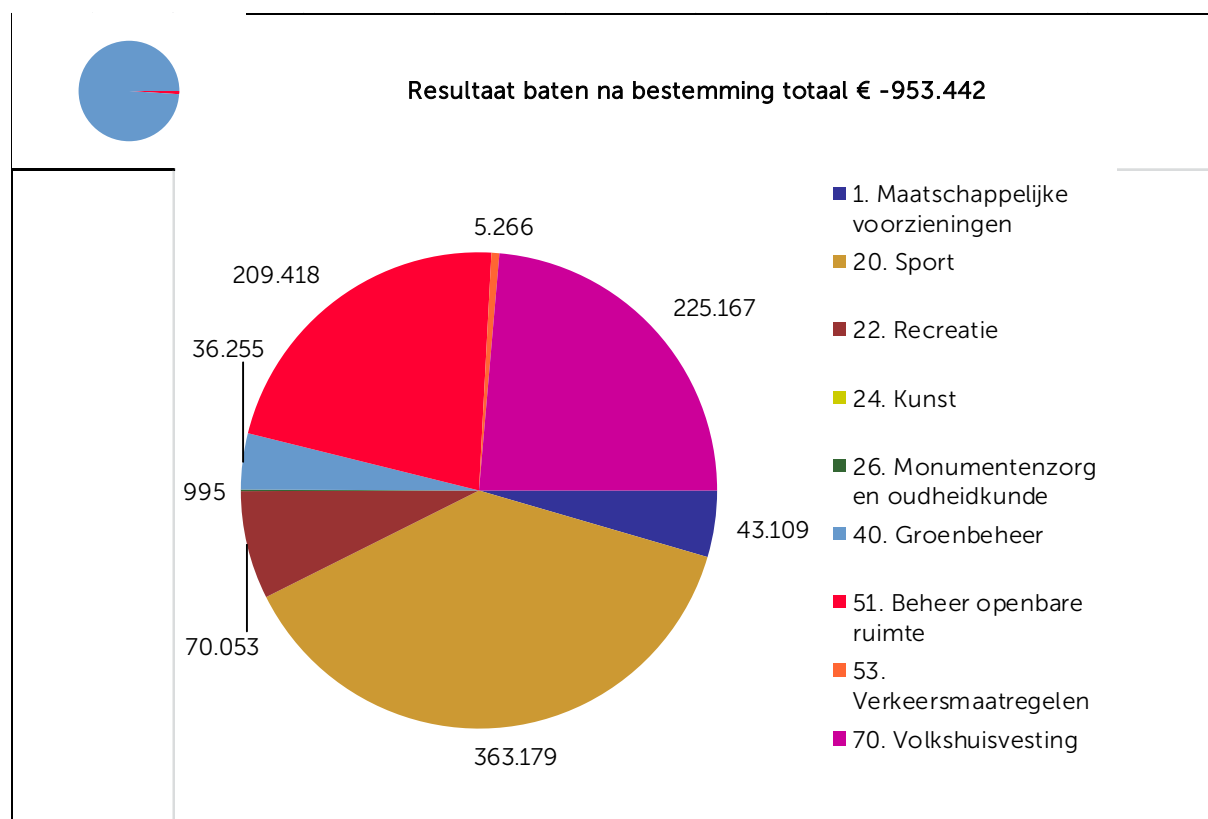
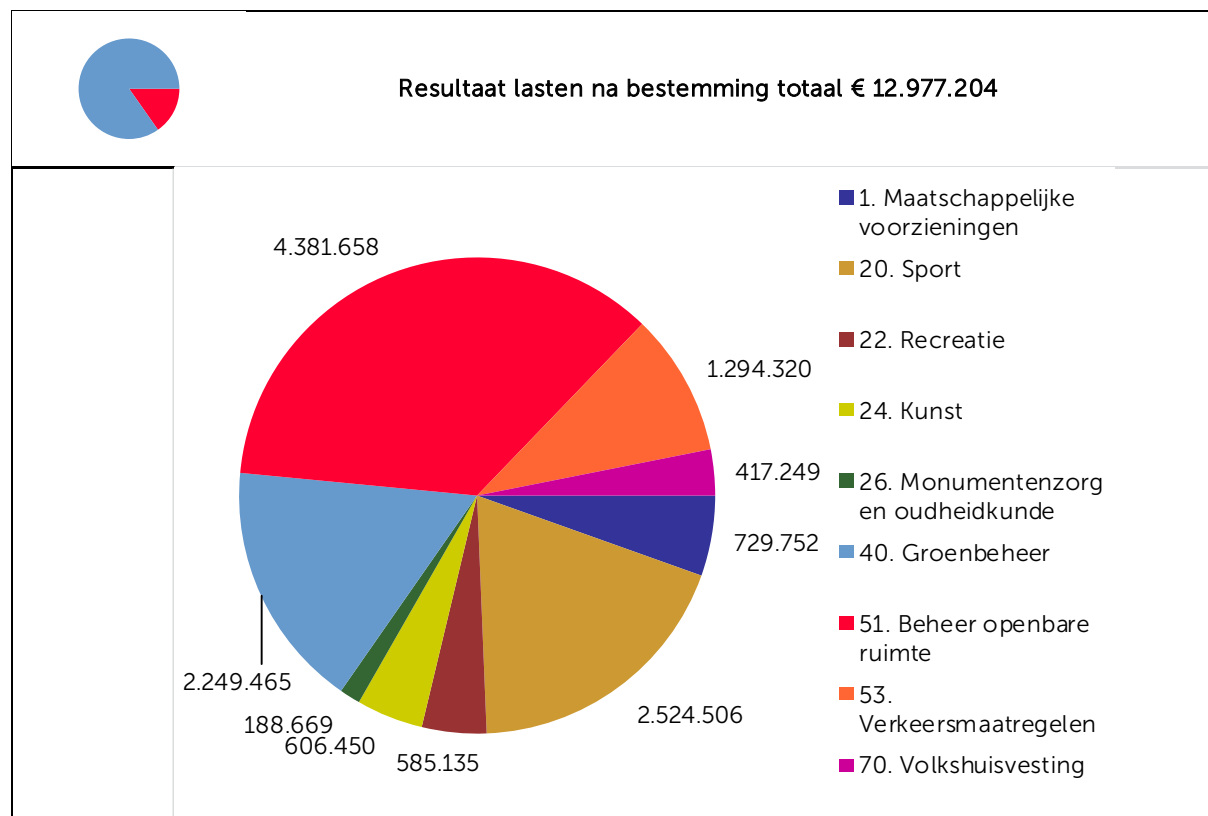
Resultaatbestemming	rekening	begroting	begroting
Storting in reserves (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018
1. Maatschappelijke voorzieningen			
20. Sport			
22. Recreatie			
24. Kunst			
26. Monumentenzorg en oudheidkunde			
40. Groenbeheer			
51. Beheer openbare ruimte			
53. Verkeersmaatregelen			
70. Volkshuisvesting			

Resultaatbestemming	rekening	begroting	begroting
Beschikking over reserves (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018
1. Maatschappelijke voorzieningen	6	6	6
20. Sport	137	140	128
22. Recreatie			
24. Kunst			
26. Monumentenzorg en oudheidkunde			
40. Groenbeheer		20	20
51. Beheer openbare ruimte	403	100	118
53. Verkeersmaatregelen			
70. Volkshuisvesting			
	546	266	272

Resultaat na bestemming	rekening	begroting	begroting
Saldo (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018
1. Maatschappelijke voorzieningen	698	677	687
20. Sport	2.042	2.162	2.162
22. Recreatie	541	514	515
24. Kunst	302	791	606
26. Monumentenzorg en oudheidkunde	133	176	188
40. Groenbeheer	2.072	2.160	2.213
51. Beheer openbare ruimte	3.349	4.140	4.173
53. Verkeersmaatregelen	1.236	1.088	1.289
70. Volkshuisvesting	175	371	192
	10.548	12.079	12.025

Tabelweergave lasten & baten na resultaatbestemming:

Het kleine diagram geeft een indicatie van het relatieve aandeel van dit programma in het totaal van de begroting weer. Het grote diagram geeft de omvang van de beleidsproducten in het totaal van dit programma weer.

Financiële analyse

Analyse begroting versus begroting op hoofdlijnen

Maatschappelijke voorzieningen

Onder dit beleidsproduct vallen de lasten en baten van de bibliotheek en de gemeenschapshuizen. Behoudens indexering zijn er in 2018 geen wezenlijke veranderingen ten opzichte van 2017.

Sport

Er zijn geen significante afwijkingen te benoemen, noch voor de binnensportaccommodaties noch voor de buitensportaccommodaties.

Recreatie

Naast recreatie-activiteiten worden onder dit beleidsproduct weergegeven de lasten en baten voor speelvoorzieningen en voor de kermissen. Vanaf 2017 is het budget voor de kermissen met € 25.000 verhoogd enerzijds vanwege tegenvallende pachtinkomsten van de kermisexploitanten en anderzijds vanwege gestegen kosten zoals elektriciteit.

Kunst

Binnen het kunstbudget wordt onderscheid gemaakt tussen beeldende kunst (circa € 250.000), kunstzinnige vorming (circa € 86.000), musea (circa € 70.000) en algemeen (circa € 200.000). De uitgaven van 2017 zijn incidenteel € 190.000 hoger vanwege extra bestedingen kunst in de openbare ruimte uit de terugbetaalde middelen van de Kunststichting.

Monumentenzorg

Een bedrag van circa € 120.000 is beschikbaar voor monumenten en oudheidkunde (waarvan € 60.000 voor personeel, € 35.000 voor subsidieverstrekingen, € 15.000 voor overige goederen en diensten en vanaf 2017 € 10.000 voor een werkbudget voor het organiseren van activiteiten). Bij het BHIC wordt archiefruimte gehuurd en dienstverlening ingekocht. Het budget voor het statisch archief bedraagt € 68.000.

Groenbeheer

Voor extra onderhoud hondenuitlaatplaatsen is structureel € 20.000 in de begroting gereserveerd. Areaaluitbreidingen worden ingeschat op structureel € 50.000. In 2017 is een incidenteel budget van € 30.000 geraamd voor onderhoud van de vijver bij het gemeentehuis. Voor het opstellen van een bomenbeleidsplan is zowel voor 2017 als voor 2018 een bedrag gereserveerd van € 20.000. In 2017 is een eenmalige bijdrage opgenomen van € 12.000 in de kosten van groenvoorzieningen in het woonproject aan de Achterberghstraat.

Beheer openbare ruimte

Voor de openbare ruimte zijn de kapitaallasten gestegen met € 192.000. Voor het opknappen van trottoirs gemeentebreed is een eenmalig budget van € 250.000 opgenomen. De lasten in 2018 worden wegens eenmalige budgetten in 2017 verlaagd met € 387.000 (woonrijpmaken Heideweg en herinrichting van Randerodestraat).

Verkeersmaatregelen

Voor onderzoek naar flankerende maatregelen op het gebied van verkeerstechnische oplossingen in verband met het project PHS is een bedrag opgenomen van € 100.000. Ook met betrekking tot de herinrichting van de Markt is € 100.000 geraamd voor mogelijke vervolgacties.

Volkshuisvesting

Het voordelige saldo ten opzichte van 2017 is met name door eenmalige ramingen in de begroting 2017 te verklaren. In 2017 is rekening gehouden met een bijdrage van de ontwikkelaar project Sparrenlaene van € 98.000 en is een eenmalige bijdrage geraamd aan de Woonstichting St. Joseph van € 300.000. Daarnaast zijn de te ontvangen aflossingen en renten voor geldleningen aan de Woonstichting St. Joseph € 23.000 lager.

Maatschappelijke voorzieningen

Verantwoordelijke bestuurders: Maruška Lestrade-Brouwer, Eric van den Broek

Hier staat onze gemeente

De gemeente Boxtel is momenteel bezig met de actualisatie van het beleid inzake de gemeenschapshuizen. Er ligt hierbij een onmiddellijke relatie met initiatieven van de wijkplatforms. Immers het is belangrijk dat beiden elkaar versterken: initiatieven van de wijkplatforms zouden bij voorkeur het functioneren van de gemeenschapshuizen moeten versterken en gemeenschapshuizen dienen de wijkplatforms te faciliteren. De wijkmakelaar vervult hier de rol van aanjager en faciliteert vanuit de gemeente waar mogelijk. Daarnaast staan we voor een toekomstbestendige bibliotheekvoorziening Boxtel, die mede een belangrijke rol speelt in het beleidsproduct Kunst en een sterke verbinding heeft met andere maatschappelijke domeinen.

Dit willen we bereiken

- Bieden van ruimte voor een mix van activiteiten voor en door bewoners, afgestemd op de samenstelling van de wijken.
- Krachtige gemeenschapshuizen, met veel draagvlak bij de burgers.
- Ondernemende besturen met oog voor maatschappelijke ontwikkelingen.
- Kostendekkende exploitatie blijft de norm.
- Effectieve en efficiënte samenwerking teneinde de maatschappelijke doelen te bereiken.
- Een toekomstbestendig bibliotheekwerk Boxtel.
- Het bieden van een laagdrempelige bibliotheekvoorziening met eigentijdse functies en activiteiten conform de Bibliotheekwet 2015

Indicatoren

-

Dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen

Aan de hand van de in het najaar 2017 te nemen besluiten over het geactualiseerde beleid zal in nauwe samenwerking met de besturen van de gemeenschapshuizen en andere maatschappelijke partijen het nieuwe beleid inhoud worden gegeven.

Waarborgen continuïteit van het bibliotheekwerk gemeente Boxtel

Bibliotheek De Meerij werkte jaren samen met de gemeenten Boxtel, Schijndel, Vught, Sint-Michiëlsgestel en Sint-Oedenrode. Het samenwerkingsverband tussen deze gemeenten in deze omvang heeft vanaf 2016 geen vervolg gekregen vanwege de gemeentelijke fusie van Schijndel en Sint-Oedenrode met de gemeente Veghel. Er is een keuze gemaakt om vanaf juli 2017 het bibliotheekwerk Boxtel te laten verzorgen door de Bibliotheek 's Hertogenbosch. De gemaakte afspraken over het bibliotheekwerk gemeente Boxtel kunnen hiermee worden voortgezet. Deze afspraken zijn vastgelegd in de bibliotheeknotitie gemeente Boxtel (2015).

Soepele overgang bibliotheek De Meierij naar bibliotheek 's Hertogenbosch

Alle betrokken partijen hebben ernaar gestreefd om een geforceerde liquidatie of faillissement met alle maatschappelijke gevolgen te voorkomen, door in overleg te komen tot een splitsing van bibliotheek De Meierij. En de subsidie te verleggen van bibliotheek De Meierij naar Noord Oost Brabantse Bibliotheken (NOBB) en bibliotheek 's-Hertogenbosch.

Financiële analyse

Analyse beleidsproduct Maatschappelijke voorzieningen (bedragen x € 1.000)		voordelig	nadelig
Saldo begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017			10
Analyse op hoofdlijnen:			
Meer uitgave als gevolg van de indexering subsidie Bibliotheek.			8
Overige verschillen.			2
Afwijking incidentele baten en lasten:			
Totaal		0	10

Extra beschikbare middelen begrotingsjaar:

-

Sport

Verantwoordelijke bestuurder: Herman van Wanrooij

Hier staat onze gemeente

Op het gebied van sport kan iedere inwoner, in elke fase van zijn of haar leven, naar eigen voorkeur aan sport en bewegingsactiviteiten deelnemen, dan wel hierbij betrokken zijn.

Dit willen we bereiken

Sportstimulering

Voortzetting van de combinatiefuncties om de doelgroep tot 18 jaar te bereiken op het gebied van sport, onderwijs, gezondheid en cultuur.

Binnensportaccommodaties

Voldoende aanbod aan binnensportvoorzieningen van een kwalitatief goed niveau. Hierbij wordt de bezettingsgraad in de avonduren en de weekenden het uitgangspunt.

Buitensportaccommodaties

Voldoende buitensportvoorzieningen van een kwalitatief goed niveau. Hierbij worden de normen van de individuele bonden als uitgangspunt genomen.

Zwemvoorziening

Het faciliteren van zwemvoorzieningen van een kwalitatief goed niveau, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen overdekt en openlucht.

Indicatoren

-

Dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen

Sportstimulering

Via de regeling combinatiefuncties wordt de doelgroep tot 18 jaar gefaciliteerd en ondersteunt middels de samenwerking tussen partijen op het gebied van sport, onderwijs, gezondheid en cultuur. Daarbij wordt tevens ingezet op het ondersteunen en faciliteren van sporten voor mensen met een beperking via de reguliere sportverenigingen en het matchen van vraag en aanbod.

Binnensportaccommodaties

Op basis van de bezettingsgraad in de avonduren en de weekenden wordt bepaald of er voldoende aanbod is aan sporthallen. Gemeente, verenigingen en beheerders vinden elkaar hierbij middels de permanente dialoog.

Buitensportaccommodaties

De normeringen van de individuele sportbonden vormen het uitgangspunt voor het kader waarin alle individuele sportverenigingen getoetst worden. Gemeente en verenigingen vinden elkaar hierin middels de permanente dialoog.

Daarnaast worden beheersverantwoordelijkheden overgedragen aan sportverenigingen. Hierbij worden de richtlijnen uit het visiedocument 'Privatisering buitensportaccommodaties' gehanteerd om eenduidige privatiseringsafspraken te implementeren.

Zwemvoorziening

De zwemvoorzieningen in de vorm van het Dommelbad en de Langspier vormen de basis waar burgers en sportverenigingen terecht kunnen. De gemeente maakt afspraken met partijen om de beheersverantwoordelijkheden voor deze voorzieningen te realiseren.

Financiële analyse

Analyse beleidsproduct Sport (bedragen x € 1.000)	voordelig	nadelig

Saldo begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017

Analyse op hoofdlijnen:
geen afwijkingen

Afwijking incidentele baten en lasten:

Totaal	0	0

Extra beschikbare middelen begrotingsjaar

-

Recreatie

Verantwoordelijke bestuurder: Peter van de Wiel

Onder recreatie verstaat men alle vormen van vrijetijdsbesteding, alle activiteiten die kunnen worden gedaan naast de dagelijkse verplichtingen als werken, huishouden en zorg voor anderen. Sportactiviteiten worden hierbuiten gelaten (zie beleidsproduct Sport). De scheidslijn tussen toerisme en recreatie is niet altijd helder. Daar waar het een meerdaags verblijf betreft en er dus sprake is van een overnachting, valt het onder het beleidsproduct toerisme/ economische aangelegenheden.

Hier staat onze gemeente

Recreatie

In Boxtel zijn we goed in dagrecreatie en evenementen. Met voorzieningen als De Groene Poort, Classic Park, Boerengolf -'t Dommeltje, Het Gouden Woud- en jaarlijks zo'n 500 evenementen, kunnen we iedere bezoeker een leuk dagje uit bezorgen bij mooi weer en slecht weer. Ook het historische centrum van Boxtel met een bijzonder groot aanbod aan horecavoorzieningen (rond de vijftig), is het bezoeken waard. De fluisterboot, kanotochten over de Dommel en de Dinohunter app, leiden de bezoeker door Boxtel. De TukTuk vervoert mensen van station naar centrum en het oertijdmuseum. Cultuurhistorisch interessant, van religieus wonder, kasteel in het centrum, tot bolle akkers en een sterrenbos. Gelegen in een groene schil met een diversiteit aan landschappen, vele km aan recreatieve routes (fiets, wandel, kano, ruiters, MTB) en gezegend met een goede bereikbaarheid, zijn de meest essentiële onderdelen aanwezig om het de bezoekers naar de zin te maken. Boxtel, Authentiek en Innovatief!

Kermissen

Kermis Boxtel: 1^e zondag na 15 augustus, ca. 35 standplaatsen waarvan de helft vast. De contracten lopen doorgaans 3 jaar. De herinrichting van de Markt kan mogelijk tot gevolg hebben dat er minder plaats is voor het plaatsen van attractietoestellen. Er zal een keuze moeten worden gemaakt welke toestellen af zullen gaan vallen. Naar verwachting gaat dit een verlies van 3 zaken opleveren.

Kermis Liempde: 1^e zondag in augustus, 16 vaste standplaatsen, 1 standplaats kan jaarlijks veranderen.

Speelvoorzieningen

Met afronding van het Speelruimteplan (2008) in 2011 zijn de speelvoorzieningen op goed en eigentijds niveau gebracht. Het beheerplan speelvoorzieningen is hierop in 2008 afgestemd. In de gemeente zijn er de volgende voorzieningen:

- 90 locaties speelvoorzieningen.
- 42 locaties hebben in zijn geheel of in combinatie met speeltoestellen een sportfunctie;
- 2 locaties hebben volledig een fitness functie.
- 529 st. speeltoestellen.

Hertenkamp

De gemeente beheert een hertenkamp, in park Molenwijk.

Dit willen we bereiken

Recreatie

De aandacht voor samenwerking en de versterking van Het Groene Woud blijft en waar nodig neemt Boxtel de lead. De regionale bekendheid en aantrekkelijkheid van Boxtel willen we vergroten door het Boxtelse recreatieve aanbod aan te laten sluiten op het verblijf van toeristen in de steden om ons heen. Hierbij zetten we in op een nulmeting met monitoring.

Een toename van de bestedingen in Boxtel door het verblijf van recreanten uit te breiden van een paar uur tot een halve dag naar een hele dag of meer.

Kermissen

Een aantrekkelijke en gevarieerde kermis, tegen schappelijke ritprijzen.

Speelvoorzieningen

We willen een gevarieerd aanbod van veilige speelvoorzieningen op bereikbare afstand voor iedere doelgroep van 0 tot 99 jaar. Het aanbod dient gevarieerd te zijn in doelgroep leeftijd, speelwaarden, omvang terrein en uitstraling. Er is binnen het beleid ruimte voor particuliere initiatieven.

Hertenkamp

Onderdeel van een aantrekkelijk recreatief park, dat dient voor ontspanning en uitjes met kinderen.

Indicator	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Bezoekers top 5 dag recreatieve voorzieningen	160.000	170.000	180.000	190.000	200.000	210.000
Aantal recreatieve voorzieningen	n.n.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.
Aantal horecavoorzieningen	n.n.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.
Banen recreatie en toerisme	35,9	36,5	37	37,5	38	38
Bezoeken website www.vvvboxtel.nl / www.beleefboxtel.nl	45.000	50.000	55.000	60.000	65.000	70.000
Pagina weergave www.vvvboxtel.nl / www.beleefboxtel.nl	75.000	100.000	110.000	120.000	130.000	140.000
Volgers facebook Beleef Boxtel	6.050 Topbereik 38.500 personen in week aug.	7.000	9.000	9.000	9.000	9.500
Kermisstandplaatsen	52	52	50	50	48	45
Aantal speeltoestellen	520	529	535	535	535	540
Aantal speeltuin locaties	89	90	92	92	92	92

Toelichting op de indicatoren.

Banen recreatie en toerisme: is aantal op 1000 inwoners.

N.n.b= Nog niet bekend

N.t.b= Nog te bepalen

Dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen

We gaan het Boxtelse aanbod voor de doelgroep 'Avontuurlijk Paars' (jongeren tussen de 25-40 jaar die op zoek zijn naar intense beleving en actief uitje) promoten in de steden om ons heen.

Het jaar 2018 grijpen we aan om sterk aan te haken op het themajaar We are Food. Een fotogeniek icoon zodat mensen naar Boxtel komen, Boxtel à la Cart, Dineren in het groen, we gaan zorgen dat Boxtel gezien wordt in 2018 op culinair gebied en liften mee met de PR mogelijkheden van VisitBrabant.

Financiële analyse

Analyse beleidsproduct Recreatie (bedragen x € 1.000)		voordelig	nadelig
Saldo begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017			1
Analyse op hoofdlijnen:			
overige verschillen			1
Afwijking incidentele baten en lasten:			
Totaal		0	1

Extra beschikbare middelen begrotingsjaar

€ 25.000 voor de kermissen.

Verantwoordelijke bestuurder: Maruška Lestrade-Brouwer

Hier staat onze gemeente

We staan voor een cultureel open, ontspannen, samenwerkend en ondernemend Boxtel. De gemeente Boxtel is een aantrekkelijke leefomgeving voor haar inwoners en heeft -het hele jaar door- een duidelijke identiteit richting bezoekers en toeristen. Het kunst- en cultuuraanbod heeft hierin een sleutelpositie. Wij waarborgen de kwaliteit en toegankelijkheid van culturele activiteiten, bevorderen samenwerking en cultureel ondernemerschap en een sectoroverstijgende werkwijze (bij evenementen), stimuleren cultuurparticipatie en -educatie met kwaliteit en algemene cultuurpromotie, investeren in geld en ruimte voor innovaties, experimenten en bouwen aan een toekomstbestendige lokale culturele infrastructuur met betekenis.

Dit willen we bereiken

- een samenwerkende, innoverende en ondernemende culturele infrastructuur Boxtel;
- een sterke cultuureducatie met kwaliteit in het onderwijs en toekomstbestendige lokale culturele voorzieningen;
- eigentijdse dynamische kunstinvullingen in de openbare ruimte.

Indicatoren

-

Dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen

Uitvoering regeling Cultuureducatie met Kwaliteit

We geven prioriteit aan de uitvoering van de landelijke regeling cultuureducatie met kwaliteit (CmK) in het onderwijs en aan talentontwikkeling. We willen dat zoveel mogelijk kinderen en jongeren in aanraking komen met de rijkdom van cultuur. De ontwikkeling van sociale en creatieve competenties zijn bepalend voor de toekomst van kinderen en voor de inventiviteit van Buxtelse bedrijven.

Bouwen aan een sterke culturele infrastructuur Buxtel

We geven prioriteit aan een 'culturele infrastructuur Buxtel met betekenis' waarvoor Cultuureducatie met Kwaliteit een gemeenschappelijk houvast biedt voor het vormgeven van een sterk samenhangend en weloverwogen beleid dat niet alleen het onderwijs maar ook het lokale voorzieningenniveau beslaat.

Investeren in een sterk cultureel aanbod voor iedereen

We gaan voor de culturele instellingen die een kwalitatief goed, divers, samenhangend en laagdrempelig aanbod voor alle Buxtelingen verzorgen. Er is aandacht voor specifieke kwetsbare doelgroepen. Kunst en het culturele aanbod leveren een bijdrage aan de sociale cohesie. We gaan investeren in geld en ruimte voor innovaties en experimenten.

Behouden en versterken activiteiten voor amateurkunst

We hebben een rijk aanbod aan verenigingen en activiteiten voor amateurs. De ondersteuning aan amateurkunst in de vorm van activiteiten in samenwerking met andere sectoroverstijgende werkwijzen met anderen is een belangrijke culturele pijler. Het in stand houden van organisaties zonder activiteiten vervalst.

Investeren in cultureel ondernemerschap en brede samenwerking

Wij ondersteunen de ontwikkelingsrichting van de professioneel functionerende instellingen richting het cultureel ondernemerschap, een brede samenwerking en integrale dienstverlening. We willen dat instellingen hun band versterken met (mogelijke) financiers, andere inkomstenbronnen aanboren en zoeken naar nieuwe markten. Op die manier vergroten zij hun inkomsten.

Versterken van kwaliteit van de openbare ruimte door kunst

We gaan kunst in de openbare ruimte en het Boxtelse erfgoed benutten om de kwaliteit van de openbare ruimte te versterken. We willen dat kunst voor alle inwoners, bezoekers en bedrijven toegankelijk is. We gaan de kwaliteit van de kunstwerken in de openbare ruimte waarborgen voor de toekomst door uitvoering te geven aan de rapportage 'Onderhoud kunst in de openbare ruimte gemeente Boxtel (april 2017), opgesteld door brabants kenniscentrum kunst en cultuur (bkkc)).

Stadskunstenaar Boxtel (Het Groene Woud)

Wij willen een stadskunstenaar Boxtel (en eventueel een stadskunstenaar Het Groene woud) die op creatieve en innovatieve manier de identiteit van Boxtel vorm kan geven en duidelijk maken. We stimuleren de creatieve en innovatieve rol van de stadskunstenaar maar ook van kunstenaars in de samenleving door een bijdrage te leveren aan innovatie in de kunsten en in samenhang met de verandering in de maatschappij. Doel is om kunstenaars te helpen responsief en proactief te reageren op deze veranderingen en zich bewust te worden van de verschillende rollen die zij daarbij moeten vervullen.

Investeren in een eigentijdse theatervoorziening

We willen een sterke theatervoorziening Podium Boxtel die aansluit bij de eisen van deze tijd.

Financiële analyse

Analyse beleidsproduct Kunst (bedragen x € 1.000)	voordelig	nadelig
Saldo begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017	185	
Analyse op hoofdlijnen:		
Overige afwijkingen		5
Afwijking incidentele baten en lasten:		
Lagere uitgaven: in 2017 zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor voor diverse kunstprojecten.	190	
Totaal	190	5

Extra beschikbare middelen begrotingsjaar

-

Monumentenzorg en oudheidkunde

Verantwoordelijke bestuurder: Peter van de Wiel

Hier staat onze gemeente

Monumentale gebouwen, archeologische monumenten en landschappelijke structuren maken dat de lange geschiedenis van Boxtel tastbaar blijft. In de erfgoednota van 2009 is omschreven hoe groot het belang is van cultuurhistorie in de toekomst. Een doel van de nota is om cultuurhistorie te gebruiken als ontwikkelingskans en niet als beperking; op die manier blijft de Boxtelse identiteit behouden. Ook de proactieve monumentencommissie draagt bij aan het behouden van deze identiteit. Deze commissie houdt zich niet alleen bezig met het beoordelen van vergunningaanvragen voor monumenten, ook geeft zij gevraagd en ongevraagd advies in zaken waarin de expertise gewenst is of gebruikt kan worden.

Dit willen we bereiken

- Bescherming van monumenten en andere cultuurhistorisch waardevolle objecten.
- Bevorderen instandhouding monumenten en andere waardevolle objecten.
- Goed inzicht in archeologische waarden door archeologiebeleid en archeologische waardenkaart.

Indicatoren

Indicator	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Aantal gemeentelijke monumenten	179	180	190	190	190	190
Aantal rijksmonumenten	74	74	74	74	74	74
Aantal restauraties / verbouwingen	35	25	25	25	25	25
Aantal verstrekte subsidies	4	10	10	10	10	10
Aantal archeologische onderzoeken	13	25	25	25	25	25

Toelichting op de indicatoren.

Aantal restauraties / verbouwingen: is gemeten a.d.h.v. van het aantal omgevingsvergunningen voor monumenten en andere cultuurhistorisch waardevolle objecten

Dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen

In 2017 is gestart met een aantal nieuwe projecten met betrekking tot erfgoed, zoals inventarisatie Wederopbouw en evaluatie archeologiebeleid. Deze activiteiten lopen door in 2018.

Financiële analyse

Analyse beleidsproduct Monumentenzorg en oudheidkunde (bedragen x € 1.000)		voordelig	nadelig
Saldo begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017			12
Analyse op hoofdlijnen:			
extra structureel budget voor activiteiten monumenten en erfgoed			10
Overige afwijkingen			2
Afwijking incidentele baten en lasten:			
Totaal		0	12

Extra beschikbare middelen begrotingsjaar

€ 10.000 structureel werkbudget voor activiteiten monumentenzorg en erfgoed.

Groenbeheer

Verantwoordelijke bestuurders: Herman van Wanrooij, Peter van de Wiel

Hier staat onze gemeente

De gemeente voert een sober- en doelmatig groenbeheer uit aan de hand van de beeld systematiek conform CROW normen. Dit is beschreven en vastgesteld in het Integraal beeldbeheerplan groen en straatreiniging. Verder staat Boxtel bekend om haar duurzaamheid, ecologie en biodiversiteit in haar groen en groenbeheer.

Dit willen we bereiken

Ondersteuning burgerinitiatieven.

Ruimte wordt geboden voor particuliere initiatieven ter stimulering van groenbeleving in de wijken (geveltuinen, moestuinen, e.d.). De ondersteuningsvorm is afhankelijk van het initiatief.

Beheer/onderhoud openbaar groen en sloten.

Het zorgvuldig, sober maar doelmatig, beheren en in stand houden van het openbare groen. Duurzaamheid door gebruik van biologisch geteeld plantmateriaal en minimalisering van gebruik chemische bestrijdingsmiddelen blijven belangrijke beleidsuitgangspunten.

Ontwikkeling natuur en ecologie.

De gemeente draagt graag bij aan projecten die zorgen voor natuurontwikkeling, vergroten van biodiversiteit, en verbeteren van de ecologische omstandigheden voor flora en fauna.

Uitvoering geven aan vastgesteld Integraal beheerplan groen en straatreiniging.

Team Beheer en Uitvoering en wijkbeheer geven gezamenlijk met de WSD uitvoering aan het vastgestelde Integraal beheerplan groen en straatreiniging. Hierbij bevorderen van integratie WSD medewerkers en wijkseer bij uitvoering van dit plan.

Samenwerking tussen teams.

Op het gebied van de samenwerking de uitvoering- en beheerprocessen afstemmen en harmoniseren. Verder de samenwerking tot stand brengen ten aanzien van uitvoeringsaspecten tussen m.n. teams Inrichting Verkeer en Reiniging (IVR) en Wijkbeheer en Beheer en Uitvoering.

Indicatoren

Indicator	Realisatie 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Sober- (doelmatig) groenbeheer op beeld	6.0 - 6.5	6.0 - 6.5	6.0 - 6.5	6.0 - 6.5	6.0 - 6.5	6.0 - 6.5

Toelichting op de indicatoren

Areaaluitbreidingen hebben invloed op het totaal van groenbeheer. Het uitblijven van honorering areaaluitbreiding zal een meer sober en doelmatig beheer betekenen. Daarentegen zal bij het honoreren van areaaluitbreiding het huidige beheer gecontinueerd kunnen worden conform het vastgestelde integraal beeldbeheer groen en straatreiniging. Het areaal wordt gedurende het gehele jaar geschat middels beeldmeetlatten. Hieruit komt een indicator getal van 6-6,5.

Dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen

In de periode 2017-2018 wordt een actualisatie van het Bomenbeleidsplan uitgewerkt. Waar mogelijk wordt samengewerkt met de gemeente Sint-Michielsgestel. Een belangrijk aspect van de actualisatie is het kapvergunningsbeleid.

Financiële analyse

Analyse beleidsproduct Groenbeheer (bedragen x € 1.000)		voordelig	nadelig
Saldo begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017			53
Analyse op hoofdlijnen:			
Onderhoud en maaien hondenuitlaatplaatsen (dekkingsplan)			20
Areaaluitbreidingen (dekkingsplan))			50
Overige kosten			13
Afwijking incidentele baten en lasten:			
achterstallig onderhoud vijver nabij gemeentehuis		30	
Totaal		30	83

Extra beschikbare middelen begrotingsjaar

€ 20.000 in 2018 voor het opstellen van een bomenbeleidsplan, dekking uit reserve Groenbeheer.

€ 20.000 structureel voor onderhoud hondenuitlaatplaatsen.

€ 50.000 structureel voor areaaluitbreidingen.

Beheer openbare ruimte

Verantwoordelijke bestuurder: Herman van Wanrooij

Hier staat onze gemeente

- Totaal areaal verhardingen: $\pm 1,75$ miljoen m² ($\pm 0,9$ mln. m² asfalt – $\pm 0,9$ mln. m² el)
- Kunstwerken ± 80 stuks (excl. faunavoorzieningen)
- Lichtpunten ± 7.500 stuks
- Verkeersborden ± 3.500 locaties
- Aantal VRI's installaties 10 stuks

Dit willen we bereiken

Gladheidsbestrijding

Nu in 2016 een beleidskeuze gemaakt is over de methodiek van gladheidsbestrijding (droog blijven strooien of overgaan naar natstrooien (meer preventief)) kunnen aan de hand van een nieuwe Mobiliteitsvisie (gemeentelijk verkeer- en vervoersplan) en wegenreclassificatie de strooiroutes op efficiënte wijze (her)ingedeeld en door de raad vastgesteld worden.

Beheer openbaar gebied.

Het zorgvuldig, sober maar doelmatig, beheren en in stand houden van voorzieningen in en aan het openbaar gebied.

Indicatoren

Indicator	Realisatie 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Beheer/onderhoud wegen (verhardingen) in miljoen m ²	ca. 1,75	ca. 1,75	ca. 1,75	ca. 1,80	ca. 1,80	ca. 1,80
Beheer/onderhoud kunstwerken	80 st	80 st	80 st	80 st	80 st	80 st
Beheer/onderhoud verlichting	7.500 st	7.550 st	7.600 st	7.650 st	7.700 st	7.750 st
Beheer/onderhoud verkeersborden en wegmarkeringen	3.500 st	3.500 st	3.500 st	3.500 st	3.500 st	3.500 st
Beheer/instandhouding VRI's	10 st	10 st	10 st	10 st	10 st	10 st

Toelichting op de indicatoren.

Door nieuwbouw en areaaluitbreiding stijgen sommige indicatoren.

Dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen

- Gecombineerd bestek groot onderhoud Boxtel & Sint-Michielsgestel in 2018;
- Up to date maken data wegbeheersysteem;

Financiële analyse

Analyse beleidsproduct Beheer openbare ruimte (bedragen x € 1.000)	voordelig	nadelig
Saldo begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017		32
Analyse op hoofdlijnen:		
mutaties in de reserve (op basis van activastaat)	18	
Kapitaallasten		192
overige afwijkingen	5	
Afwijking incidentele baten en lasten:		
overhevelingen vanuit jaarrekening 2016:		
* Overdracht en onderhoud Korenmolen/Boseind per saldo	17	
* Woonrijp maken Heideweg	351	
Afwikkeling kredieten vanuit dekkingpslan 2017		
* Van Randerodestraat	19	
Opknappen trottoirs gemeentebreed voor 2018 en 2019		250
Totaal	410	442

Extra beschikbare middelen begrotingsjaar

€ 250.000 in 2018 en 2019 voor extra onderhoud aan trottoirs gemeentebreed.

€ 20.000 structureel voor de vergoeding van organisatiekosten van SSPiLL.

Verkeersmaatregelen

Verantwoordelijke bestuurder: Herman van Wanrooij

Hier staat onze gemeente

Boxtel Bicycle en het Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan GVVP2008 zijn aan het eind van hun looptijd. In 2017 is met een kadernotitie het opstellen van een nieuwe mobiliteitsvisie (MOVE'31) opgestart. Doel is de uitgewerkte visie ter besluitvorming voor te leggen aan de nieuwe raad na de gemeenteraadsverkiezingen in 2018.

Op dit moment spelen er een aantal grote projecten zoals PHS/TALK en herinrichting Centrum, die de leefbaarheid en bereikbaarheid van gebieden zal veranderen, voordelig of soms nadelig. Hieraan ligt een integrale afweging aan ten grondslag, o.a. het GVVP2008 en variantenstudies. MOVE'31 zal die integrale visie nog actualiseren.

Het fietsnetwerk heeft potentie, lokaal en regionaal, maar is niet sluitend en communicatief nog niet goed zichtbaar voor de gebruikers. De gemeentelijke visie en haar verkeersstructuur wordt op dit moment sterk beïnvloed door het Maatregelenpakket voor Programma Hoogfrequent Spoor (PHS/TALK). De Noord-Zuid-as zal, als gevolg van PHS zwaarder worden belast en loopt op delen tegen een bovengrens aan.

Er zijn nadere onderzoeken nodig om de status van Boxtel te objectiveren, zoals het ongewenste doorgaande autoverkeer. Voor nieuwe plannen kan er nog geen eenduidige informatie worden verstrekt voor bepalen van emissies ten behoeve van bestemmingsplannen en Omgevingswet.

Met de provincie is in 2017 een proces opgestart om samen naar de infrastructuur van Boxtel te kijken. Dit proces is er op gericht om verdere afspraken te maken om o.a. de effecten van PHS (naast het bestaande maatregelenpakket), de N618 en de snelfietsroute 's-Hertogenbosch-Boxtel-Eindhoven op het wegennet in Boxtel zo nodig en mogelijk in 2018 verder uit te werken tot maatregelen.

Dit willen we bereiken

Nieuwe beleidsvisie

De nieuwe mobiliteitsvisie MOVE'31 speelt in op trends en ontwikkelingen in de samenleving en is kaderstellend voor hoe nieuwe manieren van bewegen en ruimtelijke ontwikkelingen duurzaam zijn te faciliteren. Daarbij wordt aansluiting gezocht met interne ontwikkelingen en andere gemeente overstijgende programma's als het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT), Hoogfrequent Openbaar Vervoer, en ontwikkeling Regio Noordoost-Brabant.

Aanpassingen (grootschalige) infrastructuur en herinrichting wegen

- Provincie en gemeente spraken in 2017 af gezamenlijke verkeersknelpunten te bekijken, o.a. om verbetering van leefbaarheid en verkeer in de kom te realiseren. Dit betreft o.a. de (indirecte) aansluiting van de provinciale weg N618 op de A2 via de Noord-Zuid-as.
- Uitvoering van het Maatregelenpakket PHS/TALK vergt de komende jaren veel aandacht, en leidt tot een vernieuwde hoofdstructuur die de leefbaarheid, doorstroming, bereikbaarheid moet bedienen, waarbij ongewenst (vracht)verkeer geweerd is uit woongebieden. Van het laatste gaan met name Centrum, Breukelen en buurtschap Kalksheuvel profiteren.
- Bij geplande (her)inrichting van wegen proberen we zo veel mogelijk doelen gelijktijdig te realiseren door integraal ontwerpen. Soms gaan haalbaarheidsstudies aan dit ontwerpen vooraf, waarin nut en noodzaak zijn af te wegen.
- De ontwikkeling en verkeersaanpassingen in het centrum van Boxtel komen in een afrondend stadium. De autoluwe Markt komt in 2018 tot uitvoering. In gesprek met de 'Aanloopstraten' wordt het inmiddels opgestarte proces voortgezet voor de ontbrekende schakels in het eindbeeld van het Centrum, om dit als een geheel te laten bijdragen aan het einddoel van een betere economie, leefbaarheid en toerisme, alsmede beleving van het centrum.

Versterking fietsverkeer

Boxtel wil een groene duurzame gemeente zijn waarin de auto alleen noodzakelijk gebruikt wordt. Het fietsgebruik moet verder gestimuleerd worden door vooral een zichtbaar routenetwerk. Daarnaast moet er ingespeeld worden op nieuwe trends in de veranderende modaliteit fiets (snelfietsroutes tussen steden). Boxtel zal hierin een sterke verbindende rol spelen. De fietsnetwerken Noord-Zuid en Oost-West zijn daarom nog meer samen te smeden tot een (nieuwe) Fietsruit.

Voor het fietsparkeren in het Centrum gaan we uit van een integrale aanpak met een aantal concrete oplossingen die we op korte termijn gaan oppakken.

Bevorderen duurzaamheid in het verkeer

- Qua duurzaamheid is het beter om verkeersveiligheid en verkeersleefbaarheid te bevorderen door de weggebruiker te stimuleren zijn eigen verantwoordelijkheid te nemen in gewenst en afgesproken gebruik van het openbaar gebied, dan verkeersmaatregelen te moeten realiseren.
Als wegbeheerder blijft het treffen van maatregelen ter verbetering van de verkeersveiligheid, het verbeteren van de doorstroming van verkeer, en het weren van doorgaand verkeer in woonwijken natuurlijk wel aandacht vragen.
- Gebruik van elektrisch vervoer is verder te stimuleren.

Indicatoren

-

Dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen

MOVE '31

In 2018 wordt het opstellen van de nieuwe mobiliteitsvisie, met een doorkijk tot 2031, opgestart. Hierin zal worden opgenomen een evaluatie van het GVVP 2008 en zal het flankerend beleid als gevolg van PHS worden benoemd, inclusief een uitvoeringsprogramma. Gepland is dat dit ter besluitvorming wordt voorgelegd aan de nieuwe raad na de gemeenteraadsverkiezingen in 2018.

Verbindingsweg A2-N618

Gepleit wordt om een andere aansluiting N618 op de A2 op de Provinciale agenda te krijgen in het kader van het verhogen van de leefbaarheid in de bebouwde kom en de ontwikkelingen als gevolg van bijvoorbeeld Greentech en PHS.

In dat kader denken we aan het uitvoeren van een haalbaarheidsstudie parallelfunctie N618. De gesprekken met de provincie hiertoe zijn inmiddels opgestart.

De situatie ter plaatse van rotonde Boseind wordt nader onderzocht mede onder invloed van het maatregelenpakket PHS Boxtel. Hierbij is aandacht voor de oversteekbaarheid voor fietsverkeer.

PHS/TALK

- Het haalbaarheidsproces Maatregelenpakket PHS/TALK is en blijft gaande. Eind 2017/begin 2018 moet zowel de juridische als financiële haalbaarheid van het maatregelenpakket PHS-Boxtel zijn aangetoond.
- Naar verwachting is in 2018 het verkeersbesluit tot sluiting van de dubbele spoorwegovergang Tongersestraat voor gemotoriseerd verkeer definitief. Dit is een belangrijk voorwaarde om de deelprojecten ten uitvoer te brengen.
- Naar verwachting is er in 2018 een definitief bestemmingsplan en besluit hogere waarden Wet geluidhinder. Alsmede het definitieve verkeersbesluit tot sluiting van de spoorwegovergang Kapelweg voor gemotoriseerd verkeer en definitief besluit tot het onttrekken aan de openbaarheid van de (voormalige) spoorwegovergang Bakhuisdreef. Intussen wordt het voorlopig ontwerp van de VLK verder aanbestedingsgereed voorbereid.
- Naar verwachting start de ontwerpbestemmingsplanprocedure van het deelproject Capaciteitsvergroting Keulsebaan. Parallel daaraan wordt het ontwerp verder technisch uitgewerkt.
- Naar verwachting is er in 2018 een definitief bestemmingsplan voor het deelproject Verkeersmaatregelen Tongeren. Intussen wordt het voorlopig ontwerp van de

verkeersmaatregelen verder aanbestedingsgereed voorbereid met als doelstelling deze tegelijkertijd met de VLK te realiseren.

- Naar verwachting start de ontwerpbestemmingsplanprocedure van het deelproject fietstunnel Tongersestraat. Parallel daaraan wordt het ontwerp verder technisch uitgewerkt.

Centrum Boxtel, ontwikkeling en verkeer

- In navolging van 'Op weg naar een leefbaar en bruisend Centrum' en de invoering van de parkeerregulering in 2017 worden uitvoeringsmaatregelen onderzocht en afgewogen ter aanpassing van de verkeerscirculatie in het Centrum.
- De Markt wordt autoluw gemaakt en heringericht. Het aantal parkeerplaatsen wordt beperkt tot 15, en er ontstaan betere mogelijkheden voor evenementen, horeca, toerisme en recreatie.
- Proces op gang houden om ontbrekende schakels in het Centrum als ontwerp verder te brengen. Met name Rechterstraat, Clarissenstraat en Fellenoord, maar ook de aansluiting met Stapelen.
- Voor het aantrekkelijk maken van de aanloopstraat Stationsstraat, als verbindingroute tussen Station en Centrum, is het gewenst samen met ondernemers en vastgoedeigenaren tot een plan van aanpak te komen.
- De naderende herinrichting van de Markt en de omvorming van de binnentuin van het gemeentehuis tot parkeergelegenheid leidt tot vervolgvragen voor aanpassingen van andere locaties in het centrumgebied. Deze locaties worden nader onderzocht waarbij prioriteit aan de Rechterstraat wordt gegeven.

(Her)inrichting Wegen

- Herinrichten Molenwijkseweg (In 2018 wordt gestart met uitvoering van een eerste gedeelte hiervan, te weten Halderheiweg - Langspier. Het resterende deel Ronduutje-Halderheiweg wordt nog voorbereid.)
- Het herinrichtingsplan Kalksheuvel wordt mede basis van het reeds in gang gezette participatie traject verder technisch voorbereid zodat deze direct na realisatie van VLK kan worden uitgevoerd.
- Herinrichten Bosscheweg, Dukaat-De Ketting.
- Aanpassing knooppunten Europalaan-Apollopad en Puttersdreef: onafhankelijk onderzoek biedt nog geen duidelijke oorzaak voor de klachten over de onveiligheid. Voor oversteek Puttersdreef is het denkbaar dat een alternatief ontwerp wordt uitgewerkt.

Fietsnetwerk

- Updaten Boxtel Bicycle door fietsmobiliteit een prominente plek te geven in MOVE'31.
- Herkenbaarheid en benutting belangrijke fietsroutes vergroten door ze namen te geven, passend bij de richtingen die ze faciliteren.
- Snelfietsroutes Den Bosch – Boxtel en Boxtel – Eindhoven faciliteren, en afstemmen met lokale projecten als Keulsebaan, Noord-Zuid-As en de (nieuwe)Fietsruit.
- In fietsnetwerk Noord-Zuid is komende jaren een eenzijdige fietspadenstructuur te creëren aan de Noord-Zuid-As van Baandervrouwenlaan tot rotonde Goor, welke zowel het lokale fietsverkeer faciliteert als mogelijk ook de routes Den Bosch-Boxtel en Boxtel-Eindhoven koppelt. Daarnaast is een goede en veilige oversteekbaarheid van de Noord-Zuid-As voor langzaam verkeer te bieden.
- Fietsnetwerk Oost-West is komende jaren te verbeteren tot fijnmazig en zichtbaar fietsnetwerk door fysieke maatregelen, door communicatie en naamgeving. De route Boerhaavestraat-Tunnel Tongersestraat kan verbinding vormen met snelfietsroutes Den Bosch en Eindhoven.

Duurzaamheid

- Ter verbetering van de verkeersveiligheid en verkeersleefbaarheid meer accent leggen op eigen verantwoordelijkheid van de weggebruiker door verkeerseducatie en gedragsverandering.
- Wij streven naar uitbreiding van mogelijkheden om meer te maken van elektrisch vervoer.

Financiële analyse

Analyse beleidsproduct Vekeersmaatregelen (bedragen x € 1.000)		voordelig	nadelig
Saldo begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017			201
Analyse op hoofdlijnen:			
Overige afwijkingen			1
Afwijking incidentele baten en lasten:			
Onderzoek flankerende maatregelen op gebied van verkeerstechnische oplossingen na uitvoering van PHS			100
Onderzoek vervolgvragen voor wegen na uitvoering herinrichting centrum (Markt)			100
Totaal		0	201

Extra beschikbare middelen begrotingsjaar

- € 100.000 in 2018 voor onderzoek flankerende maatregelen PHS
- € 100.000 in 2018 voor onderzoek vervolgvragen herinrichting Centrum
- Pm in 2018 voor aanpak Stationsstraat
- € 300.000 investeringskrediet in 2019 voor 1^e deel herinrichting Rechterstraat.

Volkshuisvesting

Verantwoordelijke bestuurder: Peter van de Wiel

Hier staat onze gemeente

In Boxtel staan ca. 13.000 woningen. Ongeveer twee derde bestaat uit koopwoningen het gemiddelde in Nederland is 60%¹. Het aandeel sociale huurwoningen in Boxtel bedraagt ongeveer een derde van het aantal woningen, dat is vergelijkbaar met het Nederlands gemiddelde van 30%.

Dit willen we bereiken

In de Woonvisie 2016-2025 is een vijftal thema's opgenomen met bijbehorende doelen. De thema's zijn:

1. een betaalbare woning voor ieder huishouden;
2. verbeteren kwaliteit, de geschiktheid en de duurzaamheid van de bestaande woningvoorraad;
3. huisvesting bijzondere (zorg)doelgroepen;
4. vraaggericht bouwen voor de toekomst;
5. Boxtel aantrekkelijke woongemeente.

In de woonagenda is omschreven welke acties uitgevoerd worden om de doelen en ontwikkelingsrichtingen uit de woonvisie te kunnen bereiken.

Dit levert de volgende indicatoren op:

Indicator	Realisatie t/m 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Aantal gerealiseerde woningen	10%		20%		45%	
% sociale huurwoningen van gerealiseerde woningen	26%		30%		35%	

Toelichting op de indicatoren.

- Aantal gerealiseerde woningen: in de woonvisie is als doel omschreven om in de periode 2015-2024 per saldo 1315 woningen in totaal toe te voegen. Uitgaande van 160 sloop in deze periode, is de gewenste nieuwbouw om aan de behoefte te voldoen 1475 woningen. Het streven is om 20% van dit aantal woningen te realiseren in 2016, 2017 en 2018. In 2020 zal 45% van de gewenste nieuwbouw zijn gerealiseerd.
- Monitoren % sociale huurwoningen van gerealiseerde woningen: in de woonvisie is gesteld dat de behoefte aan woningen in de sociale huur tussen de 25% en 45% ligt. In 2018 zal 30% van de gerealiseerde woningen in de sociale huur zijn gebouwd en in 2020 zal van het aantal gerealiseerde woningen 35% in het sociale huursegment gerealiseerd zijn.

Dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen

Uitvoering van de woonvisie.

Op basis van de woonvisie is een uitvoeringsagenda opgesteld. Conform de planning worden de acties uit de woonagenda opgepakt. Voor realisatie van de doelen uit de woonvisie is de gemeente mede afhankelijk van derden. We moeten dus inzetten op stimuleren en faciliteren.

Waarborgen van redelijke bijdrage van woonstichting aan het volkshuisvestingsbeleid.

In de Woningwet staat nu dat een woningcorporatie naar redelijkheid moet bijdragen aan de uitvoering van het volkshuisvestingsbeleid in de gemeenten waar zij feitelijk werkzaam is. De gemeente maakt samen met de woningcorporatie én huurdersvertegenwoordigers prestatieafspraken over de lokale woonopgaven. De prestatieafspraken worden geëvalueerd en nieuwe prestatieafspraken worden gemaakt.

¹ Bron: WoOn onderzoek Nederland 2015, Ministerie BZK, april 2016

Financiële analyse

Analyse beleidsproduct Volkshuisvesting (bedragen x € 1.000)	voordelig	nadelig
Saldo begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017	179	
Analyse op hoofdlijnen:		
Lagere aflossingen op geldleningen Woonstichting St. Joseph		11
Lagere renteontvangsten uit leningen door aflossingen		12
Afwijking incidentele baten en lasten:		
In 2017 is een bijdrage vanuit het project Sparrenlaene opgenomen		98
Eenmalige bijdrage in 2017 aan de Woonstichting St. Joseph	300	
Totaal	300	121

Extra beschikbare middelen begrotingsjaar

-

**meewerken?
je krijgt er
zelfredzame
mensen van.**

meewerkend

boxtel

Maatschappelijke ontwikkeling

---

meewerkend boxtel

Samen met burgers zal worden gekeken hoe de directe leefomgeving kan worden versterkt. Hoe burgers meer in hun eigen kracht en mogelijkheden kunnen worden gezet en daar waar dat niet mogelijk is de gemeente via maatwerkoplossingen ondersteuning kan bieden. Zó draagt dit programma bij aan meewerkend boxtel.

Dit valt er onder het programma Maatschappelijke ontwikkeling

Onder het Programma Maatschappelijke Ontwikkeling vallen alle beleidsproducten, die bijdragen aan zelfredzaamheid van burgers.

Hieronder vallen de beleidsproducten:

- Maatschappelijk Werk
- Minderheden
- Jeugdzorg,
- Onderwijs
- Inkomensvoorziening
- Participatie
- Wmo
- Volksgezondheid

De gemeenschappelijkheid in maatschappelijke ontwikkeling

Een leefomgeving waar het prettig leven is. Waarbinnen mensen en hun talenten zich kunnen ontwikkelen.

Missie

Een samenleving en het netwerk van het individu, die betrokken worden bij het bijdragen tot zelfredzaamheid

Visie

Zoveel mogelijk mensen kunnen zelfstandig leven en krijgen de kans volwaardig deel te nemen aan de maatschappij. Via de kanteling en een integrale aanpak van de drie transities willen we komen tot transformatie.

Wat betekent deze visie:

Om op termijn de zorg uitvoerbaar en betaalbaar te houden binnen de financiële kaders zal een beweging in gang worden gezet om te komen van transitie naar transformatie. Daarvoor zal o.a. geïnvesteerd moeten worden in borging van kwaliteit, innovatie en transformatie (versterking van de 1ste en 0de lijn). Complementair aan de regionale ontwikkeling van de 2de lijnzorg om te gaan transformeren, zal ook lokaal een inspanning gepleegd gaan worden om te komen tot transformatie.

Nog meer nadruk op integraliteit, doorgroeien naar één beleidsplan sociaal domein en één integrale toegang tot zorg

Uitgangspunten voor deze werkwijze:

De speerpunten zijn.

- Leefstijdsfasebewust beleid
- Mantelzorg- en vrijwilligersbeleid
- Inburgering statushouders
- Schoolmaatschappelijk werk
- Preventie
- Basis Team Jeugd en Sociaal Wijk Team
- Eigenkracht
- Minimabeleid
- Voortdurende cliëntparticipatie

Dit kost het, deze directe baten worden gegenereerd en dit financieren wij door middel van inzet eigen middelen (resultaatbestemming)

Resultaat voor bestemming	rekening	begroting	begroting
Lasten (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018
3. Maatschappelijk werk	1.061	1.369	1.557
5. Minderheden	276	123	84
7. Jeugdzorg	8.497	9.691	9.300
11. Onderwijs	4.500	4.944	4.813
13. Inkomensvoorziening	9.177	9.740	9.730
15. Participatie	9.899	9.921	9.247
17. WMO	7.132	7.634	7.777
19. Volksgezondheid	943	1.008	1.063
	41.485	44.430	43.571

Resultaat voor bestemming	rekening	begroting	begroting
Baten (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018
3. Maatschappelijk werk	4	4	4
5. Minderheden	203		
7. Jeugdzorg	6	23	23
11. Onderwijs	953	891	1.038
13. Inkomensvoorziening	5.757	6.118	6.118
15. Participatie	50		
17. WMO	655	438	429
19. Volksgezondheid			
	7.628	7.474	7.612

Resultaatbestemming	rekening	begroting	begroting
Storting in reserves (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018
3. Maatschappelijk werk			
5. Minderheden			
7. Jeugdzorg			
11. Onderwijs	88	29	29
13. Inkomensvoorziening			
15. Participatie			
17. WMO	337	1.500	
19. Volksgezondheid			
	425	1.529	29

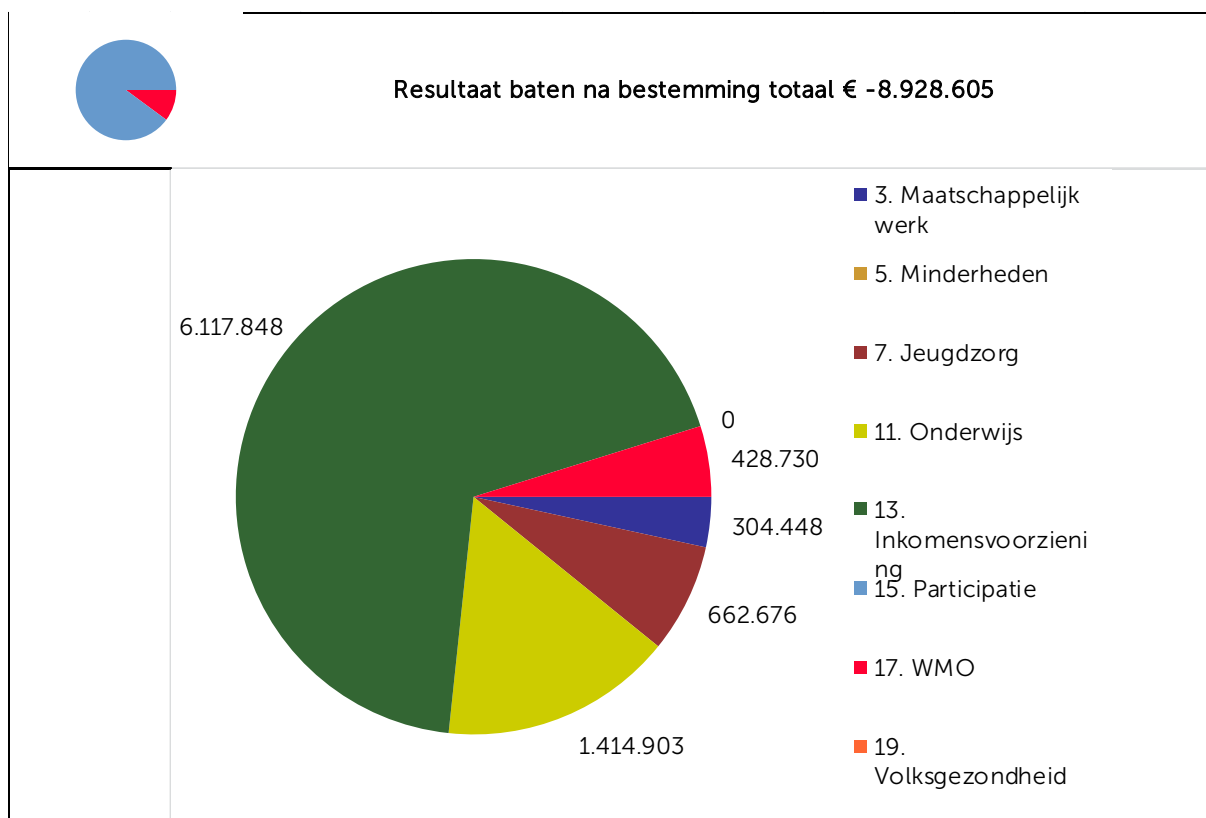
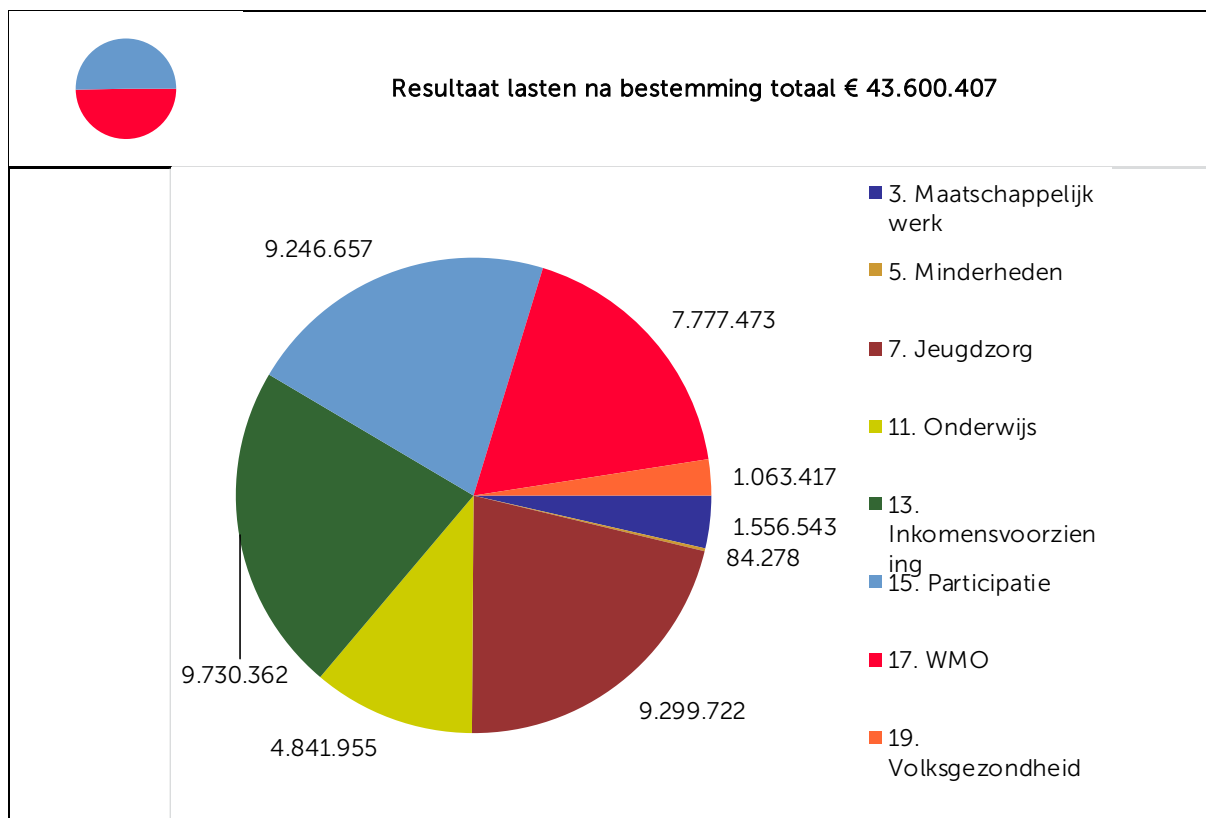
Resultaatbestemming	rekening	begroting	begroting
Beschikking over reserves (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018
3. Maatschappelijk werk		150	300
5. Minderheden			
7. Jeugdzorg	4	396	640
11. Onderwijs	417	385	377
13. Inkomensvoorziening			
15. Participatie			
17. WMO	10	140	
19. Volksgezondheid			
	431	1.071	1.317

Resultaat na bestemming	rekening	begroting	begroting
Saldo (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018
3. Maatschappelijk werk	1.057	1.215	1.253

5. Minderheden	73	123	84
7. Jeugdzorg	8.487	9.272	8.637
11. Onderwijs	3.218	3.697	3.427
13. Inkomensvoorziening	3.420	3.622	3.612
15. Participatie	9.849	9.921	9.247
17. WMO	6.804	8.556	7.348
19. Volksgezondheid	943	1.008	1.063
	33.851	37.414	34.671

Tabelweergave lasten & baten na resultaatbestemming

Het kleine diagram geeft een indicatie van het relatieve aandeel van dit programma in het totaal van de begroting weer. Het grote diagram geeft de omvang van de beleidsproducten in het totaal van dit programma weer.

Financiële analyse

Analyse begroting versus begroting op hoofdlijnen

Maatschappelijk werk

De hogere uitgaven (€ 150.000) zijn bestemd voor de transformatie van het proces Sociaal Domein. Dit transformatieproces loopt vanaf de tweede helft van 2017 tot in 2019.

Uitbereiding van formatie binnen het sociaal domein zorgt ervoor dat de doorbelasting vanuit MGD hoger wordt (€ 100.000).

De hogere incidentele inkomsten (€ 150.000) betreffen een onttrekking uit de reserve Sociaal Domein die dient ter dekking van het transformatieproces.

In 2017 zijn extra incidentele middelen (€ 71.000) beschikbaar gesteld voor maatschappelijke ondersteuning 'nulde lijn' en ouderzorg, deze zijn in 2018 niet meer beschikbaar.

Minderheden

De uitgaven zijn lager, omdat er vanaf 2018 geen decentralisatie uitkering verhoogde asielinstroom is toegekend.

Jeugdzorg

In 2018 zijn er meer uitgaven voor de Transformatie Jeugdhulp (€ 244.000). Dit project is halverwege 2017 gestart. Deze uitgaven hiervoor worden gedekt uit de reserve Sociaal Domein. Een deel van het budget Jeugdzorg (€ 100.000) is ingezet voor extra formatie voor het Sociaal Domein.

In 2017 is er een compensatieregeling Voogdij ontvangen (€ 277.000).

In 2018 is het budget voor Jeugdzorg lager € 201.000 lager vanwege mutaties uit de circulaire.

Onderwijs

De uitgaven voor leerlingenvervoer zijn in 2017 lager (€ 100.000), vanwege toepassing van de omgekeerde toets. Met ingang van het schooljaar 2017-2018 is nog niet bekend of dit structureel is. Vanwege de omvorming naar Peuteropvang is ook dit budget in 2017 naar beneden bijgesteld (€ 100.000). In verband met de ontwikkelingen binnen peuteropvang is dit niet structureel verlaagd. Daarnaast is ook het budget voor Kinderopvang vanuit de meicirculaire 2016 naar beneden bijgesteld (€ 46.000).

In 2018 is er een taakstellende opbrengst in verband met de verkoop van Kerkstraat 1-3 (€ 410.000).

Inkomensvoorziening

Geen noemenswaardige afwijkingen bij zowel uitgaven als inkomsten.

Participatie

De lagere uitgaven (€ 634.000) hebben betrekking op de rijksmiddelen PW (WSW) die 1 op 1 worden doorbetaald aan de WSD. Het WSW bestand wordt met de tijd afgebouwd.

Daarnaast zijn de uitgaven lager (€ 50.000), omdat er in 2017 incidenteel geld beschikbaar was voor PSO Vouchers. Dit is in 2018 niet beschikbaar meer,

Wet Maatschappelijke Ondersteuning

De meicirculaire 2017 is verwerkt in de budgetten voor begeleiding en huishoudelijke hulp. De uitgaven voor begeleiding zijn hoger in 2018 (€ 287.000) en voor huishoudelijke hulp (€ 26.000).

De uitgaven zijn ook lager, omdat geen storting in de reserve sociaal domein is begroot voor 2018 (€1.500.000) en er geen extra middelen voor pilots beschikbaar zijn gesteld zoals in 2017 (€175.000).

De inkomsten zijn lager, omdat geen onttrekking aan de reserve Sociale Domein wordt gedaan ten behoeve van de Wmo, zoals in 2017 wel het geval was.

Volksgezondheid

De uitgaven voor bijdragen aan derden zijn hoger (€ 55.000); hierin is een aanvullende bijdrage voor de GGD opgenomen.

Maatschappelijk werk

Verantwoordelijke bestuurders: Maruška Lestrade-Brouwer, Eric van den Broek

Hier staat onze gemeente

Algemeen maatschappelijk werk en School maatschappelijk werk.

Met de transformatie in het Sociaal Domein is ingezet op een vorm van maatschappelijk werk Nieuwe Stijl.

De hulpverlening is niet alleen gericht op het individu maar tevens op het versterken van het cliëntsysteem. Er wordt 'outreaching' gewerkt en problematiek wordt integraal benaderd in samenwerking met netwerkpartners. De druk op deze voorziening neemt toe als gevolg van de decentralisaties en de verschuiving van de gespecialiseerde tweedelijns- naar eerstelijnszorg.

Vrijwilligersbeleid

In 2017 is een start gemaakt met de actualisatie van het vrijwilligersbeleid. Om dit zoveel mogelijk vanuit integraliteit aan te vliegen, is in een aantal sessies met de verschillende teams binnen het sociaal domein geïnterviewd welke ontwikkel- en verbeterpunten er liggen. Eveneens is een uitvoerig traject in gang gezet met een klankbordgroep vrijwilligers waarbij tijdens verschillende sessies ontwikkel- en verbeterpunten en behoeften worden geïnterviewd. Deze inventarisatie gaat leiden tot een nieuwe beleidsnotitie vrijwilligers en een concrete uitvoeringsagenda. De presentatie van de beleidsnotitie inclusief uitvoeringsagenda is voorzien voor begin 2018.

Leeftijdsebewust beleid

Hoewel deze term algemeen gangbaar is, spreken we in onze gemeente liever over levensfasebewust beleid. Immers we proberen binnen het sociaal domein niet specifiek doelgroepenbeleid te voeren maar er te zijn voor alle leeftijdsgroepen die ondersteuning nodig hebben. Dat daarbij vaak ouderen tot de kwetsbaren behoren, mag duidelijk zijn.

Dit willen we bereiken

Algemeen maatschappelijk werk en School Maatschappelijk werk.

- Zelfredzaamheid in de samenleving;
- Versterking van sociale verbanden zoals het gezin, de buurt en andere sociale netwerken door een benadering gericht op versterking van deze cliëntsystemen;
- Integrale benadering van problematiek en samenwerking vanuit Algemeen Maatschappelijk Werk met het School Maatschappelijk Werk en het Jongerenwerk.

Vrijwilligersbeleid

- Verbinding van nieuwe doelgroepen vrijwilligers (nieuwe Nederlanders, jongeren en sociaal inactieve mensen) met organisaties en verenigingen binnen Boxtel.
- Een betere, meer op de behoefte afgestemde ondersteuning en begeleiding van vrijwilligers.
- Een geprofessionaliseerd en breder aanbod op het gebied van deskundigheidsbevordering van vrijwilligers.
- Samen met ContourdeTwern werken we aan het doorontwikkelen van een kengetallenmodel.

Leeftijdsebewust beleid

- De dynamische notitie leeftijdsebewust beleid verder ontwikkelen.

Indicatoren

-

Dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen

Algemeen maatschappelijk werk en School Maatschappelijk werk.

- Sturen op de maatschappelijke opdracht aan de lokale welzijnsinstelling;
- Verbinden van ketenpartners.

Vrijwilligersbeleid

- We leveren een nieuw beleidsplan en uitvoeringsagenda aan.
- Aan de hand van de uitvoeringsagenda vrijwilligersbeleid voeren we een aantal ontwikkel- en verbeterpunten door. Dit gebeurt gefaseerd, op volgorde van prioriteit.
- Het professionaliseren van het vrijwilligerssteunpunt is een belangrijk onderdeel van de maatschappelijke opdracht van de welzijnsinstelling; hier gaan we actief op sturen.

Leeftijdsebewust beleid

- De acties uit de dynamisch gevormde notitie levensfasebewust beleid uitvoeren;
- Het platform WoonWijs verder doorontwikkelen samen met ContourDeTwern en daar een nieuwe start aan geven.

Financiële analyse

Analyse beleidsproduct Maatschappelijk werk (bedragen x € 1.000)	voordelig	nadelig
Saldo begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017		38
Analyse op hoofdlijnen:		
Hogere uitgaven i.v.m. met indexering subsidies		9
Hogere doorbelasting MGD i.v.m. formatie-uitbreiding		100
Afwijking incidentele baten en lasten:		
Lagere uitgaven in 2018 voor maatschappelijke ondersteuning 'nulde lijn'. In 2017 zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor nota mantelzorg en vrijwilligersbeleid.	48	
Lagere uitgaven in 2018 voor leeftijdsfasebewust beleid	23	
. In 2017 zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor werkbudget seniorenagenda .		
Hogere uitgaven i.v.m. transformatie 3D		150
Hogere inkomsten uit dekking reserve sociaal domein.	150	
Totaal	221	259

Extra beschikbare middelen begrotingsjaar

-

Minderheden

Verantwoordelijke bestuurder: Maruška Lestrade-Brouwer

Hier staat onze gemeente

We zijn verantwoordelijk voor de huisvesting en begeleiding van statushouders. Ieder halfjaar krijgen we vanuit het Rijk een taakstelling opgelegd voor het aantal te huisvesten statushouders. In 2016 voldeden we ruimschoots aan de taakstelling. We verwachten dat we de taakstelling van 2017 tijdig kunnen realiseren. In 2018 neemt het aantal te huisvesten statushouders waarschijnlijk af. Buro Nieuwkomers (ContourdeTwern) en WSD helpen onze nieuwe bewoners om hun weg te vinden in onze gemeenschap en maximaal naar vermogen mee te doen.

Dit willen we bereiken

We blijven tijdig voldoen aan de jaarlijkse taakstelling huisvesting statushouders, zoals opgelegd door het Rijk. We ontwikkelen een doorlopende integrale visie op participatie en integratie van onze nieuwe bewoners. We willen dat statushouders, van jong tot oud, zich thuis voelen in onze gemeente en kunnen én willen meedoen. We willen ook bereiken dat, wie het nodig heeft, passende ondersteuning krijgt, zoals al onze inwoners. Zelfstandig waar het kan, ondersteuning waar nodig.

Indicatoren

Indicator	Taakstelling 2016	Realisatie 2016	Taakstelling 2017	Prognose taakstelling 2018 01-01 t/m 30-06
Wettelijke taakstelling	73	83	01-01 t/m 30-06: 23 01-07 t/m 31-12: 18 41	11

Toelichting op de indicatoren.

Het Rijk verwacht op basis van de huidige inzichten dat de taakstelling voor de eerste helft van 2018 met 40% daalt ten opzichte van de periode van 1 juli 2017 tot en met 31 december 2017. De taakstelling voor de eerste helft van 2018 wordt voor 1 oktober 2017 definitief vastgesteld.

Dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen

Huisvesting statushouders

We zorgen samen met Woonstichting St. Joseph dat statushouders huisvesting krijgen. Daarbij hebben we oog voor spreiding van de statushouders over de gemeente. Tegelijkertijd hebben we aandacht voor acceptatie en integratie vanuit de gemeenschap. In dit laatste werken we nauw samen met (de vrijwilligers van) Buro Nieuwkomers.

Participatie en integratie statushouders

In kader van het project 'Transformatie & Innovatie' ontwikkelen we een integraal, doorlopend ondersteuningsaanbod rondom statushouders. Dat betekent dat we:

- onderzoeken wat statushouders, jong en oud, nodig hebben om te kunnen én willen meedoen en zo zelfredzaam mogelijk te worden. Dit bekijken we vanuit alle leefdomeinen (o.a. huisvesting, inburgering, taal, (on)betaald werk/opleiding, sociaal netwerk, financiën, gezondheid en vrijetijdsbesteding);
- in kaart brengen wat wij en alle lokale partners en instanties met wie we samenwerken qua ondersteuning al in huis hebben en wat daarin beter kan, als het gaat om statushouders;
- op grond hiervan aanbevelingen en speerpunten formuleren en een actieplan opstellen, waarbij afgestemd wordt met andere projecten en beleidsontwikkelingen binnen het brede sociaal domein;
- het actieplan in 2018 gaan uitrollen in beleid en uitvoering.

Naar verwachting wordt in oktober 2017 het 'Participatieverklaringstraject' een verplicht onderdeel van de Wet inburgering voor statushouders en gezinsmigranten die zich in onze gemeente gevestigd hebben. Als gemeente zijn wij verantwoordelijk voor de vormgeving en uitvoering van dit traject. Dat betekent dat we:

- binnen het kader van het integrale ondersteuningsaanbod het reeds ontwikkelde plan van aanpak Participatieverklaringstraject vertalen in concrete activiteiten. Deze activiteiten moeten de participatie en integratie van statushouders en gezinsmigranten bevorderen;
- deze activiteiten in 2018 gaan aanbieden aan statushouders en gezinsmigranten.

Financiële analyse

Analyse beleidsproduct Minderheden (bedragen x € 1.000)	voordelig	nadelig
Saldo begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017	39	
Analyse op hoofdlijnen:		
Lagere lasten omdat er vanaf 2018 geen decentralisatieuitkering verhoogde asielinstroom is toegekend.	39	
Afwijking incidentele baten en lasten:		
Totaal	39	0

Extra beschikbare middelen begrotingsjaar

Projectleider

Er wordt vanuit de bestaande formatie een projectleider aangesteld, die inhoud en vorm geeft aan de ontwikkeling van een doorlopende integrale ondersteuningsaanpak rondom statushouders.

Middelen participatie en integratie:

De gemeente ontvangt tot op heden van COA per gehuisveste inburgeringsplichtige statushouder € 2.370 voor de maatschappelijke begeleiding en uitvoering van het participatie-verklaringstraject.

Verantwoordelijke bestuurder: Maruška Lestrade-Brouwer

Hier staat onze gemeente

Inkoop specialistische jeugdhulp

In juni 2017 heeft de gemeenteraad het plan van aanpak transformatie jeugdhulp 2017 en verder regio Noordoost Brabant vastgesteld. Hiermee beogen we het bewerkstelligen van 'transitie naar transformatie'. Met als doel het doorontwikkelen van het zorglandschap waarin het perspectief van ouders en jeugdigen leidend is, jeugdigen passende hulp ontvangen en waarbij thuis wonen het uitgangspunt is. Er zijn vier transformatieopgaven opgenomen in het plan: wonen doe je thuis, regionale zorg waar dat kan, complexe casuïstiek en toegang op sterkte. In het najaar van 2017 wordt het implementatieplan, de verdere uitwerkingen van de vier genoemde thema's, voorgelegd aan de colleges in Noordoost Brabant.

In de Jeugdwet is één van de uitgangspunten om de zorg dichtbij huis en op maat te organiseren. Voor de inkoop van specialistische jeugdhulp voor 2020 en verder willen we een deel van de specialistische jeugdhulp lokaal/subregionaal kunnen inkopen. We onderzoeken hierbij de mogelijkheden of er verbinding gerealiseerd kan worden met de inkoop van specialistische hulp Wmo.

Kwaliteitskader jeugd

In de regio Noord Oost Brabant (NOB) is afgesproken dat de 16 gemeenten een lokaal plan opstellen om de toegang te versterken. Voor Boxtel, Haaren en Sint-Michielsgestel is hiervoor de notitie Kwaliteitskader 2017-2018 opgesteld.

Deze notitie gaat o.a. over registratie en verantwoorde werktoedeling, transformatie / preventie, basishulp versterken, toegang versterken en overige aandachtspunten.

Jongerenwerk

Er komt een accentverschuiving in het Jongerenwerk naar meer preventie, ambulant (straat)werk, sport en beweging, integraal werken en een beter bereik van de doelgroep allochtone jongeren. Het Jongerencentrum B-Town krijgt een uitgebreider activiteitenprogramma dat op een interactieve wijze samen met jongeren uit de doelgroepen zal worden vormgegeven. Met de vorming van een Jongerenacademie op de locatie van het Jongerencentrum krijgt ook de pijler Talentontwikkeling een nieuwe impuls.

Dit willen we bereiken

Kinderen groeien op tot zelfredzame burgers

Kinderen groeien op tot zelfredzame burgers, ouders/verzorgers zijn in staat hun kinderen een veilige en gezonde omgeving te bieden.

Preventie en ondersteuning

Jongeren in Boxtel worden gestimuleerd tot persoonlijke ontwikkeling om probleemgedrag te voorkomen.

Talentontwikkeling / participatie

Jongeren in Boxtel hebben mogelijkheden om talenten te ontwikkelen en te participeren.

Indicatoren

-

Dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen

- Uitvoering geven aan het implementatieplan transformatie (wonen doe je thuis, regionale zorg waar dat kan, complexe casuïstiek) in de regio NOB in samenwerking met alle partijen. Het BJC heeft hierbij een uitvoerende taak.
- In de regio NOB het standpunt bewerkstelligen dat een deel van de inkoop specialistische jeugdhulp dichtbij huis georganiseerd dient te worden (deels lokaal / subregionaal inkopen). Onderzoeken wat mogelijk is;

- Verdere uitvoering geven aan de actiepunten zoals opgenomen in het Kwaliteitskader Jeugd voor Boxtel, Haaren en Sint-Michielsgestel.

Financiële analyse

Analyse beleidsproduct Jeugdzorg (bedragen x € 1.000)	voordelig	nadelig
Saldo begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017	635	
Analyse op hoofdlijnen:		
Inzet budget jeugdzorg ter dekking extra formatie sociaal domein in 2018 voor een heel jaar (start halverwege 2017)	100	
Verlaging budget jeugdzorg vanuit de meicirculaire 2017	286	
Mutaties in budget jeugdzorg vanuit voorgaande circulaire		138
Overige afwijkingen	10	
Afwijking incidentele baten en lasten:		
Meer uitgaven vanwege Transformatie jeugdhulp: reparaties inkoopbesluit		181
Dekking uit de reserve sociaal domein	181	
Meer uitgaven vanwege Transformatie jeugdhulp: op- en ombouw en ontwikkeling		63
Dekking uit de reserve sociaal domein	63	
Uitkering compensatieregeling Voogdij in 2017	277	
In 2017 is er extra budget vanuit de meicirculaire voor Wlz-indiceerbaren Jeugd	53	
In 2017 zijn er extra kosten omdat de activiteiten met betrekking tot het Lets move buddy project zijn voortgezet.	47	
Totaal	1.017	382

Extra beschikbare middelen begrotingsjaar

De raad heeft op 20 juni 2017 een akkoord gegeven voor het transformatieplan 2017 en verder.

Verantwoordelijke bestuurder: Maruška Lestrade-Brouwer

Hier staat onze gemeente

De gemeente neemt de wettelijke zorgplicht met betrekking tot huisvesting voor het primair onderwijs, speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs serieus. De afgelopen jaren heeft de gemeente veel geïnvesteerd in de onderwijshuisvesting. De scholen beschikken dan ook over adequate huisvesting.

Vanuit wettelijke kaders en regionale samenwerking ondersteunt en faciliteert de gemeente lokale jeugd- en onderwijspartners. Uitgangspunt is het belang van het kind. Vanuit een maatschappelijke verantwoordelijkheid streeft de gemeente naar een gezamenlijke inzet op de ontwikkeling van en de zorg voor het kind. De gemeente werkt op die manier mee aan een doorgaande leerlijn en een passend aanbod voor alle kinderen in Boxtel.

Dit willen we bereiken

- Voortgang en uitvoering van de gezamenlijke ambities 2017-18 Passend Onderwijs de Meierij.
- In Boxtel wordt de aansluiting en samenwerking tussen voorschoolse voorzieningen en basisonderwijs verder versterkt in het belang van het kind. Dit betekent een verdere integratie van jeugd- en onderwijsbeleid en uitbouw van de zorgstructuur in en om de school.
- Continuering van de Lokale Educatieve Agenda (LEA) en het Bestuurlijk Overleg Jeugd en Onderwijs (BOJO).
- Verdere Harmonisatie van voorschoolse voorzieningen volgens de Wet Harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk.
- Alle peuters (2,5- 4 jaar) kunnen gebruik maken van een voorschoolse voorziening. volgens de stimuleringsopdracht voor de gemeente (decentralisatie uitkering 2016-21). De bedoeling is: dat in 2019 het aantal peuters binnen de gemeente dat geen gebruik maakt van opvang is gehalveerd. In 2021 maken alle peuters binnen de gemeente gebruik van een voorschoolse voorziening en/of hebben een aanbod gekregen voor gebruik van een kinderopvangplek.
- Goede kwaliteit kinderopvang waarborgen volgens de Wet Innovatie en kwaliteit kinderopvang.
- Voldoende aanbod en kwaliteit van de Voorschoolse Educatie aan kinderen met een risico op taalachterstand volgens de Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (OKE-wet)
- De krimp en leerlingendaling in Boxtel maken het noodzakelijk om samen met de schoolbesturen, ieder vanuit de eigen rol en verantwoordelijkheid, toekomstbestendige oplossingen te gaan creëren met als uitgangspunt een adequate spreiding en een duurzame inzet van geld en ruimtes.
- Verdere doorontwikkeling van het concept brede scholen samen met de stichting BSB en de schoolbesturen. Mogelijk kan dit op een aantal plekken tot de vorming van een IKC leiden. Daarbij moet een onderscheid gemaakt worden tussen de inhoud van het beleid en de bestuurlijke componenten (werkgeversaspecten etc.) waarvoor de schoolbesturen aan zet zijn.
- Effectievere aanpak van laaggeletterdheid.

Indicatoren

Indicator	Realisatie 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Absoluut verzuim	10	10	10	10	10	10
Relatief verzuim	134	134	130	130	130	130
Voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) <i>Cijfers uit RMC- effectrapportage</i>	26	26	26	26	26	26
Aantal leerlingen met vervoersbeschikking	124	93	96	96	96	96

Toelichting op de indicatoren.

- Absoluut verzuim: aantal per 1.000 leerlingen. Bron-DUO
- Relatief verzuim: aantal per 1.000 leerlingen. Bron-DUO
- Voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers): % deelnemers aan het VO en MBO onderwijs. Bron-DUO

Dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen

In het kader van Passend Onderwijs wordt met partners samengewerkt en binnen samenwerkingsverband de Meierij (met acht gemeenten) aan de thema's: jeugdhulp, leerplicht, leerlingenvervoer, onderwijshuisvesting, onderwijsachterstandenbeleid en aansluiting onderwijs op de arbeidsmarkt. Om de ambities verder uit te werken is een overlegstructuur ingericht die bestaat uit het OOGO, het ambtelijke overleg en de werkgroepen Integrale onderwijs-zorg-arrangementen, leerplicht en leerlingenvervoer. Daarnaast zijn gemeenten, MBO's, VO (incl. VSO en Pro), UWV en het samenwerkingsverband VO, aangesloten bij de aanpak Voortijdig Schoolverlaten (VSV) en de aanpak arbeidstoeleiding kwetsbare jongeren.

Vanuit de werkgroepen en het regionaal ambtelijk overleg van gemeenten en SWV-en worden de bestuurlijke afspraken t.b.v. het OOGO voorbereid. Om de beleidscyclus van Passend Onderwijs doelmatig, effectief en met draagvlak en betrokkenheid van alle niveaus (lokaal, regionaal) te laten functioneren, worden werkwijze van deze overleggen inhoudelijk en organisatorisch goed op elkaar afgestemd. Zo ontstaat er een systematische cyclus van inhoud en volgtijdelijkheid:

- de ervaringen op het lokale niveau leveren input voor het regionale overleg en de werkgroepen,
- in het regionaal ambtelijk overleg (4 keer per jaar) en de bijbehorende werkgroepen worden afspraken voorbereid,
- in het bestuurlijk overleg van juli worden jaarlijks afspraken vastgelegd in het OOGO,
- op lokaal niveau worden de OOGO-afspraken vertaald in acties en de uitvoering ervan gemonitord.

Voortzetting Lokale Educatieve Agenda (LEA) en het Bestuurlijk Overleg Jeugd en Onderwijs (BOJO) De LEA is een instrument voor gemeenten en besturen van jeugdinstituten en onderwijs om op basis van wederkerigheid en gelijkwaardigheid te komen tot gezamenlijke afspraken over het onderwijs- en jeugdbeleid. De samenwerking en de mate van afstemming op beleidsterreinen jeugd en onderwijs willen we hiermee versterken waardoor meer afstemming ontstaat op de ontwikkelingen jeugdzorg en passend onderwijs.

We zetten in op toegankelijke Voorschoolse Voorzieningen om alle peuters te bereiken. De 'niet werkende ouder' kan een Peuter Opvang Vergoeding aanvragen (POV), een kwalitatief goed educatief aanbod is gewaarborgd en de peuteropvang-locaties worden uitgebreid binnen bestaande kinderopvangorganisaties.

Voor een optimaal bereik van peuters zullen in samenspraak met de GGD- consultatiebureaus ouders gestimuleerd worden hun peuter in te schrijven voor een voorschoolse voorziening.

Kwalitatief goede kinderopvang.

De eisen aan en het toezicht op kinderopvang moeten instellingen prikkelen om goede kwaliteit te leveren de GGD heeft de opdracht daarop te inspecteren. Naar aanleiding van de GGD-rapportagens zal wel/ dan niet gehandhaafd worden door de gemeente.

Het gemeentelijk beleid is gericht op veilige kinderopvang en kwalitatief goed aanbod aan kinderen die een steuntje in de rug nodig hebben om een goede start te maken in het basisonderwijs. (Voor- en Vroegschoolse Educatie)

Binnen het VVE- overleg, Voor- en Vroegschoolse Educatie, zal beleid geëvalueerd, ontwikkeld en/of aangepast worden volgens het Boxtels Model waarin vier thema's leidend zijn;

www.boxtelsmodel.nl

We zetten daarmee in op deskundigheid en samenwerking tussen de voorschoolse voorzieningen en het primair onderwijs.

Taalhulp= we bieden extra ondersteuning in het basisonderwijs voor inzet op (dreigende) achterstand. Kinderen (nieuwkomers) tussen 6 en 14 jaar die niet behoren tot de doelgroep VVE maar de Nederlandse taal niet beheersen, ontvangen ook in 2018 extra ondersteuning. De gemeente ondersteunt dat vanuit OAB gelden mits het onderwijs daarvoor niet terecht kan bij het rijk en zolang het gemeentelijke budget dat toelaat (notitie Taalhulp).

Krimp en leerlingen daling

- In het kader van Passend Onderwijs is er een flinke terugloop in het leerlingenaantal bij SBO de Maremak, staand in Boxtel-Oost en horend bij Stichting Sint-Christoffel. Dat betekent dat dit gevolgen heeft voor de huisvesting. Afhankelijk van het leerlingenaantal voor het schooljaar 2018 – 2019 wordt besloten of en wanneer de overstap wordt gemaakt naar een andere locatie. Ruimtelijke ontwikkelingen worden dit jaar niet uitgesloten.
- Voortzetting van het traject renovatie en uitbreiding Michaëlschool.
- Voorzetting regionaal proces rondom leerlingendaling met procesbegeleider van PentaRho, met mogelijke consequenties voor onderwijshuisvesting.

Verdere doorontwikkeling concept brede scholen

Het idee van een breed aanbod voor de jeugd past in de gedachte van een sterke basis en pedagogische kracht in de wijk. Hoewel er vanuit het Rijk nog geen specifiek beleid is op het gebied van Integrale kindcentra (IKC) en brede scholen is er wél een breed draagvlak voor integrale basisvoorzieningen voor alle kinderen van 0-12 jaar.

Boxtel heeft al een ver doorgevoerd beleid op het gebied van brede scholen. Op sommige locaties is de integrale aanpak op gebied van ontwikkeling zorg en opvang al vergevorderd.

Op basis van landelijke ontwikkelingen en de expertise van Stichting Brede Scholen Boxtel zal overleg gevoerd worden over en draagvlak gecreëerd voor een verdere ontwikkeling van deze integrale aanpak. .

Ontwikkeling van een visie op en instrumenten om laaggeletterdheid bij onze inwoners op te sporen en aan te pakken, dit in samenwerking met onze lokale partners (bijv. bibliotheek, welzijnsinstelling en WSD).

Financiële analyse

Analyse beleidsproduct Onderwijs (bedragen x € 1.000)	voordelig	nadelig
Saldo begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017	270	
Analyse op hoofdlijnen:		
Bijstelling budget Kinderopvang vanuit meicirculaire 2016	46	
Het uitgavenbudget voor leerlingenvervoer is naar beneden bijgesteld in 2017. Vanwege het toepassen van de omgekeerde toets met ingang van het schooljaar 2017-2018 is nog niet bekend of de uitgaven structureel lager zullen zijn en is het budget niet bijgesteld in 2018.		100
Vanwege de financiële omvorming van peuterspeelzaalwerk naar peuteropvang is het uitgavenbudget in 2017 naar beneden bijgesteld. De voorschoolse voorzieningen zijn onderhevig aan verschillende ontwikkelingen waarvan de financiële consequenties nog niet bekend zijn, daarom is dit budget niet structureel bijgesteld.		100
Bijstelling kapitaallasten onderwijshuisvesting in 2017		35
Overige afwijkingen		27
Afwijking incidentele baten en lasten:		
Extra kosten in 2017 voor bewegwijzering en het schilderen van de buitenmuren van de Wilgenbroek.	35	
In 2017 zijn er extra kosten omdat de activiteiten met betrekking tot de ontwikkeling van de leerlijnen NME en techniek zijn voortgezet.	12	
Extra kosten in 2017 vanwege de voortzetting van LEA projecten.	29	
Betreft taakstellende opbrengst verkoop Kerkstraat 1-3.	410	
Totaal	532	262

Extra beschikbare middelen begrotingsjaar

Geen.

Inkomensvoorziening

Verantwoordelijke bestuurder: Eric van den Broek

Hier staat onze gemeente

Op het gebied van rechtmatig van rechtmatig verstrekken van uitkeringen hebben zich het afgelopen jaar weinig wijzigingen voorgedaan. Ook in 2018 zullen zich op dit gebied geen ontwikkelingen voordoen.

Dit willen we bereiken

Het continueren van het gevoerde beleid. Uitkeringen rechtmatig verstrekken en de verplichtingen dienen duidelijk te zijn voor de klanten.

Daarnaast willen we voorkomen dat armoede leidt tot sociale uitsluiting en/of niet kunnen participeren in de samenleving. De gemeente Boxtel biedt vanuit het minimabeleid verschillende mogelijkheden om inwoners een financiële ondersteuning te bieden en hiermee sociale uitsluiting zoveel als mogelijk te beperken. Voor 2018 zal vanuit de Klijnsma-gelden extra aandacht besteedt worden aan armoedebestrijding onder kinderen.

Er zal nieuw armoedebeleid opgesteld gaan worden voor 2018-2021. Hierin komen twee zaken nadrukkelijk naar voren. Als eerst het vergroten van het bereik onder de inwoners die leven met een laag inkomen. Daarnaast wordt er op dit moment voor de gemeentelijke minimaregelingen een inkomensgrens gehanteerd van 110% van het sociaal minimum. Uit onderzoeken blijkt dat de grootste kans op armoede bestaat in huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. We willen bereiken dat in Boxtel niemand gedwongen in armoede leeft.

Indicatoren

-

Dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen

Met de Klijnsma-gelden zullen scholen, verenigingen en maatschappelijk betrokken organisaties in staat gesteld worden om kinderen die leven in armoede en niet in beeld zijn bij de gemeente direct te ondersteunen.

Voor het vergroten van het bereik zal de gemeente gezamenlijk met de lokale initiatieven (oa Stichting Leergeld, Voedselbank etc) een plan opstellen om de betreffende doelgroep te bereiken. Daarnaast zal onderzocht worden of het mogelijk is om de inkomstenstoets voor de gemeentelijke minimaregelingen opgetrokken kan worden naar 120% van het sociaal minimuminkomen.

Financiële analyse

Analyse beleidsproduct Inkomensvoorziening (bedragen x € 1.000)	voordelig	nadelig
Saldo begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017	10	
Analyse op hoofdlijnen:		
hogere lasten voor uitkeringen		4
lagere lasten geraamd voor o.a. adviezen voor bijzondere bijstand	25	
hogere lasten voor minimavoorzieningen		8
Overig		3
Afwijking incidentele baten en lasten:		

Totaal	25	15

Extra beschikbare middelen begrotingsjaar

In 2018 wordt middels de decentralisatie-uitkering armoedebestrijding kinderen een bedrag ad. € 129.126 beschikbaar gesteld.

Participatie

Verantwoordelijke bestuurder: Eric van den Broek

Hier staat onze gemeente

Alle uitkeringen zijn aangepast aan de Participatiewet en de uitkeringen van Sint-Michielsgestel, die tot 1-1-2017 door Optimisd werden verzorgd, zijn nu overgenomen door MijnGemeenteDichtbij. In de uitvoering wordt nu ook steeds meer gewerkt met de nieuwe instrumenten die de Participatiewet biedt zoals de loonkostensubsidie. Het instrument loonkostensubsidie biedt ruimere mogelijkheden om personen uit onze doelgroepen op werk te plaatsen. Voor Beschut Werk krijgen gemeenten nu een taakstelling van het Rijk (sinds 2017). Bij de realisatie van de taakstelling zijn we wel afhankelijk van het aantal indicaties Beschut Werk die het UWV afgeeft. Zijn dat er minder dan de taakstelling, dan zal het lagere aantal gerealiseerd moeten worden.

Dit willen we bereiken

Streven naar economische zelfstandigheid van zoveel mogelijk burgers.

Indicatoren

Indicator	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Gemiddeld aantal werkloze jongeren	171	175	125	105	95	75

Toelichting op de indicator.

- Gemiddeld aantal werkloze jongeren: zijn alle jongeren tot 27 jaar, bij UWV geregistreerd als werkloos werkzoekend gemeten over ieder kalenderjaar. In de Participatiewet wordt de leeftijdsgrens van 27 jaar aangehouden. De realisatie over 2016 is veel lager dan begroot (was 195). In 2017 is 143 gerealiseerd in de eerste 4 maanden en dat zal dus ook veel lager uitkomen dan begroot (175). Gezien de trend zijn de cijfers over 2018 tot en met 2021 bijgesteld op deze trend. Het aantal werkloze jongeren neemt af door de aantrekkende economie en de extra acties die in de regio Noordoost Brabant (AgriFood Capital) voor werkloze jongeren zijn uitgevoerd.

Dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen

De taakstelling van Beschut Werk willen we vooral inzetten voor de kwetsbare jongeren uit VSO/Pro/Entree onderwijs. Deze jongeren zouden voor de invoering van de Participatiewet ingestroomd zijn in Wajong en Wsw en zijn dus het meest aangewezen op Beschut Werk,

WSD is voor de gemeente de belangrijkste re-integratiepartner. Zij hebben vanuit de uitvoering van de Sociale Werkvoorziening ervaring met personen die horen tot de onderkant van de arbeidsmarkt. De kennis en ervaring wordt ook ingezet voor de doelgroepen van de Participatiewet.

Het jaar 2018 zal op het gebied van Participatie vooral in het teken staan van implementatie van het door de raad gekozen prototype '3D Ketensamenwerking'. In de tweede helft 2017 zal dit uitgewerkt worden in een projectplan in samenwerking met WSD. Het gekozen prototype geeft ook de nieuwe rol van WSD weer, niet alleen bij de uitvoering van de Participatiewet, maar ook deels de decentralisaties Jeugd en Wmo. Door de integrale aanpak, waar dit mogelijk is binnen de 3 decentralisaties, is nog voordeel te realiseren en kan er sprake van één aanpak. Dit komt ook tot uitdrukking in de naam van het prototype.

Daarbij is ook ruimte voor lokale initiatieven, experimenten en innovatieve dienstverlening. De ontwikkeling en implementatie van het prototype '3D Ketensamenwerking' loopt dan gelijk op met het project op het gebied van het Sociaal Domein waarbij borging van kwaliteit, innovatie en transformatie centraal staan zoals dat is beschreven in de Kadernota.

Financiële analyse

Analyse beleidsproduct Participatie (bedragen x € 1.000)	voordelig	nadelig
Saldo begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017	674	
Analyse op hoofdlijnen:		
Lagere uitgaven aan de WSD als gevolg van afname van WSW geïndiceerden.	634	
Hogere uitgaven voor reïntegratie vanuit de PW		10
Afwijking incidentele baten en lasten:		
Lagere uitgaven i.v.m. beschikbare middelen voor PSO vouchers in 2017	50	
Totaal	684	10

Extra beschikbare middelen begrotingsjaar

WSD heeft voor de ontwikkeling en implementatie van het prototype '3D Ketensamenwerking' € 300.000 beschikbaar gesteld uit haar reserves. Voor de gemeenten Boxtel, Haaren en Sint-Michielsgestel is dat totaal € 900.000.

Verantwoordelijke bestuurder: Eric van den Broek

Hier staat onze gemeente

Het jaar 2017 werd gekenmerkt door de relatieve rust, na alle veranderingen die de afgelopen jaren hebben plaatsgevonden. In 2017 is flink geïnvesteerd in het informeren van de Wmo cliënten met betrekking tot alle veranderingen. Zowel in 2016 als in 2017 blijkt uit het cliëntervaringsonderzoek dat cliëntondersteuning onvoldoende bekend is onder de Wmo cliënten.

Dit willen we bereiken

De gemeente Boxtel wil de zorg dichtbij de mensen organiseren: rondom gezinnen, in wijken, bij scholen. Daarmee zorgen voor kwaliteit, innovatie en transformatie (van 2de naar 1ste en naar 0de lijn). Daarnaast meer bekendheid ten aanzien van cliëntondersteuning en een duidelijke rol- en taakomschrijving.

Om ons lokaal aanbod van verenigingen, organisaties en instellingen goed vindbaar te maken en te zorgen voor een interactie tussen deze maatschappelijk belangrijke instelling te verbeteren stellen we een "sociale kaart" op. Hierbij betrekken we mensen uit het veld om invulling te geven aan dit platform.

Na de mega operatie richting de stelselwijzigingen per 1 januari 2015 en tussentijdse bijstellingen in 2016-2017 is 2018 het jaar voor een verdere transformatie en doorontwikkeling;

Cliëntparticipatie en een voortdurende cliëntondersteuning staat prominent op de agenda, onder andere door (herhaalde) communicatie-acties via diverse media.

Indicatoren

Indicator	2016	2017	2018	2019
Rapportcijfer ceo	7,0	7,4	-	-

* Bron: cliëntervaringsonderzoek (ceo) Wmo

Dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen

- Bestaande beleidskaders doorzetten;
- Project van transitie naar transformatie;
- Verbeterplan cliëntondersteuning. Bekendheid van cliëntondersteuners, conform de uitkomsten van de laatste cliënttevredenheidsonderzoeken, zal voortdurend aandacht krijgen;
- In het kader van doorontwikkeling van het beleid zullen, diverse bijpraatmomenten met de Raad / de cliënten en cliëntvertegenwoordiging worden georganiseerd, bij voorkeur op diverse manieren;
- Doorontwikkeling van de Sociale Kaart om burgers, mantelzorgers en aanbieders (naast de reguliere communicatiekanalen) nog beter te informeren;
- Verdere evaluatie van het Sociaal Team, voorheen het Sociaal Wijkteam;
- Aandacht armoedebeleid, uitwerking Kinderen & Armoede (evaluatie nota 2014-2018);
- Afspraken met diverse groepen in het kader van het armoedebeleid (focus op armoede-netwerk, bereiken speciale groepen zoals Marokkaanse en Turkse gemeenschap, verenigingen, onderwijs).
- Uitwerking van de 'Ouderenagenda' in een interactief proces met Ouderen, actualiseren structuur Woonwijis, realisering concreet actieprogramma.

Financiële analyse

Analyse beleidsproduct Wmo (bedragen x € 1.000)	voordelig	nadelig
Saldo begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017	1.208	
Analyse op hoofdlijnen:		
Lagere inkomsten door bijstelling van eigen bijdragen		10
Hogere uitgaven zorg in natura begeleiding		452
Lagere uitgaven voor PGB begeleiding	107	
Lagere uitgaven voor lokale inzet begeleiding	58	
Hogere uitgaven voor huishoudelijke hulp		26
Overige afwijkingen		4
Afwijking incidentele baten en lasten:		
Lagere inkomsten omdat In 2018 geen onttrekkingen ten behoeve van beleidsproduct Wmo worden gedaan		140
Lagere uitgaven, in 2017 is een storting in de reserve Sociaal Domein gedaan.	1.500	
Lagere uitgaven, in 2017 is incidenteel budget beschikbaar voor diverse pilots binnen sociaal domein.	175	
Totaal	1.840	632

Extra beschikbare middelen begrotingsjaar

-

Volksgezondheid

Verantwoordelijke bestuurder: Maruška Lestrade-Brouwer en Eric van den Broek

Hier staat onze gemeente

Wij staan aan de vooravond van het implementeren van lokaal gezondheidsbeleid in levensfasebewust beleid binnen het sociaal domein.

Dit willen we bereiken

Het voorkómen en het vroegtijdig opsporen van gezondheidsproblemen in de gemeente Boxtel. Bescherming en bevordering van het lichamelijk, geestelijk en sociaal welbevinden van de bevolking. Dit middels een integraal lokaal gezondheidsbeleid dat aansluit op de gedachte van positieve gezondheid.

Indicatoren

-

Dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen

- Uitvoering geven aan gevormd gezondheidsbeleid;
- Samen met ketenpartners inzetten op collectieve preventie (gezonde scholen, aanpak overgewicht, gezondheidsvoorlichting voor allochtonen, bewegen voor senioren).

Financiële analyse

Analyse beleidsproduct Volksgezondheid (bedragen x € 1.000)	voordelig	nadelig
Saldo begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017		55
Analyse op hoofdlijnen:		
Hogere uitgaven voor de bijdrage aan de GGD		55
Afwijking incidentele baten en lasten:		
Totaal	0	55

Extra beschikbare middelen begrotingsjaar

-

**meewerken?
je krijgt er
betrokken
inwoners
van.**

meewerkend

boxtel

Modern meewerkend bestuur

---

meewerkend boxtel

Het wijkgericht of gebiedsgericht werken is een van de belangrijkste pijlers van meewerkend boxtel. Het gemeentebestuur van Boxtel geeft daarbij ruimte aan inwoners en bedrijven om te participeren in de ontwikkeling van de diverse beleidsterreinen en stimuleert hen om met initiatieven te komen die van meerwaarde zijn voor onze samenleving. Dit benadrukken we met de campagne wijkenmee.nl met onder andere het portal voor het aanmelden van nieuwe initiatieven en het etaleren van gerealiseerde initiatieven. Daarnaast bieden we de mogelijkheid de gemeente uit te dagen om lokale voorzieningen en taken zelf te kunnen organiseren. Het aannemen van een open houding, het meedenken in mogelijkheden en kansen en het bieden van financiële ruimte zijn daarbij de belangrijkste kernwaarden van een modern meewerkend bestuur. Zó draagt dit programma bij aan meewerkend boxtel.

Dit valt er onder het programma Modern meewerkend bestuur

Boxtel wil zich profileren als een meewerkende gemeente. Dat betekent een blik gericht van buiten naar binnen, openstaan voor initiatieven vanuit inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen waarbij we gebruik willen maken van de organiserende krachten die in de samenleving aanwezig zijn.

Onder het programma Modern meewerkend bestuur vallen:

- Beheer onroerend goed
- Begraafplaatsen
- Bestuur
- Basisregistraties
- Openbare orde en veiligheid
- Algemene dekkingsmiddelen
- Algemeen budgettair

De gemeenschappelijkheid in modern meewerkend bestuur

Burgers willen invloed op hun eigen leefomgeving en nemen daarin ook initiatieven. Een modern bestuur staat daar voor open en stimuleert dat. Tegelijkertijd wil de burger een goede dienstverlening van de gemeente: snel, goed en niet te duur. Daarvoor moet de basis op orde zijn. (basisregistraties, privacy geborgd, systemen etc.). Bovendien moeten de nodige voorzieningen in de gemeenschap aanwezig zijn. Veiligheid heeft hoge prioriteit. Daarnaast heeft de gemeente ambities om voorop te lopen op het terrein van duurzaamheid.

De transities leggen veel verantwoordelijkheid neer bij de gemeenten. Regionale samenwerking en aanpak daarbij nemen toe, ook op andere beleidsterreinen. Dit heeft gevolgen voor het lokale bestuur. Boxtel wil hierin een centrale rol vervullen.

Missie

'Boxtel, duurzaam en dynamisch centrum in het Groene Woud'

Boxtel is een duurzame en dynamische centrumgemeente in de regio en het Groene Woud.

Visie

Duurzaam, dynamisch en centrumpositie

Boxtel stelt zich ten doel om zijn goede naam en positie op het gebied van duurzaamheid te continueren. De gemeente Boxtel wil op belangrijke terreinen (toerisme, economie, centrumontwikkeling en de kwaliteit van wonen en leven) de ontwikkeling naar de toekomst versterken en versnellen om ook in 2020 een vitale en zo mogelijk nog vitalere gemeente te zijn. Boxtel is dé centrumgemeente in de regio en in Het Groene Woud.

Dit betekent deze visie:

Vanuit deze visie willen we:

- Als gemeentebestuur zichtbaar en toegankelijk zijn en luisteren naar wat er onder de bevolking (bewoners, verenigingen en instellingen) leeft.
- De bevolking een actieve rol in de beleidsontwikkeling geven en de resultaten hiervan terugkoppelen;
- Partners zoeken in de beleidsuitvoering, kwaliteit leveren, daadkracht tonen en tempo maken.

Uitgangspunten voor deze werkwijze:

Het is onze ambitie de dienstverlening slim en dicht bij inwoners en ondernemers te organiseren. Wij investeren daarbij in kennis, kunde en techniek waardoor de kwaliteit van de dienstverlening zal toenemen.

Wij geven onze dienstverlening op vraaggerichte wijze vorm, waarbij we openstaan voor initiatieven en we verbinding zoeken met inwoners en ondernemers. Wij willen meer gebruik maken van de organiserende kracht in de samenleving zelf. Burgerparticipatie blijft belangrijk uitgangspunt maar waar het kan willen we door ontwikkelen naar 'Overheidsparticipatie'. Het motto 'Meewerkend Boxtel' zit in onze haarvaten.

Wij willen 'verbindend' besturen waarbij wij zoveel mogelijk durven loslaten en burgers, ondernemers en organisaties vertrouwen willen geven. Samen proberen we zo een solide en veilig leefklimaat te bereiken en te handhaven.

Bij dit alles houden wij oog voor samenwerking in de regio en stellen ons daarin actief op.

Dit kost het, deze directe baten worden gegenereerd en dit financieren wij door middel van inzet eigen middelen (resultaatbestemming)

Resultaat voor bestemming	rekening	begroting	begroting
Lasten (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018
33. Beheer onroerend goed	1.131	1.485	1.360
44. Begraafplaatsen	183	179	181
80. Bestuur	5.662	5.407	4.693
82. Basisregistraties	1.573	1.543	1.519
84. Openbare orde en veiligheid	2.141	2.134	2.086
90. Algemene dekkingsmiddelen	3.585	22	-9
92. Algemeen budgettair			
	14.275	10.770	9.830

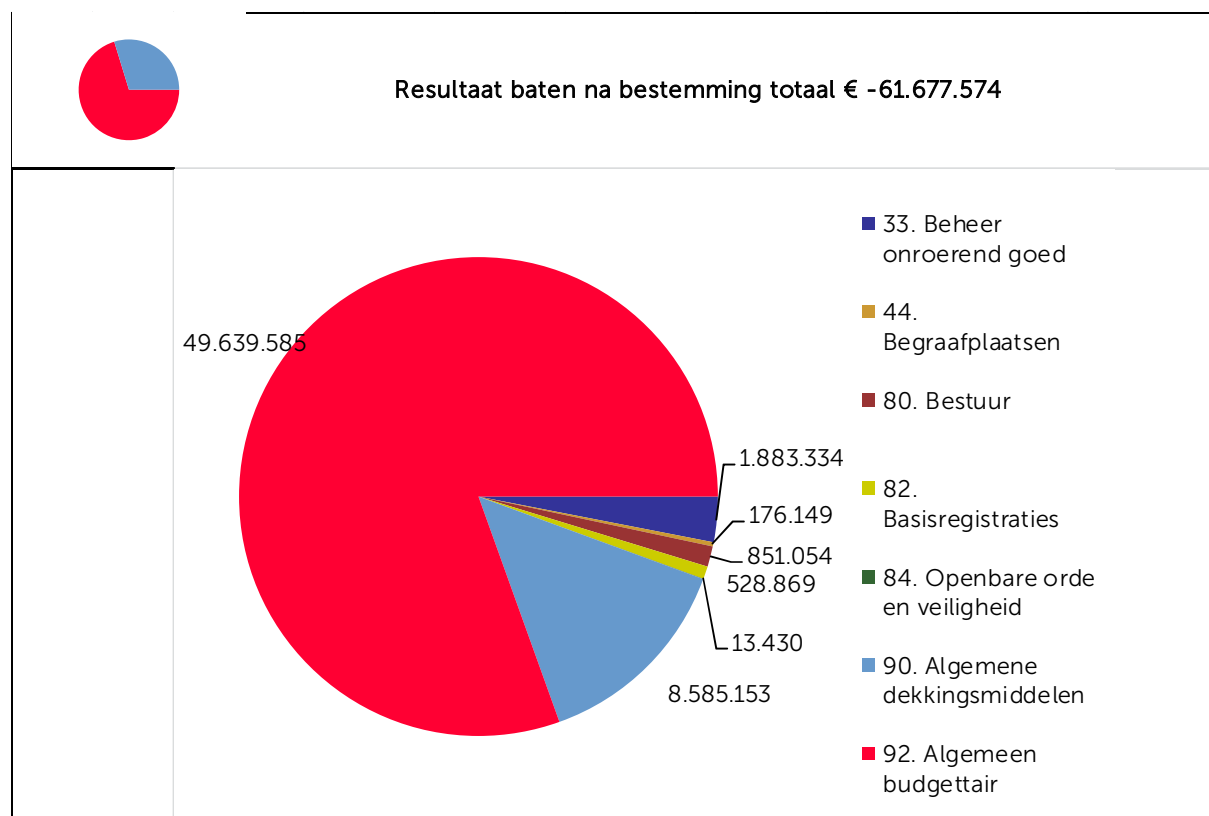
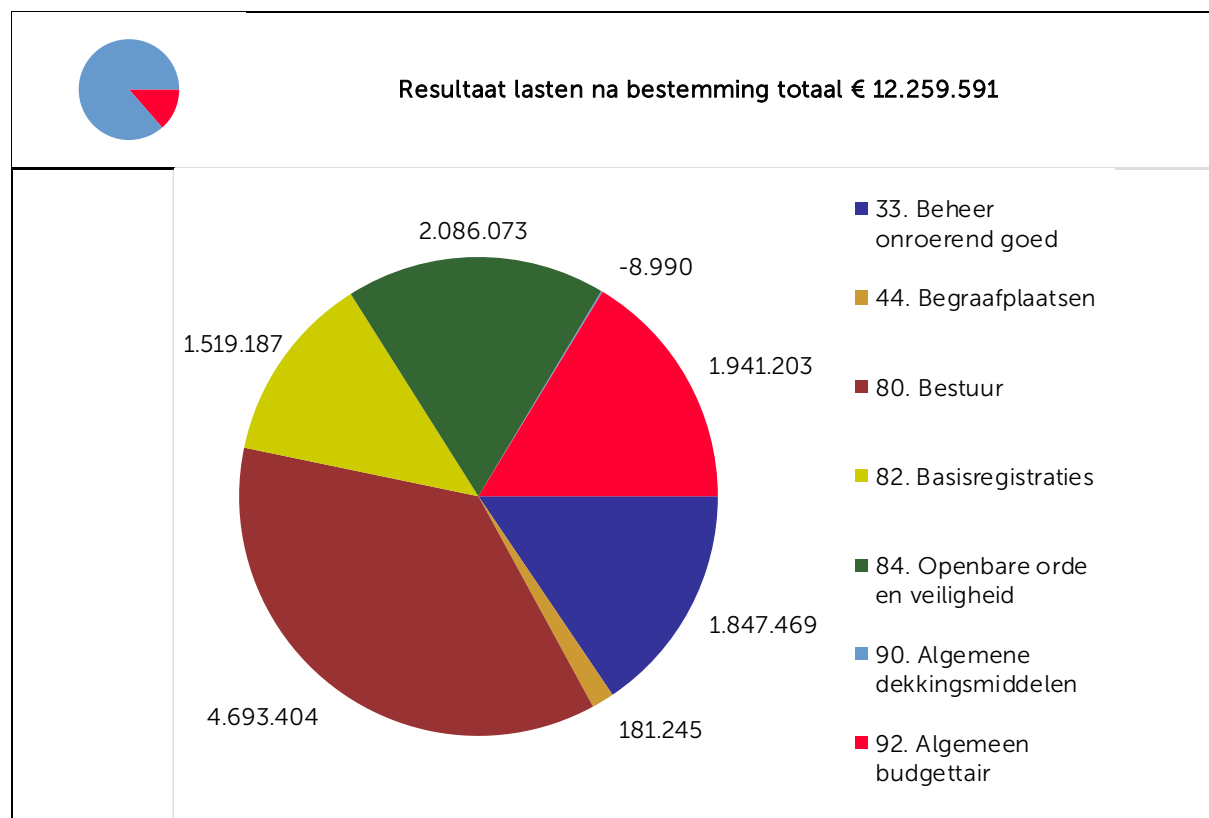
Resultaat voor bestemming	rekening	begroting	begroting
Baten (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018
33. Beheer onroerend goed	963	1.237	1.818
44. Begraafplaatsen	129	172	176
80. Bestuur	1.274	851	851
82. Basisregistraties	586	531	529
84. Openbare orde en veiligheid	114	113	13
90. Algemene dekkingsmiddelen	11.875	8.921	8.585
92. Algemeen budgettair	49.396	48.316	48.490
	64.337	60.141	60.462

Resultaatbestemming	rekening	begroting	begroting
Storting in reserves (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018
33. Beheer onroerend goed	202	50	488
44. Begraafplaatsen	2		
80. Bestuur			
82. Basisregistraties			
84. Openbare orde en veiligheid	5		
90. Algemene dekkingsmiddelen			
92. Algemeen budgettair	3.168	4.263	1.941

	3.377	4.313	2.429
Resultaatbestemming	rekening	begroting	begroting
Beschikking over reserves (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018
33. Beheer onroerend goed	280	67	66
44. Begraafplaatsen			
80. Bestuur			
82. Basisregistraties			
84. Openbare orde en veiligheid			
90. Algemene dekkingsmiddelen			
92. Algemeen budgettair	4.329	7.512	1.150
	4.609	7.579	1.216
Resultaat na bestemming	rekening	begroting	begroting
Saldo (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018
33. Beheer onroerend goed	90	231	-36
44. Begraafplaatsen	56	7	5
80. Bestuur	4.388	4.556	3.842
82. Basisregistraties	987	1.012	990
84. Openbare orde en veiligheid	2.032	2.021	2.073
90. Algemene dekkingsmiddelen	-8.290	-8.899	-8.594
92. Algemeen budgettair	-50.557	-51.565	-47.699
	-51.294	-52.637	-49.419

Tabelweergave lasten & baten na resultaatbestemming

Het kleine diagram geeft een indicatie van het relatieve aandeel van dit programma in het totaal van de begroting weer. Het grote diagram geeft de omvang van de beleidsproducten in het totaal van dit programma weer.

Financiële analyse

Analyse begroting versus begroting op hoofdlijnen

Beheer onroerend goed

De verkoop van een tweetal voormalige schoollocaties is in 2018 begroot.

Begraafplaatsen

De tarieven worden met 3% aangepast vanwege het streven naar 100% kostendekkendheid in combinatie met een extra investering.

Bestuur

De budgetten van wijkbeheer zijn voortaan ondergebracht bij het product Bestuur. Het restant van het fusiebudget € 322.800 van 2017 is overgeheveld van Boxtel naar MijnGemeenteDichtbij.

Basisregistraties

De verkoop van identificatiedocumenten in 2016 was incidenteel hoog.

Openbare orde en veiligheid

Financiële ontwikkelingen binnen de Veiligheidsregio hebben -voor het eerst sinds 2011- geresulteerd in het structureel verhogen voor de raming van de gemeentelijke bijdrage aan de Veiligheidsregio. De inkomst daalt met € 100.000. De inkomst die voorheen ontvangen werd, wordt nu direct verrekend door de Veiligheidsregio met de gemeentelijke bijdrage.

Algemene dekkingsmiddelen

De geraamde opbrengsten bij de beleidsproducten volgen de uitgangspunten van de programmabegroting 2018. De OZB stijgt in 2018 met de index, in 2017 was dat nog 2x de index.

Algemeen budgettair

De algemene uitkering uit het Gemeentefonds voor het jaar 2018 stijgt op basis van de meicirculaire 2017 met € 1,8 miljoen (waarvan sociaal domein € 0,6 miljoen) ten opzichte van de ramingen volgens de septembercirculaire 2016. De totaal begrote Gemeentefondsuitkering 2017 bedraagt € 48,3 mln. en die van 2018 € 48,5 mln.

De exploitatie-ontwikkelingen van de beleidsproducten zijn in beperkte mate gefinancierd via inzet van enkele bestemmingsreserves (m.n. die voor afdekking van kapitaallasten) en de algemene reserve (zoals aangegeven in de financiële rapportages).

Beheer onroerend goed

Verantwoordelijke bestuurder: Peter van de Wiel

Hier staat onze gemeente

Voor alle panden zijn actuele MeerjarenOnderhoudsPlannen (MOP 2016-2045) aanwezig en deze vormen de basis voor de begrote middelen voor het beheer en onderhoud. Deze plannen worden op basis van jaarlijkse inspecties zo nodig aangepast. Er is nog wel een spanningsveld tussen de benodigde middelen voor de uitvoering van MOP en de in de begroting opgenomen beheer- en onderhouds-budgetten. Hier zullen we nog naar oplossingen moeten zoeken en met voorstellen voor moeten komen.

In 2016 zijn voor alle gemeentelijke woningen inspecties van de elektrische laagspanningsinstallaties (NEN3140) uitgevoerd. Ook de asbestinventarisaties in woningen zijn in 2016 uitgevoerd (3 jaar geldig) met mogelijk saneringen in 2016-2017. Bij (langere) leegstand van panden wordt tijdelijke bewoning geregeld om kraak en achteruitgang te vermijden. Bij elke nieuwe bewoning wordt elektra- en gasinspectie uitgevoerd.

Het bestand aan onroerend goed in eigendom van de gemeente is al aardig uitgedund. Voor Albinonistraat 86a / Apollopad 60 (voormalige school De Beemden) en Rondutje 11 (voormalige Molenwijkschool) zijn we met Woonstichting St Joseph in gesprek om tot een ontwikkelovereenkomst te komen. Ten aanzien van Burgakker 4 (Bibliotheek) is nog geen definitieve keuze gemaakt (de 1^e verdieping wordt niet meer verhuurd). Voor de locatie De Kleine Aarde wordt een ontwikkeling uitgewerkt, door het Collectief. Over het gebruik/toekomst van Villa Pfaff (Rechterstraat 55/Dr. Van Helvoortstraat 3) is nog geen definitieve keuze gemaakt.

Dit willen we bereiken

Staan beleid is dat we enkel gebouwen in eigendom houden die direct en/of strategisch nut hebben en gebouwen met maatschappelijk nut. Overige gebouwen worden zo mogelijk verkocht zodra deze leeg/vrij komen.

Het onroerend goed in ons eigendom moet op een sobere, maar adequate manier worden beheerd en onderhouden, waarbij achterstallig onderhoud zo veel mogelijk is te voorkomen. Hier past een conditiescore bij inspecties bij van niveau 3 of beter (er is sprake van achterstallig onderhoud vanaf score 4).

Indicatoren

Indicator	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Afgestoten panden	-	2	2	-	-	-

Toelichting op de indicator.

Afgestoten panden: panden waar geen beheer meer wordt uitgevoerd, of die verkocht zijn.

Dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen

Consolideren van bestaand beleid. Realiseren van verkoop van de voormalige scholen aan het Rondutje en Albinonistraat.

Financiële analyse

Analyse beleidsproduct Beheer onroerend goed (bedragen x € 1.000)		voordelig	nadelig
Saldo begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017		267	
Analyse op hoofdlijnen:			
overige afwijkingen			14
Afwijking incidentele baten en lasten:			
In 2018 is een opbrengst uit verkoop onroerend goed geraamd		281	
Totaal		281	14

Extra beschikbare middelen begrotingsjaar

In de begroting is rekening gehouden met de verkoop van het Rondutje en de voormalige school aan de Albinonistraat. De netto-opbrengst van de verkoop Rondutje wordt in de reserve Grondexploitatie gestort.

Begraafplaatsen

Verantwoordelijke bestuurder: Herman van Wanrooij

Hier staat onze gemeente

De gemeentelijke begraafplaats Munsel staat bekend om haar mooie inrichting en rustieke uitstraling. Mensen ervaren hierdoor de begraafplaats in de regio als zeer prettig, mooi ingericht en een rustieke plek om te gedenken.

Dit willen we bereiken

Uitvoeren beleidsplan algemene begraafplaats Munsel.

Conform het beleidsplan Algemene Begraafplaats Munsel (2008) zijn diverse maatregelen opgenomen om tegemoet te komen aan wensen van deze tijd. Ook zijn er maatregelen opgenomen om de restlevensduur van de begraafplaats te verlengen. Dit geschiedt onder andere door een actief ruimingbeleid.

Adequaat beheer/onderhoud algemene begraafplaats Munsel.

Het zorgvuldig, sober maar doelmatig, beheren en instandhouden van de begraafplaats Munsel. In 2016 is een brede enquête gehouden onder bezoekers en belanghebbenden over het beheer en onderhoud van de begraafplaats Munsel, welke tot een aantal aanpassingen in inrichting, beheer en onderhoud zal leiden.

Indicatoren

Indicator	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Aantal uitvaarten	40	40	40	42	42	42
Asbus bijzettingen	11	11	10	10	10	10

Toelichting op de indicatoren.

Indicatoren zijn op basis van werkelijke uitvaarten en bijzettingen van asbussen in het jaar 2016.

Ontwikkelingen in uitvaarten en bijzettingen:

- 2015 (46 uitvaarten en 10 asbus bijzettingen),
- 2014 (44 uitvaarten en 8 asbus bijzettingen),
- 2013 (54 uitvaarten en 15 asbus bijzettingen),
- 2012 (58 uitvaarten en 16 asbus bijzettingen).
- De trend zal gezien het verleden in aantal uitvaarten afnemen. Dit is een gevolg van toename aantal crematies en begraven op begraafplaatsen bij kerken in gehele gemeente Boxtel. Een prognose van aantallen voor de toekomst is bij benadering aangegeven.

Dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen

In 2017 is gestart met de aanpak van grotere onderhoud investeringen (vervanging kruis en asfaltpaden). Dit noodzakelijke en wenselijke vervangingen binnen de bestaande inrichting van de begraafplaats zullen dan ook in 2018 verder worden gecontinueerd met een start van de vervanging van de watertappunten.

Financiële analyse

Analyse beleidsproduct Begraafplaatsen (bedragen x € 1.000)	voordelig	nadelig
Saldo begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017	2	
Analyse op hoofdlijnen:		
Diverse kleine afwijkingen	2	
Afwijking incidentele baten en lasten:		
Totaal	2	0

Extra beschikbare middelen begrotingsjaar

Voor asfaltering van de wandelpaden op de begraafplaats is een investeringskrediet van € 20.000 beschikbaar gesteld.

Bestuur

Verantwoordelijke bestuurder: Mark Buijs

Hier staat onze gemeente

In onze dienstverlening streven we naar hoge kwaliteit.

We zijn een faciliterende organisatie en stellen onze inwoners, bedrijven en instellingen centraal.

We denken van 'buiten naar binnen'. Dienstverlening krijgt het karakter van het 'samen met de inwoners werken aan oplossingen' met als uitgangspunt het vertrouwen in de ander.

We werken digitaal waar dat kan en hebben persoonlijke aandacht en ondersteuning voor o.a. de niet digitaal vaardigen in de gemeente.

Het lokaal bestuur is in beweging. Gemeenten krijgen steeds meer op hun bordje. Taken en verantwoordelijkheden nemen toe. Regionalisering, Doedemocratie, Right to challenge, wijkgericht werken, overheidsparticipatie, transities en transformaties en Veerkrachtig bestuur zijn thema's, die onze aandacht vragen.

Dit willen we bereiken

Faciliterende dienstverlening en doorontwikkeling digitale dienstverlening.

Goed bereikbare en ondersteunende dienstverlening. Uitbreiding van digitale dienstverlening, zodat burgers en bedrijven digitaal en op eenvoudige wijze zaken kunnen doen met de gemeente, onafhankelijk van tijd en plaats.

Verkiezingen

Een hoge opkomst bij de Gemeenteraadsverkiezingen op 21 maart 2018, waarbij we streven naar ten minste het opkomstpercentage van 2014 (53,1%).

Digitale veiligheid en identiteit

Een digitale veilige werkomgeving en voorkomen van identiteitsfraude.

Regionale samenwerking

Een sterkere programmatische samenwerking tussen regio en provincie over de volle breedte van de agenda's en hogere betrokkenheid van bestuur en organisatie op de samenwerking.

Veerkrachtig bestuur

Het bestuur en de organisatie groeien mee met de ontwikkelingen en vernieuwingen, die op ons af komen vanuit het oogpunt en belang van vitale dorpen en zelfredzame inwoners.

Gemeenteraad

De afstand tussen inwoners en gemeentepolitiek (raad) verkleinen. De inwoner meer bekend maken met het werk wat de gemeenteraad doet en de inwoner meer en meer mee laten denken met de gemeentepolitiek.

Wijkgericht werken

Bewonersinitiatieven worden zoveel mogelijk ondersteund vanuit de gemeente met contacten, kennis, informatie en eventueel budget. Er wordt altijd gekeken of en zo ja, hoe de realisatie van goede ideeën mogelijk gemaakt kan worden.

Indicatoren

-

Dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen

Wijkgericht werken

Wijkmakelaars bouwen en onderhouden een breed netwerk in de wijken. Ze stellen zich daarbij nadrukkelijk open voor initiatieven en proberen deze zo veel mogelijk te ondersteunen, waar dat nodig is. Wijkmakelaars maken de noodzaak van nieuwe initiatieven inzichtelijk en helpen mee om ze van de grond te krijgen. Binnen de ambtelijke organisatie promoten ze het meedenken en samenwerken met inwoners.

Financiële analyse

Analyse beleidsproduct Bestuur (bedragen x € 1.000)	voordelig	nadelig
Saldo begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017	714	
Analyse op hoofdlijnen:		
Promotie: het budget van 2017 is eenmalig verlaagd; in 2018 is het reguliere budget beschikbaar.		27
Afwijking incidentele baten en lasten:		
Algemeen Bestuur: oplossen van personele problemen	36	
Bestuurlijke samenwerking: het restantbudget wordt overgeheveld naar MGD	334	
Wijkbeheer, overhevelingen 2017	371	
Totaal	741	27

Extra beschikbare middelen begrotingsjaar

- Algemeen Bestuur: de gemeente heeft outplacementovereenkomsten gesloten voor enkele voormalige medewerkers. De incidentele kosten hiervan komen tot in 2018 resp. 2019 voor rekening van de gemeente.

Basisregistraties

Verantwoordelijke bestuurder: Mark Buijs

Hier staat onze gemeente

De basisregistraties in onze gemeente zijn over het algemeen goed op orde.

- Basisregistraties personen
- Basisregistraties Vastgoed/WOZ

Dit willen we bereiken

Een hoge kwaliteit, betrouwbare en veilige basisregistratie van personen waarvoor de gemeente verantwoordelijk is.

Indicatoren

-

Dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen

- De gemeente bereid zich voor om aan te sluiten op de centrale voorziening BRP. De BRP bevat persoonsgegevens van zowel alle ingezetenen van Nederland als van de niet-ingezetenen. De BRP is een volledig digitale voorziening die onder andere plaatsafhankelijke dienstverlening mogelijk maakt, zeven dagen per week, vierentwintig uur per dag. Het bijhouden en verstrekken van gegevens wordt flexibeler, sneller, eenvoudiger en goedkoper. Daarnaast neemt de kwaliteit van de data en beschikbaarheid toe.
- De gemeente sluit zich aan bij de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit en mogelijke adresfraude waardoor de kwaliteit van de BRP- gegevens nog verder toeneemt.
- Het verstrekken, beheer en onderhoud van de persoons registraties monitoren en waar nodig de (digitale) werkprocessen aanpakken zodat de hoge kwaliteit wordt geborgd.

Financiële analyse

Analyse beleidsproduct Basisregistraties (bedragen x € 1.000)	voordelig	nadelig
Saldo begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017	22	
Analyse op hoofdlijnen:		
Overige afwijking baten en lasten	7	
Afwijking incidentele baten en lasten:		
Basisregistratie Personen: extra budget voor inzet bij burgerzaken, alleen in 2017	15	
Totaal	22	0

Extra beschikbare middelen begrotingsjaar

-

Openbare orde en veiligheid

Verantwoordelijke bestuurder: Mark Buijs

Hier staat onze gemeente

Iedere bewoner heeft recht op een veilige en prettige leefomgeving. Vanuit openbare orde en veiligheid richt de gemeente actief de blik naar buiten om de (ervaren) veiligheid in beeld te krijgen en samen met interne en externe partners aan te pakken als de situatie hier om vraagt. Problemen op het gebied van openbare orde en veiligheid staan zelden op zichzelf: vaak is er sprake van complexere problematiek waarbij ook sociale vraagstukken aan de orde zijn. Sociale problematiek is vaak een indicator voor problemen op het gebied van openbare orde en veiligheid. Met de implementatie van het AVE-model, investeert cluster openbare orde en veiligheid actief in het aan de voorkant komen van problemen op het gebied van zorg en veiligheid in nadrukkelijke samenwerking met het sociaal domein. Hierbij is het van belang dat partijen in positie gebracht worden en in gezamenlijkheid komen tot 1 persoon (of gezin), 1 plan. Cluster openbare orde en veiligheid neemt hier vooral een regierol in. Daarnaast zijn er ook de wettelijke taken die belegd zijn in de portefeuille van de burgemeester: de dagelijkse aansturing van de politie en het inzetten van bestuursrechtelijke instrumenten om de openbare orde en veiligheid te bewaken.

Dit willen we bereiken

Een veilige en prettige leefomgeving voor onze inwoners. De wettelijke taken die belegd zijn in de portefeuille van de burgemeester worden optimaal uitgevoerd.

Indicatoren

Indicator	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
1. Iedere ex-gedetineerde wordt tijdens en na detentie begeleid om terugval te voorkomen	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
2. Bewoners zijn positief over de veiligheid in hun leefomgeving.	7,2	7,5	>7,5	--	>7,8	--	>7,8
3. Persoonlijk slachtofferschap geweld	1,1%	0,5%	-25%*	--	-25%*	--	-25%*
4. Persoonlijk slachtofferschap vermogensdelicten	12,8%	8,1%	-40%*	--	-40%*	--	-40%*
5. Vragen burgers via meldpunt veiligheid@mijngemeentedichtbij.nl worden binnen twee werkdagen beantwoord	--	90%	95%	98%	100%	100%	100%
6. Casus op Maat (COM)	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

*betreft een daling ten opzichte van de cijfers van politieregio Oost-Brabant

Toelichting op de indicatoren

1. Door zorgvuldige begeleiding van ex-gedetineerden, wordt voorkomen dat zij terugvallen in crimineel gedrag. (Iedere ex-gedetineerde wordt begeleiding aangeboden, maar dat wordt niet door elke ex-gedetineerde geaccepteerd.)
2. De tevredenheid van bewoners over de veiligheid in hun leefomgeving wordt 2-jaarlijks meetbaar gemaakt via de veiligheidsmonitor (dit wordt uitgedrukt in een rapportcijfer).
3. Conform de prioriteiten in de Kadernota Integrale Veiligheid 2015-2018, wordt het persoonlijk slachtofferschap geweld 2-jaarlijks meetbaar gemaakt via de veiligheidsmonitor (dit wordt uitgedrukt in een %). Ter vergelijking het percentage in de Regionale Eenheid Oost-Brabant was in 2015: 1,7% en in 2016:1,8%.

4. Conform de prioriteiten in de Kadernota Integrale Veiligheid 2015-2018, wordt het persoonlijk slachtofferschap vermogensdelicten 2-jaarlijks meetbaar gemaakt via de veiligheidsmonitor (dit wordt uitgedrukt in een %). Ter vergelijking het percentage in de Regionale Eenheid Oost-Brabant was in 2015: 12% en in 2016:10,8%.
5. Via een algemeen mailadres is team openbare orde en veiligheid voor iedereen bereikbaar.
6. Gebruik makend van de AVE systematiek, waarmee afspraken gemaakt worden over maatregelen op het gebied van Zorg en Veiligheid. Regie wordt gevoerd door de gemeente (vanuit Sociaal Team, Zorg- en Veiligheidsoverleg gemeentelijk en/of het Zorg- en Veiligheidshuis).

Dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen

- Borgen van het AVE model (escalatie model in zorg- en veiligheid), wanneer op en afschalen, wie is verantwoordelijk in de casus) in de reguliere bedrijfsvoering;
- Pilot wet Woonoverlast: de gemeenteraad heeft bij verordening de burgemeester de bevoegdheid gegeven gebruik te maken van dit bestuursrechtelijk instrument. Omdat dit een nieuwe bevoegdheid betreft, is lastig in te schatten hoeveel capaciteit deze pilot vraagt;
- Herijken en borgen BIBOB-beleid;
- Uitvoering Uitvoeringsprogramma Integrale Veiligheid 2017-2018 (volgend uit de Kadernota Integrale Veiligheid 2015-2018);
- Ontwikkelen Kadernota Integrale Veiligheid 2019-2022 en een Uitvoeringsprogramma;
- Persoonsgebonden Aanpak (PGA) ontwikkelen en implementeren voor overlastgevende jeugd;
- Doorontwikkelen samenwerking met het Zorg- en Veiligheidshuis 's Hertogenbosch e.o. bij complexe problematiek binnen het domein zorg en veiligheid.

Financiële analyse

Analyse beleidsproduct Openbare orde en veiligheid (bedragen x € 1.000)	voordelig	nadelig
Saldo begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017		52
Analyse op hoofdlijnen:		
Extra verhoging van de per saldo te betalen bijdrage aan de Veiligheidsregio.		46
Overige afwijkingen baten en lasten		6
Afwijking incidentele baten en lasten:		
Totaal	0	52

Extra beschikbare middelen begrotingsjaar

€ 97.000 vanaf 2018 voor te betalen bijdrage aan de GR Veiligheidsregio (in 2017 ook al verhoogd, maar met een lager bedrag)

Algemene dekkingsmiddelen

Verantwoordelijke bestuurder: Herman van Wanrooij

Onder dit beleidsproduct vallen de Treasury, Algemene belastingheffingen (Onroerende zaakbelastingen, Reclamebelasting en Toeristenbelasting) en de kosten voor de organisatie van de belastinguitvoering.

Hier staat onze gemeente

We werken aan het behouden en versterken van een financieel gezonde positie. Krachtens de BBV-regels wordt via een vijftal kengetallen die zijn opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing inzicht gegeven in de (ontwikkeling) van de financiële positie. Als we de uitkomsten van deze kengetallen bij de jaarrekening 2016 vergelijken met die bij de jaarrekening 2015 zien we op alle fronten een verbetering.

Dit willen we bereiken

Een evenwichtige begroting in relatie tot alle gemeentelijke beleidsvelden en taken. Hierbij hoort een passende belastingdruk en een efficiënt en verantwoord leningenbeheer. De uitgangspunten voor de belastingdruk zijn vastgelegd in het beleidsakkoord 2014-2018 'Ruimte voor innovatie en vernieuwing'. Met betrekking tot het leningenbeheer willen we niet meer lange leningen aangaan dan strikt noodzakelijk en dus optimaal gebruik maken van de ruimte onder de kasgeldlimiet door het aangaan van korte leningen.

Indicatoren

-

Dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen

- Actualiseren van het financieel beleidskader
- Doorlichting van reserves en voorzieningen, in het bijzonder de onderhoudsvoorzieningen

Financiële analyse

Analyse beleidsproduct Algemene dekkingsmiddelen (bedragen x € 1.000)	voordelig	nadelig
Saldo begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017		305
Analyse op hoofdlijnen:		
kort- en langlopende rentekosten	30	
doorberekende rente- en dividendopbrengsten		153
OZB: incidenteel meeropbrengsten 2017 ten opzichte van structureel beeld 2018		182
Afwijking incidentele baten en lasten:		
Totaal	30	335

Extra beschikbare middelen begrotingsjaar

-

Algemeen budgettair

Verantwoordelijke bestuurder: Herman van Wanrooij

Hier staat onze gemeente

We streven naar een meerjarig structureel sluitende begroting. In de afgelopen jaren is dit steeds gelukt en viel Boxtel onder provinciaal repressief toezicht. Deze vorm van toezicht is minder vergaand dan preventief toezicht.

Dit willen we bereiken

Een structurele en materieel evenwichtige begroting.

Een Algemene reserve die voldoet aan de door de raad gestelde norm.

Indicatoren

-

Dit gaan we daar in het begrotingsjaar voor doen

- Het planning & controlproces verbeteren en digitaliseren.
- De ontwikkeling van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds goed inzichtelijk hebben en deze tijdig in de begroting verwerken.

Financiële analyse

Analyse beleidsproduct Algemeen budgettair (bedragen x € 1.000)	voordelig	nadelig
Saldo begroting 2018 ten opzichte van de begroting 2017		3.866
Analyse op hoofdlijnen:		
Gemeentefonds		174
Inzet reserves ter dekking van begrotingssaldi en overhevelingen	646	
Bestemming jaarresultaat 2016, via begroting 2017		4.338
Afwijking incidentele baten en lasten:		
Totaal	646	4.512

Extra beschikbare middelen begrotingsjaar

-

Beleidsindicatoren

In het BBV 2004 werden gemeenten voor het eerst verplicht om niet-financiële informatie in de begroting en jaarstukken op te nemen. Naast de financiële gegevens werden de 3 'w-vragen' (wat mag het kosten, wat willen we bereiken en wat gaat we daarvoor doen) opgenomen. Dit heeft er toe geleid dat de begrotingen beleidsmatiger werden. Het wordt steeds belangrijker voor gemeenten om te kunnen sturen op basis van meetbare prestaties.

Naast de uniforme taakvelden, wordt daarom in het herziene BBV voorgeschreven dat gemeenten vanaf 2017 een basisset van 39 beleidsindicatoren hanteren voor de begroting en verantwoordingsstukken. Desgewenst kunnen daar eigen indicatoren, toegesneden op de lokale situatie, aan worden toegevoegd. De indicatoren maken deel uit van de beleidsbegroting bij de programma's.

Zo kunnen raadsleden en anderen een helder beeld vormen over de beleidsresultaten van de gemeente en gemeenten onderling vergelijken.

Voor de gemeenten is door de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING), met raadpleging van enkele gemeenten, een lijst van indicatoren ontwikkeld en samengesteld. Daarbij is een aantal belangrijke uitgangspunten gehanteerd:

- de indicatoren leveren een bijdrage aan de versterking van het horizontaal toezicht;
- de raadsleden worden daarmee in staat gesteld om op maatschappelijke effecten te kunnen sturen;
- de indicatoren zijn van toepassing op alle gemeenten;
- de indicatoren zijn gebaseerd op landelijke bronnen waardoor er geen extra informatie uitvraag hoeft te worden gedaan en zodat gemeenten automatisch deelnemen;
- er worden bestaande bronnen gebruikt;
- de indicatoren worden regelmatig door de bronnen gepubliceerd;
- voor de indicatoren met betrekking tot het 'sociaal domein' is aangesloten bij de reeds bestaande 'Gemeentelijke monitor sociaal domein'.

Via de website 'waarstaatjegemeente.nl' zijn nagenoeg alle gegevens voor het opnemen van de indicatoren voor alle gemeenten beschikbaar. De beleidsindicatoren in het taakveld 'bestuur en ondersteuning' zijn niet op deze website opgenomen maar worden via de gemeenten zelf ingevuld. In verband met de ambtelijke fusie zijn deze gegevens voor onze gemeente niet vergelijkbaar met die van andere gemeenten in Nederland. Dit omdat de budgetten voor bedrijfsvoering, overhead e.d. overgezet zijn naar GR MijnGemeenteDichtbij.

In navolgend overzicht worden de indicatoren voor onze gemeente gepresenteerd. Ter informatie en vergelijk zijn tevens opgenomen de indicatoren van onze partnergemeente Sint-Michielsgestel en de landelijke gemiddelde cijfers.

Op dit moment is er nog niet voor gekozen om de indicatoren te koppelen aan een beleidsproduct of programma. Een aantal indicatoren is immers een niet, of nagenoeg niet te beïnvloeden kengetal.

nr.	Indicator	taakveld	eenheid	Jaar	Boxtel	Sint-Michielsgestel	Nederland	bron	omschrijving
1	Formatie	0. Bestuur en ondersteuning	fte per 1.000 inwoners	2018	*)	*)	*)	Eigen gegevens	Formatie in fte per 1.000 inwoners.
2	Bezetting	0. Bestuur en ondersteuning	fte per 1.000 inwoners	2018	*)	*)	*)	Eigen gegevens	Formatie in fte per 1.000 inwoners.
3	Apparaatskosten	0. Bestuur en ondersteuning	kosten per inwoner	2018	*)	*)	*)	Eigen gegevens	Apparaatskosten per inwoner.
4	Externe inhuur	0. Bestuur en ondersteuning	kosten als % loonsom	2018	*)	*)	*)	Eigen gegevens	Kosten inhuur derden als % van totale loonsom + kosten inhuur derden.
5	Overhead	0. Bestuur en ondersteuning	% van totale lasten	2018	*)	*)	*)	Eigen gegevens	Omvang overhead als % van de totale lasten.
6	Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12-17 jaar	1. Veiligheid	aantal per 10.000 inwoners	2016	171,80	181,40	137,40	Bureau Halt	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.
7	Harde kern jongeren	1. Veiligheid	per 10.000 inw.	2014	1,10	0,90	1,30	Korps Landelijke Politiediensten (KLPD)	Het aantal harde kern jongeren, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-24 jaar.
8	Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	1. Veiligheid	aantal per 1.000 inwoners	2016	1,20	0,40	2,30	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
9	Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	1. Veiligheid	aantal per 1.000 inwoners	2016	5,10	2,50	5,30	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
10	Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	1. Veiligheid	aantal per 1.000	2016	3,60	1,90	3,30	CBS - Geregistreerde	Het aantal diefstallen uit

nr.	Indicator	taakveld	eenheid	Jaar	Boxtel	Sint-Michielsgestel	Nederland	bron	omschrijving
			inwoners					criminaliteit & Diefstallen	woningen, per 1.000 inwoners.
11	Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	1. Veiligheid	aantal per 1.000 inwoners	2016	5,40	2,50	5,60	CBS - Geregistreeerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.
12	Ziekenhuisopname n.a.v. verkeersongeval met motorvoertuig	2. Verkeer en vervoer	%	2015	5	10	8	VeiligheidNL	als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.
13	Ziekenhuisopname n.a.v. vervoersongeval met fietser	2. Verkeer en vervoer	%	2015	10	9	9	VeiligheidNL	als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.
14	Func tiemenging	3. Economie	%	2016	52,70	40,80	52,10	LISA	De func tiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
15	Bruto gemeentelijk product (verwacht/gemeten)	3. Economie	index	2013	108	84	100	Atlas voor Gemeenten	Bruto gemeentelijk product (BGP) is het product van de toegevoegde waarde per baan en het aantal banen in een gemeente. De verhoudingswaarde tussen verwacht BGP en gemeten BGP geeft aan of er boven verwachting (<100) of beneden verwachting (>100)

nr.	Indicator	taakveld	eenheid	Jaar	Boxtel	Sint-Michielsgestel	Nederland	bron	omschrijving
									wordt geproduceerd.
16	Vestigingen	3. Economie	per 1.000 inw 15-64jr	2016	109,90	132,80	134,00	LISA	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
17	Absoluut verzuim	4. Onderwijs	per 1.000 inw. 5-18 jr	2016	3,51	2,96	2,01	Ingrado	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 inwoners lft. 5-18 jaar.
18	Relatief verzuim	4. Onderwijs	per 1.000 inw. 5-18 jr	2016	27,23	8,68	26,88	Ingrado	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners lft. 5-18 jaar.
19	% Voortijdige schoolverlaters	4. Onderwijs	%	2015	?	?	?	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.
20	% Niet-wekelijkse sporters	5. Sport, cultuur en recreatie	%	2012	44,70	42,00	46,60	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)	Percentage niet-wekelijks sporters.
21	Banen	6. Sociaal domein	per 1.000 inw 15-64jr	2016	766,90	452,50	744,00	LISA	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
22	Jongeren met delict voor rechter	6. Sociaal domein	%	2015	1,04	0,73	1,45	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is

nr.	Indicator	taakveld	eenheid	Jaar	Boxtel	Sint-Michielsgestel	Nederland	bron	omschrijving
									verschenen.
23	% Kinderen in armoede	6. Sociaal domein	%	2015	3,83	2,31	6,58	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
24	Netto arbeidsparticipatie	6. Sociaal domein	%	2016	66,90	68,30	65,80	CBS - Arbeidsdeelname	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.
25	% Achterstand leerlingen	6. Sociaal domein	%	2015	8,20	7,02	11,61	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage leerlingen (4-12 jaar) in het primair onderwijs dat kans heeft op een leerachterstand.
26	% Jeugdwerkloosheid	6. Sociaal domein	%	2015	2,05	0,87	1,52	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar).
27	Bijstandsuitkeringen	6. Sociaal domein	per 1.000 inw 18jr eo	2016	22,70	14,30	41,30	CBS - Participatie Wet	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 1.000 inwoners.
28	Aantal re-integratievoorzieningen	6. Sociaal domein	per 1.000 inw 15-65jr	2016	15,60	12,90	25,50	CBS - Participatie Wet	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
29	Jongeren met jeugdhulp	6. Sociaal domein	% van alle jongeren tot 18 jaar	2016	12,00	8,90	10,70	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.
30	Jongeren met jeugdbescherming	6. Sociaal domein	%	2016	1,60	0,80	1,20	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaat

nr.	Indicator	taakveld	eenheid	Jaar	Boxtel	Sint-Michielsgestel	Nederland	bron	omschrijving
									regel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
31	Jongeren met jeugdreclassering	6. Sociaal domein	%	2016	0,50	-	0,50	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).
32	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	6. Sociaal domein	per 1.000 inw	2016	59	35	62	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO	Aantal per 1.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat een referentiegemiddelde gebaseerd is op het aantal deelnemende gemeenten.
33	Fijn huishoudelijk restafval	7. Volksgezondheid en Milieu	kg per inwoner	2015	140 (2014)	128	200	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
34	Hernieuwbare elektriciteit	7. Volksgezondheid en Milieu	%	2015	2,10	3,30	11,80	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.
35	WOZ-waarde woningen	8. Vhrosv	dzd euro	2016	235	287	209	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
36	Nieuwbouw woningen	8. Vhrosv	aantal per 1.000	2014	5,40	14,40	6,00	ABF - Systeem	Het aantal

nr.	Indicator	taakveld	eenheid	Jaar	Boxtel	Sint-Michielsgestel	Nederland	bron	omschrijving
			woningen					Woningvoorraad	nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.
37	Demografische druk	8. Vhrosv	%	2017	76,40	79,60	69,00	CBS - Bevolkingsstatistiek	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
38	Woonlasten éénpersoonshuishouden	8. Vhrosv	euro	2017	639	643	644	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisoude betaalt aan woonlasten.
39	Woonlasten meerpersoonshuishouden	8. Vhrosv	euro	2017	723	738	723	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuisoude betaalt aan woonlasten.

*) vanwege ambtelijke fusie zijn deze gegevens niet beschikbaar

paragrafen

meewerkend

boxtel

A. Lokale heffingen

Het beleid algemeen

In het beleidsprogramma 2014-2018 is vastgelegd dat uitgegaan wordt van een terughoudende ontwikkeling van OZB en lokale lastendruk; uitgangspunt is dat deze niet meer dan trendmatig worden verhoogd en dat burgers profijt hebben van een efficiëntere aanpak op het terrein van riool- en afvalstoffenheffing.

Conform het dekkingsplan 2018 is in de begroting 2018 rekening gehouden met een trendmatige stijging van de OZB en de legestarieven met 1,5%.

Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd.

Het beleid per belastingsoort

Onroerende zaakbelasting

De Onroerende zaakbelasting (OZB) is een gemeentelijke belasting die geheven wordt over de vastgestelde waarde van elke onroerende zaak en wordt aangemerkt als een algemeen heffing/dekkingsmiddel. Hiervoor is geen specifieke onderbouwing van de tarieven noodzakelijk. De tarieven worden in principe trendmatig verhoogd. Voor het jaar 2018 wordt, op basis van dekkingsplan de OZB trendmatig verhoogd met 1,5%. De tarieven 2018 worden gebaseerd op de WOZ-waarde per peildatum 1 januari 2017. Op basis van landelijke cijfers is rekening gehouden met een waarde-mutatie van 0% voor woningen en 0% voor niet-woningen. De voorlopige tarieven voor 2018 zijn hierop gebaseerd. In december 2017 worden de tarieven voor 2018 definitief vastgesteld en deze zullen dan worden gebaseerd op de nieuwe WOZ-waarden per 1 januari 2017.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting wordt aangemerkt als een algemene heffing/dekkingsmiddel. Hiervoor is geen specifieke onderbouwing van de tarieven noodzakelijk. Voorstel voor 2018 is om de tarieven maximaal trendmatig te verhogen.

Rioolheffing

Op basis van de uitkomsten van de jaarrekening 2016 is een nieuwe doorrekening gemaakt van de egalisatievoorziening rioolheffing. Hierbij is rekening gehouden met de inzet van deze voorziening zodanig dat het saldo van deze voorziening per 1 januari 2022 zich bevindt tussen € 0 en 20% van de jaarlijkse omzet van de rioolheffing. De egalisatievoorziening is voor het opvangen van onvoorziene fluctuaties in jaarlijkse kosten en opbrengsten. De spelregels rondom de egalisatievoorziening zijn vastgelegd in de nota Reserves en Voorzieningen (laatste vastgesteld in 2014). Daarin is hierover opgenomen: 'Bij een stand die aan het einde van de geldende meerjarenbegroting negatief is, dienen de tarieven opwaarts aangepast te worden'.

Bij een trendmatige stijging van de rioolheffing van 1,5% komt de voorziening Egalisatie rioolheffing per 1 januari 2022 uit op een negatieve stand. Om dit terug te brengen naar € 0 moet de rioolheffing in 2018, 2019 en 2020 jaarlijks met 2% extra stijgen, dus bovenop de jaarlijkse trend van 1,5%.

Voorgesteld wordt het tarief van de rioolheffing 2018 te verhogen met 3,5%. Om de voorziening op niveau te brengen worden de tarieven in 2019 en 2020, naast de trendmatige verhoging van 1,5%, ook nog extra verhoogd met 2,0%.

Onderbouwing tarieven riolering (bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
bijdrage inzet MijnGemeenteDichtbij	624	632	631
energiekosten	-18	36	37
inhuur personeel	50		
kapitaallasten	1.382	1.543	1.685
overige goederen en diensten	432	367	379
reserveringen voorzieningen	467	327	212
compensabele BTW	100	123	145
Totaal lasten	3.037	3.028	3.089
leges en andere rechten	2.664	2.781	2.893
overige bijdragen	38	48	49
resultaat, vrijval egalisatievoorziening tarieven	141	199	147
resultaat, vrijval egalisatie-vz t.o.v. begroting	196		
Totaal baten	3.039	3.028	3.089
Dekkingsresultaat	-196	0	0
Dekkingspercentage	94%	100%	100%

Afvalstoffenheffing

Het tarief wordt gebaseerd op een meerjarig-tarievenbeleid. De geraamde lasten en baten en de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing vormen hiervoor de basis. In meerjarig perspectief wordt een 100% kostendekking nagestreefd.

De tarieven voor de afvalstoffenheffing zijn de laatste 4 jaar niet meer verhoogd, ook niet trendmatig. De jaarrekening 2016 is als basis genomen voor de doorrekening van de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing. Per 1 januari 2022 bedraagt de voorziening 10% van de jaarlijkse omzet bij een trendmatige aanpassing met 1,5%. Dit past binnen de beleidskaders van de voorziening. De hoogte van deze voorziening mag zich bewegen tussen de € 0 en 20% van de omzet van de afvalstoffenheffing.

Voorstel voor 2018 is de tarieven afvalstoffenheffing trendmatig te verhogen met 1,5%. Vooralsnog wordt dit verrekend door verlaging van het kortingsbedrag (zie overzicht Tarieven belastingen en heffingen).

Bij het opstellen van de begroting wordt uitgegaan van concrete gegevens. De daling van de verwerkingskosten is geëffectueerd in de loop van 2017 en is daarom ook nog niet meegenomen in de berekening van de afvalstoffenheffing 2017, welke in 2016 is opgesteld. In de berekening van de definitieve afvalstoffenheffing voor het jaar 2018 en volgende jaren zal uiteraard rekening gehouden worden met de nieuwe verwerkingskosten van het restafval. Ook de gevolgen van de invoering van diftar per 1 januari 2014 worden meegenomen in de bepaling van de tarieven voor 2018.

De verwerkingskosten van het restafval zijn slechts een onderdeel van de totale kostenbegroting voor het product Reiniging. Naast de herijking van de kosten, en de gevolgen van de invoering van diftar zullen ook in uitwerking zijnde beleidswijzigingen op het onderdeel Reiniging worden meegenomen in de uiteindelijke berekening van de afvalstoffenheffing. Het totale effect op de afvalstoffenheffing zal, naar verwachting, eind 2017 bekend zijn. Dit zal vervolgens worden meegenomen in de bepaling van de definitieve tarieven voor 2018, zoals deze in de vergadering van december 2017 aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Onderbouwing tarieven afval (bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
bijdrage inzet MijnGemeenteDichtbij	729	836	839
energiekosten	-1	32	33
inhuur personeel	112	85	85
kapitaallasten	226	211	198
overige goederen en diensten	1.672	1.425	1.466
compensabele BTW	567	592	629
Totaal lasten	3.305	3.181	3.250
leges en andere rechten	2.895	2.674	2.731
overige bijdragen	366	168	171
resultaat, vrijval egalisatievoorziening tarieven	331	339	348
resultaat, vrijval egalisatievz t.o.v. begroting	-287		
Totaal baten	3.305	3.181	3.250
Dekkingsresultaat	287	0	0
Dekkingspercentage	109%	100%	100%

Parkeerbelasting

De parkeerbelasting (inclusief parkeervergunningen) wordt aangemerkt als een algemene heffing/dekkingsmiddel. Hiervoor is geen specifieke onderbouwing van de tarieven noodzakelijk. In november 2018 bij afloop van de proef van de blauwe zone, willen we ook kijken naar de parkeeropbrengsten en naar mogelijk modernere methodes om parkeerbelasting in rekening te brengen bij de parkeerder van een voertuig. Nu wordt bijvoorbeeld nog een bedrag in rekening gebracht voor een bepaalde tijdsduur (14 minuten), maar in de toekomst kan wellicht de precieze geparkeerde tijd in rekening worden gebracht.

Reclamebelasting

De reclamebelasting wordt aangemerkt als een algemene heffing/dekkingsmiddel. Hiervoor is geen specifieke onderbouwing van de tarieven noodzakelijk. Deze belasting wordt in rekening gebracht bij alle winkeliers, dienstverleners en horecaondernemers in het afgebakende centrummanagement gebied.

De netto-opbrengst wordt door de gemeente gestort in het ondernemersfonds. Voorstel voor 2018 is om de tarieven maximaal trendmatig te verhogen.

Leges omgevingsvergunning

De leges omgevingsvergunning worden gebaseerd op de laatst bekende inzet van menskracht per af te geven vergunning. In combinatie met de omvang van het tarief en het aantal af te geven vergunningen door de verhoogde woningbouw (naar 145 woningen per jaar) verwachten wij dat de opbrengsten zich zullen bewegen naar het begrote niveau. Een trendmatige aanpassing met 1,5% van de tarieven voor 2018 kan hierdoor volstaan.

Onderbouwing tarieven omgevingsvergunning (bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
bijdrage inzet MijnGemeenteDichtbij	840	873	867
kapitaallasten	2	2	2
overige goederen en diensten	37	164	165
Totaal lasten	879	1.039	1.034
leges en andere rechten	540	876	941
Totaal baten	540	876	941
Dekkingsresultaat	-339	-164	-94
Dekkingspercentage	61%	84%	91%

Leges dienstverlening/burgerzaken

De leges burgerzaken worden voor een deel bepaald door de van Rijksweg vastgestelde (maximum) bedragen. Voor zover deze Rijkstarieven niet van toepassing zijn, kan de gemeente het zelf bepalen en worden de tarieven in 2018 trendmatig verhoogd. Van elke dienstverlening is een geschatte inzet van menskracht de basis voor het bepalen van die tarieven. Er wordt een 100% kostendekking nagestreefd.

Onderbouwing tarieven burgerzaken (bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
bijdrage inzet MijnGemeenteDichtbij	682	697	673
inhuur personeel	9	2	2
overige goederen en diensten	-418	-150	-152
rijksleges	235	115	117
Totaal lasten	508	664	640
leges en andere rechten	578	522	519
Totaal baten	578	522	519
Dekkingsresultaat	71	-143	-121
Dekkingspercentage	114%	78%	81%

Begrafnisrechten

Voor de begrafenisrechten is geen egaliseringsreserve meer beschikbaar, maar de Raad heeft bepaald dat 100% kostendekking het uitgangspunt is. Omdat de asfalteringslasten van de wandelpaden (wordt gerealiseerd in 2017) worden doorberekend in de tarieven en vanwege het vasthouden aan het uitgangspunt van 100% kostendekking wordt voorgesteld de tarieven boven-trendmatig te verhogen met 3%.

Onderbouwing tarieven begraven (bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
bijdrage inzet MijnGemeenteDichtbij	101	103	104
energiekosten	1	1	1
kapitaallasten	11	12	13
overige goederen en diensten	70	60	61
reserveringen voorzieningen	2	2	2
Totaal lasten	185	178	181
leges en andere rechten	129	172	176
Totaal baten	129	172	176
Dekkingsresultaat	-57	-7	-5
Dekkingspercentage	70%	96%	97%

Marktgelden

Voor de begroting 2018 wordt voorgesteld de tarieven voor marktgelden maximaal trendmatig te verhogen. De omzet voor 2018 is onder andere hierop gebaseerd. Er wordt een kostendekking van 100% nagestreefd.

Onderbouwing tarieven markt (bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
bijdrage inzet MijnGemeenteDichtbij	26	29	29
overige goederen en diensten	4	8	4
Totaal lasten	30	37	33
leges en andere rechten	33	32	32
Totaal baten	33	32	32
Dekkingsresultaat	2	-6	-1
Dekkingspercentage	108%	85%	97%

De tarieven en de verwachte opbrengsten

Tarieven belastingen en heffingen

belasting/heffing	heffingsgrondslag	besluit tarief 2017	vastgesteld tarief 2017	voorstel tarief 2018
Onroerende zaakbelasting		20-12-2016		
Woningen:				
* eigenaren	WOZ-waarde		0,1309%	0,1329%
Niet-Woningen:				
* eigenaren	WOZ-waarde		0,2677%	0,2717%
* gebruikers	WOZ-waarde		0,2141%	0,2173%
Toeristenbelasting	overnachting	20-12-2016	€ 0,92	€ 0,93
Rioolheffing		20-12-2016		
* waterverbruik	t/m 200 m ³		€ 162,00	€ 168,00
* waterverbruik	per m ³ > 200 m ³		€ 1,52	€ 1,57
Afvalstoffenheffing		20-12-2016		
* eenpersoonshuishouden	vast tarief		€ 152,00	€ 152,00
	eenmalige korting		-€ 14,00	-€ 11,50
* meerpersoonshuishouden	vast tarief		€ 191,00	€ 191,00
	eenmalige korting		-€ 23,00	-€ 19,50
* diftar	lediging 240 liter		€ 6,29	€ 6,29
	rest		€ 4,72	€ 4,72
	lediging 180 liter rest		€ 3,67	€ 3,67
	lediging 140 liter rest			
Parkeerbelasting	diverse tarieven	15-12-2015	diverse tarieven	indexering + 1,5%
Reclamebelasting	WOZ-waarde	20-12-2016		
	waarde tot € 131.000		€ 203,00	€ 206,00
	waarde vanaf € 131.000		0,1550%	0,1570%
	maximaal bedrag aanslag		€ 760,00	€ 771,00
Leges omgevingsvergunning	diverse tarieven	20-12-2016	diverse tarieven	indexering + 1,5%
Leges burgerzaken	diverse tarieven	20-12-2016	diverse tarieven	indexering + 1,5% *)
Begrafenisrechten	diverse tarieven	20-12-2016	diverse tarieven	indexering + 1,5%
Marktgelden	diverse tarieven	20-12-2016	diverse tarieven	indexering + 1,5%
*) aanpassing tarieven is mede afhankelijk van landelijk vastgestelde tarieven				

Opbrengsten belastingen en heffingen

belasting/heffing	begrote opbrengst 2017 (x € 1.000)	begrote opbrengst 2018 (x € 1.000)	toelichting
Onroerende zaakbelasting Woningen:			
* eigenaren	4.050	4.097	tarief 2018 gebaseerd op verwachte waardeontwikkeling van 0% en trendmatige aanpassing van + 1,5%
Niet-Woningen:			
* eigenaren	1.650	1.567	tarief 2018 gebaseerd op verwachte waardeontwikkeling van 0% en trendmatige aanpassing van + 1,5%
* gebruikers	1.150	1.003	
Toeristenbelasting	26	27	
Rioolheffing	2.781	2.893	
* waterverbruik			
* waterverbruik			
Afvalstoffenheffing	2.737	2.797	
* eenpersoonshuishouden			
* meerpersoonshuishouden			
* diftar			
Parkeerbelasting	239	371	
Reclamebelasting	45	46	niet woningen in centrum van Boxtel, tarief 2018 wordt later dit jaar bepaald, maximale index is + 1,5%
Leges omgevingsvergunning	873	937	
Leges burgerzaken	559	557	
Begrafenisrechten	172	176	
Marktgelden	27	27	
TOTAAL	14.309	14.498	

Aanduiding van de lokale lastendruk

Jaarlijks wordt bij de begroting een overzicht opgenomen van de ontwikkeling van de lokale lastendruk (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing) in verschillende woonsituaties. Een huurder betaalt geen OZB. Wat betreft afvalstoffenheffing wordt voor de vergelijking in deze situaties uitgegaan van een meerpersoonshuishouden met 10 ledigingen van een 240 liter container voor restafval per jaar. Voor rioolheffing wordt uitgegaan van een waterverbruik van minder dan 200 m³.

Ontwikkeling lokale lasten	lasten 2017	lasten 2018	stijging
huurder	€ 393	€ 402	2,42%
eigenaar met een woning van € 200.000	€ 654	€ 667	2,06%
eigenaar met een woning van € 235.000	€ 700	€ 714	2,07%
eigenaar met een woning van € 400.000	€ 916	€ 933	1,91%
eigenaar met een woning van € 600.000	€ 1.178	€ 1.199	1,83%

Landelijk geeft de lokale lastendruk het volgende resultaat over het afgelopen begrotingsjaar.

Coelo Atlas 2017	Landelijk gemiddeld *)	Boxtel	Rangnummer
Meerpersoonshuishouden	€ 723	€723	152
Eenpersoonshuishouden	€ 644	€639	Geen rangnummer

*) 388 gemeenten, nummer 1 is de goedkoopste

Overzicht gemeentelijke tarieven Coelo Atlas 2017

Overzicht tarieven 2017	Boxtel	SMG	landelijk
OZB tarief woningen	0,1309%	0,1410%	0,1237%
OZB tarief eigenaar niet-woningen	0,2677%	0,2280%	0,2674%
OZB tarief gebruiker niet-woningen	0,2141%	0,1523%	0,2019%
Afvalstoffenheffing eenpersoonshuishouden	€ 165	€ 94	
Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouden	€ 249	€ 162	€ 260
rioolheffing huishoudens eenpersoonshuishouden	€ 162	€ 134	
rioolheffing huishoudens meerpersoonshuishouden	€ 162	€ 161	€ 192
rioolheffing bedrijven, waterverbruik 500 m3	€ 618	€ 288	€ 337
woonlasten eenpersoonshuishouden	€ 639	€ 643	
woonlasten meerpersoonshuishouden	€ 723	€ 738	€ 723
toeristenbelasting per nacht	€ 0,92	€ 1,50	€ 1,82
Hondenbelasting	€ 0,00	€ 69,00	€ 54,57
Paspoort	€ 64,00	€ 64,40	€ 64,68
Identiteitskaart	€ 50,00	€ 50,40	€ 50,61
Rijbewijs	€ 38,50	€ 38,95	€ 38,74
uittreksel BRP	€ 11,00	€ 9,40	€ 11,01
Omgevingsvergunning 45.000 euro	€ 1.907	€ 1.805	€ 1.347

Kwijtscheldingsbeleid

Als een belastingplichtige (natuurlijke persoon) geen of weinig financiële middelen heeft om de belastingaanslag voor de gemeentelijke heffingen te kunnen voldoen, kan onder voorwaarden aan deze belastingplichtige kwijtschelding worden verleend. De beoordeling wordt gebaseerd op het wettelijk vastgestelde toetsingsinkomen en –vermogen. Het kwijtscheldingspercentage wordt gebaseerd op de zogenaamde 100%-norm.

Kwijtschelding wordt verleend voor de onroerende zaakbelasting, afvalstoffenheffing en rioolheffing. De overige heffingen zijn uitgezonderd van kwijtschelding.

De geraamde kwijtscheldingen voor het jaar 2018 bedragen € 233.000.

B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het beleid

Op basis van de in december 2015 door de raad vastgestelde financiële verordening neemt het college in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bij de begroting ten minste op de verplichte onderdelen op grond van artikel 11 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. In dit artikel is het volgende opgenomen:

1. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:
  - a. de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
  - b. alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.
2. De paragraaf betreffende het weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat ten minste:
  - a. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
  - b. een inventarisatie van de risico's;
  - c. het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
  - d. een kengetal voor de:
    - 1a. netto schuldquote;
    - 1b. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
    2. solvabiliteitsratio;
    3. grondexploitatie;
    4. structurele exploitatieruimte; en
    5. belastingcapaciteit.
  - e. een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

De gemeente Boxtel heeft geen beleidsnota vastgesteld op basis waarvan invulling wordt gegeven aan de wettelijke regelgeving. Het is de bedoeling het beleid en de uitvoering van het risicobeheer binnen het samenwerkingsverband voor zowel de gemeente Sint-Michielsgestel, de gemeente Boxtel en van de gemeenschappelijk regeling MijnGemeenteDichtbij op elkaar af te stemmen en waar mogelijk te uniformeren. Deze harmonisatie zal na een start in 2017 in 2018 verder ten uitvoer gebracht worden. Vooruitlopend daarop is getracht de onderhavige paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van Boxtel en Sint-Michielsgestel volgens eenzelfde stramien op te zetten.

De weerstandscapaciteit

Voor het in beeld brengen van de weerstandscapaciteit van de gemeente wordt beoordeeld of de gemeente bij een risicoscenario de schuldverplichtingen in de toekomst kan blijven nakomen zonder dat de uitgaven aan en de investeringen in noodzakelijke publieke voorzieningen in de knel komen.

De weerstandscapaciteit bestaat uit de incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Bij de incidentele capaciteit gaat het om de mogelijkheid tot opvangen van calamiteiten en eenmalige tegenvallers zonder dat het invloed heeft op voortzetting van taken op het vastgestelde niveau. Met de structurele capaciteit worden de middelen bedoeld die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen zonder dat dit ten koste gaat van uitvoering van de bestaande taken.

De volgende middelen worden tot de weerstandscapaciteit gerekend:

- Incidenteel: post onvoorzien, algemene (risico) reserve en stille reserves
- Structureel: eventuele begrotingsruimte en onbenutte belastingcapaciteit.

Aanwezige weerstandscapaciteit

Incidenteel:

Boxtel heeft geen post onvoorzien in de meerjarenbegroting opgenomen.

De Algemene reserve kent een verwachte stand per ultimo 2018 van € 8.310.000.

Stille reserves (vooral opgesloten in panden en gronden als de marktwaarde uitkomt boven de boekwaarde) worden niet meegerekend bij de bepaling van de weerstandscapaciteit en wel om de volgende redenen:

- de waardering van de stille reserves is vaak discutabel en op basis van schattingen;
- stille reserves zijn vaak niet op korte termijn in geld om te zetten.

Structureel:

Onder het programma Modern meewerkend bestuur, beleidsproduct Algemeen budgettair is de structurele begrotingsruimte behorend bij deze meerjarenbegroting 2018-2021 opgenomen. Deze is nihil voor de jaren 2018-2020 en € 1.307.000 voor 2021.

De onbenutte belastingcapaciteit wordt berekend rekening houdend met de eisen die worden gesteld aan de eigen heffingen om in aanmerking te komen voor een zogenaamde artikel 12-uitkering van het Rijk. Deze eisen zijn: 100% kostendekking voor riolering en reiniging en een redelijk peil van de OZB-inkomsten. Voor 2018 is het OZB-percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 door het Rijk vastgesteld op 0,1952 (was 0,1927 voor 2017) Bij een WOZ-waarde voor 2018 van het Boxtels onroerend goed van € 3.738 miljoen (woningen en niet-woningen) leidt dit tot een normopbrengst van € 7.297.000; de begrote opbrengst is € 6.667.000. Dit betekent een structurele weerstand van € 630.000.

De risico's

De risico's die niet zijn afgedekt via verzekeringen of voorzieningen zijn hieronder vermeld. De gemeente heeft verschillende verzekeringen afgesloten. Wanneer de gemeente wordt geconfronteerd met een claim van een derde kan dit meestal worden verhaald op de verzekering. Idem bij schadegevallen. Het is wel zaak dat de gemeente in deze niets te verwijten valt. Er moet schadepreventief gewerkt worden, o.a. door voldoende onderhoud te plegen, het correct naleven van bestaande procedures en het goed gemotiveerd afhandelen van bezwaarschriften. Risico's van achterstallig onderhoud beheerst de gemeente door het opstellen van beheerplannen. In onze gemeente zijn beheerplannen met daarbij horende budgetten opgesteld voor wegen, groen, verlichting, riolering, kunstwerken, sportaccommodaties, speeltoestellen en gemeentelijke gebouwen. In het accountantsverslag 2016 is opgemerkt dat niet alle onderhoudsplannen actueel zijn (niet ouder dan 4 jaar) en door het gemeentebestuur zijn vastgesteld. Daarom zal in het komende jaar in afstemming met de nieuwe accountant en met Sint-Michielsgestel het beleid met betrekking tot de onderhoudsvoorzieningen onder de loep worden genomen.

Risico's hoeven niet per se negatieve financiële gevolgen te hebben. Ook een financieel positief effect is mogelijk. De kwantificering van een risico is vaak lastig, evenals de bepaling van de kans dat het risico daadwerkelijk zal gaan optreden. Daarom maken we voor de kans een onderscheid tussen hoog (75%), midden (50%) en laag (10%). Door de financiële indicatie van het risico te vermenigvuldigen met de kans ontstaat het financieel effect. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen eenmalige en structurele effecten.

Risico's met een eenmalig financieel effect

Omschrijving (bedragen x 1000)	Geschat risico	Kans	Kans x effect
Grondexploitatie, 1 jaar vertraging	€ 241	0,75	€ 181
Wachtgeld bestuursders	€ 800	0,50	€ 400
Niet uitvoeren correcte aanbestedingsprocedure	€ 225	0,50	€ 112
Kostenstijgingen grote projecten	€ 275	0,50	€ 137
Verstrekke garanties	€ 330	0,25	€ 83
Aansprakelijkheid eigendom/onderhoudsplichtige	€ 20	0,50	€ 10
Juridische procedures	€ 0	0,50	€ 0
Leegstand	Pm		Pm
Fiscaliteit sportbesluit	Pm		Pm
Totaal	€ 1.891		€ 923

Toelichting

Grondexploitatie

Vertragingen, en die kunnen ook optreden vanwege redenen die buiten de invloedssfeer van de gemeente liggen, leiden in het grondbedrijf tot financieel nadeel. Er zijn in Boxtel vier in exploitatie genomen complexen. Voor alle 4 waren eind 2016 verliesvoorzieningen getroffen ten bedrage van € 10,7 miljoen. Voor een meer uitgebreidere risicoanalyse wordt verwezen naar paragraaf G, grondbeleid. We schatten de risico's van een jaar vertraging hoog in. Wanneer een project één jaar vertraagt, moet er één jaar extra rente betaald worden. De boekwaarde eind 2016 bedroeg € 19 miljoen, hetgeen betekent dat € 8,3 miljoen niet is afgedekt met verliesvoorzieningen. Een jaar vertraging tegen een rentelast van 2,9% betekent een financieel nadeel van € 241.000.

Wachtgelden bestuurders

Eens in de 4 jaar zijn er gemeenteraadsverkiezingen en wordt een nieuw college gevormd. Voor aftredende collegeleden geldt dat zij gedurende een bepaalde periode van maximaal 3 jaar en 2 maanden recht kunnen hebben op wachtgeld. In een bijzonder geval kan nog een verlengde uitkering tot pensioenleeftijd van maximaal 5 jaar van toepassing zijn. Uitgaande van 4x een uitkering van zo'n 3 jaar van 75% van het salaris van een wethouder ontstaat een last van circa € 800.000. We schatten de kans dat alle 4 wethouders niet terugkeren in een volgend college 50%.

Niet uitvoeren correcte procedure van aanbesteding

Bij een aanbesteding zijn diverse juridische aspecten van toepassing, de aanbestedingsprocedure in praktische zin is nogal complex. Door de concurrentie in de markt is men alert op een eventuele omissie en juridische procedures worden steeds sneller aangespannen. Opgemerkt is dat het niet naleven van de regels de gemeente kwetsbaar maakt voor claims van concurrente leveranciers die menen door het handelen van de gemeente benadeeld te zijn.

Procedure rondom aanbesteding en de aanbestedingsregels worden getoetst en indien nodig aangescherpt en geharmoniseerd (Gemeente Boxtel, Gemeente Sint-Michielsgestel en het samenwerkingsverband MijnGemeenteDichtbij). In de loop van 2017 is een inkoopconsulent aangesteld bij MijnGemeenteDichtbij. De accountant heeft bij de controle over het boekjaar 2016 geconstateerd dat in één geval ten onrechte geen Europese aanbestedingsprocedure is gevolgd (fout voor de rechtmatigheid van € 107.000); dat is minder dan in het voorgaande jaar (€ 340.000). Op basis van het voortschrijdend gemiddelde schatten we het risico voor 2018 in op € 225.000.

Kostenstijgingen grote projecten

Het blijft altijd onzeker of voorgenomen grote werken binnen de gevoteerde kredieten kunnen worden gerealiseerd. Is de eerste globale schatting van de te maken kosten juist geweest? Zijn er goede opgestelde bestekken waardoor er geen discussie ontstaat over al dan niet meerwerk? Grote werken in de komende jaren zijn onder andere investeringen in de PHS met de aanleg van de verbindingsweg Ladonk-Kapelweg, de aanpassingen van de Molenwijkseweg, Bosscheweg-Dukaat, herinrichting Markt, nieuwbouw Michaëlschool en diverse rioleringswerken. De totaal geraamde investeringen in de jaren 2018 tot en met 2021 bedragen € 26,3 miljoen waarvan € 5,8 miljoen betrekking heeft op de kostendekkende activiteit riolering en € 9,5 mln. PHS-uitgaven die volledig gedekt worden door provinciaal subsidie en bijdrage Spoor. Een niet voorziene, niet verhaalbare kostenstijging van 10% zou neerkomen op een bedrag van € 1,1 mln. over een periode van 4 jaar ofwel € 275.000 in een jaar.

Indien de kostenontwikkeling tegenvalt, proberen we eerst bij te sturen door het kwaliteitsniveau aan te passen of bepaalde investeringsuitgaven achterwege te laten.

Verstreckte garanties

De grootste partij waaraan de gemeente borgstellingen en leningen heeft verstrekt zijn de Buxtelse woonstichtingen. De stichting Goed Wonen Liempde is inmiddels gefuseerd met de Buxtelse woonstichting Sint Joseph. Hoewel de woonstichting met ingang van 2014 verhuurdersheffing moet betalen, is haar financiële positie nog als gezond te kenschetsen.

Het Waarborgfonds Sociale Woningbouw staat als eerste garant, de gemeente is ultimo 2016 achtervang voor € 89 miljoen verstreckte borgstellingen. De gemeente staat verder borg voor een bedrag van € 6,6 miljoen voor leningen verstrekt aan verenigingen, stichtingen en particulieren. Het hieraan verbonden risico schatten we in op 5% van € 6,6 miljoen = € 330.000.

Aansprakelijkheid gemeentelijke eigendommen of als onderhoudsplichtige

Vernielingen aan gemeentelijke eigendommen vallen niet onder de verzekering. Als de dader(s) niet meer te achterhalen is (zijn), komen de kosten van herstel voor rekening van de gemeenten. In dit verband kan ook gedacht worden aan het dumpen van xtc-afval in het buitengebied. Ook als de gemeente tekort is geschoten in haar wettelijke taak als onderhoudsplichtige kan zij aansprakelijk worden gesteld. De niet verhaalbare schade van vernieling of tekortschietend onderhoud wordt geschat op € 20.000.

Juridische procedures

Voor de financiële gevolgen van rechterlijke uitspraken heeft de gemeente een verzekering afgesloten. Daarbij is een maximumbedrag per geval van toepassing. Er zijn momenteel geen procedures waarbij verwacht wordt dat een financiële claim wordt neergelegd bij de gemeente.

Leegstand

De laatste paar jaar zien we steeds meer leegstand van gebouwen; bedrijfsgebouwen, winkels, scholen, stallen maar ook woningen. Hoewel de gemeente alleen wordt geconfronteerd met de financiële consequenties van leegstand van gebouwen die haar eigendom zijn, heeft veel leegstand in een bepaald gebied een negatieve uitstraling met alle mogelijke gevolgen van dien die de gemeente wel financieel kunnen raken.

Fiscaliteit Sportbesluit

In de afgelopen jaren is het sportbesluit in een aantal situaties toegepast. In deze situaties is de ter beschikkingstelling van sportvelden/sportaccommodaties (met aanvullende dienstverlening) door een zogenoemde sportstichting aan sporters, sportverenigingen etc. om te sporten gekwalificeerd voor de btw als het gelegenheid geven tot sportbeoefening. De vergoeding die de sportstichting als tegenprestatie ontvangt is belast met 6% btw. In die situatie kunnen de gemeente en de andere exploitanten van sportaccommodaties de btw die wordt betaald bij de aanleg, de renovatie en het onderhoud van de sportvelden/sportaccommodatie terugvragen bij de Belastingdienst. De btw die door de exploitanten in rekening wordt gebracht en aan de Belastingdienst wordt voldaan is vaak lager dan de teruggevraagde inkoop-btw zodat per saldo een belastingvoordeel ontstaat. In het Bridport-arrest (19 december 2013, zaak C-495/12) oordeelt het Hof van Justitie van de EU dat de btw-vrijstelling voor (niet winst beogende) sportdiensten niet alleen geldt voor diensten van sportorganisaties aan hun leden, maar ook voor diensten door sportorganisaties aan niet-leden (volgens de Europese btw-richtlijn).

De Staatssecretaris heeft inmiddels diverse malen aangegeven dat vanwege het Bridport-arrest Nederland de btw-wetgeving inzake sport moet aanpassen. De aanpassing leidt er toe dat het gelegenheid geven tot sportbeoefening (zonder winstoogmerk) voortaan vrijgesteld zal zijn van heffing van btw. Dit betekent een btw nadeel, met name omdat de btw op investeringen en exploitatie niet meer terug vorderbaar zal zijn. Op dit moment is nog niet bekend op welke wijze het huidige toegepaste Sportbesluit zal worden aangepast.

Risico's met een structureel financieel effect

Omschrijving (bedragen x 1000)	Geschat risico	Kans	Kans x effect
Gemeentefondsuitkering	-€ 500 tot + € 500	0,50	€ 0
Verbonden partijen	€ 45	0,50	€ 24
MijnGemeenteDichtbij	€ 0	0,50	€ 0
Vennootschapsbelasting overheidsbedrijven	€ 0	0,50	€ 0
Onderhoudsplannen niet actueel	Pm	0,50	Pm
Totaal	€ 45		€ 24

Toelichting

Gemeentefondsuitkering

Naast de aanpassing van het accres zijn de jaarlijkse aanpassingen in de uitkeringsbasis van belang (vooral mutaties in aantallen bijstandsontvangers, woonruimten en inwoners, maar ook leerlingenaantallen onderverdeeld naar diverse soorten onderwijs). Hierbij spelen landelijke

ontwikkelingen een rol, maar ook Buxtelse ontwikkelingen. Binnen de Gemeentefondsuitkering is voor het BTW Compensatie Fonds (BCF) een plafond afgesproken. Indien dit landelijk overschreden wordt, vindt een korting op de Gemeentefondsuitkering plaats. Bij de meicirculaire 2017 was nog sprake van ruimte onder het plafond.

Om er voor te zorgen dat de OZB jaarlijks niet te veel toeneemt heeft de rijksoverheid met de Vereniging Nederlandse Gemeenten een bovengrens afgesproken voor de stijging van het ozb-tarief. Deze macronorm is in 2015 en 2016 overschreden, maar voor 2017 geldt dat de landelijke stijging binnen de norm is gebleven. De macronorm voor 2018 is vastgesteld op 3,1%. De norm is niet in de wetgeving vastgelegd, maar het Rijk kan wel besluiten sancties op te leggen als gemeenten zich niet aan de afspraken houden. Tot op heden zijn geen sancties opgelegd. In de begroting van Buxtel is voor 2018 een stijging van de OZB voorzien van 1,5%, derhalve minder dan toegestaan volgens de macronorm.

Door gewijzigde wetgeving, o.a. het afsluiten van de toegang tot de wet sociale werkvoorziening, stijgt het aantal bijstandsontvangers in Buxtel in de komende jaren. Hiermee rekening houdend valt nog af te wachten in hoeverre de decentralisaties in het sociale domein budgettair neutraal kunnen worden uitgevoerd. Door de openeinde regelingen zijn er op dit punt risico's voor de gemeente. In 2015 en 2016 heeft Buxtel overschotten op het sociaal domein gerealiseerd, maar dit is natuurlijk geen garantie dat in de komende jaren geen tekorten optreden in het sociaal domein.

De door het kabinet Rutte II doorgevoerde bezuinigingen op apparaatslasten gemeenten i.v.m. opschaling gemeenten kennen een jaarlijks oplopend bedrag gedurende nog een groot aantal jaren. Hoewel de vorming van 100.000+ gemeenten van de baan is, heeft het kabinet besloten de daaraan gekoppelde bezuiniging te handhaven. Deze bezuiniging loopt voor Buxtel op tot € 1.475.000 in 2025. Tot en met 2021 is deze korting i.v.m. bezuinigingen op apparaatslasten gemeenten in onze begroting verwerkt, maar de verhogingen 2022-2025 zijn nog te gaan. Inmiddels zijn de Tweede Kamer verkiezingen 2017 geweest. Een nieuw regeerakkoord is er nog niet, maar de op basis van de relevante partijprogramma's is het mogelijk dat een verdere bezuiniging wordt doorgevoerd op het ambtelijk apparaat met als gevolg een korting op het Gemeentefonds.

Verbonden partijen niet zijnde MijnGemeenteDichtbij

In het algemeen geldt dat de invloed van een individuele gemeente in een gemeenschappelijke regeling beperkter is dan bij het volledig zelf uitvoeren van de taak. Uit de jaarverslagen 2016 van met Buxtel verbonden partijen blijkt dat de partijen niet verwachten dat ze in de toekomst verlies zullen moeten afwentelen op de gemeente Buxtel. Bij ODBN is weinig ruimte om financiële tegenvallers op te vangen. ODBN kende voor in 2016 een negatief bedrijfsresultaat (- € 402.000) en voorziet ook voor 2018 een negatief bedrijfsresultaat. Door deze ontwikkeling geeft het eigen vermogen van ODBN een dalende tendens te zien (tot € 5,4 mln. per einde 2018). Rekening houdend met de aandeelpercentage en het in paragraaf F benoemde financieel risico houden we voor ODBN rekening met een risico van € 45.000.

MijnGemeenteDichtbij

Per 1 januari 2016 zijn de bedrijfsvoeringsbudgetten (bijna € 16 miljoen voor de gemeente Buxtel en bijna € 12 miljoen voor de gemeente Sint-Michielsgestel) overgeheveld naar de nieuwe gemeenschappelijke regeling. Het risico is aanwezig dat de nieuwe gemeenschappelijke regeling de begrote efficiencywinsten (oplopend tot 9% vanaf 2022) niet volledig of niet tijdig realiseert. Indien MijnGemeenteDichtbij geconfronteerd wordt met (begrotings)tekorten zullen beide gemeenten worden aangesproken om deze tekorten af te dekken.

In deze (meerjaren)begroting zijn reeds verwerkt de extra bijdrage die Buxtel betaalt voor de financiële effecten van de doorontwikkeling van MGD, de fasering van de taakstelling en uitbreiding van enkele specifieke taken zoals benoemd in de Eerste bestuursrapportage 2017 en dekkingsplan 2018-2021. Vanaf 2020 heeft de gemeente Buxtel nog een structurele ruimte in de begroting (€ 1.096.000 in 2020 en € 1.157.000 vanaf 2021) om tegenvallers van MijnGemeenteDichtbij op te vangen. Daarom kan het structurele risico van MGD voor de gemeente Buxtel als € 0 worden gekwantificeerd.

Vennootschapsbelasting overheidsbedrijven

Gemeentelijke activiteiten die in concurrentie plaatsvinden in het economisch verkeer vallen met ingang van 2016 onder de vennootschapsbelasting. In dit verband valt onder andere te denken aan

verhuur van gebouwen en grondexploitatie waarvan over de fiscale winst vennootschapsbelasting moet worden betaald.

Uit een uitgevoerd onderzoek is naar voren gekomen dat Boxtel niet onderworpen zal worden aan de vennootschapsbelasting dan wel dat er sprake is van objectieve vrijstellingen. De gemeente moet wel jaarlijks onderbouwen dat de vpb-plicht voor haar niet van toepassing is.

Onderhoudsplannen niet actueel

Omdat geconstateerd is dat sommige onderhoudsplannen ouder zijn dan 4 jaar dan wel niet zijn vastgesteld door het gemeentebestuur bestaat de kans dat de in de begroting opgenomen middelen voor de diverse onderhoudsposten moeten worden bijgesteld. In het komende jaar zal dit nader worden onderzocht.

Samenvattend

Omschrijving	Kans x effect
Totaal risico's met een eenmalig financieel effect = benodigde incidentele weerstandscapaciteit	€ 923
Totaal risico's met een structureel financieel effect = benodigde structurele weerstandscapaciteit	€ 24

Weerstandsvermogen

De verhouding tussen de aanwezige weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit geeft de ratio weerstandsvermogen aan. Geconcludeerd kan worden dat het weerstandsvermogen per einde 2018 zowel op incidentele als op structurele basis voldoende is. Onderstaande weergave verduidelijkt dat.

Ratio weerstandsvermogen (bedragen x € 1.000)	incidenteel	structureel
<u>Feitelijke weerstandscapaciteit</u>	<u>8.310</u>	<u>630</u>
Benodigde weerstandscapaciteit	923	24

Kengetallen

Zoals in het begin van deze paragraaf vermeld dient m.i.v. de begroting 2016 een set van vijf financiële kengetallen te worden opgenomen. De invoering van deze set van vijf kengetallen is bedoeld om de financiële positie voor raadsleden meer inzichtelijk te maken. Per kengetal wordt een korte beoordeling gegeven.

1A. Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de begrotingsomvang.

netto schuldquote per 31 december	rekening 2016	begroting 2017	begroting 2018
	54,78%	55,14%	63,48%

Een netto schuldquote tussen 0% en 100% wordt door de VNG als normaal beoordeeld, bij een percentage >100% is voorzichtigheid geboden. Er zijn gemeenten die weinig vreemd vermogen op hun balans hebben staan, maar bij Boxtel is dat niet het geval en dat is niet op korte termijn te veranderen. Van belang is dat Boxtel in staat blijft om de rente en aflossing te kunnen blijven voldoen (en daarvoor is kengetal 4 een indicatie). Boxtel heeft aandacht voor zijn schuldenpositie. De toename van de netto schuldquote van 2018 t.o.v. 2017 wordt veroorzaakt door enerzijds een toename van de schulden op begrotingsbasis en anderzijds een afname van de begrotingsomvang, i.c. de totale baten.

1B. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle

verstrekke leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekke leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekke leningen worden opgenomen.

netto schuldquote per 31 december gecorrigeerd voor alle verstrekke geldleningen	rekening 2016	begroting 2017	begroting 2018
	43,10%	44,64%	53,11%

De door Boxtel verstrekke leningen nemen in de loop van 2016-2018 iets af.

2. De solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de Algemene reserve (inclusief jaarresultaat 2016) en de bestemmingsreserves.

Solvabiliteitsratio	rekening 2016	begroting 2017	begroting 2018
	25,29%	25,20%	23,03%

De VNG beoordeelt een solvabiliteitsratio tussen 30% en 80% als normaal. Voor Boxtel blijft voorzichtigheid geboden. De begrote solvabiliteit 2018 loopt iets terug door een afname van de bestemmingsreserves. De Algemene reserve daarentegen stijgt in 2016-2018.

3. Kengetal grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden (=€ 0 voor Boxtel) en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken (ingevolge artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

Kengetal grondexploitatie	rekening 2016	begroting 2017	begroting 2018
	10,15%	6,36%	6,98%

Een lagere boekwaarde en daarmee een lager percentage is in dit geval gunstig.

4. Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte er is om tekorten of extra lasten te kunnen opvangen. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarvan het omgekeerde geldt. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage.

Structurele exploitatieruimte	rekening 2016	begroting 2017	begroting 2018
	8,95%	2,50%	1,89%

Geconcludeerd kan worden dat op dit punt sprake is van enige flexibiliteit van de Boxtelse begroting. Immers alle drie de jaren kennen geen uitkomst met een percentage beneden 0.

5. Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten.

Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van de gemeente wordt berekend door de totale woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in jaar t (voor 2018 in Boxtel begroot op € 714) te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 (€ 723) en uit te drukken in een percentage. Hierbij moet worden aangetekend dat hier wordt uitgegaan van een meerpersoonshuishouden van 2 personen of meer in een huis met een gemiddelde Boxtelse WOZ-waarde, een rioolheffing gebaseerd op maximaal 200 m³ waterverbruik en een afvalstoffenheffing gebaseerd op een meerpersoonshuishouden verhoogd met 10 ledigen 240 liter container diftar.

Woonlasten meerpersoonshuishouden	rekening 2016	begroting 2017	begroting 2018
	98,14%	96,80%	98,81%

De belastingdruk in Boxtel ligt al enkele jaren iets beneden het landelijk gemiddelde.

C. Kapitaalgoederen

Inleiding

1. De paragraaf betreffende het onderhoud van kapitaalgoederen bevat ten minste de volgende kapitaalgoederen:
  - a. wegen
  - b. riolering
  - c. water
  - d. groen
  - e. speeltoestellen
  - f. begraafplaatsen
  - g. gebouwen
2. Van de kapitaalgoederen, bedoeld onder 1, worden aangegeven:
  - a. het beleidskader
  - b. de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties
  - c. de vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Onze gemeente heeft een groot buitengebied. Verder zijn in het binnengebied veel gemeentelijke voorzieningen die van invloed zijn op hoe mensen wonen, werken en recreëren. De kwaliteit van de kapitaalgoederen zoals gebouwen, wegen, openbare verlichting en groen, wordt mede bepaald door de wijze waarop deze worden beheerd en onderhouden. Het beleid van onze gemeente op dit terrein is vastgelegd in diverse beleid- en beheerplannen.

Wegen

Het jaarbudget voor het beheer, uitvoering en regulier onderhoud voor wegbeheer bedraagt in 2018 afgerond € 1.951.559 (excl. kapitaallasten en doorbelasting vanuit MGD). Hierbij is onderscheid te maken in:

- Groot wegenonderhoud € 926.761
- Overig wegenonderhoud € 574.154
- Openbare verlichting € 317.061
- Civiele kunstwerken € 133.583

Groot wegenonderhoud

Beleidsuitgangspunten wegbeheer zijn in 2005 door de raad vastgesteld, uitgaande van de inspectiemethoden CROW 2004 en het door de raad vastgestelde maximaal toelaatbaar percentage achterstallig onderhoud op enig moment. De raad stelde daarbij prioriteitsvolgorden en wegingsfactoren vast. Het thema veiligheid en de centrumwegen in de kernen krijgen de hoogste prioriteit. De financiële middelen voor wegenonderhoud zijn op dat beheersniveau afgestemd. Elk jaar wordt een bedrag aan de voorziening Wegenbeheer toegevoegd om hieruit groot onderhoud en vervanging te kunnen bekostigen, jaarlijks aangepast voor prijsindexering en areaaluitbreiding. Elke twee jaar worden alle wegen geïnspecteerd volgens de CROW-richtlijnen. Op basis daarvan wordt elke twee jaar een uitvoeringsprogramma Groot wegenonderhoud vastgesteld volgens de beleidsuitgangspunten.

Overig wegenonderhoud

Naast het groot wegenonderhoud worden jaarlijks budgetten vastgesteld voor overig wegenonderhoud, die normaliter ook geïndexeerd worden.

Dit betreft onder meer:

- Klein herstelwerk ter borging veiligheid weggebruiker (herstel scheuren, graafwerkzaamheden, boomwortels);
- Constructief onderhoud bermen;
- Verkeersveiligheidsmaatregelen (onderhoud verkeersborden c.a., wegmarkeringen);
- Schoonhouden straten, wegen en pleinen (vegen, prullenbakken, onkruidbestrijding);
- Gladheidbestrijding.

In 2015 is door de raad beleid vastgesteld voor integraal wijkonderhoud op basis van beeldkwaliteit, waarin zowel de uitgangspunten voor groenonderhoud als straatreiniging zijn ondergebracht. In 2012 had de raad al vastgesteld dat onkruidbestrijding op verhardingen chemievrij plaatsvindt.

Openbare verlichting

De lange termijn beleidsvisie Openbare Verlichting dateert van 2010. In 2014 stelde de raad op basis daarvan een recent beleidsplan Openbare Verlichting vast, met een 5-jarig maatregelprogramma beheer en onderhoud. Het verlichtingsniveau wordt bepaald op basis van NSVV- richtlijnen en het Politiekeurmerk Veilig Wonen. Het nieuwe beleidsplan geeft meer ruimte aan LED-toepassing in centrum en buitengebieden, en de omschakeling van geel naar wit licht komt in een eindfase.

Bij onderhoud openbare verlichting wordt onderscheid gemaakt in:

- Klein- en storingsonderhoud
- Groot onderhoud/remplace

Beleidsplan en maatregelprogramma vormen basis voor jaarlijks vastgestelde uitvoeringsprogramma's aanpassing en onderhoud openbare verlichting.

Voor groot onderhoud en groepsremplace is een jaarlijkse storting in de voorziening Openbare verlichting in de begroting opgenomen. Hieruit wordt ook het ombouwprogramma 'Van geel naar wit licht' en ombouw naar LED- verlichting van het beleidsplan bekostigd.

Civiltechnische kunstwerken

Voor onderhoud aan civiltechnische kunstwerken (bruggen, tunnels, c.a.) is in de begroting een bedrag opgenomen dat is gebaseerd op het in 2007 vastgestelde Beheerplan Kunstwerken.

Programmering jaarlijks onderhoud geschiedt vanuit het beheersysteem en periodieke inspecties van de objecten.

Sinds 2015 wordt ook het onderhoud van faunavoorzieningen, zoals wildroosters, dassen- en amfibieëntunnels, veetunnels en -passages e.d. planmatig onderhouden via de voorziening Kunstwerken.

Riolering

Beleidsuitgangspunten voor de uitvoering zijn in 2015 door de raad vastgelegd in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP5 2015-2019), met daarin een raming van jaarlijkse kosten voor uitbreiding en instandhouding van het rioolstelsel. Hiermee is de hoogte van de rioolheffing bepaald, waarmee deze taken kostendekkend worden uitgevoerd. Het beleid zet intensief in op afkoppelen van hemelwaterafvoer en zoveel mogelijk infiltreren daarvan in de bodem. Met rioolmeetplan Boxtel en Liempde wordt gekeken naar verdere optimalisatie van het rioleringssysteem via de 4 M's (meten–monitoren–modelleren–maatregelen), door effecten te onderzoeken op berging in het stelsel en oppervlaktewaterkwaliteit. Het vGRP geeft tevens invulling aan de wettelijke zorgplichten voor hemelwater en grondwater.

Totale lasten riolering (incl. kapitaallasten, apparaatskosten en btw) bedragen in 2018 afgerond € 3.089.000.

Groot (vervangings)onderhoud

De gemiddelde levensduur van vrijverval riolen wordt geraamd op 50-75 jaar. Gezien de verschillende jaren van aanleg wordt het zwaartepunt van vervangingen in Boxtel verwacht in de periode 2025-2045 (Selissenwal en Oost). Door onderhoudstechnieken zoals inwendige deelreparaties is het mogelijk de gemiddelde levensduur te verlengen. Een volledige relining kan de technische levensduur met ca. 50 jaar verlengen en veroorzaakt veel minder verkeershinder.

Jaarlijks wordt gemiddeld ca. 0,5 - 1 km in slechte staat verkerende riolen vervangen of gerepareerd. De kapitaallasten van deze investeringen worden gedekt uit de voorzieningen Vervanging Riolering en Groot Onderhoud rioolbeheer waaraan jaarlijks een bedrag wordt toegevoegd.

Doelmatig Waterbeheer De Meierij

In overeenstemming met het landelijk Bestuursakkoord Water (2011) wordt sinds 2013 binnen regio De Meierij samengewerkt aan doelmatig waterbeheer met een gezamenlijk uitvoeringsprogramma. Hier aan nemen deel: gemeenten Best, Boxtel, Haaren, 's-Hertogenbosch, Heusden, Oirschot, Oisterwijk, Sint-Michielsgestel, Sint-Oedenrode en Vught, en waterschappen De Dommel en Aa en

Maas.

Doelstellingen zijn de drie K's: kostenbesparing, kwaliteitsborging en kwetsbaarheid verminderen. Jaarlijks wordt gezamenlijk een jaarplan vastgesteld van activiteiten. Per 2017 wordt de samenwerkingsovereenkomst geactualiseerd. De looptijd is voorzien tot ten minste 2020. Naast het gezamenlijk ontwikkelen van beleid is er nadrukkelijk oog voor het gezamenlijk uitvoeren van operationele taken.

Groen

In 2012 zijn de Groenstructuurvisie en het Groenbeleidsplan door de raad vastgesteld. Dit is het beleidskader voor het openbaar groen in de gemeente. Hierin staan uitgangspunten voor aanplantbeleid (inheems, genetisch zuiver, biologisch geteeld plantmateriaal, ecologisch inrichten en beheren), en voor gewenst beeldbepalend groen afhankelijk van de locatie, passend bij de (cultuurhistorische) sfeer van een wijk, buurt of infrastructuur.

Beeldbepalend groen

In 2007 stelde de raad specifieke beleidsrichtlijnen vast voor beeldbepalend groen in een Bomenbeleidsplan. Dat plan geeft kaders voor het toe te passen assortiment bomen, stimulering behoud monumentale bomen, de kapvergunning en de eisen bij aanplant en beheer van bomen. In 2013 is het Bomenbeleidsplan beperkt geactualiseerd ten aanzien van monumentale bomen en afstandsgrenzen voor bomen (aanplant en kapverzoeken).

Groenonderhoud in wijken

In 2015 stelde de raad het gewenste beeldkwaliteitsniveaus voor wijkonderhoud vast, zowel voor groenonderhoud (gazons, plantsoenen, hagen, heesters) als voor straatreiniging (vegen, onkruidbestrijding op verhardingen en zwerfafvalbestrijding). E.e.a. conform CROW-systematiek met onderhoudsniveaus in 3 klassen (A, B en C).

Het groenonderhoud wordt ondersteund door een geautomatiseerd Groenbeheerprogramma.

Onderhoudskosten

Het totale groenareaal bedraagt ca. 235,27 ha. en ca. 32.161 stuks bomen. De jaarlijkse onderhoudskosten groen (inclusief bosbeheer en natuurontwikkeling) worden gedekt uit een daarvoor bestemde begrotingspost. In 2018 bedraagt het budget € 958.624 (exclusief doorbelasting vanuit MGD)

Op grond van het Groenbeleidsplan 2012 is vanaf 2013 een reserve Groenbeheer in de begroting opgenomen, die geleidelijk aangevuld wordt vanuit aanbestedingsvoordelen, besparingen, e.d. Dit biedt op termijn ruimte voor noodzakelijke grootschaliger onderhouds- of renovatieprojecten van groenvoorzieningen. Er zijn geen andere reserves of voorzieningen voor groen.

Speeltoestellen

Met afronding van het Speelruimteplan (2008) in 2011 zijn de speelvoorzieningen op goed en eigentijds niveau gebracht. Het beheerplan speelvoorzieningen is hierop in 2008 afgestemd. Dit rationeel beheerplan voorziet in voldoende middelen voor het dagelijks onderhoud en inspecties evenals de vervangingsinvesteringen.

Onderhoud

Voor dagelijks onderhoud is in 2018 € 22.000 begroot, en voor vervanging speelvoorzieningen en onderhoud ondergronden is een voorziening getroffen. Het speeltoestellenbeheer wordt ondersteund door een geautomatiseerd beheerprogramma waarin de onderhoudsactiviteiten jaarlijks worden vastgelegd.

Begraafplaats

De raad stelde in 2008 een beleidsvisie vast voor de begraafplaats. Door reductie van het Bruto Graf Oppervlak, meer urnennissen en meer mogelijkheden voor vrije grafdekkingen, kan de begraafplaats nog zeker 20-30 jaar vooruit. Er is een lichte samenwerking met de bijzondere begraafplaatsen in Boxtel, waarbij grafcapaciteit en tarieven gedeeltelijk op elkaar worden afgestemd.

In 2018 zal een start gemaakt worden met het opstellen van een nieuwe beleidsvisie. Hierbij wordt o.a. gekeken naar behoefte voor de toekomst en capaciteitsmogelijkheden.

Beheer en onderhoud

In 2009 is de beheerverordening van de begraafplaats geactualiseerd, evenals de uitvoeringsbesluiten over het type graven en de grafdekkingen. Uitgangspunt is de lasten voor 100% te dekken uit de baten aan grafrechten. Door minder nieuwe grafrechten lopen de inkomsten echter terug, wat maar beperkt is te compenseren door hogere grafrechten. De reserve Egalisatie leges grafhuur is per 2015 opgeheven en de jaarresultaten worden thans verrekend via de algemene middelen.

Gebouwen

Gebouwen die geen strategische waarde hebben en/of vrij komen van gebruik worden afgestoten. Omdat er geen actueel en door het bestuur vastgesteld onderhoudsplan is voor de gemeentelijke gebouwen hebben we nog een reserve Onderhoud gemeentelijke gebouwen in plaats van een voorziening. Voor jaarlijks onderhoud is € 86.254 beschikbaar. De reserve Onderhoud gemeentelijke gebouwen kent per 1-1-2018 een omvang van € 326.000.

Sportaccommodaties

Voor onderhoud sportgebouwen in eigendom van de gemeente is door Asset Facility Management een MeerjarenOnderhoudsPlan (MOP) opgesteld. Voor het zwembad is een aparte MOP. De storting in de onderhoudsvoorziening sportaccommodaties bedraagt in 2018 € 164.480 voor de sportgebouwen en € 60.407 voor het Dommelbad.

Onderwijsgebouwen

Per 2015 is onderhoud schoolgebouwen opgenomen in de vergoeding die schoolbesturen voor basis-, speciaal basis- en expertise onderwijs van het Rijk ontvangen. Schoolbesturen kunnen de gemeente niet meer vragen om financiële bijdragen voor groot onderhoud buitenzijde. Dit geldt overigens niet voor de gymnastieklokalen. Ook blijft de gemeente verantwoordelijk voor onderhoud aan gebouwen in eigendom (zoals brede school De Wilgenbroek). De financiële gevolgen zijn in 2015 in beeld gebracht via de 'strategische visie onderwijshuisvesting Boxtel'. De jaarlijkse storting in de onderhoudsvoorziening voor deze gebouwen is diensgevolge teruggebracht tot € 67.929 in 2018.

D. Financiering

Inleiding

Deze paragraaf bevat de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie vindt plaats binnen de kaders zoals gesteld in de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FIDO). Deze financieringsparagraaf is samen met de in december 2015 vastgestelde financiële verordening een belangrijk instrument voor het transparant maken en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een door de Wet FIDO voorgeschreven sturings- en verantwoordingsinstrument ter beperking van het renterisico op de korte schuld met een looptijd van minder dan een jaar. Deze kasgeldlimiet geeft het maximale bedrag aan dat met vlottende middelen mag worden gefinancierd en bedraagt 8,5% van de begrotingsomvang bij aanvang van het jaar. Voor onze gemeente is voor het begrotingsjaar 2018 de volgende kasgeldlimiet van toepassing.

begrotingsomvang	kasgeldlimiet
€ 87.816.000	€ 7.464.360

Met onze huisbankier, Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), is een financieringsovereenkomst aangegaan van € 4.000.000.

Schatkistbankieren

Op basis van de Wet FIDO zijn decentrale overheden verplicht om overtollige liquide middelen tegen marktconforme rente (zijnde de rente waartegen de Nederlandse staat zichzelf financiert op de geld - en kapitaalmarkten) in de schatkist aan te houden. Deze regeling trad per 31 december 2013 in werking.

Om decentrale overheden enige flexibiliteit te geven is een drempelbedrag van toepassing. Indien het totaal aan liquide middelen deze drempel overschrijdt, behoren de overtollige middelen te worden uitgezet bij de schatkist. Voor onze gemeente is voor het begrotingsjaar 2018 de volgende drempel voor schatkistbankieren van toepassing.

begrotingsomvang	schatkistbankieren
€ 87.816.000	€ 658.620

In de overeenkomst met de BNG worden bedragen vanaf € 650.000 automatisch afgeroomd.

Garantstelling

In het verleden zijn er regelmatig garantstelling geweest voor leningen aan derden. De gemeente kan garantie verlenen voor leningen als daarmee het maatschappelijk belang gediend is er voldoende zekerheden gesteld worden. Per 1 januari 2017 was het totaal van de directe garantstellingen € 6,6 miljoen. Het totaal van de garantstellingen met een achtervangfunctie via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw was € 88,9 miljoen. Het risico dat de gemeente loopt bij deze garantstellingen is meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen.

Renterisiconorm

Het renterisico is gebaseerd op de Wet FIDO en heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering te beheersen en te spreiden. De renterisiconorm houdt in, dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van de begrotingsomvang. Het doel hiervan is om het financieel risico bij rentestijgingen zoveel als mogelijk te spreiden over de jaren. Voor de komende meerjarenbegroting is de renterisiconorm als volgt berekend.

Berekening renterisiconorm	2018	2019	2020	2021
(bedragen x € 1.000)				
renteherzieningen	3.000	3.500	0	3.850
netto aflossingen	3.396	3.564	3.568	3.572
renterisico	6.396	7.064	3.568	7.422
begrotingsomvang	87.816	85.167	79.535	80.426
percentage risiconorm	20%	20%	20%	20%
renterisiconorm	17.563	17.033	15.907	16.085

Bij de berekening van de norm is rekening gehouden met het budgettaire risico voor de begroting. Derhalve is uitgegaan van de netto aflossingen, waarbij dus de een-op-een doorgeleende geldleningen aan de woonstichting hierin niet zijn opgenomen. Op basis van deze cijfers wordt geconcludeerd dat voor onze gemeente de financieringsfunctie als sterk aangemerkt kan worden.

Liquiditeitsbegroting

In het begrotingsproces wordt financieringsruimte geclaimd en is het in het belang van een solide liquiditeitsbegroting om deze lasten zo voorspoedig mogelijk op te nemen. Door omstandigheden (procedures, personele capaciteit, economische ontwikkelingen e.d.) kunnen plannen vertragen en ontstaat er een afwijkend financieringsbeeld, uiteraard met de bedoeling om de begroting daar zo mogelijk op aan te passen. Gebaseerd op de werkelijke cijfers 2016, de geactualiseerde begroting 2017 en de meerjarenbegroting ontwikkelt de liquiditeitsbegroting zich als volgt.

financieringsbehoefte	2016	2017	2018	2019	2020	2021
(bedragen x € 1.000)						
saldo inkomsten exploitatie en investeringen	82.059	90.036	82.955	79.832	80.481	81.005
saldo ontvangen aflossingen	1.867	520	537	553	569	586
saldo ontvangsten	83.926	90.556	83.492	80.385	81.050	81.591
saldo uitgaven exploitatie	69.346	83.283	74.975	72.197	69.867	69.815
saldo investeringen en voorzieningen	8.220	11.186	13.318	8.436	6.482	4.918
aflossing geldleningen	3.903	3.435	3.701	3.881	3.897	3.915
saldo uitgaven	81.469	97.904	91.994	84.514	80.246	78.648
op te nemen geldleningen	0	5.225	11.000	0	0	0
financieringsresultaat	2.457	-2.123	2.498	-4.129	804	2.943
Cumulatief	-2.221	-4.344	-1.846	-5.975	-5.171	-2.228
	tekort	tekort	tekort	tekort	tekort	tekort

Afhankelijk van de renteontwikkelingen wordt periodiek beoordeeld of het aantrekken van langlopende of kortlopende geldleningen wenselijk of noodzakelijk is. Op basis van deze prognoses zal financiering, afgezien van de reeds geraamde opname van geldleningen, zoveel als mogelijk plaatsvinden met kortlopende geldleningen.

EMU-saldo

Op Europees niveau zijn afspraken gemaakt dat het EMU-tekort (het gezamenlijke begrotingstekort van de overheden en de sociale fondsen) niet meer dan 3% mag bedragen. Ook lokale overheden

dragen bij aan dit tekort. Op basis van de Wet FIDO heeft de minister van Financiën aanwijzingsbevoegdheden met betrekking tot het EMU-saldo. Het afgesproken gezamenlijke tekort voor de decentrale overheden voor 2018 wordt ingeschat op -/-0,5% bbp.

Het verwachte verloop van het EMU-saldo behoort opgenomen te worden in de jaarlijkse begroting. Hiervoor kan verwezen worden naar onderstaand overzicht.

Berekening EMU-saldo	2017	2018	2019
	x € 1.000,-	x € 1.000,-	x € 1.000,-
	Volgens realisatie tot en met sept. 2017, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2018	Volgens meerjarenraming in begroting 2018
Berekend EMU-saldo	-6.675	-8.587	1.251

Een specificatie van deze berekening is opgenomen in de bijlagen behorende bij deze begroting.

Rente

Rente speelt een belangrijke rol in de begroting; er zijn kosten (vergoeding voor het lenen van geld) maar ook opbrengsten (bespaarde rente) mee gemoeid. Mede gelet op de omvang van deze bedragen, is het gewenst dit onderdeel van de begroting inzichtelijk te maken. Daarbij gaat het zowel om factoren die invloed op de rente hebben, als het in beeld brengen van de keuzemogelijkheden die hier aanwezig zijn.

Onderscheid kan worden gemaakt tussen de zogenaamde korte rente en lange rente. We spreken van korte rente voor termijnen tot maximaal 1 jaar en van lange rente voor termijnen van 1 jaar of langer.

De hoogte van de rente kan fluctueren als gevolg van diverse omstandigheden. Gemeenten kunnen op de ontwikkelingen die van buiten komen, weinig tot geen invloed uitoefenen. Wel kunnen gemeenten de interne rekenrente bepalen en ook keuzes maken in de manier waarop geld aangetrokken of uitgezet wordt. Zij zijn daarbij gebonden aan wettelijke bepalingen, waaronder de Wet Fido en de Wet HOF.

Op basis van de BBV-vernieuwing zoals die vanaf 2017 van toepassing is behoort voortaan de rente op een post in de begroting te worden opgenomen en wel via het taakveld treasury. De commissie BBV geeft aan dat er 3 methoden kunnen worden toegepast voor wat betreft de renteomslag:

1. In de renteomslag ook de berekende rente over het eigen vermogen en de voorzieningen verwerken;
2. Alleen de werkelijk betaalde rente verwerken in de renteomslag;
3. Geen renteomslag toepassen en alleen rente toerekenen aan projecten, investeringen en grondexploitatie.

Wij hebben gekozen om methode 1 toe te passen om hiermee de taakvelden naar evenredigheid te kunnen blijven doorbelasten van de te maken rentekosten.

Samenvattend geeft dit het volgende overzicht.

Renteschema rentetoerekening (x € 1.000)		2017	2018	2019	2020	2021
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	1.439	1.602	1.664	1.609	1.478
b.	De externe rentebaten	10	10	10	10	10
Totaal door te rekenen externe rente		1.429	1.592	1.654	1.599	1.468
c.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	542	480	420	317	297
	De rente van projectfinanciering	0	0	0	0	0
Saldo door te rekenen externe rente		887	1.112	1.234	1.282	1.171
d.1	Rente over eigen vermogen	872	749	723	733	749
d.2	Rente over voorzieningen	942	914	855	671	700
De aan de taakvelden toe te rekenen rente		2.701	2.775	2.812	2.686	2.620
e.	De werkelijke aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	2.853	2.954	3.011	2.954	2.851
f.	renteresultaat op het taakveld treasury	-152	-179	-199	-268	-231

Met deze systematiek worden de taakvelden belast waarmee een integrale kostprijs toerekening tot stand zal/kan komen.

E. Bedrijfsvoering

De paragraaf betreffende de bedrijfsvoering geeft ten minste inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Inleiding

De verantwoordelijkheid voor de bedrijfsvoering ligt bij de gemeenschappelijke regeling MijnGemeenteDichtbij. De informatie hierover is terug te vinden in de begroting 2018 van GR MijnGemeenteDichtbij.

Een aantal in het oog springende onderwerpen wordt hier verder toegelicht.

Organisatieontwikkeling

Begin april 2016 is de nieuwe organisatie van start gegaan. In deze organisatie hebben de programmanagers de rol van leidinggevende gekregen. Na de eerste evaluatie afgelopen zomer is hierover gesproken met de burgemeesters en het Dagelijks bestuur van MijnGemeenteDichtbij. In de praktijk van het afgelopen jaar blijkt dat de programmamanager veel verschillende taken hebben: personele en organisatorische taken, sturing geven aan strategische ontwikkeling en zorgen voor goede onderlinge afstemming tussen de teams en programma's. Deze combinatie bleek te veel gevraagd. Daardoor lukt het niet om (voldoende) aandacht te geven aan medewerkers en hebben programmamanager onvoldoende ruimte om op strategisch niveau te opereren met overstijgende programma's in de organisatie. (Functioneren in een moderne maatschappij, optimaliseren van de interne organisatie en het samenvoegen/harmoniseren van twee organisaties).

In het laatste kwartaal van 2016 is er een voorstel gedaan tot bijstelling in de aansturing en is besloten door directie en het Dagelijks bestuur om de leidinggevende rol te verschuiven van de programmamanager naar de teammanager waarbij de nieuwe teammanager direct worden aangestuurd door de directie. De organisatie blijft plat en de teams en teamleden blijven hierbij zo de belangrijkste bouwstenen van onze organisatie. Het voornemen is de wijziging in de aansturing in te laten gaan na het eerste kwartaal dit jaar. In de laatste maanden van 2016 is gewerkt aan een zorgvuldige uitwerking, samen met programmamanager en teamregisseurs, de ondernemingsraad en het Dagelijks bestuur.

Per saldo leidt de organisatieaanpassing tot een uitbreiding van de formatie van 3 teammanager (aantal teams is uitgebreid van 17 tot 20), 1 directiesecretaris en 1 directeur tot vooralsnog 1 januari 2020. Daarnaast leidt de aangepaste rol van de teammanager tot een aanpassing van de waardering van deze functie.

Personeel en Organisatie

Binnen de organisatie MijnGemeenteDichtbij is vanaf de start veel ingezet op zelfsturing van teams. Er zijn diverse sessies geweest waarbij alle medewerkers zelf aan de slag zijn gegaan met het uitwerken van thema's rondom zelfsturing. Deze ontwikkeling wordt in de komende periode verder voortgezet met vervolgssessies voor alle (nieuwe) teams.

Vanuit HR zullen beleidsterreinen verder worden uitgewerkt om onze organisatie verder te ontwikkelen. Te denken valt aan ziekteverzuimbegeleiding, nieuwe manieren van werving en selectie, werktijden regeling, opleidingsmogelijkheden, beoordeling en persoonlijke ontwikkeling. Verder is in 2017 een start gemaakt met het opzetten van een strategische personeelsplanning (SPP) per team. Hierbij wordt naar de ontwikkeling van medewerkers gekeken vanuit de visie over het werkveld binnen het team maar ook daarbuiten. Vanuit het SPP worden plannen gemaakt met medewerkers voor om- en bijscholing en bekeken of medewerkers op de juiste plek in de organisatie zitten en mee kunnen met de organisatie ambities.

Veranderprogramma 'Anders Samenwerken'

De organisatie MijnGemeenteDichtbij wil transformeren naar een innovatieve werkomgeving waarin we van buiten naar binnen werken en we op excellente en efficiënte wijze samenwerken met elkaar en met burgers en bedrijven.

Met een dienstverlening waarbij we waar mogelijk, snel reageren, transparant zijn, bereikbaar zijn, service verlenen, burgers en bedrijven de wijze van dienst verlenen laten bepalen en we intensief met hen samenwerken. Burgers en ondernemingen kunnen via internet altijd terecht bij de gemeenten en daarmee de hele overheid, waarbij zij zelf bepalen welke producten zij afnemen, waar zij die afnemen en hoe ze die afnemen. En waarbij zij regie voeren op beschikbaarstelling van hun eigen gegevens.

De innovatieve werkomgeving moet een efficiënte collegiale samenwerking opleveren waarin zelfsturing, flexibiliteit en bereikbaarheid leidende aspecten zijn. We zijn mobiel en kunnen tijd- en plaats-onafhankelijk werken. Onze werkplek zal steeds vaker buiten bij burgers en bedrijven liggen. Desondanks zijn we maximaal bereikbaar voor elkaar en voor burgers en kunnen we slim informatie uitwisselen. Onnodige processen en processtappen laten we vervallen.

Met deze omvangrijke veranderslagen gaan we onze ambities en strategische doelen realiseren, die zijn vastgelegd in het Bedrijfsplan, de Dienstverleningsvisie en de I-visie.

Verder worden in 2017 en 2018 op het terrein van I&A en informatievoorziening slagen gemaakt. Wettelijke verplichtingen, vastgelegd in het programma van BZK 'Digitaal 2017' en de wet GDI (Generieke Digitale Infrastructuur, 2017) verplichten gemeenten om per 1 januari 2018 hun dienstverlening aan burgers en bedrijven digitaal te kunnen verzorgen. Dienstverleningsprocessen moeten uniform en gebruikersvriendelijk zijn ingericht, met de juiste informatievoorziening en volledige digitale afhandeling. Het programma Digitale Agenda 2020 wordt in 2018 verder geïmplementeerd. Hierbij wordt de koers van de VNG gevolgd.

De baten van het veranderprogramma bestaan uit de realisatie van onze ambities en zijn met name kwalitatief van aard. De echte inverdienbesparingen zoals formatievermindering en vermindering van ICT-lasten moeten in de komende jaren gerealiseerd gaan worden. De veranderopgave draagt verder aan bij het verbeteren van onze processen, waardoor ze verkort en daardoor goedkoper worden. Op termijn zal dit tot structurele lastenvermindering leiden. Samenvattend zijn de kwalitatieve baten:

- we werken beter samen met burgers en bedrijven in onze gemeenten;
- we werken beter samen met onze ketenpartners;
- we werken (op termijn) efficiënter en effectiever;
- het maakt ons werk aangenamer en makkelijker;
- het draagt bij aan de vijf K's (Kwaliteit omhoog, Kort bij inwoners, Kosten beheersing, Kwetsbaarheid verminderen, Kleur lokaal behouden);
- het veranderprogramma is een vliegwiel voor de organisatieverandering en geeft een impuls aan het proces van zelfsturing;
- het is vernieuwend en het verbindt.

Daarnaast staan de volgende ontwikkelingen op het programma:

- NUP/NHR (basisregistratie handelsregister);
- E-facturering vanaf november 2018 moeten we e-facturen gaan ontvangen en versturen;
- Digitalisering Planning&Control proces.

Huisvesting

Medio 2016 is de organisatie ondergebracht binnen de gebouwen van beide gemeenten. De organisatie hanteert het flexibel werken concept. Onderzocht wordt op welke wijze het meest efficiënt gebruik kan worden gemaakt van de diverse gebouwen. Ook wordt hierbij meegenomen de gevolgen voor de huisvesting van onze ambtelijke organisatie vanwege de eventuele ombouw van een deel van het gemeentehuis van Sint-Michielsgestel tot multifunctionele accommodatie. Op dit moment wordt de haalbaarheid hiervan onderzocht en de politieke besluitvorming op basis hiervan vindt later dit jaar plaats.

Informatieveiligheid

Informatiebeveiliging is het middel om informatieveiligheid te bereiken. Het doel hierbij is dat de overheid een betrouwbare partner is richting inwoners, organisaties en ketenpartners. Gemeente Boxtel volgt hierbij de overheidsbrede aanpak volgens de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO).

In 2017 lag de focus op het implementeren van de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (Ensia).

Met Ensia verantwoorden we ons op het gebied van informatiebeveiliging horizontaal vanuit de verschillende processen, via het management en college naar de raad.

Daarnaast is er vanuit de processen en verschillende auditgebieden een verticale verantwoording richting externe toezichthouders.

In 2018 ligt de focus op het verder uitwerken en implementeren van informatiebeveiligingsmaatregelen en bewustwording rondom veiligheid en privacy.

Daarnaast zal de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG of EPV) organisatie breed worden geïmplementeerd en geborgd.

F. Verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Bestuurlijk belang betekent zeggenschap uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur of uit hoofde van stemrecht.

Onder deelneming wordt verstaan een participatie in een besloten of naamloze vennootschap, waarin de gemeente aandelen heeft.

Van een financieel belang is sprake als bij een faillissement van de verbonden partij het ter beschikking gestelde bedrag niet verhaalbaar is en als er aansprakelijkheid bestaat tot een bepaald bedrag als de verbonden partij zijn verplichtingen niet nakomt.

In deze paragraaf wordt de visie beschreven met betrekking tot verbonden partijen.

Dit is van belang, omdat de verbonden partijen beleid uitvoeren dat tot de verantwoordelijkheid van de gemeente behoort. Daarnaast levert de gemeente een financiële bijdrage aan de verbonden partij en is er een financieel risico.

Boxtel is deelnemer in Gemeenschappelijke Regelingen en heeft daarnaast aandelen in privaatrechtelijke ondernemingen.

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten zoals dat geldt op 1 juli 2016, is over de paragraaf verbonden partijen het volgende opgenomen:

1. De paragraaf betreffende de verbonden partijen bevat ten minste:

a. de visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;

b. de lijst van verbonden partijen, die wordt onderverdeeld in:

1°. gemeenschappelijke regelingen;

2°. vennootschappen en coöperaties;

3°. stichtingen en verenigingen, en,

4°. overige verbonden partijen;

c. de lijst van verbonden partijen.

2. In de lijst van verbonden partijen wordt ten minste de volgende informatie opgenomen:

a. de wijze waarop de provincie onderscheidenlijk de gemeente een belang heeft in de verbonden partij en het openbaar belang dat ermee gediend wordt;

b. het belang dat de provincie onderscheidenlijk de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar

c. de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;

d. de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar;

e. de eventuele risico's, als bedoeld in artikel 11, eerste lid, onderdeel b, van de verbonden partij voor de financiële positie van de provincie onderscheidenlijk gemeente.

Zie de bijgaande lijst met gemeenschappelijke regelingen. Let op: van verschillende gemeenschappelijke regelingen hebben wij nog geen gegevens over 2018, daarvoor in de plaats zijn de begrotingscijfers van 2017 of de jaarrekeningcijfers van 2016 ingevuld.

Belangrijk: een risico, dat door de betreffende gemeenschappelijke regelingen niet wordt onderkend maar voor de gemeente wél een risico vormt, is het niet tijdig aanleveren van een vastgestelde begroting en jaarstukken. Dit kan leiden tot een opschorting van de uitkering vanuit het Gemeentefonds.

Hierna volgt een lijst van de verbonden partijen waaraan Boxtel deelneemt.

Gemeenschappelijke regelingen

1. Stadsgewest 's-Hertogenbosch
2. GGD hart voor Brabant
3. Veiligheidsregio BN
4. RAV
5. WSD
6. Omgevingsdienst Brabant Noord
7. Samenwerkingsorganisatie MijnGemeenteDichtbij

Deelneming in naamloze vennootschappen

1. Bank Nederlandse Gemeenten
2. Brabant Water NV.

Deelneming in verenigingen

1. Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)

Deelneming in Stichtingen/Coöperatie

1. Stichting Administratiekantoor Dataland
2. Stichting AgriFood Capital

Naam en vestigingsplaats	Activiteit, Visie en beleidsvoornemens	Gemeentelijk belang [Gemeentelijke bijdrage en bestuurlijke invloed]	Financiële gegevens GR [Vermogen en resultaat]		
1. Stadsgewest 's-Hertogenbosch Postbus 103 5480 AC Schijndel	Activiteit: beheer voormalige stortplaats de Vlagheide Visie: beheer tot overdracht aan de provincie Beleidsvoornemens: spoedige afbouw bevorderen tegen zo laag mogelijke kosten.	De burgemeester is lid van het algemeen bestuur. De gemeente levert geen bijdrage. De bijdrage aan de bestuurskosten wordt betaald uit de reserves van het Stadsgewest. Deelnemingspercentage is 8,7%		1-1-2018	31-12-2018
			EV	€ -5.261.000	€ -5.261.000
			VV	€ 119.000	€ 0
			Bedrijfsresultaat 2018 € -13.000		
			Financieel risico: € 240.000 [bepaald door een terugbetalingsverplichting van 8,7% van € 2,767 miljoen] en afgedekt door een voorziening.		
2. GGD Hart voor Brabant Postbus 3024 5003 DA Tilburg	Activiteit: een bijdrage leveren aan de publieke gezondheidszorg; Visie: Door samenwerking in de vorm van een openbaar lichaam de publieke gezondheidszorg inclusief jeugdgezondheidszorg behartigen; Beleidsvoornemens: de samenwerking continueren	De portefeuillehouder Volksgezondheid, de heer E. v.d. Broek, is lid van het algemeen bestuur. De gemeentelijke bijdrage aan de GGD over 2018 bedraagt: - basispakket € 954.388 - lokaal accent € 75.023 - Per inwoner € 31,12 Deelnemingspercentage Boxtel is 2,97%.		1-1-2018	31-12-2018
			EV	€ 10.137.000	€ 9.652.000
			VV	€ 2.559.000	€ 1.410.000
			Bedrijfsresultaat 2018 € 0		
			Financieel risico: € 0,00 Het weerstandsvermogen is ruim voldoende om de risico's te dekken en is in overeenstemming met afspraken in het algemeen bestuur.		
3. Veiligheidsregio Brabant-Noord Postbus 218 5201 AE 's-Hertogenbosch	Activiteit: doelmatige voorbereiding en uitvoering van georganiseerde en gecoördineerde, waar mogelijk integrale hulpverlening door brandweer, geneeskundige hulpverlening en	De burgemeester is lid van het algemeen bestuur. Boxtel betaalt over 2018 een totale		1-1-2018	31-12-2018
			EV	€ 7.238.000	€ 7.238.000
			VV	€ 20.787.000	€ 19.538.000

Naam en vestigingsplaats	Activiteit, Visie en beleidsvoornemens	Gemeentelijk belang [Gemeentelijke bijdrage en bestuurlijke invloed]	Financiële gegevens GR [Vermogen en resultaat]		
	gemeenschappelijk meldcentrum. Visie: Samenwerking versterkt de mogelijkheden van gecoördineerde en georganiseerde hulpverlening; Beleidsvoornemen: De samenwerking in de Veiligheidsregio Brabant-Noord continueren.	bijdrage van € 1.380.916 Deelnemingspercentage is 4,4%	Bedrijfsresultaat 2018: € 0,00 Financieel risico: € 0,00 Het verzamelde weerstandsvermogen is in de lijn met de afspraken in het Algemeen bestuur: € 2.104.000		
4. Regionale Ambulance-voorziening Brabant Midden – West - Noord (RAV); Postbus 3024 5003 DA Tilburg	Activiteit: Het verzorgen van ziekenvervoer en noodhulp ambulancevervoer; Visie: door samenwerking kunnen professionele en betaalbare ambulancediensten worden verzorgd. Beleidsvoornemen: de samenwerking RAV ongewijzigd voortzetten	Portefeuillehouder volksgezondheid, de heer E. v.d. Broek, is lid van het algemeen bestuur. Er wordt geen bijdrage van de gemeenten gevraagd. Alle gemeentelijke bijdragen zijn terug betaald. In de GR RAV is vastgelegd: De gemeenten zullen er steeds zorg voor dragen dat het openbaar lichaam te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. Hoewel er geen bijdragen van de gemeenten in de exploitatie worden gevraagd, blijven de gemeenten drager van het financieel risico. Dit risico is gebaseerd op de verdeelsleutel naar rato van inwonersaantallen.		1-1-2018	31-12-2018
			EV	€ 12.480.000	€ 12.453.000
			VV	€ 6.194.000	€ 14.394.000
			Bedrijfsresultaat: € 0,00 (na mutatie reserve onderhouden panden) Financieel risico: € 4.000.000 Weerstandsvermogen is, met een eigen vermogen van ruim € 12 miljoen voldoende voor financieel risico.		
5. WSD Postbus 173 5280 AD Boxtel	Activiteit: Gezamenlijke uitvoering van de sociale werkvoorziening en overige gesubsidieerde arbeid	De portefeuillehouder Sociale zaken en integratie de heer E. v.d. Broek is lid van het algemeen Bestuur van de WSD		1-1-2018	31-12-2018

Naam en vestigingsplaats	Activiteit, Visie en beleidsvoornemens	Gemeentelijk belang [Gemeentelijke bijdrage en bestuurlijke invloed]	Financiële gegevens GR [Vermogen en resultaat]		
	Visie: Door samenwerking kan professionele begeleiding naar aangepast werk tegen betaalbare kosten worden gerealiseerd. Beleidsvoornemen: De samenwerking voortzetten en waar mogelijk in het kader van social return werkgelegenheid scheppen voor mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt.	De bijdrage van de gemeente Boxtel over 2018 bedraagt € 48.697. Het deelnemingspercentage is 21,8%	EV	€ 17.322.000	€ 17.962.000
			VV	€ 156.000	€ 156.000
			Bedrijfsresultaat 2018: € 640.000 (na resultaatbestemming)		
			Financieel risico: € 0,00 Het weerstandsvermogen van ruim € 18.3 miljoen is ruimschoots voldoende voor het financieel risico.		
6. Omgevingsdienst Brabant Noord Postbus 88 5430 AB Cuijk	Activiteit: Het verzorgen van adequate advisering op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving bij bedrijven. Visie: Met samenwerking kan deskundigheid worden gebundeld en eenduidige uitvoering worden gegeven aan toezicht en handhavingstaken Beleidsvoornemen: De samenwerking voortzetten en waar mogelijk uitbreiden.	Portefeuillehouder Ruimtelijke ontwikkeling, de heer H. van Wanrooij is lid van het Algemeen Bestuur. De gemeentelijke bijdrage Boxtel: - Basistaken € 254.500 - Verzoektaken € 32.500 - Collectieve taken € 23.000 - Klachten € 2.800 - SSiB € 2.800		1-1-2018	31-12-2018
			EV	€ 6.052.000	€ 5.425.000
			VV	€ 12.602.000	€ 12.433.000
			Bedrijfsresultaat 2018: € - 600.000 (voor resultaatbestemming) ODBN gaat € 627.000 inzetten vanuit de reserve voor dekking.		
			Financieel risico: € 630.000 De beschikbare weerstandscapaciteit is € 200.000		

Naam en vestigingsplaats	Activiteit, Visie en beleidsvoornemens	Gemeentelijk belang [Gemeentelijke bijdrage en bestuurlijke invloed]	Financiële gegevens GR [Vermogen en resultaat]		
7. Samenwerkingsorganisatie MijnGemeenteDichtbij Markt 1 5281 DA Boxtel	Activiteit: De Samenwerkingsorganisatie levert de ambtelijke ondersteuning voor de gemeenten Boxtel en Sint-Michielsgestel Visie: De organisatie wil hoogwaardig en efficiënte diensten verlenen aan burgers, ondernemers en het bestuur van de deelnemende gemeenten Beleidsvoornemen: Aan de samenwerkingsorganisatie met ingang van 1 januari 2016 de gemeentelijke dienstverlening opdragen.	Het Algemeen bestuur wordt gevormd door beide colleges. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter van het college en één wethouder. Voor Boxtel zijn burgemeester M. Buijs en wethouder P. v.d Wiel aangewezen als lid van het DB. De bijdrage van Boxtel aan MijnGemeenteDichtbij over 2018 is € 16,719 miljoen. (Aandeel 53,85%) De samenwerkingsorganisatie heeft een financiële taakstelling om structureel 9% te bezuinigen op de kosten van bedrijfsvoering.		1-1-2018	31-12-2018
			EV	€ 0	€ 0
			VV	€ 3.897.000	€ 3.697.000
			Bedrijfsresultaat 2018: € 0,00		
			Financieel risico: het jaarresultaat wordt verrekend met de deelnemers.		

Vennootschap	Activiteit, Visie en beleidsvoornemens	Gemeentelijk belang Gemeentelijke bijdrage en bestuurlijk invloed)	Financiële gegevens Vennootschap * Rekeningcijfers 2016		
1. NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) Postbus 30305 2500 GH Den Haag	Activiteit: verleent bancaire diensten; Visie: de gemeente neemt deel aan en bankiert bij voorkeur bij een financiële instelling die bekend is met het lokaal openbaar bestuur en die als zodanig van financiële soliditeit getuigt in de vorm van een triple-A rating. Beleidsvoornemen: gelet op de wijze waarop BNG het openbaar belang behartigt, laten wij het aandelenbezit BNG zijn duurzame karakter behouden. Er is geen aanleiding om van huisbankier te veranderen	De gemeente Boxtel is houder van 53.385 aandelen met een nominale waarde van € 2,50 per aandeel. Totaal uitstaande aandelen: 55.690.720 De gemeente wordt bij de Algemene vergadering voor Aandeelhouders vertegenwoordigd door de burgemeester. De nettowinst na belastingen over 2016 bedroeg € en € wordt aan dividend uitgekeerd. Er vindt een dividend-payout plaats van € 1,0235 per aandeel. (2014: € 0,57) De gemeente heeft 12 langlopende leningen afgesloten met BNG.		1-1-2016	31-12-2016
			EV	€ 4.163.000	€ 4.486.000
			VV	€145.348.000	€149.514.000
			Bedrijfsresultaat 2016: € 369.000.000		
			Financieel risico: € 133.642,50 (aankoop aandelen), maar waarde aandelen is veel groter		
2. Brabant Water Postbus 1068 5200 BC 's-Hertogenbosch	Activiteit: Brabant Water produceert, transporteert en levert water voor huishoudelijk en industrieel gebruik. Zodoende heeft Brabant Water een belangrijke functie in de openbare drinkwatervoorziening. Visie: De gemeente neemt als aandeelhouder deel in de NV. Brabant Water. Beleidsvoornemen: Er bestaat geen voornemen om de huidige positie in de NV. Brabant Water te wijzigen.	De gemeente is houder van 27.694 aandelen (nominaal á 0,10) = € 2.769,40. De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente bij de AvA. Deze bevoegdheid kan worden gemandateerd.		1-1-2016	31-12-2016
			EV	€524.465.000	€560.451.000
			VV	€397.332.000	€399.576.000
			Bedrijfsresultaat 2016: € 35.987.000		
			Financieel risico: € 2.769,40 (aankoop aandelen)		

Stichting	Activiteit, Visie en beleidsvoornemens	Gemeentelijk belang Gemeentelijke bijdrage en bestuurlijk invloed)	Financiële gegevens Stichting • jaarrekening 2016		
1. Stichting Administratiekantoor Dataland Noothoven van Goorstraat 11d 2806 RA Gouda	Activiteit: Dataland verzorgt de toegankelijkheid van gemeentelijk vastgoed, geo- en WOZ-informatie voor publieke en private afnemers in Nederland. Visie: deelname is niet anders te zien dan een vorm van samenwerking tussen gemeenten ter behartiging van het openbaar belang met als resultaat efficiëntie en kennisvoordelen op het gebied van de toegankelijkheid van overheidsinformatie, overheidsloket, e-gouvernement, dienstverlening, transparante en betrouwbare overheid en stroomlijning van basisgegevens. Beleidsvoornemen: gelet op de wijze waarop Dataland het openbaar belang ten aanzien van Geo- en WOZ informatie dient, bestaat het voornemen om deze samenwerking te continueren.	De gemeente is als houder certificaten participant in de certificaathouders-vergadering. De gemeente is houder van 13.000 certificaten van aandelen Dataland BV á € 0,10 per certificaat Jaarlijks wordt een vergoeding aan deelnemende gemeenten uitgekeerd voor het leveren van de gemeentelijke gegevens.		1-1-2016	31-12-2016
			EV	€ 948.912	€ 846.646
			VV	€ 0	€ 0
			Bedrijfsresultaat 2016: € -131.312		
			Financieel risico: Het financieel risico is laag en beperkt zich tot het in certificaten geïnvesteerde bedrag. Dat betrof een eenmalige storting. Er zijn geen jaarlijkse kosten van deelname.		
2. Stichting AgriFood Capital Onderwijsboulevard 225 5223 DE 's-Hertogenbosch	Activiteit: het versterken van de regio op AgriFoodgebied door samenwerking tussen overheden, bedrijfsleven en onderwijs. Visie: Deelname aan AgriFood Capital betekent een kans op een sterke impuls voor de economische en sociale ontwikkeling van de regio Beleidsvoornemen: Deelname voor ten minste 3 jaren. Zonder nadere besluitvorming	De burgemeester is lid van de bestuurlijke regiegroep AgriFood Capital valt onder de portefeuille van wethouder E. v.d. Broek De deelnemende gemeenten vormen een regiofonds waaruit AgriFood Capital wordt bekostigd. De gemeenten betalen een bijdrage		1-1-2016	31-12-2016
			EV	€ -90.106	€ 333.303
			VV	€ 0	€ 0
			Bedrijfsresultaat 2016: € 423.409		

Stichting	Activiteit, Visie en beleidsvoornemens	Gemeentelijk belang (Gemeentelijke bijdrage en bestuurlijk invloed)	Financiële gegevens Stichting • jaarrekening 2016
	eindigt de deelname einde 2015.	van € 3 per inwoner per jaar gedurende 3 jaar. Voor Boxtel betekent dit een bijdrage van ongeveer € 90.000 per jaar. Overige financiële informatie ontbreekt.	Financieel risico: geen compensatie voor de inleg

G. Grondbeleid

Grondbeleid is beleid gericht op het realiseren van gewenste veranderingen in het grondgebruik en het handhaven van het bestaande grondgebruik vanuit de beleidsdoelstellingen van de gemeente. Grondbeleid is een middel om andere beleidsdoelen van de gemeente te realiseren op het gebied van bijvoorbeeld woningbouw, economie, natuur en recreatie.

In de paragraaf Grondbeleid komen de volgende punten aan de orde:

- een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- de beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

(Bovenstaande punten zijn gebaseerd op artikel 16 van het BBV)

Visie

Het grondbeleid is een middel om het ruimtelijke beleid te kunnen voeren en kan tevens worden gebruikt voor regulering van het volkshuisvestingsbeleid. Grondbeleid is beleid dat gericht is op het realiseren van de gewenste verandering in het grondgebruik en het handhaven van het bestaande grondgebruik vanuit de (overwegend ruimtelijke) beleidsdoelstellingen van de gemeente. Grondbeleid is zodoende een middel om andere beleidsdoelen van de gemeente te realiseren op het gebied van woningbouw, diverse voorzieningen, economie, natuur en recreatie.

Binnen het grondbeleid is de grondexploitatie het proces van productie en prijsvorming van bouwrijpe en woonrijpe grond en het ervoor zorg dragen dat deze grond op het juiste tijdstip op de markt komt. Grondexploitatie is voornamelijk de financieel economische kant van grondbeleid. Het is een langdurig proces met vaak grote financiële risico's.

Het doel van grondbeleid is het gemeentelijk beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit, wonen, economie, bereikbaarheid, duurzaamheid etc. concreet toe te passen in projecten. Aan de andere kant moet een project financieel en qua risicoprofiel haalbaar zijn. Zonder deze balans komt een project niet verder dan de tekentafel. Het maakt hierbij niet uit of het project door de gemeente dan wel andere initiatiefnemers gerealiseerd wordt.

Naast het inhoudelijke beleid hebben ook de specifieke kenmerken van een project invloed op de financiële en de beleidsinhoudelijke haalbaarheid. Projecten waar binnen de bebouwde kom geherstructureerd of getransformeerd moet worden zijn vanwege de hogere verwervingskosten moeilijker financieel haalbaar te maken dan projecten in uitbreidingslocaties. Daarnaast kunnen de locatie-specifieke kenmerken ook bepaalde kansen of belemmeringen bieden voor beleidsinhoudelijke doelstellingen. De kunst is om zo goed mogelijk gebruik te maken van de kansen omdat hiermee een optimum ontstaat tussen de inzet van (financiële) middelen en het maatschappelijke resultaat.

Om in deze tijd haalbare projecten te kunnen realiseren moeten er gedurende de planvorming belangrijke keuzes gemaakt worden. Dit betekent feitelijk dat niet alle ambities en doelstellingen die voortkomen uit inhoudelijk beleid in zijn geheel in elk project toegepast kunnen worden

Nota Grondbeleid

Op basis van de realisaties binnen de lopende grondexploitaties zijn deze, conform de huidige Nota Grondbeleid, doorgelicht en geactualiseerd. In juni 2016 is de Nota Grondbeleid 2016 – 2020 vastgesteld. De Nota Grondbeleid 2016 – 2020 geeft invulling aan de aanbevelingen van de rekenkamercommissie.

Sinds eind 2014 is als gevolg van aantrekkende economische groei, de verkoop van zowel woningbouw- als bedrijfskavels weer toegenomen. Daarnaast is duidelijk dat de gemeente voor het komende decennium kwantitatief en kwalitatief een behoorlijke ruimtelijke opgave heeft. De gemeente zal diverse afwegingen moeten maken op welke manier de ruimtelijke opgave en het vigerende beleid op de thema's

wonen en duurzaamheid de komende jaren worden ingevuld. De Nota Grondbeleid 2016 – 2020 dient hierbij als kader en handreiking.

Exploitatieopzetten

In de structuurvisie worden de beleidsvoorwaarden vastgelegd op welke wijze plannen inhoud krijgen. De grondexploitatie wordt door de raad vastgesteld, waarbij de daadwerkelijke uitvoering is gedelegeerd aan het college van Burgemeester en Wethouders. Het college legt verantwoording af in de jaarrekening. In de periodieke bestuursrapportages worden mutaties (zowel in positieve als negatieve zin), welke effect hebben op het geprognosticeerde eindresultaat onder de aandacht gebracht.

Financiële sturing grondbedrijf

De laatste jaren heeft de grondexploitatie het moeilijk gehad vanwege aanhoudende slechte economische omstandigheden. In 2014 – 2015 heeft een kentering plaatsgevonden op de woningmarkt en sinds deze tijd heeft de woningmarkt zich positief ontwikkeld. Wanneer de economie zich positief blijft ontwikkelen zal in de komende jaren de vraag naar woningen toenemen.

Om de financiële risico's in het grondbedrijf te beperken is het van het grootste belang dat er voortgang geboekt wordt in de projecten. In eerste instantie dienen de gronden binnen de projecten de juiste bestemming te krijgen om vervolgens verkocht te kunnen worden aan particulieren, bedrijven, woningbouwcorporaties en projectontwikkelaars. Bij grondverkoop door het grondbedrijf neemt de omvang van de financiële risico's af. De focus van het grondbedrijf zit dus op bestemmen en verkopen van gronden.

Voortgang van de exploitaties

Woningbouwlocaties

Princenlant

De voortgang in fase 4 van het project is volledig gestagneerd. Voorstellen van de projectontwikkelaar, liggen financieel en ruimtelijk dusdanig ver van de in het verleden gemaakte afspraken dat hier geen akkoord over bereikt kan worden.

De gemeente heeft een samenwerkingsovereenkomst (2003) met de projectontwikkelaar die niet in deze situatie voorziet. Hierdoor is een impasse ontstaan. Op dit moment zijn gesprekken gaande met de ontwikkelaar.

In Goede Aarde

De laatste beschikbare kavels binnen het plan In Goede Aarde zijn aangeboden. In Zonnegoed/Zonnestralen zijn 6 kavels verkocht aan een projectontwikkelaar ter realisatie van vier vrijstaande woningen en één twee-onder-een-kap woning. De kavels aan de Munselse Hoeve zijn na de verkoopprocedure via loting toegewezen. Hier worden 10 vrijstaande woningen gerealiseerd en één twee-onder-een-kap woning.

Aan de afwerking van de centrale as wordt gewerkt. Ook de aanleg/herinrichting van het Klaverblad en de ontsluiting van de wijk via de Schijndelseweg is ter hand genomen.

Bedrijventerreinen

Vorst

Gesprekken vinden plaats met geïnteresseerde partijen voor de afname van de resterende grond op Vorst A. De uitgifte van gronden in Vorst B is nog niet gestart. Voor dit deel dient nog een bestemmingsplan te worden opgesteld. Intern en met de provincie vinden overleggen plaats om tot een geschikte thematische invulling te komen voor vorst B (inzet Greentech).

Spoorzone

De locatie Bedrijventerrein Spoorzone ligt tussen het spoortraject Eindhoven - 's-Hertogenbosch en de Van Salmstraat ter hoogte van het station Boxtel. Het plan omvat ongeveer 1,3 ha uitgeefbaar bedrijventerrein. In 2017 wordt de uitgifte actief ter hand genomen.

Verwachte resultaten

De financiële resultaten van de grondexploitatieprojecten laten een gemengd beeld zien. De verwachte eindresultaten van de lopende projecten zijn verbeterd. Dit is met name veroorzaakt door de op basis van BBV-regelgeving verlaagde disconteringsvoet naar 2%.

Bij ongewijzigde uitvoering conform planning en raming dienen de voorzieningen tot en met 2023 stapsgewijs verhoogd te worden met in totaal ca. € 1,5 miljoen.
Om deze resultaten de goede kant op te sturen is het van belang om voortgang te boeken in de projecten. Een bestemming voor Vorst B en uitgaven van bedrijfskavels op Spoorzone kunnen zorgen voor betere resultaten en minder financiële risico's.

Ontwikkeling complexen grondexploitaties (bedragen x € 1.000)

Complex	Boekwaarde per 31-12-2016*	Nog te maken kosten	Nog te realiseren opbrengst	Eind boekwaarde*	In het jaar	Genomen verlies voorziening
Bouwgronden in exploitatie						
In Goede Aarde	-3.856	1.240	3.038	-2.058	2018	-1.978
Princenlant	-1.083	956	1.538	-501	2018	-481
Bedrijventerrein Vorst	-8.516	7.705	11.769	-4.452	2023	-3.875
Spoorzone Ladonk	-5.574	1.147	2.100	-4.621	2019	-4.354

* - = nadelig; + = voordelig

De genomen verliesvoorziening per complex is gelijk aan het verwachte eindresultaat op basis van netto contante waarde per 31 december 2016.

De vier overgebleven grondexploitaties worden naar verwachting afgesloten tussen 2018 en 2023.

Voorraad Gronden en hulpstoffen

De Voorraad Gronden en hulpstoffen betreft alleen nog perceel het Rondutje. Zolang dit perceel in beheer is en er nog geen ontwikkeling op plaatsvindt zijn deze gronden zichtbaar op de balans en worden de jaarlijkse rente en beheerslasten ten laste van de reserve Grondexploitatie gebracht.

Risico's versus kansen

Risico's

De financiële risico's in de grondexploitaties komen vooral tot uiting bij vertraging van de verschillende projecten. Over de hoge voorinvesteringen wordt elk jaar rente betaald. Wanneer een project één jaar vertraagt moet er één jaar extra rente betaald worden, daarnaast is er voor één jaar extra aan plankosten benodigd. De voorinvesteringen moeten terugverdiend worden door middel van grondverkoop.

De risico's die ten grondslag liggen aan vertragingen zijn globaal onder te verdelen in:

- verwervingsrisico's
- realisatie risico's
- afzetrisico's.

Verwervingsrisico's

Dit type risico is zeer beperkt in de gemeente Boxtel.

Realisatie risico's

Nog in procedure te brengen bestemmingsplannen, zoals Vorst B, kunnen vertragingen veroorzaken. Daarnaast dienen de terreinen op tijd bouwrijp gemaakt te worden zodat de kavels ook daadwerkelijk kunnen worden uitgegeven.

Afzetrisico's

Voor alle exploitaties is inzichtelijk welke maatregelen nog getroffen moeten worden om gronden uit te geven. Dit is doorvertaald in de lopende exploitaties en betekent dat als alles volgens plan verloopt er in 2018 hogere opbrengsten uit grondverkoop te verwachten zijn. Door middel van taxaties wordt gezorgd dat de te verkopen kavels marktconform aangeboden worden. Desalniettemin blijft het risico bestaan dat de uitgifte langzamer verloopt dan gepland. Hier ligt een uitdaging, actief de markt op en zorgen dat gronden afgezet worden, daar waar nodig in samenwerking met de ontwikkelaar.

Reserve Grondexploitatie en Voorzieningen

De reserve Grondexploitatie dient als buffer voor de risico's in de grondexploitatie. Gezien de te verwachten resultaten in de komende jaren, blijft de omvang van de reserve beperkt.

Overzicht reserve Grondexploitatie (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2017	2018	2019	2020	2021	2022
stand reserve 1-1	203	0	219	209	295	211
onttrekkingen:	214	218	172	82	84	203
toevoegingen:	11	437	162	168	-	-
stand reserve 31-12	0	219	209	295	211	8

De voorzieningen grondexploitaties bedragen per 1 januari 2017 € 10,6 miljoen. In het overzicht hierna wordt de voorziening per exploitatie weergegeven.

Exploitatiesaldo per 31-12-2016 (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
In Goede Aarde	-1.978	-2.018	-2.058					
Princenlant	-481	-491	-501					
Bedrijvent.Vorst	-3.875	-3.952	-4.031	-4.111	-4.193	-4.277	-4.362	-4.452
Spoorzone Ladonk	-4.354	-4.441	-4.530	-4.621				

Bij afsluiting van een complex valt de voorziening vrij ter afboeking van de negatieve boekwaarde. Omdat in 2018 In Goede Aarde en Princenlant worden afgesloten, vallen de twee betreffende verliesvoorzieningen dan vrij.

meewerken? hier doen we het van.

**Financiële begroting 2018
en meerjarenramingen 2019-2021**

meewerkend

boxtel

1. Samenvattend overzicht ontwikkeling begrotingssaldo

Op 11 juli heeft de raad het dekkingsplan voor deze nieuwe begroting vastgesteld. Tevens is de schijf voor het jaar 2017 als eerste bestuursrapportage vastgesteld. Voor een nadere toelichting voor de hierin opgenomen ontwikkelingen wordt verwezen naar de betreffende raadstukken. Samenvattend is sprake van de volgende ontwikkeling van het begrotingssaldo.

Ontwikkeling begrotingssaldo	2018	2019	2020	2021
(bedragen x € 1.000)				
Begrotingssaldo vorige begroting	271	636	980	1.876
Mutaties dekkingsplan 2018-2021:				
Autonome ontwikkelingen	-745	-892	-523	-54
Nieuw beleid	-1.239	-814	-518	-515
Inzet taakstellingen	618	985	61	
Verrekening met Algemene reserve	1.095	85		
Begrotingssaldo	0	0	0	1.307

De positieve begrotingssaldi 2018-2021 zoals die naar voren kwamen bij de tweede bestuursrapportage 2016 zijn niet toegevoegd aan het begrotingssaldo, maar toegevoegd aan de Algemene reserve. Dit vanwege het besluit om vooreerst de Algemene Reserve op niveau te brengen. Bij het dekkingsplan 2018-2021 is voor de jaren 2018 en 2019 een beroep op de Algemene reserve gedaan om het begrotingssaldo voor die jaren op € 0 te krijgen.

2. Uitgangspunten en grondslagen begroting 2018 en meerjarenramingen 2019-2021

In het op 11 juli 2017 vastgestelde dekkingsplan 2017-2021 zijn ook de financieel-technische uitgangspunten opgenomen. Samenvattend geeft dit het volgende beeld.

Omschrijving	2017	2018	2019	2020	2021
Aantal inwoners (per 1 januari)	30.655	30.705	30.755	30.805	30.855
Aantal woonruimten (per 1 januari)	13.333	13.594	13.739	13.884	14.029
Aantal hectares (per 1 januari)	6.368	6.368	6.368	6.368	6.368
College van burgemeester en wethouders in fte	4,60	4,60	4,60	4,60	4,60
Ambtelijke organisatie in fte	3,50	3,50	3,50	3,50	3,50
Ontwikkeling loonkosten	4,10%	2,25%	1,50%	1,50%	1,50%
Ontwikkeling materiële kosten (inflatie)	0,00%	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%
Renteniveau korte financiering	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
Renteniveau lange financiering	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%
Rekenrente	3,50%	3,50%	3,50%	3,50%	3,50%
Rente grondexploitatie	2,85%	2,9%	2,9%	2,9%	2,9%
Heffingen en tarieven:					
Leges en privaatrechtelijke tarieven	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%
OZB woningen	3,00%	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%
OZB niet-woningen	3,00%	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%
Toeristenbelasting	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%
Reclamebelasting	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%
Afvalstoffenheffing	0,00%	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%
Rioolrecht	0,00%	3,50%	3,50%	3,50%	1,50%

3. Meerjarig overzicht van baten en lasten en de resultaatbestemming per programma

In het onderdeel programmabegroting zijn per programma de cijfers werkelijk 2016, begroot 2017 na wijziging en begroot 2018 opgenomen. In navolgend overzicht zijn opnieuw deze cijfers opgenomen, aangevuld met de meerjarige cijfers voor de jaren 2019, 2020 en 2021. Het zijn de cijfers op programmaniveau voor resultaatbestemming (exclusief mutaties reserves), de mutaties met de reserves en de cijfers na resultaatbestemming.

In het bijlagenboek is een dergelijk overzicht opgenomen op het niveau van de beleidsproducten.

Resultaat voor bestemming	rekening	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
Lasten (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Programma 1 duurzaamheid	7.380	14.863	7.666	7.139	7.422	7.188
programma 2 economische stimulering	4.278	8.910	11.314	10.615	5.076	5.677
programma 3 prima woonomgeving	12.065	13.210	12.977	13.017	12.838	12.874
programma 4 maatschappelijke ontwikkeling	41.485	44.430	43.571	42.840	42.041	42.205
programma 5 modern meewerkend bestuur	14.275	10.770	9.830	9.749	10.662	10.827
TOTAAL	79.483	92.183	85.358	83.360	78.039	78.771

Resultaat voor bestemming	rekening	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
Baten (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Programma 1 duurzaamheid	7.220	13.512	6.771	6.450	6.577	6.638
programma 2 economische stimulering	1.974	6.697	9.075	8.816	3.350	3.919
programma 3 prima woonomgeving	971	865	680	672	662	654
programma 4 maatschappelijke ontwikkeling	7.628	7.474	7.612	7.219	7.237	7.253
programma 5 modern meewerkend bestuur	64.337	60.141	60.462	60.494	60.679	61.241
TOTAAL	82.130	88.689	84.600	83.651	78.505	79.705

Resultaat voor bestemming	2.647	-3.494	-758	291	466	934

Resultaatbestemming	rekening	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
Storting in reserves (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Programma 1 duurzaamheid	536					
programma 2 economische stimulering	220	11		163	168	
programma 3 prima woonomgeving						
programma 4 maatschappelijke ontwikkeling	425	1.529	29	30	30	30
programma 5 modern meewerkend bestuur	3.377	4.313	2.429	1.614	1.299	319
TOTAAL	4.558	5.853	2.458	1.807	1.497	349

Resultaatbestemming	rekening	begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
Beschikking over reserves (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Programma 1 duurzaamheid	201	202	176	35		
programma 2 economische stimulering	460	229	235	188	98	98
programma 3 prima woonomgeving	546	266	272	230	225	211
programma 4 maatschappelijke ontwikkeling	431	1.071	1.317	914	361	353
programma 5 modern meewerkend bestuur	4.609	7.579	1.216	149	347	60
TOTAAL	6.247	9.347	3.216	1.516	1.031	722

Resultaat na bestemming	4.336	0	0	0	0	1.307

4. Incidentele baten en lasten op programmaniveau

Regelgeving BBV

Op basis van de regelgeving opgenomen in het BBV is het overzicht van incidentele baten en lasten een onderdeel van de begrotingsstukken. Met ingang van 1 januari 2013 is de regelgeving in het BBV voor inzicht in incidentele baten en lasten verder uitgebreid. Het BBV geeft echter geen harde definitie van de begrippen incidenteel en structureel. Ook in de praktijk is het onderscheid niet altijd even scherp te trekken. Om toch zoveel mogelijk eenduidige toepassing van regelgeving te bevorderen heeft de Commissie BBV al in 2012 de notitie 'incidentele en structurele baten en lasten' opgesteld. In de notitie wordt het onderscheid tussen incidenteel en structureel op basis van de volgende vier verduidelijkingen nader uitgewerkt:

1. Indien bestaand structureel beleid, niet zijnde een tijdelijke geldstroom, binnen de termijn van 3 jaar een wijziging ondergaat dan worden de daarmee samenhangende lasten of baten in het begrotingsjaar niet als incidenteel aangemerkt. Bijvoorbeeld in het kader van de bezuinigingen besluit de gemeente in jaar $t+3$ geen subsidies meer te verstrekken; de daarmee samenhangende lasten worden in $t+2$, $t+1$ en t nog als structureel beschouwd.
2. Na afloop van een begrotingsjaar zullen bij het opmaken van de jaarrekening altijd wel enige (relevante) verschillen tussen de werkelijkheid en de begroting blijken. Het is van belang dat bij de analyse ex BBV artikel 28, lid a wordt gezien in hoeverre er alsnog sprake is geweest van niet begrote incidentele baten en lasten. Budgetverschillen op activiteiten betreffende structureel bestaand beleid blijven naar hun aard 'structureel'.
3. Toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves worden als incidenteel beschouwd, tenzij het gaat om reguliere onttrekkingen aan financieringsreserves c.q. dekkingsreserves (kapitaallasten) of om onttrekkingen uit een daartoe toereikende (bestemmings)reserve gedurende een periode van minimaal 3 jaar met als doel het dekken van structurele lasten.
4. Meerjarige tijdelijke geldstromen waarvan de eindigheid vastligt vanwege een raadsbesluit en/of een toekenningsbesluit klasseren als incidentele baten en lasten, ook als de geldstroom (nog) langer is dan 3 jaar.

Het overzicht van incidentele baten en lasten wordt door de provincie als toezichthouder ook gebruikt om te beoordelen of de begroting structureel en materieel in evenwicht is. Voor een uniforme presentatie heeft zij een handreiking opgesteld met daarin opgenomen een aantal veel voorkomende posten die specifiek thuishoren op de lijst van incidentele baten en lasten. Zie ook hoofdstuk 10 van dit onderdeel Financiële Begroting.

Totaal overzicht van incidentele baten en lasten per programma

In deze begroting zijn incidentele baten en lasten opgenomen. Op het niveau van de raadsprogramma's geeft dit het volgende beeld:

Incidentele lasten en baten	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
(bedragen x € 1.000)							
Incidentele lasten programma:							
1 Duurzaamheid	176	220	197	232	76	293	0
2 Economische stimulering	267	578	642	858	163	168	0
3 Prima woonomgeving	2.567	921	395	470	250	0	0
4 Maatschappelijke ontwikkeling	170	154	586	940	545	0	0
5 Modern meewerkend bestuur	790	1.215	4.574	1.813	1.395	970	0
Totaal incidentele lasten	3.970	3.088	6.394	4.313	2.429	1.431	0

Incidentele baten programma:							
1 Duurzaamheid	0	171	167	140	0	0	0
2 Economische stimulering	0	0	627	0	0	0	0
3 Prima woonomgeving	2.299	396	20	20	0	0	0
4 Maatschappelijke ontwikkeling	0	154	546	1.350	545	0	0
5 Modern meewerkend bestuur	1.314	56	3.175	1.587	225	425	0
Totaal incidentele baten	3.613	777	4.535	3.097	770	425	0

Een specificatie hiervan is opgenomen in het bijlagenboek.

5. Stand van zaken te realiseren taakstellingen en restant stelposten

In de voorliggende begroting 2018 met bijbehorende meerjarenramingen 2019-2021 is nog één te realiseren stelpost opgenomen. Dat is de stelpost Vrijval kapitaallasten.

Overzicht stelposten	2018	2019	2020	2021
(bedragen x € 1.000)				
Vrijval kapitaallasten (baten)	140	140	140	
- reeds inverdiend	-140			
totaal nog te realiseren stelposten	0	140	140	0

Toelichting:

Stelpost kapitaallasten

De stelpost Vrijval kapitaallasten is in de afgelopen jaren steeds ingevuld kunnen worden met rente- en afschrijvingsvoordelen voortvloeiend uit vertraging in de investeringen, als gevolg van de doorlichting van de investeringen bij de eerste en tweede bestuursrapportages. Door de meest recente verschuivingen van investeringen naar achter in de tijd is de stelpost voor het jaar 2018 reeds volledig inverdiend.

Overzicht taakstellingen	2018	2019	2020	2021
(bedragen x € 1.000)				
Personele taakstelling (lasten)		0	1.096	1.157
Begrotingssaldo (lasten)	0	0	0	1.307
Totaal taakstellingen	0	0	1.096	2.464

Personele taakstelling

In december 2015 is, vanwege de ambtelijke fusie per 1 januari 2016, de begroting van Boxtel gemuteerd vanwege:

- de uitname van bedrijfsvoeringsbudgetten;
- de bijdrage in de exploitatie van MijnGemeenteDichtbij;
- de realisatie van de eerder opgenomen taakstelling op personele kosten.

Vanwege de oplopende efficiencytaakstelling voor MijnGemeenteDichtbij tot 9% is per saldo de eerder door de gemeente Boxtel begrote personele taakstelling meer ingevuld dan nodig was. In feite is de nog in de meerjarenbegroting opgenomen Personele taakstelling voor Boxtel vanaf 2020 financiële ruimte om tegenvallers van de GR MijnGemeenteDichtbij te kunnen opvangen. Bij het dekkingsplan 2018-2021 is de taakstelling volledig ingezet voor de jaren 2018 en 2019 en een klein stukje voor 2020.

Begrotingssaldo

In hoofdstuk 1 van deze financiële begroting is een samenvattend overzicht opgenomen van de ontwikkeling van deze begroting. In het dekkingsplan 2018-2021 zijn de incidentele begrotingstekorten van 2018 en 2019 gedekt door een beroep te doen op de algemene reserve. In 2021 is sprake van een begrotingsoverschot van € 1.307.000.

6. Reserves

In 2014 is de huidige nota Reserves en voorzieningen vastgesteld. Deze nota is de beleidslijn voor de huidige bestuursperiode. Voor een gedetailleerd overzicht van het verloop van de diverse reserves alsmede een overzicht van de verwoorde uitgangspunten per reserve wordt verwezen naar het bijlagenboek.

Overzicht reserves per 1 januari	2017	2018	2019	2020	2021	2022
(bedragen x € 1.000)						
Algemene reserve	6.987	7.791	8.310	9.500	10.186	10.186
Overige bestemmingsreserves	13.582	13.620	12.343	11.442	11.223	10.851
Resultaat na bestemming	4.338					
Totaal reserves	24.907	21.411	20.653	20.942	21.409	21.037

Algemene reserve

Vanaf het begrotingsjaar 2017 stijgt de omvang van de algemene reserve. De begrote toevoegingen en onttrekkingen hebben voornamelijk te maken met saldi van bestuursrapportages.

Op de algemene reserve wordt geen rente bijgeschreven.

De minimale norm van de algemene reserve geeft voor deze begrotingsperiode het volgende beeld:

Berekening minimale norm algemene reserve	2016	2017	2018	2019	2020	2021
(bedragen x € 1.000)						
5% van de begrotingsomvang	4.202	4.902	4.391	4.258	3.977	4.021
5% van de vaste activa minus totale reserves	2.616	2.896	3.157	3.076	2.964	2.787
Totaal minimale norm algemene reserve	6.818	7.798	7.548	7.334	6.941	6.808

Conclusie is dat de begrote omvang van de algemene reserve zich positief ontwikkelt ten opzichte van de norm. Vanaf 2018 is de omvang van de algemene reserve toereikend ten opzichte van de minimale norm.

Daarnaast wordt de omvang van de algemene reserve beoordeeld ten opzichte van de risico's zoals beschreven in paragraaf B, weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Overige bestemmingsreserves

De totale omvang van de overige bestemmingsreserves bedraagt bij aanvang van het begrotingsjaar 2018 € 13,6 miljoen en loopt terug tot € 12,3 miljoen aan het eind van het begrotingsjaar en € 10,9 mln. aan het eind van 2021.

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves lopen via de resultaatbestemming en worden cijfermatig per programma gepresenteerd. De bestemmingsreserves kunnen worden verdeeld in:

- Reserves ter dekking van kapitaallasten van afgeronde investeringen (per 1-1-2018, € 6,7 miljoen);
- Reserves ter dekking van kapitaallasten van lopende investeringen (per 1-1-2018, € 1,8 miljoen);
- Overige bestemmingsreserves ter egalisatie van kosten en realisatie van plannen (per 1-1-2018, € 5,1 miljoen).

Met uitzondering van de reserves ter dekking van kapitaallasten wordt er aan de bestemmingsreserves geen rente toegevoegd.

7. Voorzieningen

In 2014 is de huidige nota Reserves en voorzieningen vastgesteld. Deze nota is de beleidslijn voor de huidige bestuursperiode. Voor een gedetailleerd overzicht van het verloop van de diverse voorzieningen alsmede een overzicht van de verwoorde uitgangspunten per voorziening wordt verwezen naar het bijlagenboek.

Overzicht voorzieningen per 1 januari	2017	2018	2019	2020	2021	2022
(bedragen x € 1.000)						
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	223	240	240	240	240	240
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	6.706	5.927	6.884	6.302	7.254	6.723
Door derden beklemde middelen met een spec.						
Aanwendingsrichting	8.746	8.497	8.211	7.976	7.761	7.623
Totaal voorzieningen	15.675	14.664	15.335	14.518	15.255	14.587

Het bruto totaal van de voorzieningen bedraagt per 1 januari 2018 € 26,1 miljoen. Een deel hiervan (€ 11,4 miljoen) wordt in mindering gebracht op de activa, nl de voorzieningen voor afdekking van verliezen grondexploitatie (€ 10,9 miljoen) en dubieuze openstaande vorderingen (€ 0,5 miljoen). Per saldo resteert een bedrag van € 14,7 miljoen aan feitelijke beschikbare voorzieningen opgenomen aan de passivakant van de balans. Zie ook hoofdstuk 9 van dit onderdeel Financiële Begroting.

8. Nieuw beleid, gehonoreerde wensen

Nieuw beleid, gehonoreerde wensen

Bij de vaststelling van het dekkingsplan op 11 juli 2017, heeft de raad ingestemd met het opnemen van onderstaande posten nieuw beleid.

Beleidsproduct	Bedragen x 1.000	2018	2019	2020	2021
Programma 1 Duurzaamheid					
63	Kapitaallasten rioolwerkzaamheden Markt (investering. 100)	-2	-7	-7	-7
63	Dekking uit rioolheffing	2	7	7	7
65	Plannen nieuwe nota duurzaamheid	-170	-162	-160	-160
65	Eenmalige uitgaven nieuwe nota duurzaamheid	-232	-76	-8	
65	Dekking uit reserve duurzaamheid	140			
Programma 2 Economische stimulering					
32	Parkeervisie en reguleringsmaatregelen	-26	-27	-32	-32
72	Eenmalig budget inhuur derden voor ruimtelijke plannen	-181			
72	Bijdrage aan MGD, 3,5 fte voor ruimtelijke plannen Boxtel	-280	-284	-288	-293
72	Onderzoek Binnendommeltjes	-30			
Programma 3 Prima woonomgeving					
26	Werkbudget voor activiteiten monumenten en erfgoed	-10	-10	-10	-10
40	Opstellen bomenbeleidsplan	-20			
40	Dekking uit reserve Groenbeheer	20			
51	Opknappen trottoirs e.a. gemeentebreed	-250	-250		
53	Onderzoek flankerende maatregelen PHS	-100			
53	Onderzoek vervolgvragen herinrichting Centrum	-100			
53	Aanpak Stationsstraat	Pm			
53	Kapitaallasten herinrichting Rechterstraat (investering. 300)		-5	-20	-20
Programma 4 Maatschappelijke ontwikkeling					
3	Project sociaal domein, transitie naar transformatie	-300	-150		
3	Dekking uit reserve sociaal domein	300	150		
3	Bijdrage aan MGD, extra formatie sociaal domein	-200	-200	-200	-200
3	Dekking uit decentralisatiebudgetten	200	200	200	200
7	Plan van aanpak transformatie jeugdhulp (regio-inkoop)	-640			
7	Dekking uit reserve sociaal domein	640			
13	Voorstellen voor bestrijding armoede onder kinderen	-129	-129	-129	-129
13	Dekking uit decentralisatie-uitkering Gemeentefonds (zie ho2)	129	129	129	129
Programma 5 Modern meewerkend bestuur					
44	Kapitaallst. asfaltering wandelpaden begraafplaats (investering 20)	-2	-2	-2	-2
44	Dekking uit grafrechten	2	2	2	2
Totaal		-1.239	-814	-518	-515

Toelichting:

Programma 1

Product 63 Riolering

Kapitaallasten rioolwerkzaamheden Markt

Dekking uit rioolheffing

Met de komende herinrichting van de Markt is ook een investeringskrediet benodigd voor rioolwerkzaamheden Markt. Het gaat om een bedrag van € 100.000 in 2018.

De kapitaallasten van deze investering kunnen gedekt worden uit de rioolheffing

Product 65 Duurzaamheid

Plannen nieuwe nota duurzaamheid

Eenmalige uitgaven nieuwe nota duurzaamheid

Dekking uit reserve duurzaamheid

Vanuit de nieuwe duurzaamheidsvisie en het uitvoeringsprogramma wordt ingezet op verschillende acties en projecten ter bevordering van klimaatadaptatie, biodiversiteit en de energietransitie. Enerzijds zetten we in op een aantal revolverende fondsen zodat voor inwoners en ondernemers de investeringen op het gebied van duurzaamheid laagdrempeliger worden. Anderzijds zetten we in op extra capaciteit en concrete projecten om vergroening te realiseren, energieprojecten van de grond te krijgen en voorbeeldprojecten die als vliegwiel moeten gaan dienen om mensen te inspireren en enthousiasmeren voor duurzaamheid. Het nieuwe uitvoeringsprogramma is 23 mei 2017 beeldvormend in de raad besproken.

Voor een bedrag van € 140.000 worden eenmalige projecten van de nieuwe nota duurzaamheid in 2018 gedekt uit de reserve Duurzame ontwikkeling.

Programma 2

Product 32 Parkeren

Parkeervisie en reguleringsmaatregelen

Met het rapport Parkeervisie en reguleringsmaatregelen Boxtel 2017, door de raad vastgesteld in de vergadering van 30 mei 2017, is een alternatief plan geformuleerd voor parkeren in Boxtel (Centrum en Breukelen- Zuid). De plannen zoals die in 2015 vastgesteld waren (maar nog niet ingevoerd waren) worden hiermee ongedaan gemaakt. De kernpunten van het nieuw maatregelenpakket zijn:

- Regulering met parkeerschijfzones (blauwe zones) en ontheffingen in plaats van vergunninghoudersparkeren ten westen van de Dommel.
- De omvang van het reguleringsgebied is tot het minimum teruggebracht. Op een aantal plaatsen verandert of verdwijnt de parkeerregulering.
- Eenduidigheid en leesbaarheid van het parkeerbeleid. Gekozen is voor uniforme reguleringsmaatregelen. In de schil aangrenzend aan de nieuwe parkeerschijfzones en het betaald parkeren blijft parkeren vrij.

Het nieuwe maatregelenpakket kost per saldo jaarlijks ongeveer € 30.000 extra.

Product 72 Ruimtelijke ontwikkelingen

Eenmalig budget inhuur derden voor ruimtelijke plannen Boxtel

Bijdrage aan MGD, 3,5 fte voor ruimtelijke plannen Boxtel

In de Kadernota is hierover opgenomen: 'De projecten van woningbouwontwikkeling worden geïntensiveerd om te kunnen voldoen aan de grote druk op de woningbouwtaakstelling; daaronder valt de ontwikkeling van een aantal grootschalige woonlocaties. Veel van de zachte capaciteit moet hard(er) gemaakt worden en de realisatie moet worden vlot getrokken. De ontwikkeling van Selissen, Heerenbeekloop en Hamsestraat-Roderweg moet in 2018 vorm krijgen in concrete plannen c.q. starten van de uitvoering'.

Besloten is om:

1. een eenmalig budget van € 181.200 beschikbaar te stellen in 2018 voor inhuur derden ten behoeve van de realisering van de Buxtelse woningbouwopgave.
2. via een bijdrage aan MijnGemeenteDichtbij de structurele capaciteit van team Ruimtelijke Ontwikkeling uit te breiden met 2 fte voor het stedelijk gebied en 1,5 fte voor het buitengebied Buxtel. Met de aanpak wordt onderzocht of de mogelijkheden Ruimte voor Ruimte bij de Provincie kunnen worden aangeboden.

Onderzoek Binnendommeltjes

Tegelijk met de daarop van toepassing zijnde centrumprojecten kunnen de Binnendommeltjes worden geconcretiseerd, waarbij klimaatadaptatie, versterking toerisme/recreatie en vitaliteit van het centrum leidend zijn. In 2018 wordt een budget van € 30.000 voor onderzoek naar Binnendommeltjes begroot.

Programma 3

Product 26 Monumentenzorg en oudheidkunde

Werkbudget voor activiteiten rondom monumenten en erfgoed

Een beperkt werkbudget is wenselijk voor het organiseren van activiteiten in Boxtel en voor het vergroten van de bewustwording. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het verstrekken van een bijdrage voor de invulling van open dagen zoals Monumentendag en Nationale archeologiedag.

Product 40 Groenbeheer

Opstellen bomenbeleidsplan

Dekking uit reserve Groenbeheer

De opstelling van een bomenbeleidsplan 2018-2022 zal geschieden in samenwerking met de gemeente Sint-Michielsgestel. Bovendien zal het richtinggevend zijn voor het opknappen van trottoirs e.a. gemeentebreed. Nadat in 2017 € 20.000 is begroot voor de eerste opstelling van het bomenbeleidsplan, wordt in 2018 nogmaals € 20.000 begroot voor de finale opstelling. Dekking vindt plaats uit de reserve Groenbeheer

Product 51 Beheer openbare ruimte

Opknappen trottoirs e.a. gemeentebreed

Bij de behandeling van de Kadernota bleek deze wens in de raad breed gedragen te worden. Het ingediende burgerinitiatief en het grote draagvlak is de basis voor het opstellen van een overall visie hiervoor. Structureel succes van het opknappen van de trottoirs wordt bereikt door de werkzaamheden uit te voeren in combinatie met maatregelen waartoe besloten wordt in het nieuw vast te stellen bomenbeleidsplan. Uitgangspunt is dat de vergroening in de wijk niet mag verminderen. Vooruitlopend op de overallvisie en het bomenbeleidsplan wordt in de begroting 2018 en 2019 een bedrag opgenomen van 2 x € 250.000.

Product 53 Verkeersmaatregelen

Onderzoek flankerende maatregelen PHS

In de Kadernota is hiervoor het volgende opgenomen: 'Na uitvoering van PHS/TALK zal de status van enkele wegen veranderen naar woonstraten. Verder zijn er enkele locaties waar de achteruitgang van de omgeving dient te worden aangepakt om de leefbaarheid te behouden. De uitvoering van de PHS/TALK zal in de komende jaren goed merkbaar zijn in de gemeente. Aansluitend op dit omvangrijke project zullen nog op meerdere plaatsen flankerende maatregelen moeten worden genomen (zoals Industrierweg en Schouwrooij). De te maken keuzes voor verkeerstechnische oplossingen die moeten leiden tot een goede verkeersverdeling en -doorstroming verdient een diepgaand onderzoek in 2018'. Voor dit onderzoek wordt € 100.000 begroot in 2018.

Onderzoek vervolgvragen herinrichting Centrum

In de Kadernota is hiervoor het volgende opgenomen: 'De komende herinrichting van het Centrum leidt tot vervolgvragen voor aanpassingen van enkele specifiek benoemde locaties, zoals de Rechterstraat, Mgr. Bekkersstraat, deel Clarissenstraat en Koppel. Gelet op de naderende herinrichting van de Markt en de omvorming van de binnentuin van het gemeentehuis tot parkeergelegenheid, geven wij hierbij prioriteit aan de Rechterstraat. Om te bepalen in hoeverre op andere plaatsen een aanpassing zal moeten plaatsvinden van de herinrichting willen we hiervoor een onderzoeksbudget in de komende begroting opnemen'.

De herinrichting van de Rechterstraat zal waarschijnlijk geschieden in 3 delen. Met het eerste deel van deze investering ad € 300.000 wordt in dit dekkingsplan voorzien (opgenomen in de tabel onder Kapitaallasten herinrichting Rechterstraat investering van € 300.000).

Voor het onderzoek naar de vervolgvragen herinrichting Centrum wordt € 100.000 begroot in 2018.

Aanpak Stationsstraat

Verbetering van het beeld van de aanloopstraten willen we realiseren door concrete

plannen/verbeteracties in uitvoering te brengen. In het bijzonder geldt dit voor de Stationsstraat, de toegangspoort richting centrum. Plannen hiervoor zullen worden opgesteld samen met winkeliers, bewoners en pandeigenaren. Bekeken zal worden in hoeverre een meer flexibele opstelling van de gemeente met betrekking tot gebruik en bestemming wonen-winkelen hierin een bijdrage kan leveren.

Kapitaallasten herinrichting Rechterstraat, 1^e deel

Het eerste deel van de nieuwe investering Herinrichting Rechterstraat ad € 300.000 in 2019 betreft vooral de aanpak ter plekke van de in- en uitritten naar het nieuwe parkeerterrein binnentuin gemeentehuis.

Programma 4

Product 03 Maatschappelijk werk

Project sociaal domein, van transitie naar transformatie van 3D's

Dekking uit reserve sociaal domein

Nu twee jaar ervaring is opgedaan met de decentralisaties in het sociale domein is het tijd om verder te gaan investeren in de borging van kwaliteit, innovatie en transformatie (van 2de naar 1ste en naar Ode lijn). In een 2-jarig transformatieproject dat van toepassing zal zijn voor de 3 gemeenten Boxtel, Sint-Michielsgestel en Haaren willen we hieraan inhoud gaan geven. Het project verlegt de focus van regionaal naar lokaal.

Er wordt in opdracht van de raad met stakeholders gewerkt aan een samenhangend programma Wonen, welzijn, zorg en buitenruimte. Onderdeel van dit transformatieproject is ook een nieuw jeugdbeleid waarbij het schot tussen 18- en 18+ wordt weggehaald. Het nieuwe beleid is gericht op de periode van wieg tot werk. Door dit ook toe te passen op (jeugdige) statushouders worden meer garanties verkregen voor een voorspoedige integratie in onze samenleving. Daarbij worden ketenpartners zo veel als mogelijk betrokken.

Bij de uitvoering van het armoedebelief zullen we verschillende maatregelen m.b.t. kinderen samenvoegen tot een zogenaamd kindpakket met één loket.

Het lokale transformatieproject 3D is complementair aan de transformatie die regionaal wordt ingezet in de jeugdhulp (zie product 07Jeugdzorg), in het beschermd wonen en de sociale werkvoorziening/WSD.

De kosten van het totale project worden geschat op € 1,5 miljoen. Een bedrag van € 600.000 ofwel 40% hiervan komt ten laste van de gemeente Boxtel en wordt uitgesmeerd over 2017-2019.

Dekking vindt plaats door onttrekkingen uit de reserve Sociaal domein (waarvan de omvang bij de jaarrekening 2016 met € 1,5 mln. is verhoogd).

Bijdrage aan MGD, extra formatie sociaal domein Dekking uit reserve sociaal domein

Dekking uit decentralisatiebudgetten

Destijds is gekozen voor extra formatie van ruim 16 fte voor de uitvoering van de gedecentraliseerde taken. Deze formatie blijkt na onderzoek niet toereikend om de nieuwe taken voor de drie gemeenten te kunnen uitvoeren. Door de te hoge werkdruk staat de dienstverlening aan de burger onder druk, zowel kwantitatief als kwalitatief. Een structurele uitbreiding van de formatie is daarom noodzakelijk. Het rekenkameronderzoek naar de dienstverlening ondersteunt deze conclusie.

De inschatting op basis van de huidige gegevens is dat een uitbreiding van 8 à 9 fte gewenst is. Dit vergt een investering van € 500.000 per jaar, waarvan € 200.000 voor rekening van Boxtel, € 200.000 voor rekening van Sint-Michielsgestel en € 100.000 voor rekening van Haaren.

In Boxtel kan de dekking plaats vinden uit de budgetten voor jeugd, participatie en WMO.

Product 07 Jeugdzorg

Plan van aanpak transformatie jeugdhulp (regio-inkoop)

Dekking uit reserve sociaal domein

Door diverse partijen in de regio Noordoost Brabant (BJG's, zorgaanbieders, inkooporganisatie) is het plan van aanpak transformatie jeugdhulp 2017 en verder opgesteld. Hiermee beogen we het bewerkstelligen van 'transitie naar transformatie'. Met als doel het doorontwikkelen van het zorglandschap waarin het perspectief van ouders en jeugdigen leidend is, jeugdigen passende hulp ontvangen en waarbij thuis wonen het uitgangspunt is. Er zijn vier regionale majeure transformatieopgaven opgenomen in het plan. Deze transformatieopgaven zijn:

- wonen doe je thuis,
- regionale zorg waar dat kan,
- complexe casuïstiek en
- toegang op sterkte.

Voor de transformatieopgave 'toegang op sterkte' dienen gemeenten een lokaal plan op te stellen. Gemeenten worden gevraagd om in 2017 en 2018 te investeren om de meest prangende knelpunten in het zorglandschap op te lossen en om de transformatieslag 'opbouw, ombouw en afbouw' regionaal mogelijk te maken. Om flexibiliteit te creëren in het implementatietraject wordt een regionaal fonds ingericht waar de benodigde transformatiemiddelen aan toegevoegd zullen worden. Uitbetalingen hieruit worden pas gedaan op basis van concrete plannen.

De kosten van het project die ten laste komen van de gemeente Boxtel bedragen € 1.431.211 en worden uitgesmeerd over 2017-2019.

Financiële dekking vindt plaats uit de reserve Sociaal domein.

Product 13 Inkomensvoorziening

Voorstellen voor bestrijding armoede onder kinderen

Dekking uit decentralisatie-uitkering Gemeentefonds (zie ho2)

Onderzocht is op welke manier de via het Gemeentefonds beschikbaar gekomen middelen het beste kunnen worden ingezet. Allereerst stellen we voor om een aantal maatschappelijke organisaties, scholen en (sport)verenigingen en lokale initiatieven een financiële bijdrage te geven om laagdrempelige ondersteuning te kunnen bieden wanneer kinderen met problemen kampen die gerelateerd zijn aan armoede (bijvoorbeeld bij een kind dat niet mee kan op een schoolreisje of niet kan meedoen aan kindervakantieweken). Tevens willen we bestaande regelingen voor kinderen extra onder de aandacht brengen om het gebruik ervan te bevorderen. Naast de financiële bijdrage om direct hulp te bieden, willen we de maatschappelijke partners, scholen en (sport)verenigingen, maar vooral ook ouders en kinderen betrekken bij het ontwikkelen van een visie voor het nieuwe beleid. Deze integraal te ontwikkelen visie dient als basis voor de vormgeving van het nieuwe beleid, zodat dit aansluit bij de wensen en noden van mensen in armoede.

Programma 5

Product 44 Begraafplaatsen

Kapitaallasten asfaltering wandelpaden begraafplaats

Dekking uit grafrechten

De wandelpaden op de begraafplaats zijn van een slecht onderhoudsniveau. Het is noodzakelijk dat deze paden worden verhard en er zal gekozen worden voor asfaltverharding. Deze asfaltering wordt meegenomen met de jaarlijkse asfalteringen om de kosten te drukken. De kosten zullen ongeveer € 20.000 bedragen.

De kapitaallasten van deze investering kunnen gedekt worden uit de grafrechten.

9. Investeringsen

De investeringen kunnen krachtens het Besluit Begroting en Verantwoording worden onderscheiden in investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

- **Investeringsen met een economisch nut** worden gedefinieerd als investeringen die bijdragen aan de mogelijkheid middelen te verwerven en/of die verhandelbaar zijn. Deze investeringen met een meerjarig nut moeten bruto worden geactiveerd (reserves mogen niet in mindering gebracht worden; bijdragen van derden wel).
- **Investeringsen met een meerjarig maatschappelijk nut** brengen vaak veel onderhoud met zich mee, terwijl ze meestal niet worden vervangen. Er is geen markt voor waar deze activa kunnen worden verhandeld. Tot en met 2016 was de regel deze investeringen bij voorkeur niet te activeren. Dat was echter wel toegestaan en de reserves of voorzieningen mochten in dat geval ook in mindering gebracht worden. Met het oog op een betere vergelijkbaarheid van de kosten, wordt in het nieuwe BBV de systematiek van activering en afschrijving voor alle investeringen gelijk getrokken; investeringen met een maatschappelijk nut dienen, evenals investeringen met een economisch nut, te worden geactiveerd en over de verwachte levensduur te worde afgeschreven. Ook geldt voortaan voor beide investeringen de netto methode; dat wil zeggen dat investeringsbijdragen van derden direct in mindering mogen worden gebracht.

Begrote investeringen

In het navolgende overzicht zijn, samengevat op hoofdonderdelen, de begrote investeringen voor 2018 t/m 2021 weergegeven met daarbij de gevoteerde kredieten en de realisatie t/m 2016. In bijlage 2 van het dekkingsplan zijn alle afzonderlijke begrote investeringskredieten weergegeven voor 2017-2022.

Met het vaststellen van de programmabegroting worden ook de in de begroting opgenomen investeringen geautoriseerd.

Overzicht investeringen	krediet	gerealiseerd	2.017	2.018	2.019	2.020	2.021	2.022
Diverse investeringen automatisering	79	29		50				
Diverse investeringen rioolbeheer	14.708	7.156	1.721	2.686	1.726	1.419		
Dwarsdeelschuur kinderboerderij	150		150					
Nieuwbouw Michaëlschool	2.856	227	1.029	1.600				
Parkeervoorzieningen	860		660	200				
Sportinvesteringen	1.550	1.153	397					
Veeg-, vuilniswagens en zoutstrooiers	897	12	310		185	390		
Totaal economisch nut	21.100	8.577	4.267	4.536	1.911	1.809		
Aanpassing Bosscheweg Dukaat-De Ketting	1.700			1.700				
Aanpassing kruising Roderweg	100		100					
Diverse civiel-techniek	1.433	1.039	353	41				
Herinrichting Rechterstraat	300				300			
Herstraten Markt	1.718	517	601	600				
Molenwijkseweg e.o.	1.300		300	1.000				
PHS/verbindingsweg Ladonk-Kapelweg	16.745	-185	2.538	4.433	3.688	3.653	2.368	250
Totaal maatschappelijk nut	23.296	1.371	3.892	7.774	3.988	3.653	2.368	250
TOTAAL	44.396	9.948	8.159	12.310	5.899	5.462	2.368	250

10. Meerjarig overzicht balans

Met het opnemen van een geprognosticeerde balans krijgt de raad meer inzicht in de ontwikkeling van onder meer investeringen, reserves en voorzieningen, en in de financieringsbehoefte. De geprognosticeerde balans moet aansluiten op de balans in de jaarrekening, maar hoeft niet dezelfde mate van detail te kennen.

Het EMU-saldo kan afgeleid worden van de mutaties in de balans, dat is nl. het saldo van mutaties in de vorderingen en de mutaties in de schulden ofwel de som van de mutaties van de vaste en vlottende financiële activa minus de som van de mutaties van de vaste en vlottende schuld. Een berekening van het EMU-saldo is opgenomen in bijlage 8 van het bijlagenboek.

Voor het opstellen van de meerjarige prognose van de balans zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Kolom 2016 betreft de definitieve cijfers volgens de vastgestelde jaarrekening 2016;
- Kolom 2017 tot en met 2021 betreft de meerjarige prognose van de balans;
- Alle liquide middelen, overlopende activa en overlopende passiva zijn met elkaar verrekend: het saldo in de balans geeft de kortlopende financieringsbehoefte of de tijdelijke overschotten weer;
- Het onderdeel Eigen vermogen – resultaat is in de prognose van het onderdeel reserves verwerkt.

BEGROTING BALANS 2018 (bedragen x € 1.000)

ACTIVA, per 31 december		2016	2017	2018	2019	2020	2021
VASTE ACTIVA							
<i>immateriële vaste activa</i>							
kosten verbonden aan geldleningen							
bijdrage aan activa van derden		67	56	45	36	29	22
onderzoek ontwikkeling actief		34	205	239	264	592	512
subtotaal		101	261	284	300	621	534
<i>materiële vaste activa</i>							
economisch nut		43.387	43.246	42.155	39.733	37.540	35.301
economisch nut, waarvoor ter bestrijding van kosten een heffing wordt geheven		19.945	20.663	22.191	22.892	22.956	21.803
maatschappelijk nut in de openbare ruimte		4.069	5.717	10.244	11.180	11.784	11.929
in erfpacht uitgegeven							
subtotaal		67.401	69.626	74.590	73.805	72.280	69.033
<i>financiële activa</i>							
kapitaalverstrekking aan:							
deelnemingen		138	138	138	138	138	138
gemeenschappelijke regelingen							
overige verbonden partijen							
leningen aan:							
woningbouwcorporaties		5.764	5.470	5.165	4.849	4.520	4.178
deelnemingen							
overige verbonden partijen							
overige langlopende leningen		3.828	3.842	3.610	3.374	3.134	2.889
overige uitzettingen > 1 jaar							
bijdrage aan activa van derden							
subtotaal		9.730	9.450	8.913	8.361	7.792	7.205
VLOTTENDE ACTIVA							
<i>voorraden</i>							
grond- en hulpstoffen							
niet in exploitatie genomen bouwgronden							
overige grond- en hulpstoffen							
bouwgronden in exploitatie		19.030	16.546	14.468	10.920	10.233	8.802
af: verliesvoorzieningen		10.690	10.904	8.563	4.113	4.195	4.279
subtotaal		8.340	5.642	5.905	6.807	6.038	4.523
<i>uitzettingen < 1 jaar</i>							
vorderingen op openbare lichamen		7.035					
verstrekke kasgeldleningen							
rek.courantverhouding met niet fin.instellingen							
overige vorderingen		1.366					
overige uitzettingen < 1 jaar		952					
subtotaal		9.353					
<i>liquide middelen en overlopende activa</i>							
kas-, bank- en girosaldi		2.427					
voortuitbetalingen							
overlopende activa		1.147					
subtotaal		3.574					
TOTAAL		98.499	84.979	89.692	89.273	86.731	81.295

BEGROTING BALANS 2018 (bedragen x € 1.000)						
PASSIVA, per 31 december	2016	2017	2018	2019	2020	2021
VASTE PASSIVA						
<i>eigen vermogen / reserves</i>						
algemene reserve	6.987	7.791	8.310	9.501	10.186	10.186
bestemmingsreserves t.b.v. equalisatie	13.582	13.621	12.343	11.442	11.223	10.851
overige bestemmingsreserves	4.338					
resultaat na bestemming						
subtotaal	24.907	21.412	20.653	20.943	21.409	21.037
Voorzieningen						
voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	223	240	240	240	240	240
Onderhoudsequalisatievoorzieningen	6.706	5.927	6.884	6.302	7.254	6.724
door derden beklemde middelen met een spec. aanwendingsrichting	8.746	8.497	8.211	7.976	7.761	7.623
subtotaal	15.675	14.664	15.335	14.518	15.255	14.587
vaste schulden > 1 jaar						
Obligatieleningen						
onderhandse leningen						
pensioensfondsen en verzekeringsinstellingen binnenland						
banken en financiële instellingen binnenland	39.946	41.736	49.035	45.154	41.257	37.342
binnenlandse bedrijven						
overige binnenlandse sectoren						
buitenlandse instellingen, fondsen en banken						
bedrijven en overige sectoren						
door derden belegde gelden						
Waarborgsommen						
subtotaal	39.946	41.736	49.035	45.154	41.257	37.342
VLOTTENDE PASSIVA						
vlottende schulden < 1 jaar						
Kasgeldleningen		7.167	4.669	8.658	8.810	8.329
bank- en giroaldi						
overige schulden	10.090					
subtotaal	10.090	7.167	4.669	8.658	8.810	8.329
overlopende passiva						
overlopende passiva	7.881					
subtotaal	7.881					
TOTAAL	98.499	84.979	89.692	89.273	86.731	81.295

11. Overzicht van baten en lasten en presentatie structureel begrotingssaldo

De gemeenteraad heeft de wettelijke taak een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is. De provincie als toezichthouder heeft geconstateerd dat niet alle Brabantse gemeentebegrotingen een (uniforme) presentatie van het structureel begrotingssaldo bevatten. Daarom heeft de provincie de gemeenten geadviseerd gebruik te maken van onderstaande opstelling, die tevens volledig invulling geeft aan de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Overzicht van baten en lasten begroting 2018 (bedragen x € 1.000)	Baten	Lasten	Saldo
Programma 1 duurzaamheid	6.771	7.666	-895
programma 2 economische stimulering	9.075	11.314	-2.239
programma 3 prima woonomgeving	471	12.768	-12.297
programma 4 maatschappelijke ontwikkeling	7.612	43.571	-35.959
programma 5 modern meewerkend bestuur	3.413	7.940	-4.527
Algemene dekkingsmiddelen, taakvelden:			
- 0.5 Treasury	2.038	103	1.935
- 0.61 OZB woningen	4.097	460	3.637
- 0.62 OZB niet-woningen	2.571	0	2.571
- 0.64 Belastingen overig	61	5	56
- 0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen Gemeentefonds	48.490	0	48.490
Overhead (taakveld 0.4)	1	1.531	-1.530
Heffing Vpb (taakveld 0.9 vennootschapsbelasting)	0	0	0
Bedrag onvoorzien (deel taakveld 0.8 overige baten en lasten)	0	0	0
SALDO VAN BATEN EN LASTEN	84.600	85.358	-758
Toevoeging en onttrekking aan de reserves:			
Programma 1 duurzaamheid	176	0	176
programma 2 economische stimulering	235	0	235
programma 3 prima woonomgeving	272	0	272
programma 4 maatschappelijke ontwikkeling	1.317	29	1.288
programma 5 modern meewerkend bestuur	1.216	2.429	-1.213
RESULTAAT	87.816	87.816	0
incidentele baten en lasten	3.097	4.313	-1.216
STRUCTUREEL BEGROTINGSSALDO	84.719	83.503	1.216

In het dekkingsplan 2018-2021 zoals dat op 11 juli 2017 door de raad is vastgesteld, is na de inzet van de stelpost om tegenvallers van de GR MijnGemeenteDichtbij op te vangen een begrotingstekort gepresenteerd van € 1.095.000, dat gedekt wordt uit de Algemene reserve. Ook bij een geraamd resultaat van -€ 1.095.000 wordt dit meer dan volledig gecompenseerd door de positieve correctie van het saldo van de incidentele baten en lasten. Er is dus sprake van een structureel sluitende begroting voor het jaar 2018.

12. Inzicht in baten en lasten Begroting 2018

Inzicht baten Begroting 2018

In navolgend overzicht wordt ingegaan op de verdeling van de baten zoals begroot voor het jaar 2018. De totaal geraamde baten, na bestemming van het resultaat voor het begrotingsjaar 2018 bedragen € 87.816 miljoen. Deze baten worden als volgt gepresenteerd:

1. Als baten per programma
2. Als baten per inkomstenbron,

1. Baten per programma

De voor het jaar 2018 begrote baten (bedragen x € 1.000) op basis van de programma indeling, kunnen als volgt worden weergegeven.

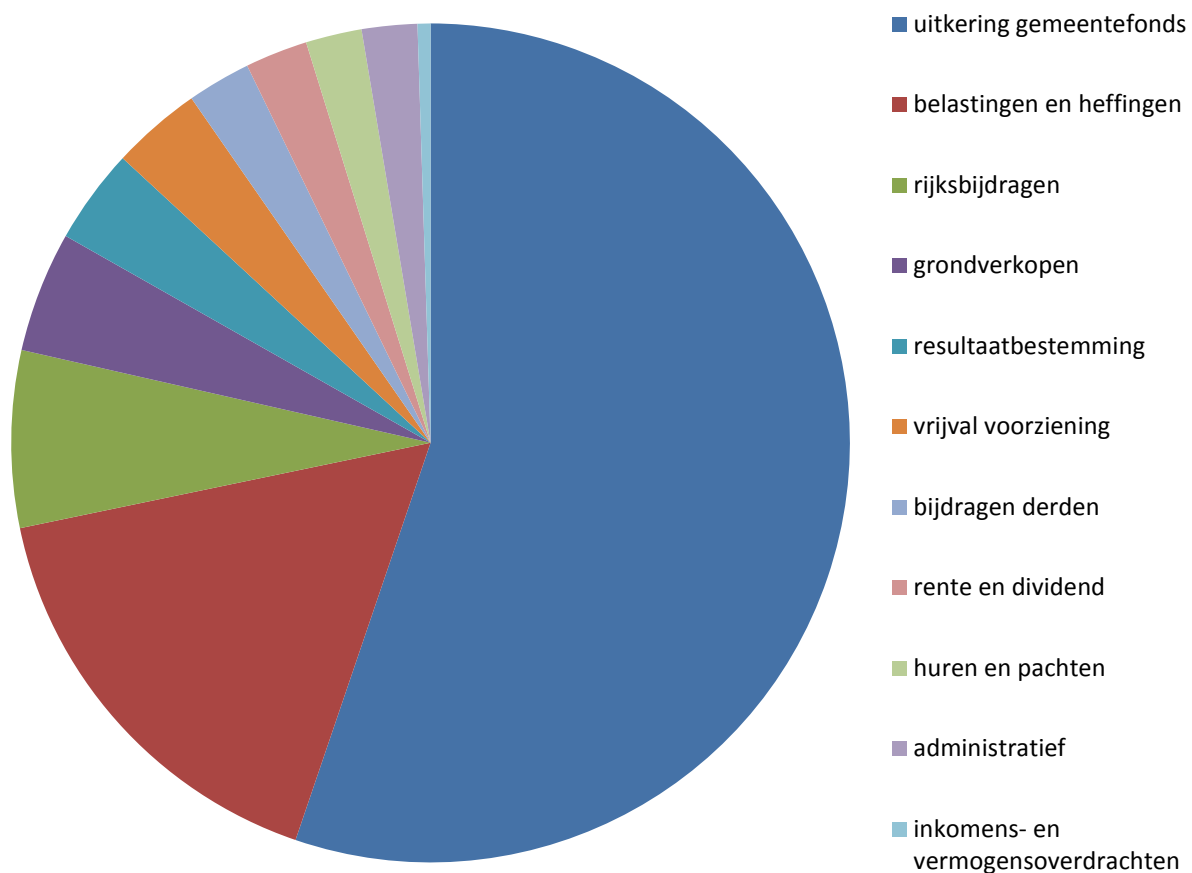
Programma 1 duurzaamheid	6.947
programma 2 economische stimulering	9.310
programma 3 prima woonomgeving	952
programma 4 maatschappelijke ontwikkeling	8.929
programma 5 modern meewerkend bestuur	61.678
Totaal baten inclusief resultaatbestemming	87.816

2. Baten als inkomstenbron

Voor een globaal inzicht in alle exploitatiebaten zijn deze onderverdeeld in hoofdgroepen. Hiermee wordt inzicht gegeven in de herkomst van de baten/dekkingsmiddelen.

Betreft (bedragen x € 1.000)	Begroot	in %
uitkering gemeentefonds	48.490	55,22%
belastingen en heffingen	14.506	16,52%
Rijksbijdragen	5.992	6,82%
Grondverkopen	4.087	4,65%
Resultaatbestemming	3.216	3,66%
vrijval voorziening	3.053	3,48%
bijdragen derden	2.145	2,44%
rente en dividend	2.114	2,41%
huren en pachten	1.905	2,17%
Administratief	1.870	2,13%
inkomens- en vermogensoverdrachten	438	0,50%
Totaal	87.816	100,00%

Begrote baten 2018

Samenvattend kan worden gesteld dat bijna 80% van de gemeentelijke baten bestaan uit gemeentefonds, belastingen en heffingen en rijksbijdragen. Voorts wordt ruim € 3 miljoen vanuit de reservepositie ingezet als dekkingsmiddel.

Inzicht lasten Begroting 2018

In navolgend overzicht wordt ingegaan op de verdeling van de lasten zoals begroot voor het jaar 2018. De totaal geraamde lasten, na bestemming van het resultaat voor het begrotingsjaar 2018 bedragen € 87,816 miljoen. Deze lasten worden navolgend als volgt gepresenteerd:

1. Als lasten per programma
2. Als lasten per uitgavensoort.

1. Lasten per programma

De voor het jaar 2018 begrote lasten (bedragen x € 1.000) op basis van de programma indeling, kunnen als volgt worden weergegeven.

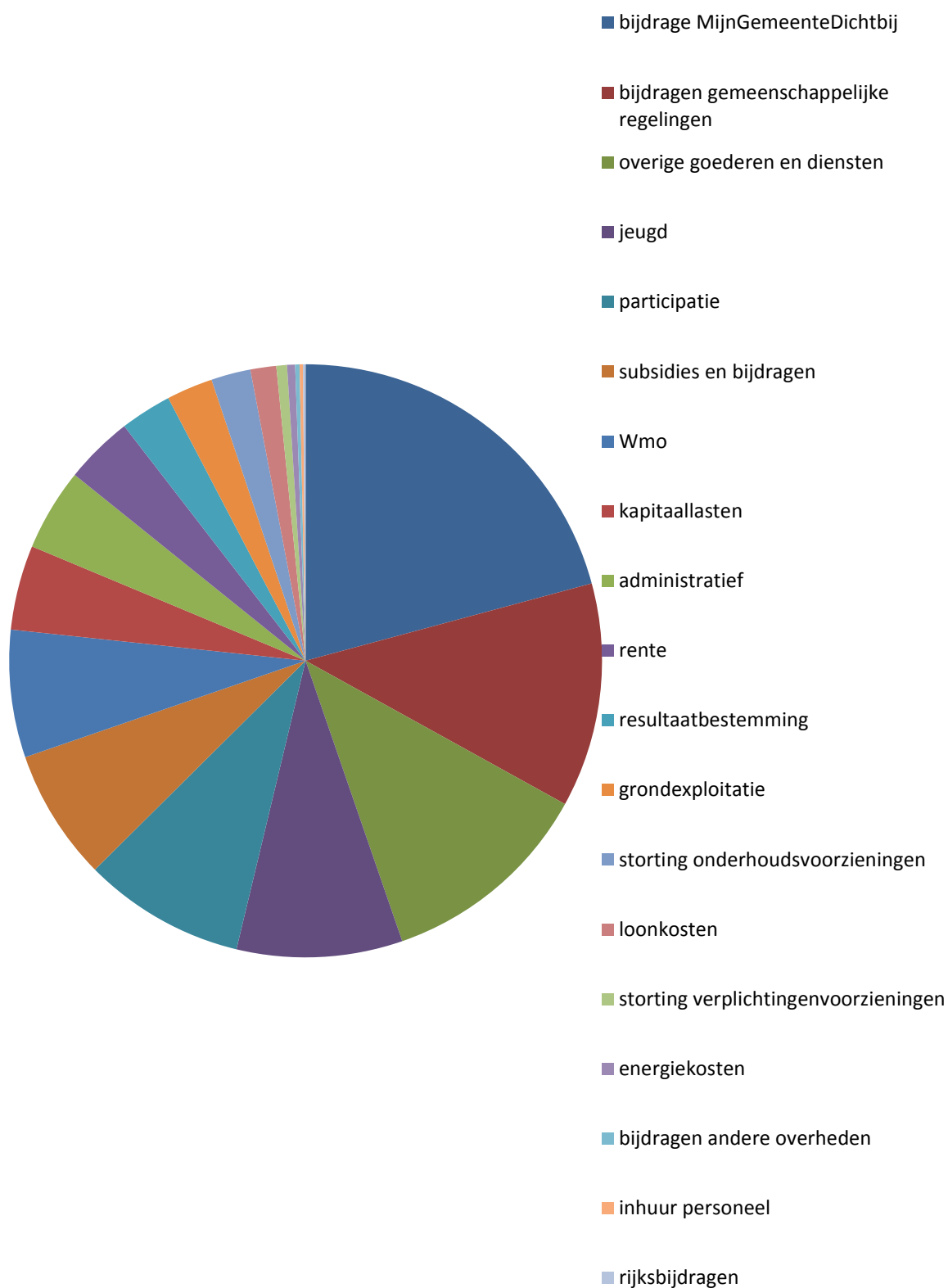
Programma 1 duurzaamheid	7.666
programma 2 economische stimulering	11.314
programma 3 prima woonomgeving	12.977
programma 4 maatschappelijke ontwikkeling	43.600
programma 5 modern meewerkend bestuur	12.259
Totaal lasten inclusief resultaatbestemming	87.816

2. Lasten per uitgavensoort

Voor een globaal inzicht in de diverse exploitatielasten zijn deze onderverdeeld in hoofdgroepen. Hiermee wordt inzicht gegeven in de bestedingen.

Betreft (bedragen x € 1.000)	Begroot	in %
bijdrage MijnGemeenteDichtbij	18.260	20,80%
bijdragen gemeenschappelijke regelingen	10.743	12,23%
overige goederen en diensten	10.255	11,68%
Jeugd	7.938	9,04%
Participatie	7.758	8,83%
subsidies en bijdragen	6.288	7,16%
Wmo	6.097	6,94%
Kapitaallasten	4.055	4,62%
Administratief	3.937	4,48%
Rente	3.291	3,75%
Resultaatbestemming	2.458	2,80%
Grondexploitatie	2.226	2,53%
storting onderhoudsvoorzieningen	1.888	2,15%
Loonkosten	1.240	1,41%
storting verplichtingenvoorzieningen	502	0,57%
Energiekosten	381	0,43%
bijdragen andere overheden	215	0,25%
inhuur personeel	165	0,19%
Rijksbijdragen	119	0,14%
Totaal	87.816	100,00%

Begrote lasten 2018

Samenvattend zien we dat 1/3 deel van de lasten bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen betreft. Met een aandeel van ruim 20% is de bijdrage aan MijnGemeenteDichtbij de grootste uitgavenpost.

**dát krijg
je als je
meewerkt!**